

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSTANBUL ARAŞTIRILAMALARI ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSTANBUL
KONGRE VE FUAR TURİZMİNİN İNCELENMESİ
(2000 YILI SONRASI)

Rahmi Özge ÖZER

2501160404

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. Ahmet KALA

İSTANBUL, 2019

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS
TEZ ONAYI

ÖĞRENCİNİN;

Adı ve Soyadı : RAHİMİ ÖZGE ÖZER Numarası : 2501160404
Anabilim Dalı / Araştırma Dalı / Programı : İSTANBUL ARAŞTIRMALARI Danışmanı : PROF. DR. AHMET KALA
Tez Savunma Tarihi : 18.06.2019 Saati : 13:00
Tez Başlığı : "İSTANBUL KONGRE VE FUAR TURİZMİNİN İNCELENMESİ (2000 YILI SONRASI)"

TEZ SAVUNMA SINAVI, İÜ Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 36. Maddesi uyarınca yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin KABULÜNE OYBİRLİĞİ / GYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1-PROF.DR. AHMET KALA		K25-1
2-PROF. DR. FÜSUN İSTANBULLU DİNÇER		Kabul
3- DR. ÖĞR. ÜYESİ ÇİĞDEM GÜR SOY		Kabul

YEDEK JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1-DR.ÖĞR. ÜYESİ YAKUP AKKUŞ		
2- - DR.ÖĞR. ÜYESİ SAİM ÇAĞRI KOCAKAPLAN		

ÖZ

İSTANBUL KONGRE VE FUAR TURİZMİNİN İNCELENMESİ

(2000 YILI SONRASI)

RAHİM ÖZGE ÖZER

İstanbul dünyanın en eski ve en önemli şehirlerinden birisidir. Çok büyük bir tarihe ve eşsiz bir coğrafi konuma sahip olan İstanbul’da turizm sektörü önemli bir gelir kaynağıdır. Döviz girdisi ile ekonomiye katkı yapan turizm sektörü hizmet alanında gereksinim duyulan iş gücü ile istihdam sorununa da çözüm sağlamaktadır.

Kongre ve fuar organizasyonları turizm sektörünün önemli alanlarından bir tanesidir. Kurumsal şirketlerin, üniversitelerin, siyasi partilerin, vakıf ve derneklerin büyüyerek gelişmesi ile uluslararası kongre toplantılarına talep artmaktadır. Ürettikleri ürünleri tanıtmak, yeni pazarlar yaratmak isteyen şirketler dünyanın önemli şehirlerinde fuarlara katılmaktadırlar.

Bu çalışmada İstanbul’da kongre ve fuar turizminin 2000 yılı sonrası gelişmesi, günümüzde gelmiş olduğu yer, İstanbul’un konaklama ile kongre ve fuar merkezleri konusunda potansiyeli, ulaşım ve yeme içme imkanları, turizm sektörünün istihdama katkısı, kongre ve fuar turizmine dair sorunlar ile çözüm önerileri araştırılmıştır. Çalışmanın sonucunda İstanbul’un bu alanda çok önemli potansiyele sahip olduğu, sektör için gerekli olan bütün birleşenlere sahip olduğu ancak bazı dönemler ülke olarak yaşadığı istikrarsızlıklar yüzünden ivme yakalanamadığı bazı dönemler ise yakalanan ivmenin bozulmaya uğradığı tespit edilmiştir. Ayrıca İstanbul’un kongre ve fuar turizmi alanında dünyada ilk 5 şehirden birisi olma iddiasını koruduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kongre, Fuar, İstanbul, Otel, Turizm.

ABSTRACT

AN OVERLOOK TO CONGRESS AND EXHIBITION TOURISM AT İSTANBUL (AFTER YEAR 2000)

RAHİM ÖZGE ÖZER

İstanbul is one of the oldest and the most important city on the world. Tourism market is an important income source for İstanbul by its history and geo-political location. Tourism provides input to economy with foreign currencies and provides solution for employment with new jobs.

Congress and exhibition organizations are important part of tourism. Demand to international meetings has increased by development of corporate companies, universities, political parties and foundations. Companies which desire to introduce their products to the consumers and create new markets join to exhibitions all over the world.

Within this thesis, the development of congress and exhibitions at İstanbul after year 2000, updated situation of tourism today, the potential of İstanbul for hotels, transportation, restaurant and employment has been researched beside problems and solution suggestions. As conclusion of this study, İstanbul has very important potential at congress and exhibition tourism and has every necessary needs for this market but sometimes because of some unseen circumstances on country situation, İstanbul cannot develop these organisations as much as expected. Moreover, İstanbul protects the assertion to be at first 5 cities on the world at congress and exhibitions tourism.

Key Words: Congress, Exhibiton, İstanbul, Tourism.

ÖNSÖZ

Günümüzde teknolojinin gelişmesi ile beraber ulaşım, inşaat, ses ve ışık tesisatları gibi pek çok alan da gelişmiştir. Bunun neticesinde dünyanın bir bölgesinden başka bir bölgesine seyahat etmek sık sık yapılan uçuş seferleri ile kolaylaşmıştır, aynı şekilde inşaat teknolojisinin gelişmesi ile beraber çok nitelikli oteller, kongre ve fuar merkezleri kısa sürede yapılabilmektedir. Ses ve ışık sistemlerinin gelişmesi ile daha büyük alanlara yayın yapılabilmiş daha büyük sahneler ve dekorlar kurulabilmektedir. Yaşanan ekonomik büyüme sonucunda ise kongre ve fuar sektörü canlanmıştır.

Bu çalışmada sağlıklı veriye ulaşmak sağlıklı sonuç elde etmek için önem teşkil etmiştir. Bu sebeple Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türsab, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, İstanbul Kongre ve Ziyaretçiler Bürosu gibi resmi kaynaklardan veriler toplanmıştır. Bu kaynakların elde ettikleri ve sundukları kadar veri üzerinden değerlendirmeler yapılmıştır.

Bu tez çalışması için mesleğim ile ilgili olan bu konuyu belirlememde ve bütün çalışma boyunca göstermiş olduğu destekler için değerli hocam Prof. Dr. Ahmet Kala'ya ve turizm konusunda engin bilgilerinden faydalandığım değerli hocam Prof. Dr. Füsun İstanbullu Dinçer'e, göstermiş oldukları sabır ve destekleri için sevgili aileme çok teşekkür ederim.

İstanbul, 2019
Rahmi Özge Özer

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖNSÖZ.....	v
TABLolar LİSTESİ.....	x
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KONGRE VE FUAR TURİZMİ KAVRAMLARI

1.1.Kongre Turizmi.....	3
1.1.1. Kongre Turizminin Tarihi.....	3
1.1.2. İstanbul’da Kongre Turizminin Gelişimi.....	6
1.1.3. Uluslar arası Kongre Kuruluşları.....	7
1.1.3.1.Uluslararası Profesyonel Kongre Organizatörleri Birliği.....	8
1.1.3.2.Uluslararası Kongre Merkezleri Birliği.....	9
1.1.3.3.Uluslararası Kongre ve Konvansiyon Birliği.....	9
1.1.3.4.Uluslararası Toplantı Profesyonelleri.....	10
1.1.3.5.Kongre Kiralama Ağı.....	10
1.1.4. İstanbul’da Kongre Düzenleyici Yerli Kuruluşlar.....	11
1.1.4.1.İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu.....	11
1.2.Fuar Turizmi.....	13
1.2.1. Fuar Turizminin Tarihi.....	14
1.2.2. İstanbul’da Fuar Turizminin Gelişimi.....	14
1.2.3. Uluslar arası Fuar Düzenleyici Kuruluşlar.....	15
1.2.3.1.UFI (The Global Association of the Exhibition Industry).....	15
1.2.3.2.IMEX.....	16
1.2.3.3.International Confex.....	16
1.2.3.4.IBTM (The Global Meeting and Incentive Exhibition).....	16
1.2.3.5.FITUR (International Tourism Trade Fair).....	17

1.2.3.6.ITB Berlin Fuarı.....	17
1.2.3.7.MITT Moskova Fuarı.....	17
1.2.3.8.Expo Organizasyonları.....	18
1.2.4. İstanbul’da Fuar Düzenleyen Yerli Kuruluşlar.....	20
1.2.4.1.TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği).....	21
1.2.4.2.EMITT (Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm Seyahat Fuarı)....	22

İKİNCİ BÖLÜM

İSTANBUL’UN KONGRE VE FUAR POTANSİYELİ

2.1.Konaklama Alanında.....	24
2.1.1. Oteller	28
2.2.Yeme İçme Alanında.....	32
2.3.Ulaşım Alanında.....	38
2.4.Kongre Alanları.....	38
2.4.1. İstanbul Kongre Merkezi, (İstanbul Congress Center), ICC.....	39
2.4.2. CNR.....	43
2.4.3. Lütüfî Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı.....	44
2.4.4. Tüyap.....	48
2.4.5. Haliç Kongre Merkezi.....	49
2.5.Fuar Alanları.....	52
2.6.Coğrafi Konum.....	53
2.7.Seyahat Acentaları.....	56
2.8.İstanbul’da Gerçekleşen Kongreler (2000 yılı sonrası).....	58
2.9.İstanbul’da Gerçekleşen Fuarlar (2000 yılı sonrası).....	60

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KONGRE VE FUAR TURİZMİNİN İSTANBUL’A KATKILARI VE GÜNÜMÜZDE KARŞILAŞILAN SORUNLARI

3.1.İşsizlik Konusunda.....	63
-----------------------------	----

3.1.1. Eğitimli İşgücü Sorunu.....	64
3.1.2. İstihdam Katkısı	65
3.2.Ulaşım Konusunda.....	67
3.2.1. Yeni İstanbul Havaalanı.....	68
3.2.2. Şehiriçi Trafik Sorunu.....	69
3.2.3. Metro Sistemi.....	69
3.3.İnşaat Konusunda.....	71
3.4.Sosyal Çevre Konusunda.....	71
3.5.Medya Konusunda.....	73
3.6.Teknoloji Konusunda.....	73
3.7.Müzeler Konusunda.....	74
3.8.Coğrafi Konumu Konusunda.....	76
3.8.1. Avantajı.....	78
3.8.2. Dezavantajı.....	80

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İSTANBUL’DA KONGRE VE FUAR TURİZMİNİN GELECEĞİ VE FÜTZ ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

4.1.Fütz Analizi.....	82
4.1.1. Fırsatlar.....	82
4.1.2. Üstünlükler.....	84
4.1.3. Tehditler.....	85
4.1.4. Zayıflıklar.....	85
4.2.Kongre Turizminin Geleceği.....	88
4.3.Fuar Turizminin Geleceği.....	89

SONUÇ.....91

KAYNAKÇA.....96

EKLER.....102

EK 1. AIPC’nin Kongre Merkezi Değerlendirme Kriteri.....	102
EK 2. Yurtiçinde Fuar Düzenlenmesine Dair Usul ve Esaslar.....	105

EK 3. İstanbul’da Kayıtlı Kongre ve Fuar Düzenleyici Firmalar.....	122
EK 4. Fuar Verileri 2008.....	129
EK 5. Fuar Verileri 2009.....	133
EK 6. Fuar Verileri 2010.....	138
EK 7. Fuar Verileri 2011.....	143
EK 8. Fuar Verileri 2012.....	148
EK 9. Fuar Verileri 2013.....	153
EK 10. Fuar Verileri 2014.....	158
EK 11. Fuar Verileri 2015.....	162
EK 12. Fuar Verileri 2016.....	167
EK 13. Fuar Verileri 2017.....	171
EK 14. Kongre Verileri 2013.....	175
EK 15. Kongre Verileri 2014.....	183
EK 16. Kongre Verileri 2015.....	190
EK 17. Kongre Verileri 2016.....	197
EK 18. Kongre Verileri 2017.....	200
EK 19. Kongre Verileri 2018.....	206
EK 20. İstanbul Fuar Takvimi 2018.....	211

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo 1: Kongre Toplantı Sayıları.....	5
Tablo 2: Bölgelere Göre Pazar Payı Değişimi.....	6
Tablo 3: Şehirlere Göre Toplantı Sayısı.....	7
Tablo 4: Yıllara Göre Ülke ve Şehir Bazında EXPO Katılımcı Sayıları.....	19
Tablo 5: Yıllara Göre Konaklama Tesisleri, 2002-2018.....	25
Tablo 6: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı “İşletme Belgeli” Konaklama Tesisleri....	27
Tablo 7: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı “Yatırım Belgeli” Konaklama Tesisleri....	28
Tablo 8: İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu Üyesi Oteller.....	29
Tablo 9 : İstanbul’da Yatak Kapasitesi 500 Adet Üstü Olan 5 Yıldızlı Oteller.....	31
Tablo 10: T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı “İşletme Belgeli” Yeme İçme ve Eğlence Tesisleri.....	34
Tablo 11: Kültür ve Turizm Bakanlığı “Yatırım Belgeli” Yeme İçme ve Eğlence Tesisleri.....	35
Tablo 12: İstanbul Avrupa Yakası’nda 1. Sınıf Lokantalar.....	36
Tablo 13: İstanbul Anadolu Yakası’nda 1. Sınıf Lokantalar.....	37
Tablo 14: Yabancıların İstanbul Ziyaretlerinin Sebebi.....	55
Tablo 15: Yabancıların Türkiye’ye Geliş Nedenleri, 2003-2018.....	56
Tablo 16: İstanbul’daki Acentaların Sayısı.....	57
Tablo 17: Yıllara Göre İstanbul Kongre Sayısı & Sıralaması (2000- 2016).....	60
Tablo 18: İstanbul Fuar İstatistiklerinin Türkiye’ye Oranı 2008 - 2017 Arası.....	61
Tablo 19: Kongre Başına Ortalama Harcama Miktarları.....	63
Tablo 20: 2018 Yılı Aylara Göre Turizm Geliri (1000-USD).....	64
Tablo 21: 2018 Yılı Turizm Gelirinin Harcama Kalemlerine Göre Dağılımı (1000-USD).....	65
Tablo 22: Ülkelere Göre Turizm Gelirleri Dünya Sıralaması (Milyar USD).....	67
Tablo 23: Yabancıların Ulaşım Yollarına Göre Sayıları.....	68
Tablo 24: Yıllara Göre Ülkemize Gelen Ziyaretçiler.....	77
Tablo 25: Kongre Toplantılarının Dönemlere Göre Yapılma Sıklığı.....	78
Tablo 26: On Saat Süreye Kadar Direkt Uçuş Yapılan Şehirler.....	79
Tablo 27: On Saat Sürenin Üsünde Direkt Uçuş Yapılan Şehirler.....	80

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Fotoğraf 1: Borsa Lokantası, Lütfl Kırđar.....	32
Fotoğraf 2: Konyalı Lokantası, Topkapı Sarayı.....	33
Fotoğraf 3: ICC, Harbiye Oditoryumu.....	40
Fotoğraf 4: ICC, Üsküdar Salonu.....	40
Fotoğraf 5: ICC, Beyazıt Salonu.....	41
Fotoğraf 6: ICC, Emirgan Salonu.....	41
Fotoğraf 7: ICC, Çamlıca Salonu.....	42
Fotoğraf 8: ICC, Beylerbeyi Salonu.....	42
Fotoğraf 9: ICC, Fuar ve Sergi Salonu.....	43
Fotoğraf 10: Lütfl Kırđar Dış Görünüm.....	45
Fotoğraf 11: Anadolu Oditoryum, Lütfl Kırđar.....	46
Fotoğraf 12: Rumeli Üst Salon, Lütfl Kırđar.....	46
Fotoğraf 13: Rumeli Alt Salon, Lütfl Kırđar.....	47
Fotoğraf 14: Mačka Teras, Lütfl Kırđar.....	47
Fotoğraf 15: Interexpo Salonu, Tüyap.....	49
Fotoğraf 16: Haliç Oditoryum, Haliç Kongre Merkezi.....	50
Fotoğraf 17: Sadabat Oditoryum, Haliç Kongre Merkezi.....	50
Fotoğraf 18: Tophane Oditoryum, Haliç Kongre Merkezi.....	51
Fotoğraf 19: Galata Balo Salonu, Haliç Kongre Merkezi.....	51
Fotoğraf 20: Açık Hava Etkinlik Alanı, Haliç Kongre Merkezi.....	52

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Toplam Kongre Toplantısı Sayıları.....	4
Şekil 2: Milliyetlerine Göre İstanbul'a Gelen Yabancılar.....	26
Şekil 3: Toplantı Alanlarının Gelişimi (1963 – 2017).....	30
Şekil 4: CNR Fuar Alanı.....	44
Şekil 5: 1998 – 2018 Yılları Arasında İstanbul'a Gelen Yabancı Sayıları.....	54
Şekil 6: Geliş Yollarına Göre Gelen Yabancı Ziyaretçi Sayıları.....	69
Şekil 7: İstanbul'da Raylı Sistemler Haritası, 2019.....	70
Şekil 8: İstanbul'da Raylı Sistemler Haritası, 2023 Sonrası.....	70
Şekil 9: İstanbul'a Gelen Yabancı Ziyaretçilerin En Çok Gezdiği Yerler.....	72
Şekil 10: Kongre Toplantılarının Konuları.....	74
Şekil 11: İstanbul Müzeleri 2009 Yılı Ziyaretçi Sayıları.....	75
Şekil 12: İstanbul Müzeleri 2018 Yılı Ziyaretçi Sayıları.....	76

KISALTMALAR LİSTESİ

A.e.	:Aynı Eser
A.g.e.	:Adı Geçen Eser
AGİT	:Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansı
AIPC	:International Association of Congress Center
BIE	:Bureau Internationale des Expositions
CRN	:Congress Rental Network
D.f.s.	:Düzenlenen Fuar Sayısı
D.y.k.	:Doğrudan Yabancı Katılımcı
ECM	:European Cities Marketing
EMITT	:Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarı
FITUR	:International Tourism Trade Fair
FÜTZ	:Fırsatlar, Üstünlükler, Tehditler, Zayıflıklar
IAPCO	:International Association of Professional Congress Organisers
IBTM	:The Global Meetings & Incentive Exhibition
ICC	:İstanbul Congress Center
ICCA	:International Congress and Covention Association
ICVB	:İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu
IMF	:International Monetary Fund
İBB	:İstanbul Büyükşehir Belediyesi
MPI	:Meeting Professional International
NATO	:North Atlantic Treaty Organization
OECD	:Organisation for Economic Co-operation and Development
THY	:Türk Hava Yolları
TOBB	:Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TUGEV	:Turizm Geliştirme ve Eğitim Vakfı
TUİK	:Türkiye İstatistik Kurumu
TÜROB	:Türkiye Otelciler Birliği
T.z.s.	:Toplam Ziyaretçi Sayısı
UFI	:The Global Association of the Exhibition Industry
UNESCO	:United Nations Educational Scientific and Cultural Organization
VIP	:Very Important Person
Y.z.s.	:Yabancı Ziyaretçi Sayısı

GİRİŞ

Dünya'nın bir başkenti olsaydı İstanbul olurdu demiş Napolyon. Eğer bir dünya haritasını açıp bakarsak İstanbul'un tam ortada, doğu ile batıyı birleştiren bir konumda olduğunu görürüz. Uygarlık tarihinin geliştiği Kudüs, Maveraünnehir, Anadolu, Roma, Mısır gibi bölgelerin hepsine yakın konumda bulunan, dört mevsimin yaşandığı eşsiz bir manzaraya sahip olan İstanbul 1453 yılında Osmanlı İmparatorluğu tarafından fethedildiği zaman yeni bir çağ başlamıştı. Bizans döneminde de kültür ve ticaret hayatı açısından çok önemli bir konumda bulunan İstanbul 6. yüzyılda dünyanın en kalabalık şehri konumuna gelmiştir.

Neredeyse kurulduğu günden beri dünyanın her köşesinden ilgi gören ve yüksek oranda ziyaret çeken bir şehir olan İstanbul 21. Yüzyılın başında da işadamları, politikacılar, gezginler, turistler başta olmak üzere bütün insanlık için cazibe merkezi olmayı sürdürüyor.

Turizmin önemli bir çeşidi olan kongre ve fuar organizasyonları, küresel ve kurumsal şirketlerin artması ve sürekli gelişen teknolojinin desteğiyle 2000 senesinden itibaren her geçen gün hızlanarak büyümeyi sürdürmektedir. Gelişen teknoloji, şirketlerin her yıl yeni ürünler çıkarmasına veya sahip oldukları beğeni kazanmış olan ürünleri üzerinde önemli geliştirmeler yapmalarına olanak vermektedir. Bu sebeple, ürünlerinin kazanmış oldukları yenilikleri müşterileri ile etkili bir biçimde paylaşmak isteyen şirketler dünyanın önemli şehirlerinde tanınmış fuarlara katılmaktadır. Gelişen teknoloji fuar ziyaretçileri içinde ulaşım ve konaklama açısından büyük avantajlar getirmiştir. Rekabetçi politikalar uçak başta olmak üzere şehirlerarası ve uluslararası ulaşım ücretlerini düşürmüş, şehir içinde inşaat teknolojisinin gelişmesi ile yeni metro hatları hızla yapılabilmiş ve fuar veya kongre katılımcıları ile ziyaretçilerinin istedikleri saatte istenilen bölgede olması kolaylaşmıştır.

Kongre ve fuar organizasyonlarının başarılı bir biçimde gerçekleşmesi ve sürekli hale gelebilmesi için birkaç önemli birleşen vardır. Bunlardan bir tanesi ürünlerin sergileneceği yeterli büyüklükte alanlandır. Diğeri ise katılımcı ve ziyaretçilerin konaklayacağı yeterli miktarda odaya sahip otellerdir. Kongre ve fuarın gerçekleştiği şehrin tarihi ve kültürel alanlarda pekçok etkinlik barındırması, pek çok kişi tarafından tavsiye edilen tanınmış restoranlarının bulunması zaten başlı başına önemli unsurlardır.

Uluslararası düzeyde gerçekleştirilen kongre ve fuarlar için elbette tanıtım ve pazarlama faaliyetleri de önemlidir. Bu hususta devlet politikaları belirleyici olabilmektedir. Devlet kurumlarının, ilgili bakanlıkların bu tip organizasyonlara destek olması ve tanıtım faaliyetleri için bütçe ayırması fark yaratabilir.

İstanbul'da kongre ve fuar turizmini incelerken 2000 yılı sonrasında 2018 yılı sonuna kadar ilgili kaynaklardan elde edilen anlamlı ve doğru verileri kullanarak İstanbul'da yapılan kongre ve fuarların listesini çıkararak, yıllar içinde gelişimini ve değişimini görmeyi amaçladım, bu organizasyonların İstanbul'a gelmesini veya İstanbul'da yapılmasını sağlayan etkenleri belirlemeye çalıştım, yeterli sayıda toplantı salonu ve oda sayısına sahip olan otelleri ve kongre ile fuar merkezlerini araştırdım, organizasyonlara gelen katılımcıların ve ziyaretçilerin İstanbul'u cazip bulma sebeplerini, ulaşım, maliyet, bilinirlik, etkin pazarlama, yetiştirilmiş ve kaliteli iş gücü gibi kriterler ile belirledim.

Bu çalışma dört ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, kongre ve fuar turizminin kavramları anlatılmış ve tanımları yapılmış, yerel ve uluslararası düzenleyici kuruluşlar örnekler ile belirtilmiştir. İkinci bölümde İstanbul'un neden kongre ve fuar turizmi için önemli olduğunun anlaşılması için İstanbul'un bu tip organizasyonları yapabilme potansiyeli ortaya konmuştur. Üçüncü bölümde kongre ve fuar turizminin İstanbul'a kazandırdıkları ve sorunları ayrıntıları ile belirtilmiştir. Dördüncü bölümde İstanbul'un kongre ve fuar turizmi ile ilgili olarak FÜTZ analizi yapılmış, sahip olduğu fırsatlar, üstünlükler ile karşılaştığı tehditler ve zayıflıklar tespit edilerek çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

Bu çalışma için kongre turizmi, fuar turizmi ve İstanbul ile ilgili yazılmış olan pek çok kitap, makale, tez ve dergilerden kaynak olarak yararlanılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KONGRE VE FUAR TURİZMİ KAVRAMLARI

1.1 Kongre Turizmi

Latince “Congressus” kelimesi beraberce anlamına gelmektedir. Katılımcıların kendi aralarında belli bir konu üzerinde tartışmaları ve bilgi alışverişinde bulunmaları amacıyla bir araya gelmeleri ile kongre toplantıları başlamıştır.¹

Bir toplantı türü olan kongreler sürekli gelişerek alternatif turizm türü olarak kongre turizmini ortaya çıkarmıştır.

Kongre turizminin gelişmesi için kongrenin yapılacağı şehirde katılımcıların ihtiyacını karşılayabileceği kadar salon ve otel yatak kapasitesinin olması çok önemlidir. Dünyanın pek çok farklı bölgesinden katılımın olacağı bir uluslararası kongre için uluslararası, şehirlerarası ve şehiriçi ulaşım da son derece önem taşımaktadır.

Kongre turizmi sadece katılımcıların birbirlerine bildiri sundukları toplantılardan ibaret değildir, toplantı saatleri sonrasında veya öncesinde bulundukları şehrin müzelerine, tarihi mekanlarına ve restoranlarına gittikleri, şehri bütünüyle keşfettikleri bir alandır. Bu açıdan bakıldığında zaman şehrin kongre organizasyonları için cazibe merkezi haline getirilmesi durumunda turizm açısından büyük kazanç sağlayabileceğini söyleyebiliriz.

1.1.1 Kongre Turizminin Tarihi

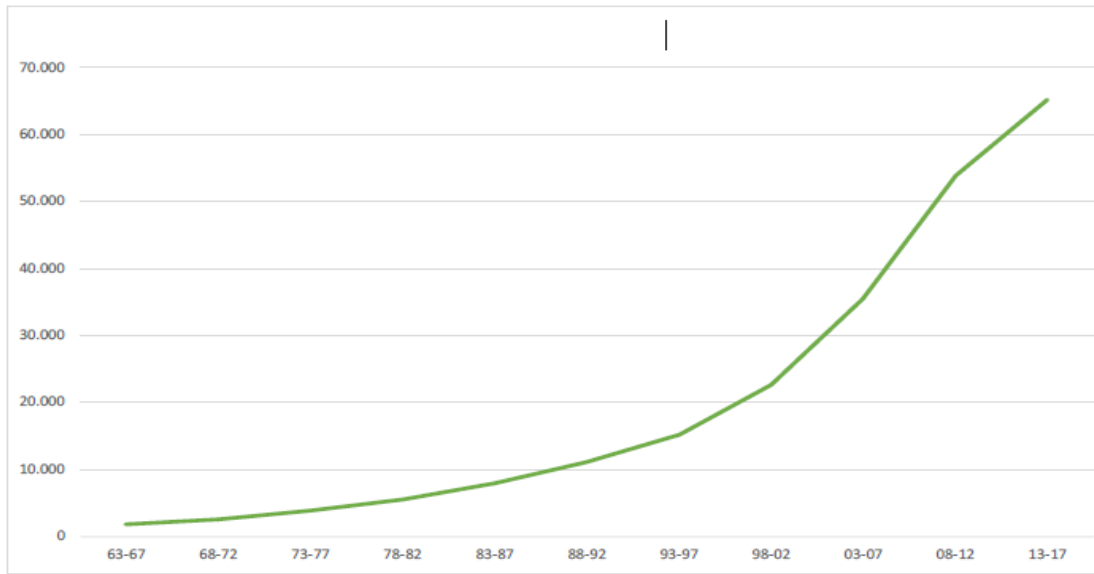
İlk uluslararası kongre Uluslararası Dernekler Birliği'ne göre Roma'da tıp alanında 1681'de yapılmıştır. Modern anlamda bilinen ilk kongre ise Viyana'da 18 Temmuz 1814 ile 9 Haziran 1815 yılları arasında yapılan kongredir. 19. Yüzyılın ilk döneminde uluslararası kongrelerin sayısı 100'e çıkmıştır. 1950'lerde ise yıllık kongre sayısı 700'lere varmıştır. İkinci dünya savaşından sonra girilen barış dönemi ile birlikte ulaşımın ve teknolojinin gelişmesiyle beraber kongre turizmi süratle büyümeye başlamıştır.²

¹ Akın Aksu, Gökhan Yılmaz, Filiz Gümüş, **Kongre ve Fuar Yönetimi**, Ankara, Detay Yayıncılık, 2013, s. 2.

² Aksu, **a.g.e.**, s. 4

Aşağıda Şekil 1’de 1963 yılından günümüze kadar yapılmış olan kongre toplantılarının sayısının artışı 4’er yıllık dönemler halinde görülmektedir. 1963 – 1967 döneminden 1993-1997 dönemine kadar yavaş artan toplantı sayısı 1998-2002 döneminden itibaren ivme yakalayarak günümüze kadar ciddi bir artış yakalamıştır. 2008-2012 döneminden itibaren yükseliş hızı eskiye oranla azalmış gözükse de devam etmektedir. Bu dönemden itibaren yükselişin hızının eski dönemlere oranla azalmasında 2008 yılında yaşanan Amerika Birleşik Devletleri merkezli mortgage global krizinin etkisi olabilir.

Şekil 1. Toplam Kongre Toplantısı Sayıları

Kaynak: ICCA, *A Modern History of International Association Meetings* – Update 1963-2017, s. 22.

Aşağıda Tablo 1’de dönemlere göre toplantı sayıları tam olarak verilmektedir. Bu tabloya göre de artış hızının 2008 yılı sonrasında azaldığı net olarak anlaşılmaktadır.

Tablo 1. Kongre Toplantı Sayıları

Dönem	Toplantı Sayısı
1963-1967	1718
1968-1972	2562
1973-1977	3817
1978-1982	5556
1983-1987	7895
1988-1992	11179
1993-1997	15268
1998-2002	22621
2003-2007	35511
2008-2012	53934
2013-2017	65182
TOPLAM	225243

Kaynak: ICCA, *A Modern History of International Association Meetings* – Update 1963-2017, s. 22.

Tablo 2’de 1963 yılından itibaren başlayarak günümüze kadar 4’er yıllık dönemler halinde Avrupa, Asya, Kuzey Amerika, Latin Amerika, Afrika, Okyanusya ve Orta Doğu bölgelerinde yaşanan pazar payı değişimi görülmektedir. Tabloda dikkat çeken en önemli değişim Avrupa kıtasında yapılan toplantıların sayısının günümüze doğru azalmasıyla Asya kıtasında yapılan toplantıların sayısının artması durumudur. 1963-1967 yılları arasında Avrupa bölgesi kongre pazarından %71,8 pay alırken Asya bölgesi %8,4 pay alıyormuş. Bu oranlar 2013-2017 yılları arasında Avrupa bölgesinde %53,6 oranına düşmüş, Asya bölgesinde ise %18,5 oranına yükselmiştir. Latin Amerika Bölgesi’nin ise 1963-1967 döneminde %4 olan Pazar payını istikrarlı bir biçimde artırarak 2013-2017 döneminde %9,6 seviyesine yükselttiği görülmektedir.

Avrupa, Asya ve Latin Amerika dışında diğer bölgelerin pazar payında ciddi bir değişim gözükmemektedir.

Tablo 2. Bölgelere Göre Pazar Payı Değişimi

Continent	63-67	68-72	73-77	78-82	83-87	88-92	93-97	98-02	03-07	08-12	13-17
Europe	71.8%	66.7%	63.0%	60.9%	59.2%	59.1%	55.8%	55.0%	54.1%	53.5%	53.6%
Asia	8.4%	8.7%	10.0%	11.7%	12.5%	13.5%	14.9%	14.6%	16.5%	17.9%	18.5%
North America	13.3%	15.2%	16.2%	17.0%	17.3%	16.1%	16.1%	15.6%	14.1%	12.6%	11.7%
Latin America	4.0%	5.2%	5.8%	5.5%	6.1%	6.2%	6.9%	7.9%	8.9%	9.5%	9.6%
Africa	1.0%	1.7%	2.4%	2.4%	2.0%	2.0%	2.5%	2.8%	2.9%	3.1%	2.9%
Oceania	1.3%	2.3%	2.4%	2.3%	2.8%	3.1%	3.5%	3.8%	3.0%	2.6%	2.5%
Middle East	0.2%	0.3%	0.2%	0.1%	0.2%	0.1%	0.3%	0.3%	0.6%	0.9%	1.1%

Kaynak: ICCA, *A Modern History of International Association Meetings* – Update 1963-2017, s. 24.

1.1.2 İstanbul’da Kongre Turizminin Gelişimi

İstanbul’da yapılan ilk kongre 1969 yılında Turist Seyahat A.Ş tarafından organize edilen Dünya Uluslararası Kızılhaç Kongresi’dir. 1300 delegenin katıldığı bu kongreyi 2 gün sonra VIP Seyahat Acentası’nın organize ettiği ve 1200 kişinin katıldığı Dünya Ticaret Odaları Uluslararası Kongresi izlemiştir. İstanbul’da 1996 yılına kadar kongre turizmi artarak devam etmiştir ancak asıl sıçrama 1996 yılında gerçekleştirilen Habitat II organizasyonu ile olmuştur. 17 bin kişinin üzerinde katılımcının bulunduğu kongre başarıyla bitirilmiş ve İstanbul’un kongre kenti olarak tanınması bir adım öteye taşınmıştır.³

1996 yılında kurulan Kongre ve Ziyaretçi Bürosu kongre turizminin hızla gelişmesine büyük katkılar sağlamıştır.

Tablo 3’de 1963 yılından itibaren başlayarak günümüze kadar 4’er yıllık dönemler halinde şehirlere göre kongre toplantı sayıları verilmektedir. En çok toplantıya ev sahipliği yapan ilk 5 şehirin sırasıyla Paris, Viyana, Berlin, Londra ve Barselona olduğunu görüyoruz. Geçmişten günümüze incelediğimiz zaman Berlin ve Barselona’nın toplantı sayılarını sürekli artırarak Paris ve Londra’yı yakaladığı anlaşılmaktadır.

³ Mehmet Onur Gülbahar, “Bilgi Toplumu ve Küreselleşmenin Şekillendirdiği Kongre Turizminin Türkiye’deki Durumu (İstanbul Örneği)”, (Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2006), s. 205.

İstanbul’da yapılan kongre toplantı sayısı 1963-1967 yılları arasında toplam 8 adetken 1988-1992 yılları arasında toplantı sayısını toplam 41 adete çıkararak sıçrama yaptığı ve sonraki dönemlerde yaklaşık 2 misli artışlar ile 2013 yılına kadar devam etmiştir. 2013-2017 yılları arasında ise bir önceki döneme toplam 557 adet toplantı ile düşüş yaşandığı görülmektedir.

Tablo 3. Şehirlere Göre Toplantı Sayısı

Rank	Country	63-67	68-72	73-77	78-82	83-87	88-92	93-97	98-02	03-07	08-12	13-17
1	Paris	90	95	125	152	178	261	299	393	605	885	1,079
2	Vienna	60	41	72	92	119	182	231	280	536	760	950
3	Berlin	19	21	38	66	96	148	169	278	485	683	945
4	London	88	108	110	143	162	167	176	273	383	657	945
5	Barcelona	12	24	19	31	68	121	189	280	458	750	918
6	Singapore	2	10	21	46	88	114	159	234	432	638	795
7	Madrid	26	35	53	62	97	131	127	200	314	493	782
8	Lisbon	8	11	12	26	52	91	139	209	358	521	692
9	Seoul	4	8	17	28	55	103	154	231	383	586	691
10	Prague	33	29	24	25	30	81	153	227	399	536	688
11	Amsterdam	29	49	73	84	100	172	190	257	344	550	652
12	Copenhagen	46	32	65	75	105	131	222	266	335	543	631
13	Brussels	29	47	56	79	113	121	129	161	225	483	585
14	Beijing	0	0	0	5	38	91	137	197	428	644	582
15	Hong Kong	2	12	8	27	41	82	153	209	312	461	580
16	Dublin	14	29	28	46	62	74	104	126	271	369	563
17	Rome	39	43	34	49	76	99	117	211	314	490	560
18	Budapest	18	35	26	54	97	149	220	216	381	481	558
19	Istanbul	8	15	11	9	18	41	95	114	281	598	557
20	Buenos Aires	5	19	31	33	65	90	100	165	276	466	531
	Other	1,197	1,906	3,004	4,434	6,265	8,768	12,055	18,195	28,213	42,655	51,282
	Total	1,729	2,569	3,827	5,566	7,925	11,217	15,318	22,722	35,733	54,249	65,566

Kaynak: ICCA, *A Modern History of International Association Meetings* – Update 1963-2017, s. 27.

1.1.3 Uluslararası Kongre Kuruluşları

Uluslararası kongre organize eden kuruluşlardan en önemlisi “International Congress and Covention Association“ kısaltılmışı “ICCA” olarak yazılan Uluslararası Kongre ve Konvansiyon Birliği’dir. ICCA’ya göre uluslararası kongrelerin katılımcı sayısı en az 50 olmalıdır.

İlk ulusal kongre ve ziyaretçi bürosu Detroit’te 1895 yılında kurulmuştur. Avrupa’da ise ilk 1973 yılında Almanya’da kurulmuştur. Kongre ve Ziyaretçi

Bürolarının üyeleri, oteller, üniversiteler, kamu kuruluşları, seyahat acentaları ve restoranlar ile bunlara benzer işletmeler olabilir.⁴

ICCA dışında kısaca IAPCO, AIPC ve MPI olarak adlandırılan birlikler ile ayrıca uluslararası kongrelere ekipman temin eden teradikçi olarak kısaca CRN olarak bilinen kuruluştan da aşağıdaki ayrıntıları ile bahsedilmektedir. Bu birlikler uluslararası kongreleri yönlendiren, etki eden, düzenleyen, lobi faaliyetlerinde bulunan önemli kuruluşlardır.

1.1.3.1 Uluslararası Profesyonel Kongre Organizatörleri Birliği

Dört ortak tarafından Brüksel’de 5 Ocak 1968 tarihinde kurulan birlik kısaca “IAPCO”, (International Association of Professional Congress Organisers) olarak bilinmektedir. IAPCO, günümüzde kongre organizasyonları konumunda etkili birliklerden birisidir. Bu durumunu müşterileri ve iş ortakları tarafından kabul gören profesyonel standartları ile sağlamıştır. IAPCO’nun amaçları aşağıdaki gibidir.⁵

- Kongre organizatörlüğü mesleğini geliştirmek,
- Kongre, konferans ve diğer ulusal ve uluslararası toplantı ve özel olayların organizasyonunu ve yönetiminde yüksek standartları yakalamak ve geliştirmek,
- Uluslararası kongrelerin teorik ve pratik açıdan gelişimini üstlenmek,
- Uluslararası toplantıların profesyonel organizatörlerini kapsayan sorunların araştırmasını yapmak ve çözümlerini bulmak,
- Uluslararası toplantılar ile herhangi bir şekilde ilgili diğer birliklerle etkin ilişkiler kurmak ve sürdürmek,
- IAPCO’nun eğitim akademisi aracılığıyla eğitim seminerleri geliştirmek,
- IAPCO için bir forum oluşturmak,
- IAPCO’ya yardım için toplantı düzenleyenleri desteklemek
- Fikirleri ve tecrübeleri paylaşmak için üyelere fırsatlar yaratmaktır.

IAPCO’nun 2018 verilerine göre toplam 40 ülkeden 133 üyesi bulunmaktadır, üyeler tarafından 2018 yılında organize edilmiş toplam 18.662 toplantıya 5.630.949 kişi katılmıştır.⁶

⁴ Aksu, a.g.e., s. 29

⁵ Aksu, a.g.e., ss. 100-101.

⁶ IAPCO, **Annual Survey**, Çevrimiçi, <https://www.iapco.org/about-iapco/annual-survey/>, 16.05.2019

1.1.3.2 Uluslararası Kongre Merkezleri Birliği

Kısaca “AIPC”, (International Association of Congress Center) olarak bilinen birliğe bireylerden çok kongre merkezleri üyedir. AIPC’nin misyonu kongre merkezleri yönetimlerini destekleyerek, fark yaratan uluslararası kongre ve gösteri merkezleri kurmaktır. AIPC’nin kalite standartlarına göre bir kongre merkezinde olması gereken standartlar **EK 1**’de belirtilmiştir.⁷

Uluslararası bir kuruluşun tecrübeleri ile belirlediği kongre merkezinde olması gereken standart kriterler bir şehre kongre toplantılarını çekmek için önem taşımaktadır. Belirtilmiş olan bu kriterlerin asgari olarak uygulanması durumunda İstanbul’un kongre merkezlerinin tanıtımda ilgili kurumların eli güçlenecektir. Günümüzde İstanbul’da bulunan kongre ve fuar merkezlerinin **EK 1**’de belirtilen kriterleri karşıladığı görölmektedir.

1.1.3.3 Uluslararası Kongre ve Konvansiyon Birliği

Kısaca “ICCA”, (International Congress and Covention Association) olarak bilinen küresel bir birliktir. Seyahat acentalarından oluşan bir grup tarafından 1963 yılında kurulmuştur. Merkezi Hollanda’nın başkenti Amsterdam’da bulunmaktadır. İstanbul’da, İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu (ICVB) tarafından temsil edilmektedir. 86 ülkede 900 şubesi bulunmaktadır. Üyelerinin elde ettiği faydalar aşağıdaki gibidir.⁸

- Uluslararası toplantı sektöründen iş almanın avantajına sahip olması,
- Toplantı sektörünün bütün dallarını temsil eden üst düzey ve küresel ağ platformunda iş yapması ve bağlantı kurması,
- Kongre organizasyonu yapan üst düzey yöneticiler için müşteri odaklı eğitim programına katılma şansı sunması,
- Farklı kurumları uluslararası toplantı sektörüne taşıma imkanı sunması,
- İhtiyaç duyulan kaynaklara erişim imkanına sahip olması,
- Özel toplantılar için her üyeye özgü yaratıcı çözümler bulabilen birime kayıt olması.

⁷ Aksu, **a.g.e.**, s. 107

⁸ Aksu, **a.e.**, s. 110

ICCA, günümüzde kongre sektöründe dünya genelinde istatistik tutabilen ve etkili raporlama yapabilen bir kuruluştur. ICCA'nın elde ettiği veriler ve raporlama faaliyetleri sayesinde kongre sektörü önünü daha iyi görebilmektedir ve gelecek dönemler için daha iyi planlama yapabilmektedir.

1.1.3.4 Uluslararası Toplantı Profesyonelleri

Kısaca “MPI”, (Meeting Professional International) olarak bilinen kuruluş toplantı sektörü için küresel ilk birliktir. 86 ülkede 71 şube ve 21 bin üye ile faaliyet gösteren birlik 1972 yılında kurulmuştur. Üyelerin elde ettiği faydalar aşağıdaki gibidir.⁹

- Topluluk rehberi ile diğer üyelere kolayca erişim imkanı,
- İş kurulu sayesinde önceki iş bağlantıları, mevcut iş girişimleri ve özgeçmişle erişim imkanı,
- Sektör hakkında özel araştırmalar, bültenler ve raporlar,
- Toplantı yönetimi sertifikası verilmektedir,
- Web tabanlı dünyanın her yerinden katılımın sağlanabileceği seminerler,
- Tedarikçi pazarı sayesinde 23.000 üzeri toplantı ve etkinlik profesyoneline direkt bağlantı imkanı,
- Şubeler ve klüpler aracılığıyla yerel katılımcılara kolay erişim ve katılım imkanının sağlanması,
- Konferanslara katılım için özel indirimler, dergi yayıncılığı, değişik ödül ve takdirler ile cazip hale getirme.

MPI gibi birliklere yıllık belli bir ücret karşılığında isteyen her kurum üye olabilmektedir. Günümüzde özellikle kongre ve fuar sektöründe faaliyet gösteren seyahat acentalarının yeni iş imkanları yaratmak, yeni iş bağlantıları kurmak için üye olduğu bilinmektedir.

1.1.3.5 Kongre Kiralama Ağı

⁹ Aksu, a.e., s. 121

Kısaca “CRN”, (Congress Rental Network) olarak bilinen kongre toplantılarına Bosch ekipmanları sağlayan teknik bir şirkettir. Kongre Kiralama Ağı’nın sektöre önemli olmasının sebepleri aşağıdaki gibidir.¹⁰

- Kongre ekipmanları kiralama alanında uzman bir ekip olması,
- Son model ekipmanların kurulumu ve işletilmesi konusunda deneyimli olması,
- En iyi Bosch kongre ve destek sistemlerini kullanmak,
- İhtiyacı karşılayacak en iyi çözümü sunmak,
- Küçükten büyüğe, ulusaldan uluslararası toplantılara kadar hizmetleri sunmak,
- Üye seçiminde zorlayıcı kriterleri takip etmek,
- Küresel bir kaynak havuzu için bir araya toplanmak.

Bu tip şirketlerin kaliteli hizmet sunması son derece önemlidir. Büyük paralar ve emekler harcanarak planlanan organizasyonlar birkaç teknik sorun yüzünden başarısız sonuçlanabilir veya kalitesiz görüntü ve ses yüzünden tatsız geçebilir. Bu sebeple kaliteli ekipmanlardan, tecrübeli çalışanlardan oluşan çözüm ortağı olan şirketler kongre organizasyonları için her zaman çok önemlidir. Bunun gibi gelişmiş ve uzun yıllar sektörde faaliyet gösteren başarılı Türk firmaları da vardır. Türk firmalarının ICCA gibi kongre birliklerine tanıtım faaliyetleri yapmaları İstanbul’un kongre ve fuar turizmine katkı sağlayabilir.

1.1.4. İstanbul’da Kongre Düzenleyici Yerli Kuruluşlar

İstanbul’da üniversiteler, ilaç şirketleri, vakıflar, siyasi partiler, seyahat acentaları, dernekler kongre düzenleyebilirler ancak en önemli kuruluş İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu’dur.

1.1.4.1. İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu

İngilizce kısaltılmışı olan ICVB’nin sitesinden alınan tanıtım yazısı aşağıdaki gibidir.¹¹

“ICVB, 1997 yılında kar amacı gütmeyen tarafsız bir şehir tanıtım ve pazarlama örgütü olarak TUGEV (Turizm Geliştirme ve Eğitim Vakfı) bünyesinde kurulmuştur. Kuruluş

¹⁰ Aksu, a.e. s.135

¹¹ İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu, Çevrimiçi, <http://tr.icvb.org.tr/icvb/>, 16.04.2019

amacı “Türkiye ve özellikle İstanbul’un kongre, konferans, fuar ve sergileme olanaklarını yurt dışında ve içinde tanıtır pazarlamasına yardımcı olmak sureti ile kongre ve konferans sektörünü özendirmek, kentin ve ülkenin tanıtımına katkıda bulunarak turizmin geliştirilmesini sağlamak” tır. Bu amaç doğrultusunda bugüne kadar birçok tanıtım ve pazarlama aktivitelerini gerçekleştiren ICVB, İstanbul’un uluslararası platformlarda tanıtımına ve markalaşmasına büyük katkılarda bulunmuştur. Nitekim ICVB, üyesi olduğu ICCA (International Convention & Congress Association), ECM (European Cities Marketing) ve MPI (Meeting Professionals International) gibi uluslararası toplantı sektörünün önde gelen kuruluşları nezdinde İstanbul’u temsil eden tek yetkili kuruluştur. Yanı sıra ICVB yetkilileri bu kuruluşların yönetim kurulları, komisyon ve icra kurullarında yer alarak uluslar arası iletişim ağında ülkemiz ve şehrimiz adına aktif rol almaktadırlar.”

Kongre Ziyaretçi Büroları’nın öncelikli görevleri şöyledir:

- Kongre organizasyonları yapılabilecek bölgeleri belirlemek, turizm alt yapısının gelişmesiyle ilgili tüm organizasyonları, kurum ve kuruluşları bir araya getirmek,
- Çatı kuruluş olarak tanıtım ve pazarlama faaliyetleri yürütmek, uluslararası birleşenlere kogue bölgesi ile ilgili bilgi aktarmak
- Kongre bölgesinin uluslararası toplantı ve kongre pazarındaki iş potansiyelini artırmaktır.

Kongre ve Ziyaretçi Büroları günümüzde turizm sektörü için önemli oyuncu durumundadırlar. Kongre organizasyonlarının ulusal ve bölgesel boyutta ekonomiye katkısı her geçen gün artmaktadır, özellikle döviz girdisi sağlaması ve yüksek profilli, eğitim seviyesi yüksek turist getirmesi sebebiyle önem kazanmaktadır.

ICVB’nin ana faaliyetleri aşağıdaki gibidir. ¹²

- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığımızın uluslar arası kongre fuarlarını organize etmek,
- İstanbul adına ilgili fuarlara ve iş borsalarına katılmak,
- Kongre imkanlarını araştırmak, yurtdışında tanıtım faaliyetleri yürütmek, potansiyel kongreler için satış ziyaretlerinde bulunmak, alıcılara yönelik İstanbul’a teftiş ve tanıtım gezileri organizasyonu yapmak,
- Basılı ve görsel tanıtım malzemeleri üretmek ve uluslar arası dağıtımı gerçekleştirmek

¹² İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu, Çevrimiçi, <http://tr.icvb.org.tr/icvb/>, 16.04.2019

- Uluslararası kongre sektörü dernek ve birliklerinin organize ettiği genel kurullar ve eğitim, tanıtım toplantılarına katılarak İstanbul adına iş bağlantıları oluşturmak ve destinasyonun temsilini üstlenmek
- Kongre adaylık sürecinde İstanbul şehri adına ihale dosyası hazırlamak ve sunum yapmak.

1.2. Fuar Turizmi

Fuar kelimesi, “bayram, dini tören” anlamına gelen Latince “Feria” sözcüğünden türemiş ve Fransızca “Foire” kelimesinden dilimize geçmiştir. Fuarcılığın başlangıcı panayırlar olarak kabul edilmektedir, panayırların ise M.Ö. 18.yy’da Hindistan Bölgesi’nde, M.Ö. 9.yy’da Mezopotamya’da ve Anadolu’da Hitit uygarlıklarında önemli bir sosyal ve ticari etkinlik olduğu bilinmektedir.¹³

Dünya’da ekonominin gelişmesi ve rekabetin artması ile birlikte şirketler ürünlerini satabilmek için daha çok reklam, tanıtım ve pazarlama yapma ihtiyacı duymaya başladılar. Bunun sonucu olarak ürünlerini en etkin biçimde sergileyerek tanıtılabildikleri fuar organizasyonları gelişmeye başlamıştır.

Fuar turizmi İstanbul gibi ekonomisi büyük şehirler için ayrı bir önem taşımaktadır. Ürünlerini tanıtmak, satışlarını artırmak isteyen ulusal ve uluslararası bütün şirketler için İstanbul gibi bir şehirde yapılacak olan etkili fuar organizasyonuna katılmak yapılabilecek en iyi faaliyet olabilir.

Fuarlar; katılımcıların, ziyaretçilerin ve organizatörlerin bir araya gelmesi ile ortaya çıkmaktadır. Organizatörler bir fuarı kurulacağı alandan teknik altyapısına kadar planlayan ve katılımcı ile ziyaretçilere sunan taraftır. Katılımcılar ilgili fuara belli bir ücret karşılığında stand kurarak ürünlerini sergileyen taraftır. Ziyaretçiler ise fuarın kapsadığı sektöre veya sektörlere ilgi duyan, sergilenen ürünler hakkında bilgi almak isteyen kişilerdir. Turizm açısından fuarlar ülkemize turist kazandırmak için oldukça etkilidir.¹⁴

¹³ Yusuf Aymanık, **Kongre Turizmi ve Fuar Organizasyonları**, Detay Yayıncılık, Ankara, 3. Bs, 2013, ss. 187-188

¹⁴ Selma Meydan Uygur, Dilek Geçgel, **Bir Pazarlama Aracı Olarak Turizm Fuarları ve Fuar Yönetimi**, Barış Platin Kitapevi, Ankara, 2009, s. 219

1.2.1. Fuar Turizminin Tarihi

Kral Dragobert tarafından 629 yılında Paris yakınlarında St. Denis'te kurulan “Foire de Saint Denis”, tarihte bilinen ilk fuar olma özelliğini taşımaktadır. Modern anlamda ise fuarcılığın başlangıcını 1851 yılında Londra Hyde Park'ta düzenlenen Crystal Palace adlı sergi ile yapabiliriz, 6 milyona ulaşan ziyaretçi sayısı ile bu sergi gerçek bir uluslararası başarı olarak kabul edilmektedir.¹⁵

1.2.2. İstanbul'da Fuar Turizminin Gelişimi

Türkiye'de panayırılar bölgesel pazar yeri niteliği ile önem taşımaktadır. Panayırılarda fuar adı altında daha geniş bir ticari faaliyet halini alması 1940 yılından sonra başlamıştır. Türkiye'de ilk panayır İzmir Valisi Kazım Dirik'in 1933 yılında kurduğu İzmir Panayırıdır. 1947 yılında ise Kültür Parkı içinde İzmir Enternasyonal Fuarı olarak adı değiştirilmiştir.¹⁶

İstanbul'da fuarcılık 1970'li yıllarda başlamıştır. Interteks Uluslararası Fuarcılık A.Ş. ve hemen arkasından kurulan Tü Yap (Tüm Yapım A.Ş.) fuar organizasyonları düzenleyen ilk şirketlerdir. İstanbul, dünyanın merkez konumunda bulunan bir şehir olarak fuar sektöründe dünya üzerinde ilk 3 veya 5 arasında yer almaya adaydır.¹⁷

Fuar organizasyonlarının kendine özgü bulunan bazı özellikleri aşağıdaki gibidir.¹⁸

- Organizasyonun belli bir yerde yapılması,
- Belli zaman ve sürelerde yapılması,
- Mal, ürün veya hizmetlerin pazarlanması,
- Bilgi ve kültür alışverişinin sağlanması,
- Fuar organizasyonlarının rekreatif bir etkinlik olmasının sağlanması.

Fuar organizasyonlarının amaçlarını ise kısaca aşağıdaki gibi belirtebiliriz,

¹⁵ Aksu, **a.g.e.** s, 283

¹⁶ Aymanıkuy, **a.g.e.** s. 207

¹⁷ Aymanıkuy, **a.e.**

¹⁸ Aksu, **a.g.e.** s, 285

- Katılımcıların ürün ve hizmetlerini uygun bir ortamda tanıtımalarını sağlamak,
- Ziyaretçilerin ürün ve hizmetler hakkında bilgi edinmelerini sağlamak,
- Fuarın yapıldığı bölgenin yada ülkenin imajına katkıda bulunmak,
- Kentsel doku içerisinde hoş bir rekreasyon alanı yaratmak.

1.2.3. Uluslararası Fuar Düzenleyici Kuruluşlar

Dünya'nın farklı bölgelerinde belli aralıklarla aynı isim altında fuar organizasyonu yapan kuruluşlardır. Bu kuruluşlar, UFI (Dünya Fuar Endüstrisi Birliği), IMEX, International Confex, IBTM, FITUR, ITB Berlin, MITT Moskova ve EXPO Organizasyonları (BIE) olarak sayılabilir. İlgili kuruluşlar sırasıyla aşağıda incelenmiştir.

1.2.3.1. UFI (The Global Association of the Exhibition Industry)

Dünya Fuar Endüstrisi Birliği olarak bilinen UFI 15 Nisan 1925 tarihinde Milan'da Avrupa'nın önde gelen 20 uluslararası ticaret fuarı tarafından kurulmuştur. Baş harflerini Fransızca, “Union des Foires Internationales” kelimelerinden almaktadır. UFI'nin amacı, fuar endüstrisinin ve üyelerinin çalışmalarını temsil etmek, desteklemek ve geliştirmektir. UFI, dünyada yaklaşık 50.000 fuar çalışanına ulaşmaktadır, 52 tane ulusal ve bölgesel fuar birliği ile çalışmaktadır. 2000 yılında 211 olan üye sayısı 2017 yılında 86 ülkede 778 üyeye ulaşmıştır.¹⁹

UFI'ye üye olan İstanbul'da fuar düzenleyen şirketler ile fuar merkezleri ve alanları aşağıdaki gibidir.²⁰

“CNR Ekspo Fuarcilik A.S., EUF International Trade Fairs (ITE-Turkey), Expotim International Fair Organization Inc., Hannover Fairs Turkey Fuarcilik A.S., Hannover Messe Sodeks Fuarcilik A.S., HKF Trade Fairs Fuarcilik A.S., IPEKYOLU International Exhibitions Ltd., Istanbul Expo Center, ITF - Istanbul Trade Fairs Inc., Messe Frankfurt Istanbul Ltd., Platform International Exhibitions Inc., Pozitif Fuarcilik A.S., Reed Tüyap Fairs Organization Inc., Sektörel Fuarcilik A.S., TG Expo, The Seed, Türkel Fair Organization Inc., Tüyap Fairs and Exhibitions Organization Inc., Tüyap Fairs and Fair Services Inc., Tüyap Trade Fairs

¹⁹ UFI, **About UFI History**, Çevrimiçi, <https://www.ufi.org/about/ufi-history/>, 17.05.2019

²⁰ UFI, **Members**, Çevrimiçi, https://www.ufi.org/wp-content/uploads/2019/03/join_us_members_list.pdf, 17.05.2019

Organization Inc., UBM NTSR – Istanbul, UBM Rotaforte, YEM Fuarcilik | YEM Exhibitions.”

UFI Kongresi’nin 7. si HKF Fuarcılık tarafından 12-15 Kasım 2008 tarihleri arasında İstanbul’da gerçekleştirilmiştir. Bu organizasyona UFI Başkanı ve TOBB Başkan Yardımcısı da katılmıştır. 13-14 Kasım 2008 tarihlerinde katılımcılar için boğaz gezisi ile Ayasofya, Topkapı müzesi ve Sultanahmet gezisi düzenlenmiştir.²¹

1.2.3.2. IMEX

Kongre sektörünün en önemli fuarlarından birisi olan IMEX fuarına 2018 yılında 160 ülkeden 3.500 stant sahibi katılmıştır.²²

15-17 Mayıs 2018 tarihinde Frankfurt’ta gerçekleştirilen fuara T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 400m2’lik bir alanda en büyük ülke standlarından birisi kurulmuş ve ICVB tarafından 50’ye yakın birebir görüşmeler ile 160 davetliye İstanbul tanıtımı yapılmıştır.²³

IMEX gibi fuarlara katılım ve bu katılımların devlet kurumları tarafından desteklenmesi ve planlanması kongre ve fuar turizminin gelişmesi açısından son derece önemlidir.

1.2.3.3. International Confex

Etkinlik sektörünün İngiltere’de önde gelen bir temsilcisi olarak 35 yıl önce kurulmuştur. Destinasyon merkezleri ve etkinlik organizatörlerini buluşturmaktadır ve kongre ile fuar organizasyonlarında yer alan profesyonelleri biraraya getirir. Bu sektörde iş yapacak olan girişimcilerin danışabileceği bir otorite haline gelmiştir. İş yapılacak etkinliklere ilham veren ve fikir alışverişi yapılan bir markalar topluluğudur. Sponsorluk alanını etkin olarak kullanması reklam ve tanıtım amaçlı girişimlere olanak sağlamaktadır. Önemli sektör birlikleri, medya, tedarikçiler ve sponsorlar olmak üzere 4 bileşeni biraraya getirerek çalışmalarını yürüttüğü görülmektedir.

²¹ HKFTradefairs, 75. UFI Kongresi 2008, Çevrimiçi, <http://www.hkftradefairs.com/ufi/75thcongresstur.htm>, 17.05.2019

²² IMEX, Çevrimiçi, <https://www.imex-frankfurt.com/>, 05.05.2019

²³ ICVB, ICVB’den IMEX Frankfurt’ta Başarılı Türkiye Tanıtımı, Çevrimiçi, <http://icvb.org.tr/icvbden-imex-frankfurtta-basarili-istanbul-tanitimi/>, 05.05.2019

Organizatörlere yer, ürün, hizmet, fikir ve tavsiyelerde bulunarak sektör oyuncuları arasında sürdürülebilirlik elde etmiştir.²⁴

1.2.3.4. IBTM (The Global Meetings & Incentive Exhibition)

Kongre ve fuar organizasyonları alanında önde gelen Reed Travel Exhibitions tarafından yönetilen ve 35 yıldır hizmet veren markalardan bir tanesidir.²⁵

İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu ile Madrid Kültür ve Tanıtma Müşavirliği tarafından organize edilen 245 m²'lik bir stant ile 27-29 Kasım 2018 tarihleri arasında Barcelona'da Türkiye temsil edilmiştir. Türkiye standında 25 katılımcı ünitesinde 34 firma ve sektör kuruluşu yer almıştır.²⁶

1.2.3.5. FITUR (International Tourism Trade Fair)

Latin Amerika pazarında 40 yıldır hizmet veren uluslararası lider turizm fuarı konumundadır. 2019 yılında 165 ülkeden 10.487 katılımcı ve 142.642 ziyaretçi elde etmiştir. 23-27 Ocak 2019 tarihleri arasında gerçekleşmiş olan son fuar döneminde 9.150 ayrı yüzyüze iş görüşmesi yapılmıştır.²⁷

1.2.3.6. ITB Berlin Fuarı

Tur operatörleri, rezervasyon sistemleri, oteller ve seyahat acentaları ile diğer ilgili tedarikçileri kapsayan 52 yıldır hizmet veren dünyanın en kapsamlı turizm fuarı organizasyonlarından bir tanesidir.²⁸

ITB Berlin Uluslararası Turizm Fuarı yaklaşık 187 ülkeden 10.000 kuruluşun iştirak ettiği, 80 ülkeden 5.000 gazetecinin takip ettiği, 120.000 turizm profesyoneli olmak üzere toplam 180.000 kişinin ziyaret ettiği bir fuar olarak bilinmektedir. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 06-10 Mart 2019 tarihleri arasında gerçekleşen söz

²⁴ International Confex, **Çevrimiçi**, <https://www.international-confex.com/about-us>, 21.04.2019

²⁵ ReedTravelExhibitions, **Çevrimiçi**, <https://www.reedtravelexhibitions.com/>, 17.05.2019

²⁶ İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu, **Çevrimiçi**, <http://tr.icvb.org.tr/ibtm-world-barselona-fuarinda-turkiye-standina-ilgi-artti-gorusme-sayisi-iki-katina-cikti/>, 21.04.2019

²⁷ Fitur, **Çevrimiçi**, http://www.ifema.es/fitur_06/Informacion_general/Presentacion/index.htm, 21.04.2019

²⁸ ITB-Berlin, **FactsFigures**, **Çevrimiçi**, <https://www.itb-berlin.com/ITBBerlin/FactsFigures/ITB50Years/>, 17.05.2019

konusu fuarda Berlin Kültür M  avirliğı aracılığıyla ve kamu-özel sektör işbirliği anlayışıyla, 2000 m2 stand alanı ile hol 3.2’de yer almıştır.²⁹

1.2.3.7. MITT Moskova Fuarı

1994 yılında kurulan ve dünyanın en büyük ilk 5 turizm fuarı içerisinde yer alan MITT- Moskova Uluslararası Seyahat ve Turizm Fuarına Türkiye 2018 yılında 1.254 m2’lik alanı ile fuarın en büyük standı olarak katılmıştır.  nceki yıllardan farklı olarak, Bakanlığımızca benimsenen destinasyon tanıtımı ve pazarlama yaklaşımından hareketle, Bakanlığımız standında bölge ve destinasyon tanıtımı ön planda tutulmuş ve Türkiye standı 2018 yılında ilk kez; Antalya, Ege Bölgesi, Anadolu, İstanbul, Bakanlık standı ve UNESCO sergi alanı ile THY standı olmak üzere toplam 7 bölgesel adadan oluşmuştur.³⁰

1.2.3.8. EXPO Organizasyonları

EXPO, uluslararası sergi anlamına gelen “exposition” kelimesinin kısaltılmasıdır. Dünyanın en eski en en büyük uluslararası organizasyonlarından biri olan EXPO, tüm insanlığı ilgilendiren, evrensel nitelik taşıyan temalara sahip olan, be  yılda bir düzenlenen ve en az üç en fazla altı ay süren etkinlikler bütünüdür. EXPO organizasyonu katılımcıları arasında devletler, sivil toplum kuruluşları, şirketler, uluslararası kurumlar bulunabilir. EXPO organizasyonları ve düzenlemeleri 2012 yılı itibarıyla kayıtlı ülke sayısı 161 olan ve merkezi Paris’te bulunan “Uluslararası Sergiler Bürosu” (BIE, Bureau Internationale des Expositions) tarafından yürütülmektedir. Türkiye 2004 yılında BIE’ye  ye olmuştur.³¹

Bu organizasyonlar düzenlendikleri  ehir ve ülkeye büyük bir itibar ve önem kazandırmaktadır. Belirli bir tema üzerinden serginin ba lama tarihinden çok önce planlamalara ve duyurulara ba landığı için gündemde uzun süre yer teşkil ederek dünya kamuoyunu hedef  ehir üzerine odaklamaktadır.

²⁹ Türkiye Seyahat Acentaları Birliği,  evrimi i, https://www.tursab.org.tr/haberler/2019-itb-berlin-fuari-hakkinda-duyuru_18313, 21.04.2019

³⁰ T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Tanıtma Genel Müdürlüğü,  evrimi i, <http://www.tanitma.gov.tr/TR-205559/25-moskova-uluslararasi-seyahat-ve-turizm-fuari-mitt.html>, 21.04.2019

³¹ Aksu, a.g.e. s, 274

EXPO'lar; World Expo, Specialised Expo, Horticultural Expo ve Triennale Di Milano olarak büyüklüklerine ve sürelerine göre 4 çeşide ayrılırlar. World Expo'lar ilk olarak 1851 yılında Londra'da gerçekleştirilmiş olan, her beş yılda bir yapılan, kapsadığı alan bakımından sınırı bulunmayan, altı aya kadar sürebilen büyük organizasyonlardır. Specialised Expo'lar ilk olarak 1936 yılında Stokholm'de gerçekleştirilen iki World Expo organizasyonu arasında yapılabilen, üç aydan fazla sürmeyen ve 25 hektara kadar alan kaplayabilen organizasyonlardır. Horticultural Expo'lar ilk olarak 1960 yılında Rotterdam'da gerçekleştirilen, iki yılda bir yapılabilen, altı aya kadar sürebilen ve herhangi bir alan kısıtlaması olmayan organizasyonlardır. Triennale Di Milano olarak bilinen Expo'lar ise modern sanat ve dekorasyon üzerine Milan şehrinde yapılan herhangi bir süre dilimi bulunmayan küçük etkinliklerdir.³²

Günümüze kadar gerçekleşen önemli bazı EXPO'ların listesi **Tablo 4**'te görülebilir, bu organizasyonlar dünyanın her bölgesinden katılımcı çektiği için düzenlendiği ülkenin nüfusundan daha fazla katılımcı sayısına ulaşabilmektedir.³³

Tablo 4. Yıllara Göre Ülke ve Şehir Bazında EXPO Katılımcı Sayıları

Düzenlendiği Tarih	Düzenlendiği Ülke	Düzenlendiği Şehir	Türü	Katılımcı Sayısı
1851	İngiltere	Londra	World EXPO	6.039.195
1889	Fransa	Paris	World EXPO	32.252.297
1900	Fransa	Paris	World EXPO	48.000.000
1939	ABD	New York	World EXPO	45.000.000
1970	Japonya	Osaka	World EXPO	64.218.000
1992	İspanya	Sevilla	World EXPO	41.800.000
2000	Almanya	Hannover	World EXPO	25.200.000
2008	İspanya	Zaragoza	Specialised EXPO	6.000.000
2010	Çin	Şangay	World EXPO	73.000.000
2015	İtalya	Milan	World EXPO	21.500.000
2016	Türkiye	Antalya	Horticultural EXPO	4.693.571

Kaynak: Bureau Internationale des Expositions, <https://www.bie-paris.org/site/en/expo-index>,

20.04.2019

³² BIE-Paris, **About Expos**, Çevrimiçi, <https://www.bie-paris.org/site/en/about-world-expos>, 17.05.2019

³³ Aksu, **a.g.e.** s, 275

29 Nisan 2019 tarihinde Pekin’de başlayacak olan Horticultural EXPO’ya 16 milyon katılımcı beklenmektedir. Bir sonraki World EXPO ise 20 Ekim 2020 tarihinde Dubai’de yapılacaktır.

1.2.4. İstanbul’da Fuar Düzenleyen Yerli Kuruluşlar

TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği), hem uluslararası hem de ulusal fuar düzenleyici bir kurumdur. Kendi internet sitesinden alınan tanıma göre,

“Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, odalar ve borsalar arasındaki birlik ve dayanışmayı temin etmek, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, oda ve borsa mensuplarının meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, bunların birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere, meslek disiplinini ve ahlâkını korumak, ülkenin kalkınması, ekonominin gelişmesi için gerekli çalışmaları yapmak ve bu Kanunda belirtilen hizmetleri yerine getirmek amacıyla kurulan, tüzel kişiliğe sahip, kamu kurumu niteliğinde meslek üst kuruluşudur. TOBB, özel sektörün Türkiye’de mesleki üst kuruluşu ve yasal temsilcisidir. TOBB 81 il 160 ilçeye yayılmış 365 oda ve borsanın (Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Ticaret ve Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odası ve Ticaret Borsası) üst kuruluşudur.”³⁴

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulu’nun 3 Kasım 2014 tarihli ve 94 sayılı kararına göre yürürlüğe giren Yurtiçinde Fuar Düzenlenmesine Dair Usul ve Esaslar Tebliği’nde yer alan madde 6’ya göre,³⁵

“Bir fuarın uluslararası nitelikte olması ve “uluslararası” unvanının kullanılabilmesi için, fuarın aynı düzenleyici tarafından, aynı veya benzer isim ya da konuda son beş yıl içerisinde en az iki defa düzenlenmiş olması; ayrıca doğrudan veya dolaylı (temsilcileri kanalıyla) yabancı katılımcı sayısının, tüm katılımcı toplamı içerisinde en az yüzde on beşe ulaşması veya yabancı katılımcıya tahsis edilen net metrekare stand alanı büyüklüğünün, toplamın en az yüzde onuna ulaşmış olması veya yabancı ziyaretçi sayısının, toplam ziyaretçi sayısı içerisinde en az yüzde iki buçuğu bulması gerekmektedir...”

³⁴ Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Çevrimiçi, https://tobb.org.tr/Sayfalar/Kurulus_Gorev_Organ.php, 20.04.2019

³⁵ Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Çevrimiçi, <https://tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu/Sayfalar/FuarlarMevzuat.php>, 20.04.2019

TOBB, ülke çapında Ticaret ve Sanayi Odaları ile Borsalarının üst kuruluşu olduğu için ekonomi yönetiminin önemli kurumlarından birisidir. Ulusal ve uluslararası fuarlara verdiği teşvik ve destekler ile Türk ekonomisini desteklemeyi sürdürmektedir.

Kongre ve Fuar organizasyonları üzerine çalışan, program oluşturan, organizasyon gerçekleştiren veya gerçekleştirmeye çalışan İstanbul'da kayıtlı bulunan firmalar TOBB kaynaklarına göre **EK 3**'te görülebilir.³⁶

1.2.4.1. TOBB (Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği)

TOBB, Türkiye'de fuarcılığın uygulama kriterlerini belirleyen bir kurumdur. Fuar türleri ve fuarların nasıl düzenlenebileceği ile fuar alanlarının nasıl olması gerektiği Yurtiçinde Fuar Düzenlenmesine Dair Usul ve Esaslar Tebliği'nde ayrıntılı biçimde anlatılmıştır.

TOBB'un Yurtiçinde Fuar Düzenlenmesine Dair Usul ve Esaslar Tebliği'nde yer alan madde 5'de fuar türleri aşağıdaki gibi tarif edilmiştir.

- Genel fuar; belirli bir sektörü veya ürün grubunu esas almadan, çeşitli mal ve hizmetlerin birlikte sergilendiği ve bunların ticari tanıtımının yapıldığı, içinde sosyal ve kültürel etkinliklerin de bulunabileceği, en az elli katılımcının yer aldığı, süresi on beş günü geçmeyen etkinliklerdir.
- İhtisas fuarı; belirli bir ürün veya hizmet grubu ya da sektörle doğrudan ilgili ve sektöre yönelik mal ve hizmet üreten katılımcıların, teknolojik ve uygulamalı bilgi alışverişinin artırılması ve ticari işbirliğine yönelik bilgi değişimi ortamının yaratılması ile ihtiyaç duyulan ürün siparişlerinin verilmesini amaçlayan, en az yirmi katılımcının yer aldığı, süresi on günü geçmeyen etkinliklerdir.

TOBB'un Yurtiçinde Fuar Düzenlenmesine Dair Usul ve Esaslar Tebliği'nde yer alan madde 7'de fuar düzenlenebilir alanlar aşağıdaki gibi tarif edilmiştir,³⁷

- Fuarlar, fuar merkezleri ile bu maddenin ikinci fıkrasında sayılan özelliklere sahip alanlarda veya fuar düzenlemek amacıyla geçici olarak

³⁶ TOBB, Fuarlar Müdürlüğü, **İstatistikler**, Çevrimiçi, <https://tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu/Sayfalar/Istatistikler.php>, 18.05.2019

³⁷ Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, **Çevrimiçi**, <https://tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu/Sayfalar/FuarlarMevzuat.php>, 20.04.2019

tanzim edilerek bu özellikleri taşıy hale getirilecek alanlarda düzenlenebilir.

- Fuarın düzenleneceği alanların;
- Ulusal nitelikte fuar düzenlenecek kapalı alanların en az net iki bin, açık alanların en az beş bin metrekare olması,
- Uluslararası nitelikte fuar düzenlenecek kapalı alanların en az net üç bin metrekare, açık alanların en az yedi bin metrekare olması,
- Kapalı fuar alanlarında taban-tavan mesafesinin en az dört buçuk metre olması,
- Ziyaretçiler için ayrı giriş-çıkış ve acil durum çıkışlarının, sergilenen ürünler için yükleme-boşaltma kapılarının bulunması,
- Aydınlatma ve gereğinde güç kullanımı için yeterli kapasitede elektrik donanımının ve temel işlevler için yeterli sayıda jeneratörün bulunması,
- Kapalı alanlar için çalışır durumda ısıtma ve havalandırma sistemlerinin bulunması,
- İletişim için gerekli araç ve gereçlerle yeterli iletişim alt yapısının bulunması,
- Fuar alanına uygun sayıda lavabo ve tuvaletlerin bulunması,
- İhtiyaç ölçüsünde ibadet alanı, büfe, kafeterya ve lokantanın bulunması,
- Düzenleyici ve görevlendireceği personele ait danışma, yönetim, gözetim bürolarının bulunması,
- Güvenlik ve ilk yardım hizmetleri için gerekli ünitelerin bulunması,
- Yeterli otopark alanının bulunması,
- VIP salonu, konuk ağırlama yerleri, basın odası, seminer salonu gibi yerlerin ve bayrak direklerinin bulunması, zorunludur.

TOBB'un Yurtiçinde Fuar Düzenlenmesine Dair Usul ve Esaslar Tebliği'nin tamamı **EK 2'de** görülebilir.

1.2.4.2. EMITT (Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarı)

İstanbul'da Voyager Uluslararası Turizm ve Tatil Fuarı adıyla ilk kez 1997 yılında yapılmıştır, sonrasında daha büyük fuar alanı ihtiyacı sebebiyle Beylikdüzü'nde EMITT – Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarı adıyla

düzenlenmiştir. Giderek artan yurtiçi ve yurtdışı katılımcı sebebiyle Türkiye'yi temsil eden en önemli fuarlardan birisi haline gelerek düzenlenmeye başladığı ilk 15 yıl içinde Avrupa'nın en büyük 5. turizm fuarı olmayı başarmıştır. 2009 yılından itibaren ITE Turkey bünyesinde yer alan Ekin Fuarcılık ve EUF - E Uluslararası Fuarcılık tarafından düzenlenmektedir.³⁸

EMITT 2018 Fuarı 85 ülkeden 54.364 ziyaretçi, 870 yerli, 195 yabancı olmak üzere toplam 1.065 katılımcı ve 60.000m2 alan ile gerçekleştirilmiştir.³⁹

³⁸ Emittİstanbul, **Genel Bilgi**, Çevrimiçi, <http://www.emittistanbul.com/ana-sayfa/Genel-Bilgi>, 17.05.2019

³⁹ EMITT, **Fuar Sonuç Raporu**, 2018, Çevrimiçi, <http://emittistanbul.com/EMITT/media/ITGroup/Pdf/Emitt-18-PSR.pdf>, 23.04.2019

İKİNCİ BÖLÜM

İSTANBUL'UN KONGRE VE FUAR POTANSİYELİ

2.1. Konaklama Alanında

Kongre ve fuar organizasyonları için gerekli miktarda katılım sağlanmasının önemli kriterlerinden bir tanesi konaklama imkanlarının yeterli olmasıdır. Herhangi bir kongre düzenleyici kuruluş toplantının yapılacağı gerekli salonu İstanbul'da bulmuş olsa bile, davetlilerin konforlu, güvenli ve yeterli biçimde konaklamaları sağlanamazsa kongreye katılım oranı beklentiyi karşılamayacaktır. İstanbul 2000 yılı sonrasında otel yatak sayısı açısından büyük kongre ve fuar organizasyonlarına ev sahipliği yapacak yeterlilikte kapasiteye sahip olmuştur. Otel yatırımları devam etmektedir.

İstanbul'da konaklama talebinin fazla olduğu bölgeler turizm altyapısının da olduğu eski İstanbul dediğimiz Fatih ilçesi, Eminönü ile Taksim ilçesi, Beyoğlu ve Beşiktaş İlçesi olarak gözlemlenmektedir.⁴⁰

Türkiye Otelciler Birliği (TÜROB) istatistiklerine göre **Tablo 5**'de 2002 yılından itibaren konaklama tesislerinin tesis türüne göre yatak kapasiteleri görülmektedir. Tabloya göre 2002 yılından itibaren turizm yatırım belgeli tesislerde herhangi bir artış olmamış, aksine tesis sayısında azalma olmuştur. Turizm işletme belgeli tesislerde ise 2002 yılında 2.124 olan tesis sayısı 2018 yılında 3.925'e yükselmiştir, yatak kapasitesi ise yaklaşık 2,5 kat artarak 396.148'den 974.574'e yükselmiştir. Belediye belgeli tesislerin sayısında bir artış olmamıştır ancak yatak sayısı 4'te 1 oranında yükselmiştir. İşletme ve belediye belgeli tesisler ise 9.896 adetten 2018 yılında 11.596 adete çıkmıştır, aynı zamanda yatak sayısı 804.153'ten 1.485.650'ye çıkmıştır.

Tablo 5'e göre 2002 yılında toplam 20.930 olan tesis sayısı 2018 yılında toplam 24.173 adete çıkmıştır. Yatak sayısı ise 2002 yılında toplam 1.831.182 adetten 2018 yılında toplam 3.146.931 adete çıkmıştır.

⁴⁰ Ahmet Kala, **Şehir ve Kültür: İstanbul**, İstanbul Üniversitesi, Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, s. 122

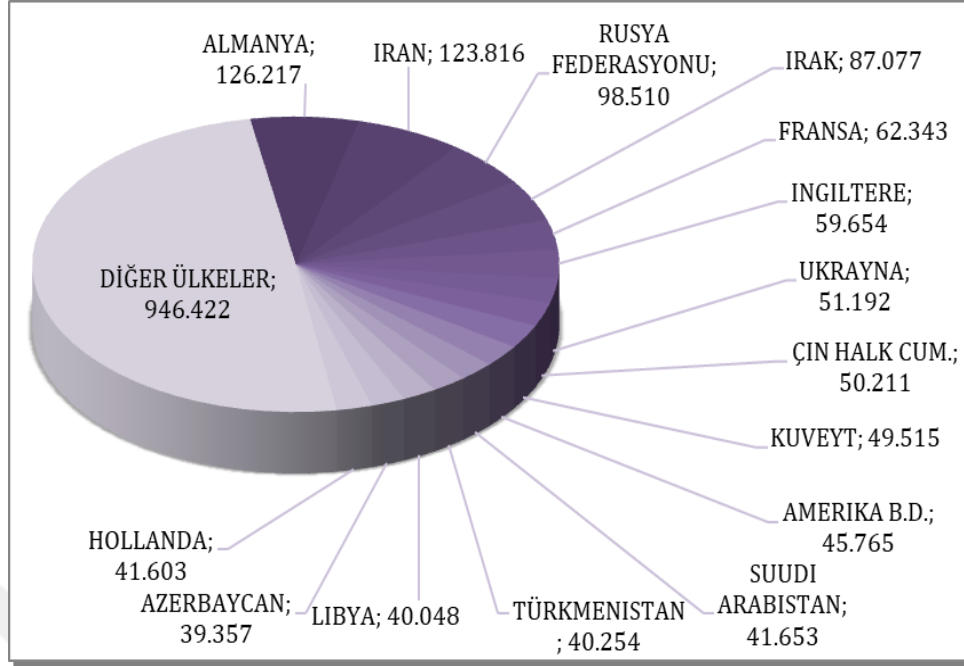
Tablo 5. Yıllara Göre Konaklama Tesisleri, 2002-2018

BAKANLIK								
	TURİZM YATIRIM BELGELİ		TURİZM İŞLETME BELGELİ		BELEDİYE BELGELİ		(İŞLETME BELGELİ + BELEDİYE BELGELİ)	
YILLAR	TESİS	YATAK	TESİS	YATAK	TESİS	YATAK	TESİS	YATAK
2002	1 138	222 876	2 124	396 148	7 772	408 005	9 896	804 153
2003	1 130	242 603	2 240	420 692	7 637	399 369	9 877	820 061
2004	1 151	259 424	2 357	454 290	7 514	392 582	9 871	846 872
2005	1 039	278 255	2 412	483 330	7 494	392 338	9 906	875 668
2006	869	274 687	2 475	508 742	7 495	391 228	9 970	899 970
2007	776	254 191	2 514	532 262	7 073	399 110	9 587	931 372
2008	772	258 287	2 566	567 470	7 064	397 684	9 630	965 154
2009	754	231 456	2 625	608 765	7 115	402 289	9 740	1 011 054
2010	877	252 984	2 647	628 565	9 185	527 712	11 832	1 156 277
2011	922	267 900	2 783	668 829	8 893	504 877	11 676	1 173 706
2012	960	273 877	2 870	706 019	8 988	512 462	11 858	1 218 481
2013	1 056	301 862	2 982	749 299	9 196	497 728	12 178	1 247 027
2014	1 113	308 944	3 125	803 664	9 188	496 697	12 313	1 300 361
2015	1 125	314 194	3 289	850 089	9 187	496 574	12 476	1 346 663
2016	1 135	312 912	3 641	899 881	9 186	496 538	12 827	1 396 419
2017	1 051	263 033	3 770	935 000	7 607	506 934	11 377	1 441 934
2018	981	225 421	3 925	974 574	7 671	511 076	11 596	1 485 650

Kaynak: Turizm İstatistikleri Genel Değerlendirme, İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2018, <http://www.turob.com/tr/istatistikler>, 20.04.2019

Şekil 2'de, İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün hazırladığı Şubat 2019 tarihli rapora göre İstanbul'a gelen yabancılar arasında 126.217 kişi ile Almanya birinci sırada gözükmektedir. Bu sayı içinde Alman vatandaşı olmuş Türk asıllı ziyaretçilerin de olduğu unutulmamalıdır. Bu sebeple ikinci sırada 123.816 kişi ile İran'ın yer alması dikkat çekicidir. Üçüncü sırada ise 98.510 kişi ile Rusya Federasyonu yer almaktadır.

Şekil 2. Milliyetlerine Göre İstanbul’a Gelen Yabancılar

Kaynak: İstanbul Turizm İstatistikleri Raporu, İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Şubat 2019, <http://www.turob.com/tr/istatistikler>, 20.04.2019

Tablo 6’da İstanbul’da Avrupa ve Anadolu yakasında bulunan işletme belgeli konaklama tesislerinin yeri ve türüne göre ayrıntıları görülebilir. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın 2019 yılı Şubat ayı verilerine göre Avrupa yakasında 84, Anadolu yakasında 19 adet olmak üzere İstanbul’da toplam 103 adet 5 yıldızlı tesis bulunmaktadır. 4 yıldızlı tesis sayısı ise Avrupa yakasında 109 ve Anadolu yakasında 15 adet olmak üzere toplam 124 adettir. Kongre ve fuar turizmi katılımcı ve ziyaretçilerinin dört ve beş yıldızlı tesisleri tercih ettiğini göz önünde bulundurursak bu otellerde yer alan toplam yatak sayısının 82.453 adet olduğu gözükmektedir. Avrupa ve Anadolu yakası olarak ayrı ayrı belirtilmiş olan toplam 567 tesisin tamamının yatak kapasitesi toplamı 114.980’dir.

Tablo 6. T.C. Kùltür ve Turizm Bakanlığı “İşletme Belgeli” Konaklama Tesisleri

YERİ-TÜRÜ	Avrupa Tesis Sayısı	Anadolu Tesis Sayısı	Tesis Sayısı TOPLAM	Avrupa Yatak Sayısı	Anadolu Yatak Sayısı	Yatak Sayısı TOPLAM
Özel Tesis	117	12	129	10959	819	11778
Butik Otel	18	2	20	1746	84	1830
Beş Yıldızlı Otel	84	19	103	44063	9960	54023
Dört Yıldızlı Otel	109	15	124	24963	3467	28430
Üç Yıldızlı Otel	108	17	125	12261	1915	14176
İki Yıldızlı Otel	42	4	46	2899	249	3148
Tek Yıldızlı Otel	7	-	7	363	-	363
Apart Otel	2	2	4	528	198	726
Pansiyon	5	2	7	138	42	180
Hostel	1	-	1	166	-	166
Golf Tesisleri	-	-	-	-	-	-
Termal Turizm M.	-	1	1	-	160	160
TOPLAM	493	74	567	98086	16894	114.980

Kaynak: İstanbul Turizm İstatistikleri Raporu, İstanbul İl Kùltür ve Turizm Müdürlüğü, şubat 2019, <http://www.turob.com/tr/istatistikler>, 20.04.2019

Tablo 7’de yatırım belgesi almış olan İstanbul’da bulunan tesislerin yatak sayıları gör÷lmektedir. Bu tabloya göre butik otel ve özel tesisler dahil olmak üzere bütün İstanbul otellerinin yatak kapasitesi 2019 yılı şubat ayı verilerine göre toplam 27.604’tür.

Tablo 7. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı ‘‘Yatırım Belgesi’’ Konaklama Tesisleri

YERİ-TÜRÜ	Avrupa Tesis Sayısı	Anadolu Tesis Sayısı	Tesis Sayısı TOPLAM	Avrupa Yatak Sayısı	Anadolu Yatak Sayısı	Yatak Sayısı TOPLAM
Özel Tesis	13	1	14	779	11	790
Butik Otel	9	3	12	620	284	904
Beş Yıldızlı Otel	22	4	26	10775	1838	12613
Dört Yıldızlı Otel	33	8	41	6808	2490	9298
Üç Yıldızlı Otel	25	10	35	2079	684	2763
İki Yıldızlı Otel	2	12	14	70	607	677
Tek Yıldızlı Otel	2	21	23	52	507	559
TOPLAM	106	59	165	21.183	6.421	27.604

Kaynak: İstanbul Turizm İstatistikleri Raporu, İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Şubat 2019, <http://www.turob.com/tr/istatistikler>, 20.04.2019

İstanbul’da inşası/restorasyonu devam eden toplam 27.604 yatak kapasiteli konaklama tesisi bulunmaktadır.⁴¹

2.1.1. Oteller

İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu’na  ye olan oteller **Tablo 8**’de görülmektedir. Bu oteller ICVB’nin katılmış olduğu yurtdışı fuarlarda ve bastırmış olduğu tanıtım yayınlarında yer alarak avantajlı konum elde edebilirler. Yurtdışı kongre ve fuar düzenleyen şirketler, birlikler ve kurumlar **Tablo 8**’de yer alan oteller hakkında daha kolay ve daha çok bilgi elde edebilirler. Bu sebeple bu oteller için İstanbul’un önde gelen kongre ve fuar otelleri diyebiliriz.

⁴¹ İstanbul Turizm İstatistikleri Raporu, İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Şubat 2019, s.10

Tablo 8. İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu Üyesi Oteller

İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu Üyesi Oteller
Conrad İstanbul
Crowne Plaza İstanbul-Asia
CVK Park Bosphorus
Elite World Europe Otel
Grand Cevahir Otel
Grand Hyatt İstanbul
Hilton İstanbul Bosphorus
Hyatt Regency İstanbul Ataköy
İstanbul Marriott Hotel Şişli
Radisson Blu Hotel İstanbul
Shangri-la Bosphorus İstanbul
Sheraton İstanbul Ataköy Hotel
Sürmeli İstanbul Hotel
Swissotel the Bosphorus İstanbul
Titanic Downtown Beyoğlu
Avangarde Collection Levent
Konak Otel İstanbul
Mercure İstanbul Taksim Otel

Kaynak: İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu, Çevrimiçi, <http://tr.icvb.org.tr/oteller/>, 28.04.2019

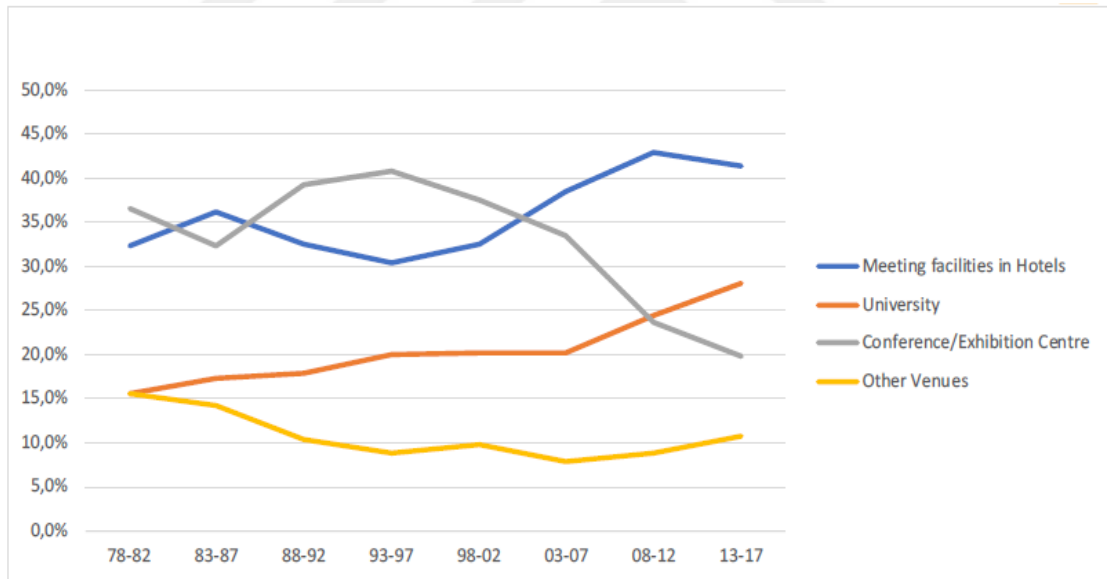
Şekil 3'te toplantı alanlarının gelişimi görülmektedir. Toplantı alanları olarak oteller, üniversiteler, konferans ve fuar merkezleri ile bunlar dışında kalan diğer kategoriler yer almaktadır. 1978-1982 yılları arasındaki dönemden 2017 yılına kadar gelen verilere göre toplantı alanlarında en çok gelişim otellerde olmuştur. 2008-2012 dönemine kadar sürekli artış gösteren otel alanları gelişimi bu dönemden günümüze kadar hafif düşme eğilimine girmiştir.

Üniversite alanlarında olan gelişim ise 2003-2007 döneminden itibaren yükselmeye başlamıştır. Bu durumu üniversitelerde turizm bölümlerinin daha çok tercih edilmeye

başlaması ve üniversitelerin özellikle kongre toplantılarına bilgi alışverişi açısından daha çok ilgi duymaya başlamasına bağlayabiliriz.

Konferans ve fuar alanlarının gelişimi 1993-1997 döneminden itibaren sürekli olarak düşme eğilimindedir. Bu durumu ise aynı dönemde otellerin hizmetlerinin ve toplantı salonlarının daha cazip hale gelmesine bağlayabiliriz. Bir anlamda oteller zaten az sayıda olan konferans ve fuar toplantı alanlarına ciddi bir alternatif olmaya başlamışlardır diyebiliriz. Yeterli toplantı salonu kapasitesine sahip otellerin aynı zamanda aynı bina içinde konaklama imkanı sunuyor olması da konferans ve fuar alanlarına göre avantajlı konumda olmasına sebeptir, katılımcılar konakladıkları otel ile konferans ve fuar alanı arasında ulaşım konusunda zaman kaybetmeyecekler ve ulaşımında harcayacakları zamanı iş için veya şehrin güzelliklerini görmek için değerlendirebileceklerdir. Günümüzde ise sayıca çok daha fazla olduğu için otellerin daha fazla tercih edilmesi doğaldır ancak çok iyi kapasitelere ve hizmete sahip konferans ve fuar alanı işletmeleri de vardır.

Şekil 3. Toplantı Alanlarının Gelişimi (1963 – 2017)

Kaynak: ICCA, A Modern History of International Association Meetings – Update 1963-2017, s. 39.

Tablo 9’da İstanbul’da Yatak Kapasitesi 500 Adet Üstü Olan 5 Yıldızlı Oteller görülmektedir. Tablo, İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından hazırlanan Turizm Belgeli Tesisler isimli dosya üzerinden derlenerek düzenlenmiştir. Bu tabloya göre 1000 yatak üstü kapasiteye sahip İstanbul’da toplam 8 otel vardır. Bu otellerin 2 tanesi Anadolu yakasında yer almaktadır.

Tablo 9. İstanbul’da Yatak Kapasitesi 500 Adet Üstü Olan 5 Yıldızlı Oteller

Otel İsmi	Yatak Sayısı	Oda Sayısı	Bölge
HİLTON İSTANBUL BOMONTİ HOTEL & CONFERENCE CENTER	1764	840	AVRUPA
PULLMAN&MERCURE İSTANBUL AIRPORT HOTEL&CONVENTION	1560	780	AVRUPA
TÜYAP PALAS	1260	630	AVRUPA
SİLENCE İSTANBUL HOTEL CONVENTİON CENTER	1236	618	ANADOLU
SWİSS OTEL THE BOSPHORUS	1208	566	AVRUPA
CONRAD OTEL	1106	553	AVRUPA
THE GREEN PARK PENDİK HOTEL & CONVENTİON CENTER	1088	540	ANADOLU
HİLTON OTELİ	1012	498	AVRUPA
İSTANBUL POLAT RENAISSANCE OTEL	828	414	AVRUPA
ELİTE WORLD ASİA HOTEL	804	386	ANADOLU
WYNDHAM GRAND İSTANBUL LEVENT OTEL	790	389	AVRUPA
INTERCONTINENTAL	780	390	AVRUPA
CVK HOTELS & RESORT-PARK BOSPHORUS İSTANBUL	758	378	AVRUPA
THE MARMARA TAKSİM OTEL	752	376	AVRUPA
GRAND HYATT İSTANBUL	750	367	AVRUPA
GRAND CEVAHİR HOTEL	748	323	AVRUPA
DEDEMAN BOSTANCI OTEL & CONVENTİON CENTER-PARK BOS	724	362	ANADOLU
ARTEMİS MARİN PRİNCESS HOTEL	714	357	AVRUPA
CROWNE PLAZA İSTANBUL ASİA HOTEL&CONVENTION CENTER	672	336	ANADOLU
TITANIC BUSINESS GOLDEN HORN HOTEL	662	331	AVRUPA
HOLIDAY İNN İSTANBUL AIRPORT OTEL	660	330	AVRUPA
RADİSSON BLU CONFERENCE & AIRPORT HOTEL İSTANBUL	652	326	AVRUPA
DEDEMAN İSTANBUL OTELİ	650	325	AVRUPA
RAMADA PLAZA İSTANBUL TEKSTİLKENT	644	322	AVRUPA
HİLTON İSTANBUL KOZYATAĞI CONFERENCE CENTER & SPA	642	320	ANADOLU
ÇIRAĞAN SARAYI OTELİ-ÇIRAĞAN PALACE KEMPİNSKİ İST.	641	312	AVRUPA
KAYA İSTANBUL FAIR&CONVENTION HOTEL	632	316	AVRUPA
WYNDHAM GRAND İSTANBUL EUROPE HOTEL	614	307	AVRUPA
CROWNE PLAZA İSTANBUL FLORYA	614	306	AVRUPA
HİLTON İSTANBUL BAKIRKÖY HOTEL & CONFERENCE CENTER	614	306	AVRUPA
İSTANBUL GÖNEN OTEL	594	297	AVRUPA
RADİSSON BLU HOTEL İSTANBUL - ŞİŞLİ	590	291	AVRUPA
SHERATON İSTANBUL ATAÖY OTEL	582	285	AVRUPA
CROWNE PLAZA İSTANBUL HARBİYE	570	285	AVRUPA
HİLTON İSTANBUL MASLAK	570	284	AVRUPA
HYATT REGENCY İSTANBUL ATAÖY OTEL	568	284	AVRUPA
WOW İSTANBUL OTEL	558	278	AVRUPA
LE MERİDIEN İSTANBUL ETİLER OTEL	554	277	AVRUPA
AKGÜN İSTANBUL OTELİ	552	276	AVRUPA
MÖVENPICK HOTEL İSTANBUL	525	248	AVRUPA
WYNDHAM İSTANBUL OLD CITY HOTEL	522	265	AVRUPA
İSTANBU MARRIOTT HOTEL ŞİŞLİ	520	259	AVRUPA
RADİSSON BLU HOTEL & SPA İSTANBUL TUZLA	514	254	ANADOLU
RAFFLES İSTANBUL - ZORLU CENTER	512	252	AVRUPA
ERESİN HOTELS TOPKAPI	508	249	AVRUPA
GORRION HOTEL İSTANBUL	504	252	AVRUPA

Kaynak: İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Turizm Belgeli Tesisler, Çevrimiçi, <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/TR-172646/turizm-belgeli-tesisler.html>, 09.05.2019

2.2. Yeme – İçme Alanında

Kongre ve fuar organizasyonlarına gelen misafirler sadece organizasyonun olduğu otel veya salonda bulunmayabilirler, boş zamanlarında şehrin tavsiye edilen restoranlarında öğle veya akşam yemeklerini almak isteyebilirler. Dünya mutfağının bütün örneklerini bulabilecekleri iyi restoranlar İstanbul’da mevcuttur.

Kongre ve fuar katılımcıları ile ziyaretçileri için Lutfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı’nın ev sahipliği yaptığı Borsa Lokantası **Fotoğraf 1**’de ve Topkapı Sarayı’nın bahçesinde yer alan Konyalı Lokantası **Fotoğraf 2**’de örnek olarak görülebilir. Konyalı Lokantası Topkapı Sarayı’nın bahçesinde bulunduğu için kongre ve fuar turizmine gelen turistlerin ziyaretleri bittikten sonra İstanbul turuna çıkmaları durumunda tercih ettikleri yerlerden birisidir.

Fotoğraf 1. Borsa Lokantası, Lutfi Kırdar

Kaynak: Borsa Lokantası, Lutfi Kırdar, Çevrimiçi, [https://www.icec.org/galeri/fotograf/borsa-restoran/#prettyPhoto\[pp_gal\]/1/](https://www.icec.org/galeri/fotograf/borsa-restoran/#prettyPhoto[pp_gal]/1/), 28.04.2019

Fotoğraf 2. Konyalı Lokantası, Topkapı Sarayı

Kaynak: Konyalı Lokantası, Topkapı Sarayı, Çevrimiçi, <http://konyalilokantasi.com/topkapi-fotograf-galerisi.html>, 17.05.2019

Tablo 10'da T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın işletme belgeli yeme içme ve eğlence tesislerinin verileri görülmektedir. Kongre ve fuar turizmi katılımcılarına uygun olabilecek birinci ve ikinci sınıf lokantalar, özel tesisler, lüks lokanta ve kongre merkezlerinin yeme ve içme bölümlerinin toplam kapasitesi 101.131 kişidir.

Tabloda verilen bütün tesislerin toplam kapasitesi ise 137.832 kişidir. Bu kapasitenin 31.075 kişilik kısmı Yüzer Lokantalar, Gününbirlik Gezi Tekneleri ve Ticari Yatlar olarak belgelendirilen deniz taşıtlarına aittir.

Tablo 10. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı “İşletme Belgesi” Yeme İçme ve Eğlence Tesisleri

YERİ-TÜRÜ	Avrupa Sayısı	Anadolu Sayısı	Avrupa Kapasite	Anadolu Kapasite	TOPLAM Kapasite
Özel Tesis	150	31	22628	6406	29034
Lüks Lokanta	1	-	600	-	600
1.Sınıf Lokanta	109	55	27398	15011	42409
2.Sınıf Lokanta	34	13	5208	2050	7258
Kafeterya	5	1	640	175	815
Müstakil Eğlence Yerleri	6	1	950	50	1000
Bar	2	2	210	90	300
G�n�birlik Tesisler	10	5	3095	965	4060
Kongre Merkezleri	3	-	21830	-	21830
Yat Limanları	2	-	-	-	0
Ara Toplam	322	108	82559	24747	107306
Yüzer Tesis	30	12	10981	4057	15038
G�n�birlik Gezi Tekneleri	54	34	6537	7802	14339
Ticari Yatlar	112	60	710	439	1149
Havuzlar	1	-	-	-	-
Tüm Toplam	733		137.832		

Kaynak: İstanbul Turizm İstatistikleri Raporu, İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, şubat 2019, <http://www.turob.com/tr/istatistikler>, 20.04.2019

Tablo 11’da yatırım belgesi almış olan tesislerin sayıları görülmektedir. Bu tesislerin toplam kişi kapasitesi 11.583 olarak gözükmektedir.

Tablo 11. Kültür ve Turizm Bakanlığı “Yatırım Belgeli” Yeme İçme ve Eğlence Tesisleri

YERİ-TÜRÜ	Avrupa Sayısı	Anadolu Sayısı	Avrupa Kapasite	Anadolu Kapasite	TOPLAM Kapasite
1.Sınıf Lokanta	9	2	1950	322	2272
G�n�birlik Tesisler	2	-	100	-	100
Özel Belgeli	1	3	1220	30	1250
Yat Limanları	1	-	-	-	-
Kongre Merkezi	1	1	6000	1961	7961
Toplam	14	6	9270	2313	11583

Kaynak: İstanbul Turizm İstatistikleri Raporu, İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Şubat 2019, <http://www.turob.com/tr/istatistikler>, 20.04.2019

İstanbul’da inşası devam eden toplam 11583 kişi kapasiteli Yeme – İçme ve Eğlence Tesisleri bulunmaktadır.⁴² Yeme – içme s kt r n n sık değişime uğradığını ve kalitesini bozmadan uzun yıllar hizmet verebilen restoranların az sayıda olduğunu dikkate almak gerekir.

Tablo 12’de yer alan İstanbul Avrupa Yakası’nda 1. Sınıf Lokantalar listesi şehrin turistik alt yapısının yoğun olduğu Fatih, Beşiktaş, Taksim ve Şişli bölgelerinden İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından hazırlanan Turizm Belgeli Tesisler isimli dosya üzerinden derlenerek düzenlenmiştir. Tablo’da Paper Moon, Ulus 29 ve Namlı gibi diğerlerine göre daha pahalı restoranlar ile Midpoint gibi her kesime dönük ve Hamdi gibi ağırlıklı olarak turistik misafir ağırlayan restoranlar dikkat çekmektedir.

⁴² İstanbul Turizm İstatistikleri Raporu, İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Şubat 2019, s.11

Tablo 12. İstanbul Avrupa Yakası'nda 1. Sınıf Lokantalar

Sayı	Lokanta Adı	İlçe	Bölge
1	KİLE LOKANTASI	BEŞİKTAŞ	AVRUPA
2	VENGE LOKANTASI	BEŞİKTAŞ	AVRUPA
3	PAPER MOON LOKANTASI	BEŞİKTAŞ	AVRUPA
4	VOGUE LOKANTASI	BEŞİKTAŞ	AVRUPA
5	REİNA II LOKANTASI	BEŞİKTAŞ	AVRUPA
6	CLUB ONYX LOKANTASI	BEŞİKTAŞ	AVRUPA
7	LOOP RESTAURANT	BEŞİKTAŞ	AVRUPA
8	ULUS 29 LOKANTASI	BEŞİKTAŞ	AVRUPA
9	NAMLI KEBAP LOKANTASI	BEŞİKTAŞ	AVRUPA
10	KITCHENETTE CAFE BAR BRASSERİE	BEŞİKTAŞ	AVRUPA
11	WINE PORT & BEER PORT	BEŞİKTAŞ	AVRUPA
12	BOOM RESTAURANT	BEŞİKTAŞ	AVRUPA
13	CHİLAİ RESTAURANT	BEŞİKTAŞ	AVRUPA
14	SAVOR RESTAURANT	BEŞİKTAŞ	AVRUPA
15	CHEF.TALİ RESTAURANT	BEŞİKTAŞ	AVRUPA
16	CAFEHAR-VARD RESTAURANT	BEŞİKTAŞ	AVRUPA
17	BLOOM RESTAURANT	BEŞİKTAŞ	AVRUPA
18	NO SEVEN STEAK HOUSE	BEŞİKTAŞ	AVRUPA
19	HASAN KOLCUOĞLU KEBAP RESTORAN	BEŞİKTAŞ	AVRUPA
20	FONDUE RESTAURANT	BEŞİKTAŞ	AVRUPA
21	KAHVE DİYARI PLUS	BEŞİKTAŞ	AVRUPA
22	LİMON BEŞİKTAŞ	BEŞİKTAŞ	AVRUPA
23	ZARİFİ RESTAURANT	BEYOĞLU	AVRUPA
24	MIDPOINT BEYOĞLU RESTAURANT	BEYOĞLU	AVRUPA
25	TAKSİM MY HOUSE	BEYOĞLU	AVRUPA
26	SAVOY BALIK LOKANTASI	BEYOĞLU	AVRUPA
27	ŞEHZADE RESTAURANT	BEYOĞLU	AVRUPA
28	SALON BAHÇE RESTAURANT	BEYOĞLU	AVRUPA
29	İSTANBUL MADEO RESTAURANT & BAR	BEYOĞLU	AVRUPA
30	TERAS SAHNE BEYOĞLU	BEYOĞLU	AVRUPA
31	KARINCA RESTORAN	BEYOĞLU	AVRUPA
32	MAYMUN PERA CLUB RESTAURANT	BEYOĞLU	AVRUPA
33	BALIKÇI RESTAURANT	EYÜP	AVRUPA
34	RICHEES BROOKLYN CAFE RESTAURANT	EYÜP	AVRUPA
35	HAMDİ RESTAURANT	FATİH	AVRUPA
36	YEMEK ODASI LOKANTASI	FATİH	AVRUPA
37	ALTIN KUPA RESTAURANT	FATİH	AVRUPA
38	ALEMDAR RESTAURANT	FATİH	AVRUPA
39	KHORASANİ RESTAURANT	FATİH	AVRUPA
40	PARK CRAZY'S RESTAURANT	ŞİŞLİ	AVRUPA
41	MİDPOINT NİŞANTAŞI RESTAURANT	ŞİŞLİ	AVRUPA
42	HAKKASAN LOKANTASI	ŞİŞLİ	AVRUPA
43	ŞERİF RESTAURANT	ŞİŞLİ	AVRUPA
44	GRAMMY İSTANBUL	ŞİŞLİ	AVRUPA
45	MILANO GOURMET	ŞİŞLİ	AVRUPA

Kaynak: İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Turizm Belgeli Tesisler, Çevrimiçi,

<http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/TR-172646/turizm-belgeli-tesisler.html>, 09.05.2019

Tablo 13'de yer alan İstanbul Anadolu Yakası'nın Üsküdar, Kadıköy ve Ataşehir gibi turistik bölgelerinde yer alan 1. sınıf lokantalar İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından hazırlanan Turizm Belgeli Tesisler isimli dosya üzerinden derlenerek düzenlenmiştir.

Tablo 13. İstanbul Anadolu Yakası'nda 1. Sınıf Lokantalar

Sayı	Lokanta Adı	İlçe:	Bölge
1	AZOS RESTAURANT	ATAŞEHİR	ANADOLU
2	NEW PAPEL RESTAURANT	ATAŞEHİR	ANADOLU
3	HÜNKARZADE RESTAURANT	ATAŞEHİR	ANADOLU
4	BAHÇE ET OCAKBAŞI & KEBAP	ATAŞEHİR	ANADOLU
5	KÖŞŞE DE LOUNGE	ATAŞEHİR	ANADOLU
6	KOLOMBO LOKANTASI	KADIKÖY	ANADOLU
7	İMAGO LOKANTASI	KADIKÖY	ANADOLU
8	SONOREST LOKANTASI	KADIKÖY	ANADOLU
9	BİSTRO 33 LOKANTASI	KADIKÖY	ANADOLU
10	VAP İSTANBUL LOKANTASI	KADIKÖY	ANADOLU
11	VİKTOR LEVİ LOKANTASI	KADIKÖY	ANADOLU
12	FENERBAHÇE 100.YIL LOKANTASI	KADIKÖY	ANADOLU
13	MAHMUTBEY KANATÇISI	KADIKÖY	ANADOLU
14	ŞENOL KOLCUOĞLU RESTAURANT	KADIKÖY	ANADOLU
15	BRUNELLE RESTAURANT	KADIKÖY	ANADOLU
16	KASSAB	KADIKÖY	ANADOLU
17	POPMOD RESTAURANT	KADIKÖY	ANADOLU
18	OBLMOV RESTAURANT	KADIKÖY	ANADOLU
19	LANGAZA İSTANBUL RESTAURANT	KADIKÖY	ANADOLU
20	NAKKAŞ KEBAP LOKANTASI	ÜSKÜDAR	ANADOLU
21	OTANTİK RESTAURANT	ÜSKÜDAR	ANADOLU
22	ARŞİPEL LEZZET RESTAURANT	ÜSKÜDAR	ANADOLU
23	BEDRİ USTA	ÜSKÜDAR	ANADOLU
24	KANDİLLİ BALIKÇISI SUNA ABLA	ÜSKÜDAR	ANADOLU
25	ÇAMLICA DİLEK RESTAURANT	ÜSKÜDAR	ANADOLU
26	BEYLERBEYİ DOĞA RESTAURANT	ÜSKÜDAR	ANADOLU
27	MAVERA RESTAURANT	ÜSKÜDAR	ANADOLU
28	FAUCHON RESTAURANT	ÜSKÜDAR	ANADOLU
29	HAPPY MOON'S	ÜSKÜDAR	ANADOLU

Kaynak: İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Turizm Belgeli Tesisler, Çevrimiçi, <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/TR-172646/turizm-belgeli-tesisler.html>, 09.05.2019

2.3. Ulaşım Alanında

İstanbul 2000 yılı sonrasında yapılan metro ağları başta olmak üzere köprüleri ve yeni alternatif karayolları ile ulaşım sorununu hafifletmiştir. Kongre ve fuar alanları ile otellere entegre ulaşım yolları sayesinde organizasyona gelen katılımcılar için ulaşım ciddi bir sorun olmaktan çıkmaya başlamıştır.

2016 yılında açılışı yapılan Yavuz Sultan Selim Köprüsü ile ağır tonajlı araçların artık Fatih Sultan Mehmet Köprüsü'nü kullanmaması sağlanmış, bunun sayesinde ise binek araçlar ve toplu taşıma araçları daha rahat ulaşım imkanı bulmaya başlamıştır. Yüksek mühendislik ve teknolojinin ürünü olan Yavuz Sultan Selim Köprüsü üzerinde, 8 şeritli karayolu ve 2 şeritli tren yolu aynı seviyede bulunuyor. Köprü, gerek estetik gerek teknik tüm özellikleriyle dünyanın sayılı köprüleri arasında yerini almış durumda ve “ilklerin köprüsü” olarak adlandırılıyor.⁴³

İstanbul ile yine çok önemli tarihi bir kentimiz olan Bursa'yı birbirine bağlayan Osmangazi Köprüsü'nde 1 Temmuz 2016 yılında açılmıştır.⁴⁴ Bu köprünün açılması ile birlikte İstanbul'a gelen turistlerin tarihi bir başka kent olan Bursa'yı ziyaret etmeleri kolaylaşmıştır ve İstanbul cazibesini biraz daha arttırmıştır, turistler İstanbul'a gidersek aynı zamanda Bursa'yı da görebiliriz diye düşünebilirler.

Avrupa ve Anadolu yakasını birbirine İstanbul Boğazı'nın altından araç geçişine izin veren tünel ile bağlayan Avrasya Tüneli'de 2016 yılında açılmıştır.⁴⁵ Tünelin geçiş ücreti boğaz köprülerine göre daha yüksek olduğun için acil işi olanlar tarafından tercih edilebilir, fiyat yüzünden daha az tercih edilmekte ve sıklıkla tıkanma yaşanmamaktadır.

2.4. Kongre Alanları

Kongre merkezlerinin genel olarak kentin içine inşa edilmeleri ve kentin doğal dokusundan ve şehir merkezinden uzak olmaması tavsiye edilir. Kongre katılımcılarının organizasyonun olduğu binadan çıktıktan sonra kolayca şehrin içine

⁴³ Yavuz Sultan Selim Köprüsü ve Kuzey Çevre Otoyolu İşletmesi, **İlklerin Köprüsü YSS**, Çevrimiçi, <https://www.ysskoprusuveotoyolu.com.tr/TR/icerik/ilklerin-koprusu-yss-126>, 09.05.2019

⁴⁴ TRTHABER, **Çevrimiçi**, <https://www.trthaber.com/haber/turkiye/osmangazi-koprusu-acilisindan-bugune-125-milyon-araci-tasidi-370022.html>, 09.05.2019

⁴⁵ Avrasya Tüneli, **Çevrimiçi**, <https://www.avrasyatuneli.com/haberler-ve-duyurular/detay/avrasya-tunelinden-arac-gecisleri-basladi>, 09.05.2019

karişmaları ve konakladıkları otele rahatça ulaşmaları önemlidir. Dünyada bazı kongre merkezlerinin şehrin eski tarihi binalarının yenilenmesi ile kongre salonlarına dönüştürüldüğü görülebilir.⁴⁶

İstanbul Kongre Merkezi (ICC) ve Lütfi Kırdar kongre vadisi denilen Harbiye, Taksim bölgesinde bulunmaktadır. Haliç Kongre Merkezi ise Haliç'in kıyısında eski İstanbul bölgesinde yer almaktadır. Tüyap yer sorunu yüzünden şehrin çıkışına doğru Beylikdüzü bölgesine taşınmıştır. CNR, eski Atatürk Havaalanı'na yakın Dünya Ticaret Merkezi'nin yanında bulunmaktadır. Hilton Bomonti Otel'de büyük toplantı salonu ile kongre merkezi olarak kullanılmaktadır.

İstanbul Üniversitesi başta olmak üzere üniversitelerin de kongre salonları bulunmaktadır.

2.4.1. İstanbul Kongre Merkezi, (İstanbul Congress Center), ICC

İstanbul Kongre Merkezi, İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından 2009 yılında Harbiye Kongre Vadisi'nde yapılmıştır. Kongre merkezinin her türlü etkinliğe ev sahipliği yapabilmesini sağlayan farklı boyutlarda ve işlevlerde toplantı salonları olan Harbiye Oditoryumu, Üsküdar Salonu, Beyazıt Salonu, Emirgan Salonu, Çamlıca Salonu ve Beylerbeyi Salonu fotoğrafları ve salon ölçüleri aşağıda görülebilir. Kapasiteler masaların olmadığı tiyatro düzenine göre verilmiştir.

Fotoğraf 3'te görülen Harbiye Oditoryumu 3.028m² alana ve 3.555 kişi kapasitesine sahip ICC'de yer alan en büyük salondur.

⁴⁶ Aymankuy, **a.g.e.** s, 154

Fotoğraf 3. ICC, Harbiye Oditoryumu

Kaynak: İstanbul Kongre Merkezi, Çevrimiçi <http://www.iccistanbul.com/tr/salonlar-alanlar/oditoryum.php>, 04.05.2019

Fotoğraf 4’de görülen Üsküdar Salonu 1.235m2 alana ve 1.280 kişi kapasitesine sahiptir.

Fotoğraf 4. ICC, Üsküdar Salonu

Kaynak: İstanbul Kongre Merkezi, Çevrimiçi <http://www.iccistanbul.com/tr/salonlar-alanlar/uskudar-salonu.php>, 04.05.2019

Fotoğraf 5’de görülen Beyazıt Salonu 726m2 alana ve 680 kişi kapasitesine sahiptir.

Fotoğraf 5. ICC, Beyazıt Salonu

Kaynak: İstanbul Kongre Merkezi, Çevrimiçi [http://www.iccistanbul.com/tr/salonlar-
alanlar/beyazit-salonu.php](http://www.iccistanbul.com/tr/salonlar-
alanlar/beyazit-salonu.php), 04.05.2019

Fotoğraf 6’da görülen Emirgan Salonu 717m2 alana ve 640 kişi kapasitesine sahiptir.

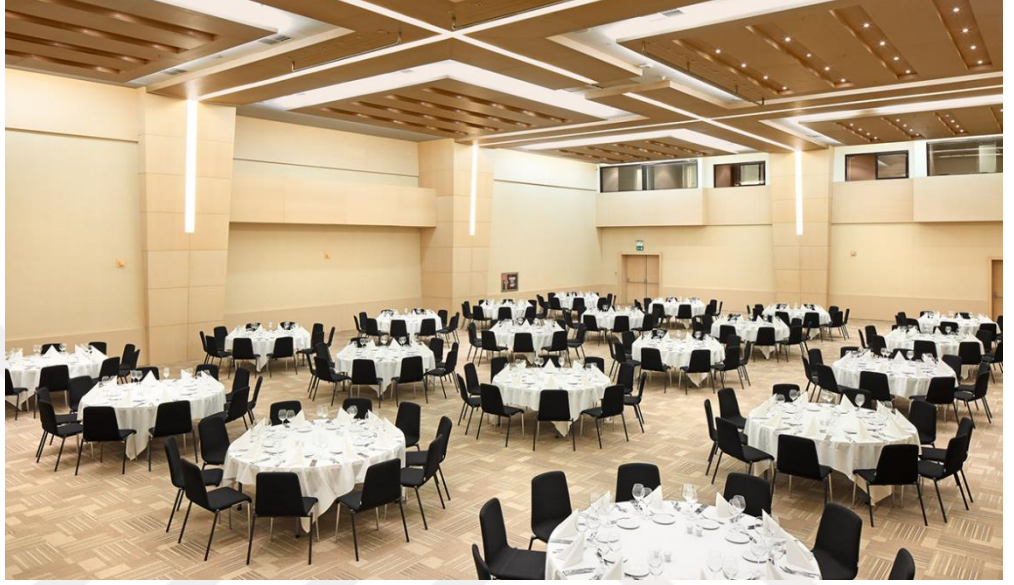
Fotoğraf 6. ICC, Emirgan Salonu

Kaynak: İstanbul Kongre Merkezi, Çevrimiçi [http://www.iccistanbul.com/tr/salonlar-
alanlar/emirgan-salonu.php](http://www.iccistanbul.com/tr/salonlar-
alanlar/emirgan-salonu.php), 04.05.2019

Fotoğraf 7’de görülen Çamlıca Salonu 505m2 alana ve 480 kişi kapasitesine sahiptir.

Fotoğraf 7. ICC, Çamlıca Salonu

Kaynak: İstanbul Kongre Merkezi, Çevrimiçi [http://www.iccistanbul.com/tr/salonlar-
alanlar/camllica-salonu.php](http://www.iccistanbul.com/tr/salonlar-
alanlar/camllica-salonu.php), 04.05.2019

Fotoğraf 8’de görülen Beylerbeyi Salonu 479m2 alana ve 396 kişi kapasitesine sahiptir.

Fotoğraf 8. ICC, Beylerbeyi Salonu

Kaynak: İstanbul Kongre Merkezi, Çevrimiçi <http://www.iccistanbul.com/tr/salonlar-alarlar/beylerbeyi-salonu.php>, 04.05.2019

Fotoğraf 9'da görülen Fuar ve Sergi Salonu 14.576m² alana sahiptir ve fuar alanı olarak stand kurulmasına elverişlidir.

Fotoğraf 9. ICC, Fuar ve Sergi Salonu

Kaynak: İstanbul Kongre Merkezi, Çevrimiçi <http://www.iccistanbul.com/tr/salonlar-alarlar/fuar-sergi-salonu.php>, 04.05.2019

2.4.2. CNR

CNR Uluslararası Fuarçılık ve Ticaret A.Ş. 1985 yılında kurulmuştur, 1993 yılında CNRExpo İstanbul Dünya Ticaret Merkezi tarafından kiralanın alan ile faaliyete geçirilmiştir. CNR'nin fiziki özellikleri aşağıdaki gibidir,⁴⁷

- 150.000m² kapalı sergi alanı,
- 8 fuar salonu,
- Yılda 50 fuara ev sahipliği,
- 7500 araçlık otopark sistemi,
- CCTV kontrollü özel güvenlik,
- Teknik hizmetler,

⁴⁷ CNREXPO Yeşilköy, Çevrim içi, <https://cnrexpo.com/index.aspx>, 28.04.2019

- Stant hizmetleri,
- Restoranlar,
- Turizm ve seyahat ofisi,
- Basın odası ve VIP salonu.

Şekil 4. CNR Fuar Alanı

Kaynak: CNREXPO Yeşilköy , Çevrimiçi, <https://cnrexpo.com/fuaralani.aspx>, 28.04.2019

2.4.3. Lütü Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı

Lütü Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı 1949 yılında önce kapalı spor salonu olarak kullanılması amacıyla Avrupa Güreş Şampiyonası'nın İstanbul'da gerçekleştirilmesine karar verilmesi sonrasında yaptırılmıştır. Dönemin İstanbul Valisi ve Belediye Başkanı olan Dr. Lütü Kırdar'ın adı verilmiştir. 3 Haziran 1949 yılında gerçekleşen Avrupa Güreş Şampiyonası sonrasında 2 Ekim 1949 tarihinde binada ilk organizasyon olan İstanbul Uluslararası Ticaret ve Sanayi Fuarı yapıldı. 1988 yılında günümüzde kullanılan ismini almıştır.⁴⁸

1996 yılında Birleşmiş Milletler'in Habitat 2 zirvesini burada yapmaya karar vermesinin ardından bina uluslararası kongre merkezine dönüştürülmüş ve 2000

⁴⁸ ICEC, Lütü Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı, Çevrimiçi, <https://www.icec.org/hakkimizda/tarihce/>, 06.05.2019

yılında gelen talebi karşılamak için ek olarak Rumeli Fuar ve Sergi Merkezi inşa edilmiştir. **Fotoğraf 11, 12, 13, 14,15**'de tesis salonları ile ilgili fotoğraflar görülebilir.

Lütfi Kırdar'ın fiziki özellikleri aşağıdaki gibidir,

- Farklı toplantılar için 19 adet salon,
- Geniş fuaye alanları,
- Son teknolojiye sahip teknik donanım,
- A la carte servis veren Boğaziçi Borsa Restoran,
- 7000m2 toplam alan,
- 2 kattan oluşan bina (alt kat 3000m2 ve üst kat 4000m2)
- Rumeli teras,
- Teknik hizmetler,
- İlk yardım.

Fotoğraf 10. Lütfi Kırdar Dış Görünüm

Kaynak: Lütfi Kırdar Dış Görünüm, Çevrimiçi,
[https://www.icec.org/galeri/fotograf/genel/#prettyPhoto\[pp_gall\]/0/](https://www.icec.org/galeri/fotograf/genel/#prettyPhoto[pp_gall]/0/), 28.04.2019

Fotoğraf 11. Anadolu Oditoryum, Lutfi Kırdar

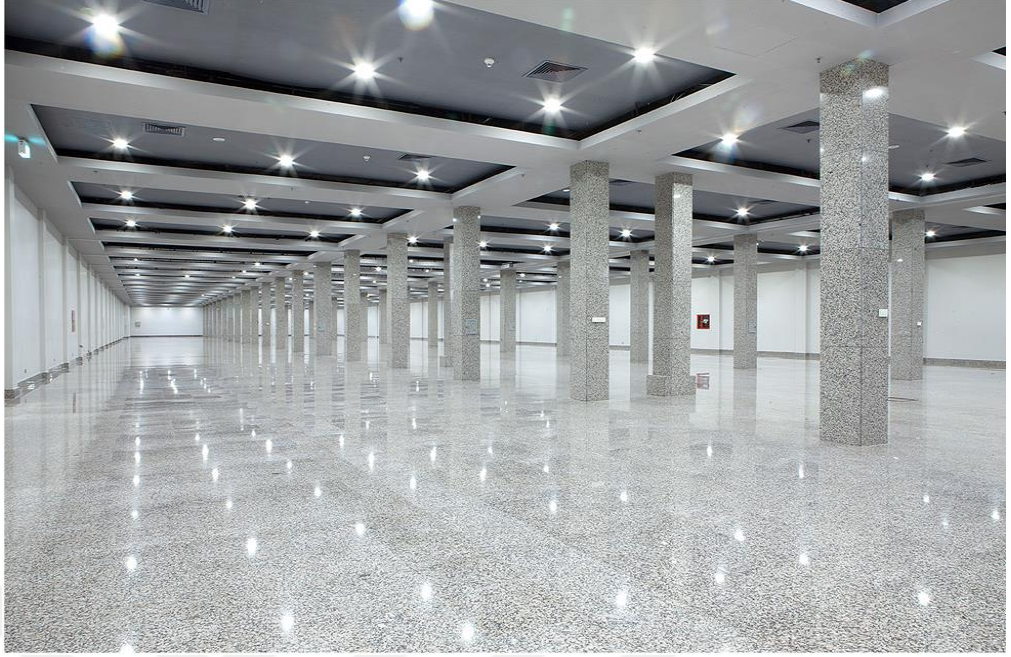
Kaynak: Lutfi Kırdar Anadolu Oditoryum, Çevrimiçi,
<https://www.icec.org/galeri/fotograf/anadolu-oditoryum/#prettyPhoto>, 28.04.2019

Fotoğraf 12. Rumeli Üst Salon, Lutfi Kırdar

Kaynak: Lutfi Kırdar Rumeli Üst Salon, Çevrimiçi,
[https://www.icec.org/galeri/fotograf/rumeli-ust-salon/#prettyPhoto\[pp_gal\]/1/](https://www.icec.org/galeri/fotograf/rumeli-ust-salon/#prettyPhoto[pp_gal]/1/), 28.04.2019

Fotoğraf 13. Rumeli Alt Salon, Lütfi Kırdar

Kaynak: Lütfi Kırdar Rumeli Alt Salon, Çevrimiçi, [https://www.icec.org/galeri/fotograf/rumeli-alt-salon/#prettyPhoto\[pp_gal\]/13/](https://www.icec.org/galeri/fotograf/rumeli-alt-salon/#prettyPhoto[pp_gal]/13/), 28.04.2019

Fotoğraf 14. Maçka Teras, Lütfi Kırdar

Kaynak: Lütfi Kırdar Maçka Teras, Çevrimiçi, [https://www.icec.org/galeri/fotograf/macka-teras/#prettyPhoto\[pp_gal\]/1/](https://www.icec.org/galeri/fotograf/macka-teras/#prettyPhoto[pp_gal]/1/), 28.04.2019

2.4.4. TÜYAP

1979 yılında kurulmuş olan Tüyap 2018 yılına kadar 1.700 yurtiçi fuar gerçekleştirmiştir, Türkiye’de kendi fuar merkezine sahip tek özel sektör fuarcılık kuruluşudur.⁴⁹

TÜYAP’ın fiziki özellikleri aşağıdaki gibidir,

- 12 sergi salonundan oluşan 98000 m2 kapalı ve 75000m2 açık olmak üzere toplam 173000m2 fuar alanı,
- 4500 araçlık açık ve 600 araçlık kapalı otopark,
- 10-750 kişi arasında değişen çok amaçlı 22 toplantı salonu,
- 10 kafeterya ve 1 a la carte restoran,
- Basın, VIP ve yönetim odaları,
- Kablosuz internet erişimi,
- 17600kw/h elektrik gücü ve 8000kw/h jeneratör gücü,
- Teknik altyapı hizmetleri (su ve pis su sistemi),
- Çeşitli noktalardan fuar alanına düzenli ulaşım imkanları,
- Farklı ve çok sayıda noktadan ziyaretçi girişi,
- Yürüyen merdivenler ve asansörler,
- Engelli ziyaretçilere rahat dolaşma imkanı sağlayan gezi platformu,
- Türkçe, İngilizce ve Almanca sekreterlik hizmetleri,
- İlk yardım hizmetleri,
- Özel güvenlik ve kontrol sistemi,
- Taksi hizmeti,
- Fotoğraf, video hizmeti ve satışı.

Fotoğraf 15’de Tüyap’ın Interexpo isimli salonu görülmektedir.

⁴⁹ TÜYAP, Çevrimiçi, <http://tuyap.com.tr/grup-sirketlerimiz>, 06.05.2019

Fotoğraf 15. Interexpo Salonu, Tüyap

Kaynak: Interexpo Salonu, Tüyap, Çevrimiçi, <http://tuyap.com.tr/istanbul/toplanti-salonlari?salon=interexpo-toplanti-salonu>, 28.04.2019

2.4.5. Haliç Kongre Merkezi

2009 yılında kurulan Haliç Kongre Merkezi'nin mülkiyeti İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne aittir. Haliç'e kıyısı olan merkezde gerçekleştirilen etkinliklerden bazıları aşağıdaki gibidir.⁵⁰

- 5. Uluslararası Dünya Su Forumu, 33.000 katılımcı
- İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Açılış Töreni, 3.000 katılımcı
- 2. Uluslararası İstanbul Su Forumu, 2.000 katılımcı
- 18. Uluslararası Diş Hekimliği Kongresi, 3.000 katılımcı
- 27. Ulusal Kardiyoloji Konferansı, 3.500 katılımcı
- Türkiye İnovasyon Konferansı, 3.000 katılımcı

Fotoğraf 16, 17, 18, 19'da Haliç Kongre Merkezi'nin çeşitli kapsamlarda salonları görülmektedir. Aynı zamanda **Fotoğraf 20'**de açık hava etkinlik alanının fotoğrafı görülebilir.

⁵⁰ Haliç Kongre Merkezi, Çevrimiçi, <http://www.halic.com.tr/kurumsal/hakkimizda>, 06.05.2019

Fotoğraf 16. Haliç Oditoryum, Haliç Kongre Merkezi

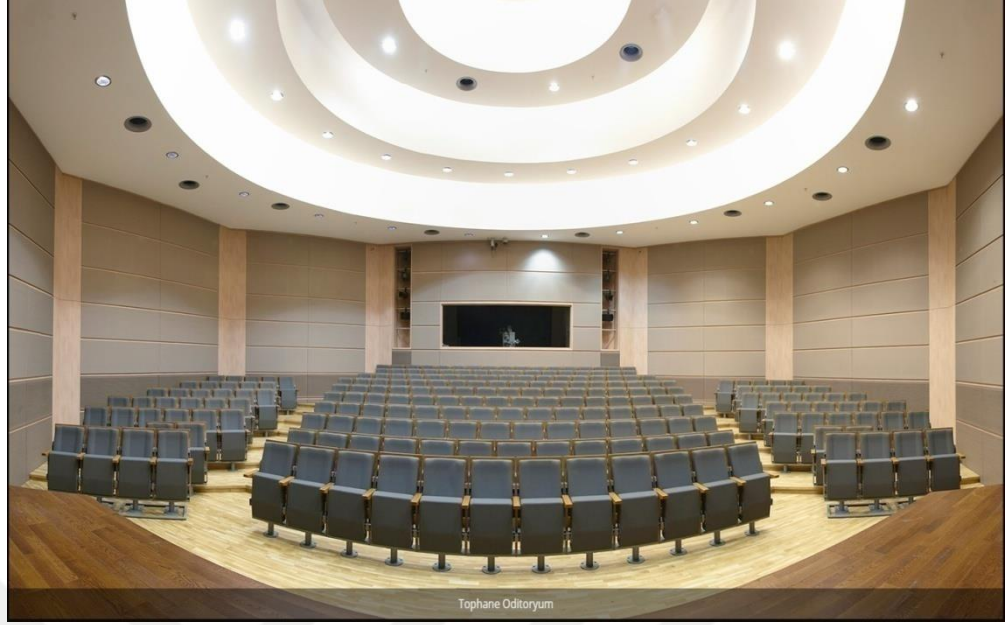
Kaynak: Haliç Kongre Merkezi, Çevrimiçi, <http://www.halic.com/tr/mezan/mezan-salonlar/toplanti-salonlari/halic-blok#lg=1&slide=0>, 28.04.2019

Fotoğraf 17. Sadabat Oditoryum, Haliç Kongre Merkezi

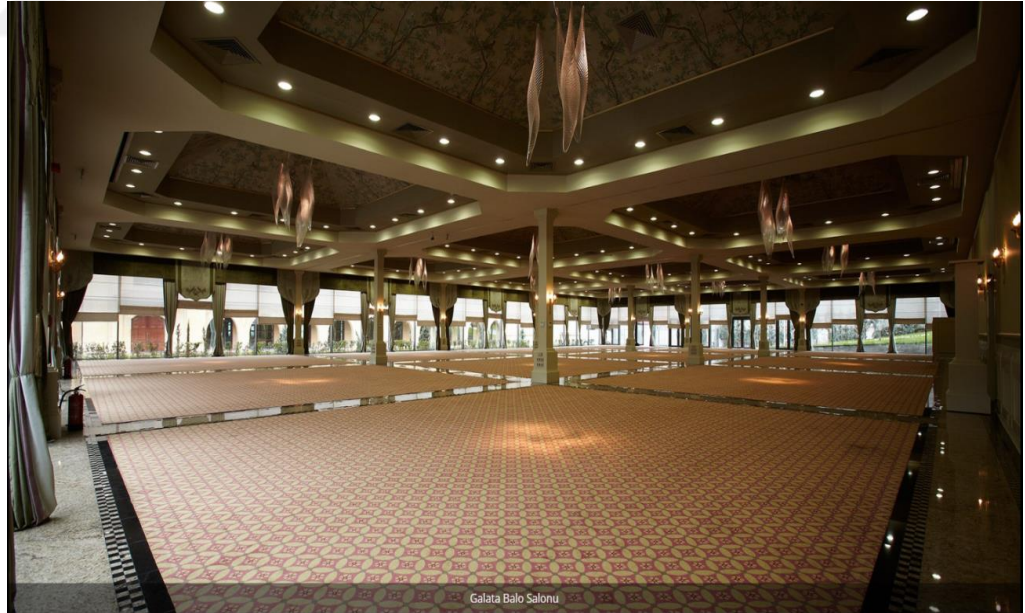
Kaynak: Haliç Kongre Merkezi, Çevrimiçi, <http://www.halic.com/tr/mezan/mezan-salonlar/toplanti-salonlari/sadabad-blok#lg=1&slide=0>, 28.04.2019

Fotoğraf 18. Tophane Oditoryum, Haliç Kongre Merkezi

Kaynak: Haliç Kongre Merkezi, Çevrimiçi, <http://www.halic.com/tr/mezan/mezan-salonlar/toplanti-salonlari/pera-blok#lg=1&slide=0>, 28.04.2019

Fotoğraf 19. Galata Balo Salonu, Haliç Kongre Merkezi

Kaynak: Haliç Kongre Merkezi, Çevrimiçi, <http://www.halic.com/tr/mezan/mezan-salonlar/toplanti-salonlari/galata-balo-salonu#lg=1&slide=0>, 28.04.2019

Fotoğraf 20. Açık Hava Etkinlik Alanı, Haliç Kongre Merkezi

Kaynak: Haliç Kongre Merkezi, Çevrimiçi, <http://www.halic.com/tr/mekan/mekan-salonlar/sergi-ve-etkinlik-alanlari/acik-hava-etkinlik-alani#lg=1&slide=0>, 28.04.2019

2.5. Fuar Alanları

Kongre alanlarının pekçoğu aynı zamanda fuarlar için de kullanılmaktadır. Kongre alanları bazen sadece konuşmacı ve dinleyici için yeterli olurken fuar alanının ürün sergilemeye elverişli olması gerekmektedir. Bu açıdan İstanbul Kongre Merkezi, Tüyap, CNR ve Lütfi Kırdar fuar organizasyonları için son derece uygundur.

Ayrıca İstanbul Fuar Merkezi adı ile hizmet veren Atatürk Havaalanı'nın hemen yanında İstanbul Dünya Ticaret Merkezi tarafından işletilen bir alan vardır. Bu alanda senede ortalama 100 fuar yapılmaktadır, 249.000m2 alana sahiptir ve 11 hall bulunmaktadır.⁵¹

İstanbul'da 2018 yılında gerçekleştirilen bütün fuarların listesi **Ek 20**'de İstanbul Fuar Takvimi isimli tabloda görülebilir. **Ek 20** İstanbul'da gerçekleştirilen fuar organizasyonlarının hangi alanlarda hangi düzenleyiciler tarafından yapıldığının

⁵¹ İDTM, İFM, **Hakkımızda**, Çevrimiçi, <https://www.idtm.com.tr/ifm/hakkimizda/>, 19.05.2019

görülmesi için örnek olarak verilmiştir. 2005-2018 yılları arası yapılan bütün fuarların takvimine TOBB'un internet sitesi üzerinden ulaşılabilir.⁵²

2.6. Coğrafi Konum

İstanbul turistik bir destinasyondur. Bir bölgenin kaliteli turistik destinasyon olarak kabul edilmesi için çekicilik, kolaylık, ulaşılabilirlik, altyapı hizmetleri, ulaşım ve misafirperverlik gibi etkenlere sahip olması gerekmektedir.⁵³

İstanbul dünyanın tam merkezinde yer alan coğrafi konumu ile doğal bir cazibe merkezidir. Dünyanın bütün önemli merkezlerinden direkt uçuş bulunmaktadır. Deniz ve tren yolu ile de ulaşım mümkündür. Dört mevsim yaşanan şehirde yılın bütün ayları kongre ve fuar düzenlemeye elverişlidir. İki kıtayı birbirine bağlayan duruşu ile eşsiz bir güzelliğe sahiptir, kongre ve fuar katılımcılarının organizasyon bitiminde iyi bir restoranda yemek yemek, müze gezmek, boğaz veya şehir turu yapmak istemeleri çok doğaldır ve artı değerler yaratmaktadır.

Günümüzde bir ülkenin bir bölgenin veya bir şehrin başarılı ve tercih edilebilir bir kongre ve fuar destinasyonu olabilmesi için aşağıdaki koşulları taşıması gerektiğine inanılmaktadır.⁵⁴

- Kongre ve fuar yerinin tarafsızlığı,
- Konforlu ve modern konaklama imkanına sahip olması,
- Düzenli ve yeterli ulaşım imkanları,
- Destinasyonun çekici olması,
- Toplantı gerçekleştirebilme imkanlarının çeşitli olması,
- Yeterli kapasiteye sahip, hızlı ve etkili çalışan uluslararası havaalanına sahip olması,
- Kamu yönetimlerinin kongre ve fuar organizasyonuna gelen katılımcıları misafir etme isteği,
- İlgili destinasyonun pazarlama faaliyetlerine ve ziyaretçi ihtiyaçlarına planlı yaklaşım.

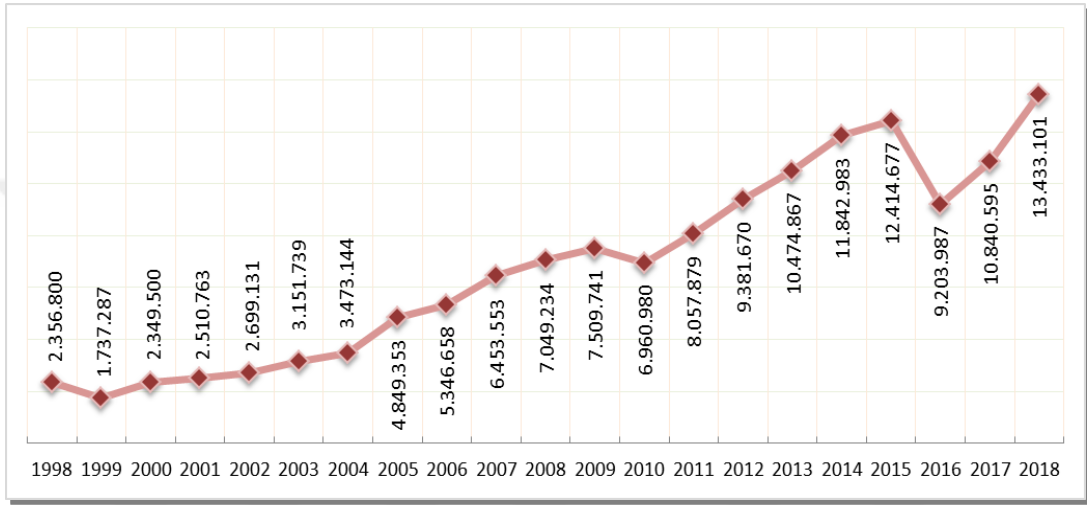
⁵² TOBB, **Fuarlar Müdürlüğü, Arşiv**, Çevrimiçi, <https://tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu/Sayfalar/Arsiv.php>, 19.05.2019

⁵³ Selma, Meydan Uygur, **Örnek Olaylarla Turizm Pazarlaması**, Detay Yayıncılık, Ankara, 2017, s, 211

⁵⁴ Aymankuy, a.g.e. s, 129

Şekil 5'te 1998 yılından itibaren İstanbul'a gelen yabancı turist sayıları görülebilir. Bu tabloya göre 1999 yılından sonra 2010 yılına kadar her sene düzenli artış yaşanmıştır. 2010 yılında bir önceki seneye göre bir miktar düşüş olmuş, 2011 yılı itibarıyla yeniden gelen turist sayısı düzenli yükselmeye devam etmiştir. 2016 yılında gözükten ciddi düşüşten sonra yeniden toparlama eğilimine girmiş ve 2018 yılında 13.433.101 kişi ile bütün zamanların en yüksek sayısına ulaşmıştır.

Şekil 5. 1998 – 2018 Yılları Arasında İstanbul'a Gelen Yabancı Sayıları

Kaynak: İstanbul Turizm İstatistikleri Raporu, İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Şubat 2019, <http://www.turob.com/tr/istatistikler>, 20.04.2019

Tablo 14'de yabancı turistlerin İstanbul'a ziyaretlerinin sebepleri görülmektedir. İstanbul Kültür ve Turizm Müdürlüğü tarafından 2016 yılında yaptırılan araştırmaya göre İstanbul'a ilk kez gelen misafirlerin %25,70'i kongre, toplantı ve iş amacıyla geldiğini belirtmektedir. %38,90'ı ise eğitim ve konferans amaçlı geldiğini ifade etmektedir.

Tablo 14. Yabancıların İstanbul Ziyaretlerinin Sebebi

	Kaçınıcı Gelişiniz				Toplam
	İlk kez geliyorum	2. - 3. gelişim	4. - 5. gelişim	6. ve üzeri gelişim	
Seyahat/Eğlence/Tatil	53,20%	29,00%	7,80%	10,10%	100,00%
İş/Kongre/Toplantı	25,70%	25,00%	15,70%	33,60%	100,00%
Arkadaş/Akraba ziyareti	26,40%	30,20%	17,90%	25,50%	100,00%
Alışveriş	26,30%	36,80%	10,50%	26,30%	100,00%
Sağlık/Tıbbi Nedenler	45,50%	36,40%	9,10%	9,10%	100,00%
Eğitim/Konferans	38,90%	27,80%	11,10%	22,20%	100,00%
Diğer	40,90%	36,40%	13,60%	9,10%	100,00%
	44,80%	29,20%	10,20%	15,80%	100,00%

Kaynak: Turist Profili ve Davranışları Araştırması, İstanbul Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Aralık 2016, <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/TR-223382/turizm-arastirmalari.html>, 20.04.2019

Tablo 15'te, Tuik'in yaptırmış olduğu anket verilerine göre yabancıların Türkiye'ye geliş nedenleri görülebilir. Bu tabloya göre 2003 yılında toplam 13.701.417 ziyaretçi içinden %10,7 oranına denk gelen 1.470.606 kişi konferans, toplantı ve görev gibi iş amaçlı ülkemize geldiğini belirtmiştir. 2018 yılında ise toplam 38.951.902 kişi içinden %4,3 oranına denk gelen 1.681.825 kişi konferans, toplantı ve görev gibi iş amaçlı geldiğini bildirmiştir. Elde ettiğimiz oranları dikkate aldığımız zaman 2018 yılında 2003 yılına göre konferans ve toplantı amacıyla ülkemize gelen turist oranının azaldığını söyleyebiliriz.

Tablo 15. Yabancıların Türkiye'ye Geliş Nedenleri, 2003-2018

Yabancı Geliş Nedeni								
Yıl	Toplam	Gezi, eğlence, sportif ve kültürel faaliyetler	Akraba ve arkadaş ziyareti	Eğitim Staj ve Sağlık Nedenleri (1 yıldan az)	Dini/hac ve Transit Geçişler	Alışveriş	İş amaçlı (konferans, toplantı, görev vb.)	Diğer
2003	13 701 417	7 976 038	839 087	175 463	304 833	968 486	1 470 606	1 966 904
2004	17 202 997	9 546 933	1 044 575	258 783	229 383	1 041 584	1 772 296	3 309 443
2005	20 522 622	11 465 344	1 480 067	252 953	511 651	1 085 802	1 883 023	3 843 782
2006	19 275 951	9 717 820	1 929 800	248 294	423 172	1 135 272	2 221 420	3 600 173
2007	23 017 078	12 348 050	2 068 642	289 906	175 920	1 093 356	2 092 248	4 948 956
2008	26 431 121	14 424 326	2 411 765	308 263	327 095	1 042 255	2 148 497	5 768 920
2009	27 314 205	15 680 336	2 825 952	329 086	761 013	1 142 515	1 397 262	5 178 041
2010	28 510 848	16 726 843	2 761 521	275 181	876 504	1 039 331	1 539 647	5 291 821
2011	31 324 528	17 850 584	3 332 705	365 985	898 231	1 073 367	1 960 613	5 843 043
2012	31 342 464	19 453 393	2 624 016	355 531	99 664	852 934	1 918 178	6 038 745
2013	33 827 474	20 637 476	2 947 172	358 237	90 824	915 788	2 082 477	6 795 500
2014	35 850 286	22 801 498	3 022 614	487 468	116 334	1 019 912	2 051 273	6 351 187
2015	35 592 160	22 768 327	3 257 492	381 441	117 063	1 104 133	1 965 768	5 997 936
2016	25 265 406	13 980 138	3 671 526	335 773	75 374	1 181 888	1 545 808	4 474 899
2017	32 079 527	17 977 537	4 710 532	416 080	44 254	1 456 567	1 552 171	5 922 386
2018	38 951 902	23 567 646	4 688 850	538 350	81 750	1 389 328	1 681 825	7 004 153

Kaynak: Tuik, Çıkış Yapan Ziyaretçiler Anketi, Çevrimiçi, http://www.tuik.gov.tr/VeriBilgi.do?alt_id=1072, 14.05.2019

2.7. Seyahat Acentaları

Seyahat acentaları turizm sektörü için önemli bir bileşen görevi görmektedir. Oteller, kongre ve fuar merkezleri, restoranlar, havayolu şirketleri, transfer, ses ve görüntü tedarikçileri ile müşteriler arasında komisyon kazancı sağlama esasına dayalı bir sistem ile çalışmaktadırlar.

Tablo 16'da görüleceği gibi ülkemizdeki toplam 10.257 Turizm Seyahat Acentasının %34'ü yani 3.461'i İstanbul'da bulunmaktadır. İstanbul'daki 3.461 Turizm Seyahat Acentasının %98'i A grubu, %1'i B grubu ve %1'i C grubudur.

C grubu acentalar sadece Türk Vatandaşları için yurtiçi turlar düzenleyebilirler. B grubu acentalar uluslararası kara, deniz ve hava araçları ile A grubu acentaların

hazırladığı turların biletlerini satabilirler. A grubu acentalar ise tüm seyahat acentacılığı faaliyetlerini icra edebilirler.⁵⁵

Tablo 16. İstanbul'daki Acentaların Sayısı

Turizm Seyahat Acentaları					
	A Grubu	B Grubu	C Grubu	Toplam	Toplamda Oranı
Türkiye	6620	27	82	6729	65,60%
(İstanbul hariç diğer iller)					
İstanbul	3461	30	37	3528	34,40%
TOPLAM	10081	57	119	10257	

Kaynak: İstanbul Turizm İstatistikleri Raporu, İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Aralık 2018, <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/TR-204550/istanbul-turizm-istatistikleri---2018.html>, 20.04.2019

Seyahat Acentaları Yönetmeliği'nin 5. maddesinde belirlenen acentaların verebilecekleri hizmetler aşağıdaki gibidir.⁵⁶

- Kar amacıyla konaklama, ulaşım, gezi, yeme-içme, eğlence sağlayan sportif faaliyetler, **kongre-konferans**, dini, sağlık, eğitim, kültürel, bilimsel ve mesleki inceleme, teşvik veya destek amaçlı seyahat ve bunun içinde yer alan hizmetleri organize etmeyi, sağlamayı, pazarlamayı, gerçekleştirmeyi içeren paket tur veya turları düzenler, satar,
- Münferit veya gruplar için bir programa bağlı yada programsız geceleme veya geceleme yurtdışı tur veya paket turları tanıtır, oluşturur, pazarlar veya satar,
- Kara, deniz ve hava taşıma araçlarının ve bu araçlara sahip işletmelerin rezervasyonunu yapar, biletlerini satar,
- Seyahat acentalarının ürettiği hizmetlerin tamamını yada bir kısmını ürün sahibi seyahat acentası tarafından yetki verilmek suretiyle satar,
- Transfer yapar,

⁵⁵ T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, **Seyahat Acentaları**, Çevrimiçi, <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR-9648/seyahat-acentasi.html>, 17.05.2019

⁵⁶ Ayman, **a.g.e.** s, 146

- Kar amacıyla ikram, teşvik veya destek amaçlı olarak bedelsiz sunulmak üzere bedelini bizzat ödeyen kişi ya da kuruluşun yapacakları hizmetleri oluşturur, pazarlar veya satar.

2.8. İstanbul'da Gerçekleşen Kongreler (2000 yılı sonrası)

İstanbul'da 2013-2018 yılları arasında gerçekleştirilmiş olan kongrelerin listesi kongrenin ismine, yapıldığı yere ve tarihe göre delege sayısı ile sırasıyla **EK 14-15-16-17-18-19**'da verilmiştir.⁵⁷

Eklerde yer alan tablolar incelendiği zaman 2013 yılında toplam 158 organizasyona 132.972 delegenin katıldığı ve organizasyonların ağırlıklı olarak Lütüfî Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı, İstanbul Kongre Merkezi, Haliç Kongre Merkezi, Grand Cehavir Hotel ve Convention Center ile Hilton İstanbul Convention Center'da yapıldığı görülmektedir. 2014 yılında toplam 130 organizasyona 73.925 delegenin katıldığı ve yine aynı merkezlerin daha çok kullanıldığı anlaşılmaktadır. 2015 yılında toplam 148 organizasyona 69.347 delegenin katıldığı ve ağırlıklı olarak Lütüfî Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı, İstanbul Kongre Merkezi ve Hilton Bomonti Otel ve Conference Center'ın tercih edildiği tespit edilmektedir. 2016 yılında toplam 61 organizasyona 52.806 delegenin katıldığı ve Lütüfî Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı, İstanbul Kongre Merkezi ve Hilton Bomonti Otel ve Conference Center ile Haliç Kongre Merkezi'nin daha çok tercih edildiği görülmektedir. 2017 yılında toplam 123 organizasyona 98.699 delegenin katıldığı ve toplantıların daha çok Haliç Kongre Merkezi ile İstanbul Kongre Merkezinde yapıldığı, bazı nispeten küçük organizasyonların Koç Üniversitesi ve Nippon Otel'de gerçekleştiği görülmektedir. 2018 yılında ise toplam 87 organizasyona 24.076 delegenin katıldığı ve toplantılar için daha çok İstanbul Kongre Merkezi, Hilton Bomonti Otel ve Nippon Otel'in tercih edildiği görülmektedir.

İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu'na göre,

⁵⁷ İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu, **Kongreler Takvimi**, Çevrimiçi, <http://tr.icvb.org.tr/congress-calendar/>, 17.05.2019

“Uluslararası kongre sektörünün en önemli birliklerinden biri olan ICCA’nın yayınlamış olduğu istatistiklere göre dünya kongre şehirleri arasında İstanbul: 2000’li yıllarda 40. sırada yer alırken, 2009 yılında 17. sırada, 2015 yılında ise 8. sıradadır.

Bundan sonraki hedef Avrupa’nın ilk 3 ve dünyanın ilk 5 kongre şehri sıralamasında yerini korumak ve her yıl dünya birinciliğine oynamaktır. İstanbul artık mevcut değerlerini bir turizm potansiyeli olarak harekete geçirmek konusunda bir refleks kazanmıştır. Bunun oluşumunda ICVB’nin sürdürdüğü etkin tanıtım ve pazarlama çalışmalarının rolü büyüktür. Ayrıca sektörün inançlı, yoğun çabası ve isabetli kamu ve özel sektör yatırımları İstanbul’un sıçramasına olanak sağlamıştır.

İstanbul sahip olduğu, ulaşılabilirlik, toplantı ve kongre merkezlerinin kalitesi ve sayısı, konaklama olanaklarındaki kalite ve alternatifler, tarih-kültür ve doğa gibi kendi öz zenginlikleri, hizmet kalitesi, fiyat politikaları ve daha birçok done ile dünya çapında bir kongre şehridir.”⁵⁸

ICVB ile ulusal ve uluslararası dernek merkezlerinin işbirliği ile İstanbul’da gerçekleşen ve önümüzdeki yıllarda gerçekleşecek olan kongrelerden bazıları; Dünya Mimarlar Birliği Kongresi, Dünya Taşımacılık Kongresi, Avrupa Nükleer Tıp Kongresi, Uluslar arası Telekomünikasyon Kongresi, Uluslar arası Mikro elektronik Sistemler Kongresi, Avrupa medikal Onkoloji Kongresi, Avrupa Üroloji Kongresi, Avrupa Menopoz & Andropoz Kongresi, Dünya Hemofili Kongresi, Avrupa Osteoporoz Kongresi, Avrupa Perinatoloji Kongresi, Uluslar arası Hava Trafik Kontrolörleri Derneği Kongresi, Hareket Bozuklukları Kongresi, Dünya Seyahat Eden Öğrenciler Konferansı, Uluslar arası Ahşap Koruma Kongresi, Dünya Muhasebeciler Kongresi, Dünya Odalar Kongresi, Avrupa İmmünoloji Kongresi, Dünya Beyin Cerrahisi Kongresi olarak belirtilebilir.⁵⁹

Tablo 17’te görüleceği gibi İstanbul, 62 kongre ile Dünya 39.su konumundadır. 2010 yılında dünya sıralamasına 7. konumda ve Avrupa sıralamasında 6. konumda yer almıştır. 2016 yılından önceki beş yıla göre ciddi düşüş göstermesinin en önemli sebebi ülkemizde yaşanan terör olaylarıdır. Bu tabloya bakarak İstanbul’un dünya sıralamasında ilk 10 şehirden birisi olmasını sürekli olarak sağlayabiliriz diyebiliriz. Kongre toplantıları için daha çok çaba gösterirsek dünya sıralamasında ilk 5 şehir arasına girme iddiasında bulunabiliriz.

⁵⁸ İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu, **Çevrimiçi**, <http://tr.icvb.org.tr/kongre-turizmi-ve-istanbul/>, 17.04.2019

⁵⁹İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu, **Çevrimiçi**, <http://tr.icvb.org.tr/icvb/>, 16.04.2019

Tablo 17. Yıllara Göre İstanbul Kongre Sayısı & Sıralaması (2000- 2016)

Yıllar	Kongre Sayısı	Dünya Sıralaması	Avrupa Sıralaması
2000	27	36	21
2001	34	26	17
2002	33	34	22
2003	45	20	16
2004	52	25	18
2005	57	24	19
2006	73	15	12
2007	70	17	12
2008	72	17	12
2009	80	17	13
2010	109	7	6
2011	113	9	8
2012	128	9	8
2013	146	8	7
2014	130	9	8
2015	148	8	7
2016	62	39	23

Kaynak: İCVB, ICCA İstatistiklerine Göre İstanbul, Çevrimiçi, <http://tr.icvb.org.tr/icca-istatistiklerine-gore-istanbul-2/>, 17.05.2019

2.9. İstanbul’da Gerçekleşen Fuarlar (2000 yılı sonrası)

Ek 4-5-6-7-8-9-10-11-12-13’de yer alan tablolarda 2008-2017 yılları arasında Türkiye’de gerçekleşen bütün fuarlar görülebilir.⁶⁰ İstanbul’da yapılan fuar organizasyonlarının yıllara göre Türkiye’ye oranı ise aşağıda Tablo 18’de görülebilir.

⁶⁰ TOBB, **Fuarlar Müdürlüğü**, Çevrimiçi, <https://tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu/Sayfalar/Istatistikler.php>, 17.05.2019

Tablo 18. İstanbul Fuar İstatistiklerinin Türkiye’ye Oranı 2008 - 2017 Arası

TOBB FUAR İSTATİSTİKLERİ 2008-2017						
YIL	D.F.S. ORANI	TOPLAM KATILIMCIYA ORANI	D.Y.K. ORANI	YABANCI ZİYARETÇİ SAYISINA ORANI	TAHSİS EDİLEN TOPLAM STAND ALANINA ORANI (net / m2)	D.Y.K. TAHSİS TOPLAM STAND ALANINA ORANI (net / m2)
2008	46,17%	58,92%	74,85%	0,00%	59,00%	84,50%
2009	41,96%	57,17%	70,45%	70,00%	56,87%	72,36%
2010	45,53%	60,02%	73,83%	76,85%	62,16%	82,89%
2011	48,00%	57,81%	77,49%	54,23%	55,88%	77,10%
2012	45,48%	59,84%	81,61%	77,39%	59,05%	85,00%
2013	50,61%	63,32%	85,31%	80,34%	56,86%	86,26%
2014	52,83%	64,42%	85,48%	85,31%	60,17%	71,30%
2015	48,45%	61,10%	86,83%	83,30%	52,49%	83,89%
2016	46,71%	65,00%	87,48%	81,65%	53,56%	84,57%
2017	41,47%	55,32%	80,75%	73,06%	46,85%	77,02%

Kaynak: EK 4-5-6-7-8-9-10’da yer alan istatistiklerden derlenmiştir.

Tablo 18, 2008-2017 yılları arasında İstanbul’da gerçekleşen fuar organizasyonlarının Türkiye’de yapılanlara oranını “düzenlenen fuar sayısı”, “toplam katılımcı”, “doğrudan yabancı katılımcı”, “yabancı ziyaretçi sayısı”, “tahsis edilen toplam stand alanı” ve “doğrudan yabancı katılımcılara tahsis edilen stand alanı” kriterlerine göre gösterilmiştir. 2008 yılına ait ilgili kaynakta yabancı ziyaretçi verileri olmadığı için %0 olarak gösterilmiştir. Bu tabloya göre İstanbul’da düzenlenen fuar sayısı Türkiye geneline göre ağırlığını korumaktadır, 2008 yılından beri %40 seviyesinin altına düşmemiştir, 2014 yılında %52 seviyesine çıkan oran 2017 yılında %41 seviyesine gerilemiştir. Toplam katılımcı kriterine göre %60 civarında gezindiği görülmektedir, anlamlı bir düşüş veya yükseliş yoktur. Doğrudan yabancı katılımcı oranı da %70-%87 arasında gidip gelmektedir. Dikkat çeken bir değişim 2011 yılında yabancı ziyaretçi oranında yaşanmıştır, İstanbul’da yapılan fuarlara katılan yabancı ziyaretçilerin sayısı Türkiye geneline göre 2011 yılında %54,23 oranına düşmüştür.

Tahsis edilen stand alanı oranında 2017 yılında önceki yıllarda %55 - %60 arası oranlardan %46 seviyesine düştüğü görülmektedir. Bu veriye göre İstanbul'da gerçekleşen fuarlarda tahsis edilen stand alanı Türkiye'nin diğer şehirlerinde yapılan fuarlara göre gerileme yaşamaktadır. Doğrudan yabancı katılımcıya tahsis edilen stand alanında ise 2017 yılında %77,02 oranı ile önceki yıllara göre ortalamalarda seyrettiği görülmektedir. Bu verilere göre İstanbul'da düzenlenen fuar sayısında, toplam katılımcı oranında ve yabancı ziyaretçi sayısı oranında sürekli bir artışın yakalanamadığını, 2014 yılından itibaren düşüş eğiliminde olduğunu, doğrudan yabancı katılımcı oranının ise 2016 yılına kadar yükseldiğini ancak 2017 yılında düştüğünü, tahsis edilen stand alanlarının da katılımcı oranı ile birlikte düşüş yaşamakta olduğunu söyleyebiliriz. EK 20'de İstanbul'da 2018 yılı içinde hangi fuarların hangi firma tarafından nerede yapıldığı ayrıntılı olarak görülebilir.⁶¹

⁶¹TOBB, **Fuarlar Müdürlüğü**, Sayfalar, Arşiv, Çevrimiçi
<https://tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu/Sayfalar/Arsiv.php>, 18.05.2019

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KONGRE VE FUAR TURİZMİNİN İSTANBUL'A KATKILARI VE GÜNÜMÜZDE KARŞILAŞILAN SORUNLARI

3.1. İşsizlik Konusunda

Kongre ve fuar turizmi yeni oteller, salonlar, uçuşlar, otobüsler, trenler, metrolar, restoranlar, teknisyenler, rehberler, reklamcılar, pazarlamacılar demektir. Yarı zamanlı olarak çalıştırılan üniversite öğrencilerinden tecrübeli profesyonellere kadar pekçok kişi için istihdam yaratma potansiyeli büyüktür. Önemli olan kaliteli hizmet sağlamaktır.

Kongre ve fuar organizasyonu için etkinliğin başından sonuna kadar havayolu uçuş ekibine, transfer ekibine, otel konaklama ve diğer departman ekiplerine, seyahat acentası çalışanlarına, restoran hizmetlerine, simultane çeviri, stand ve dekor yapımı gibi hizmetlere, yerel tur rehberine ihtiyaç duyulacaktır.⁶²

Tablo 19'de 4'er yıllık dönemlere göre dünya genelinde yapılan kongre organizasyonlarında uygulanan ortalama kayıt ücretleri ve kongre başına harcama tutarları görülebilir.

Tablo 19. Kongre Başına Ortalama Harcama Miktarları

Dönem	Katılımcı ve Kongre Başına Kayıt Ücreti Ortalama (USD)	Katılımcı ve Kongre Başına Ortalama Harcama (USD)
1993-1997	388	1766
1998-2002	406	1847
2003-2007	414	1883
2008-2012	455	2066
2013-2017	477	2169

Kaynak: ICCA, A Modern History of International Association Meetings – Update 1963-2017, s. 43.

ICCA'nın veritabanında yer alan bilgiye göre son 5 yılda gerçekleşen bütün toplantılarda yapılan toplam harcam miktarı 53,6 milyar USD'dir.⁶³

⁶² Aymanıkuy, a.g.e. ss, 54,55

⁶³ ICCA, A Modern History of International Association Meetings – Update 1963-2017, s. 43

Tablo 20'da 2018 yılı içinde aylara göre Türkiye'de turizm sektöründen elde edilen gelir miktarı görülebilir. Aylara göre değişkenlik göstermekle beraber yıllık olarak bakıldığı zaman toplam 29.512.926.000-USD gelir elde edildiği görülmektedir.

Tablo 20. 2018 Yılı Aylara Göre Turizm Geliri (1000-USD)

AYLAR	YABANCI ZİYARETÇİLERDEN ELDE EDİLEN GELİR	YURTDIŞINDA İKAMET EDEN TÜRKLERDEN ELDE EDİLEN GELİR	GSM DOLAŞIM HİZMETLERİ VE MARİNA HİZMET HARCAMALARINDAN ELDE EDİLEN GELİR	TOPLAM TURİZM GELİRİ
OCAK	1 118 280	385 938	6 969	1 511 187
ŞUBAT	979 471	314 433	7 542	1 301 446
MART	1 250 585	353 717	8 301	1 612 603
NİSAN	1 409 537	388 921	11 667	1 810 125
MAYIS	2 063 130	347 556	11 258	2 421 944
HAZİRAN	2 463 569	336 751	12 201	2 812 521
TEMMUZ	2 906 171	615 758	13 080	3 535 009
AĞUSTOS	3 508 778	753 785	18 768	4 281 331
EYLÜL	2 956 686	715 992	13 646	3 686 324
EKİM	2 887 964	413 981	16 280	3 318 226
KASIM	1 415 315	368 558	10 722	1 794 595
ARALIK	1 068 827	350 083	8 704	1 427 614
TOPLAM	24 028 311	5 345 472	139 142	29 512 926

Kaynak: Turizm İstatistikleri Genel Değerlendirme, İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2018, <http://www.turob.com/tr/istatistikler>, 20.04.2019

3.1.1. Eğitimli İşgücü Sorunu

Kongre ve fuar turizmi hizmet sektöründe yer aldığı için ve alanı direkt insana dokunma, insan ile iletişim olduğu için sadece sektörün elde ettiği birikimin değerlendirilmesi değil aynı zamanda sektörde çalışanların genel kültüre sahip olmaları, sosyal davranışları konusunda gerekli eğitimleri almış olmaları da önem taşımaktadır. Bu tip eğitimler ve öğrenimler üniversitelerde veya ilgili kurslarda kazanıldığı gibi aynı zamanda sektörün şirket, kurum ve kuruluşlarında da kazanılmaktadır.

Kongre ve fuar organizasyonlarında çalışacak olan personele işletmenin kimliği, tanıtılan ürünlerin içeriği, ilgili organizasyona katılma amaçlarının ne olduğu, ürünün fiyat bilgisi ve satış şartları, rakip firmaların durumları, satış için hedef kitlenin

kim olduğu, ziyaretçi profili, ziyaretçilerin ilgisini çekmenin yolları, çeşitli etkinlikler ve organizasyonun genel düzeni hakkında yeterli bilgilendirme yapılması ve eğitim verilmesi gerekmektedir.⁶⁴

Kongre ve fuar organizasyonlarında çalışan bir kişinin toplantı bütçesini yapabilmesi, otelleri tanıma ve konaklama önerilerinde bulunabilmesi, ulaştırma ve taşıma hizmetleri hakkında bilgi sahibi olması, toplantı ile ilgili basılı görselleri hazırlayabilmesi, simultane çeviri hizmetleri hakkında bilgi sahibi olması, ses ve ışık sistemlerinden gerektiği kadar anlaması, bilgisayar programlarını etkin bir biçimde kullanabilmesi, yeme içme sektörü hakkında bilgi sahibi olması, organizasyon sürecinde ekibi yönlendirecek liderlik özelliklerine sahip olması beklenmektedir.⁶⁵

Kongre ve fuar turizmi sayesinde İstanbul'da bu sektörde çalışan iş gücü dünya kültürünü yakından tanıyabiliyor, farklı insan profilleri ile nasıl iletişim kurması gerektiğini ve farklı kültürlerin beklentilerinin ne olduğunu öğrenebiliyor.

3.1.2. İstihdam Katkısı

Gelişen kongre ve fuar turizmi sayesinde her geçen gün otel, restoran, ulaşım başta olmak üzere pek çok yan sektörde yeni yatırımlar yapılmaktadır. Her yeni yapılan yatırım yeni istihdam sağlamaya devam edecektir.

Tablo 21'de 2018 yılında elde edilen turizm gelirlerinin harcama kalemlerine göre dağılımı görülebilir. Bu tabloda yer alan yeme-içme, konaklama, sağlık, ulaştırma, tur hizmetleri, cep telefonu, giyecek ve ayakkabı, hediyelik eşya, halı ve kilim gibi harcama kalemlerinin içinde yer aldığı sektörlerin hepsi bu harcamalar devam ettiği sürece büyüyecek ve istidam yaratmaya devam edeceklerdir. Tablo incelendiği zaman en çok yapılan kişisel harcamaların sırasıyla yeme içme, uluslararası ulaşım, giyecek ile ayakkabı ve konaklama alanında yapıldığı görülmektedir.

⁶⁴ Uygur, Geçgel, **a.g.e.** s, 120

⁶⁵ Celil Çakıcı, **Toplantı Yönetimi, Kongre, Konferans, Seminer ve Fuar Organizasyonları**, Detay Yayıncılık, Ankara 2017, ss. 19-20

Tablo 21. 2018 Yılı Turizm Gelirinin Harcama Kalemlerine Göre Dağılımı (1000-USD)

Kişisel harcamalar (A)	22 546 616
-Yeme içme	5 933 587
-Konaklama	3 299 496
-Sağlık	863 307
-Ulaştırma (Türkiye içi)	1 943 636
-Spor, eğitim, kültür	347 688
-Tur hizmetleri	117 374
-Uluslararası Ulaşım	4 191 515
-Cep telefonu dolaşım harcamaları	101 905
-Marina hizmet harcamaları	37 238
-Diğer Mal ve Hizmetler	5 710 869
--Giyecek ve ayakkabı	3 326 167
--Hediyelik eşya	1 260 846
--Halı, kilim vb.	93 661
--Diğer harcamalar	1 030 195
Paket tur harcamaları	
(ülkemize kalan pay) (B)	6 966 311
Turizm geliri (A+B)	29 512 926

Kaynak: Turizm İstatistikleri Genel Değerlendirme, İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2018, <http://www.turob.com/tr/istatistikler>, 20.04.2019

Tablo 22'de ülkelere göre turizm gelirleri miktarı görülebilir. Buna göre Türkiye 2017 yılında 22,5 milyar dolar ile 14. sırada yer almaktadır. 2015 yılında 26,6 milyar dolar olan gelirler 2016 yılında 18,7 milyar dolar seviyesine düşmüştür. 2015 yılında 21 milyar dolar olan Hindistan turizm gelirlerini 2016 yılında 22,4 milyar dolara ve 2017 yılında 27,4 milyar dolara çıkararak 2017 sıralamasında Türkiye'nin üstünde yer almaktadır. Tablo'da dikkat çeken ülkeler arasında Hong Kong ve Çin'in gelirlerinin düşmekte olduğu gözükmektedir. ABD 'nin 2017 yılında 210,7 milyar dolar ile birinci sırada olduğu ve Türkiye'den yaklaşık 10 kat daha fazla gelir ürettiğini görüyoruz.

Tablo 22. Ülkelere Göre Turizm Gelirleri Dünya Sıralaması (Milyar USD)

SAYI	ÜLKELER	2017	2016	2015
1	A.B.D.	210.7	206.9	206.9
2	İspanya	68.1	60.5	56.6
3	Fransa	60.7	54.5	58.3
4	Tayland	57.5	48.8	44.9
5	İngiltere	49.0	47.9	50.2
6	İtalya	44.2	40.2	39.4
7	Avustralya	41.7	37.0	34.2
8	Almanya	39.8	37.5	36.9
9	Macao	35.6	30,4	31.0
10	Japonya	34.1	30,7	25.0
11	Hong Kong	33.3	32.8	36.2
12	Çin	32.6	44.4	45.0
13	Hindistan	27,4	22,4	21.0
14	TÜRKİYE	22,5	18,7	26,6
15	Meksika	21,3	19,6	17,7

Kaynak: Turizm İstatistikleri Genel Değerlendirme, İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2018, <http://www.turob.com/tr/istatistikler>, 20.04.2019

3.2. Ulaşım Konusunda

Kongre ve fuar alanları ile otellerin ulaşım konusunda havaalanları ve tren istasyonları ile limanlara entegrasyonu önemlidir. **Tablo 23'**de yabancı turistlerin 2019 yılının Ocak ve Şubat aylarında hangi yollardan İstanbul'a giriş yaptıkları görülebilir. Tablodan aldığımız verilere göre en çok Atatürk Havaalanı üzerinden İstanbul'a giriş yapıldığı gözükmemektedir, hemen sonrasında Sabiha Gökçen Havaalanı ve Tuzla Limanı gelmektedir. Atatürk Havaalanının Nisan 2019 tarihi sonrası kullanılmayacağı ve yerine yeni yapılan İstanbul Havaalanının kullanılacağını belirtmeliyiz.

Tablo 23. Yabancıların Ulaşım Yollarına Göre Sayıları

2019	Atatürk Hv.limanı	Sabiha Gökçen Hvl	İstanbul Hvl	H.paşa Limanı	S.burnu Limanı	Tuzla Limanı	Pendik Limanı	Ambarlı Limanı	Z.burnu Limanı	Toplam
Ocak	703.919	204.411	7.551	173	41	1.211	128	524	986	918.944
Şubat	745.128	220.460	16.326	250	0	1.106	185	291	947	984.693
Toplam	1.449.047	424.871	23.877	423	41	2.317	313	815	1.933	1.903.637

Kaynak: İstanbul Turizm İstatistikleri Raporu, İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Şubat 2019, <http://www.turob.com/tr/istatistikler>, 20.04.2019

2019 yılı ocak ve şubat aylarında 1.903.637 yabancı ziyaretçi gelmiş olup, Karaköy limanına gelen günübirlik ziyaretçi bulunmamaktadır.

Kongre ve fuar turizminin gelişmesi için İstanbul'un alt ve üst yapı sorunlarında bulunan eksikliklerin giderilmesi gerekmektedir.⁶⁶

Türkiye'de ve dolayısıyla İstanbul'da gerek kongre ve fuar turizmi gerekse turizmin diğer faaliyetleri için en çok havayolu ile ulaşım tercih edilmektedir. Sonrasında karayolu ve demiryolu gelmektedir, en az kullanılan ise denizyolu ile yapılan ulaşımıdır.⁶⁷

3.2.1. Yeni İstanbul Havaalanı

Yeni İstanbul Havaalanı'nın inşa edilmesi ve 25 yıl için işletilmesi, 7 Ekim 2013 tarihinde bu amaçla kurulan İGA tarafından üstlenilmiştir. Yeni kurulan havaalanının ismi İstanbul Havaalanı olarak belirlenmiş, resmi açılışı 29 Ekim 2018 tarihinde yapılmış ancak Atatürk Havaalanı'nın kapanması ile tam faaliyete geçmesi 5 Nisan 2019 tarihini bulmuştur. İstanbul Havaalanı tam kapasite çalışmaya başladığı zaman 200 milyon yolcu kapasitesine ulaşması ve 300'den fazla destinasyona uçuş yapılması beklenmektedir.⁶⁸

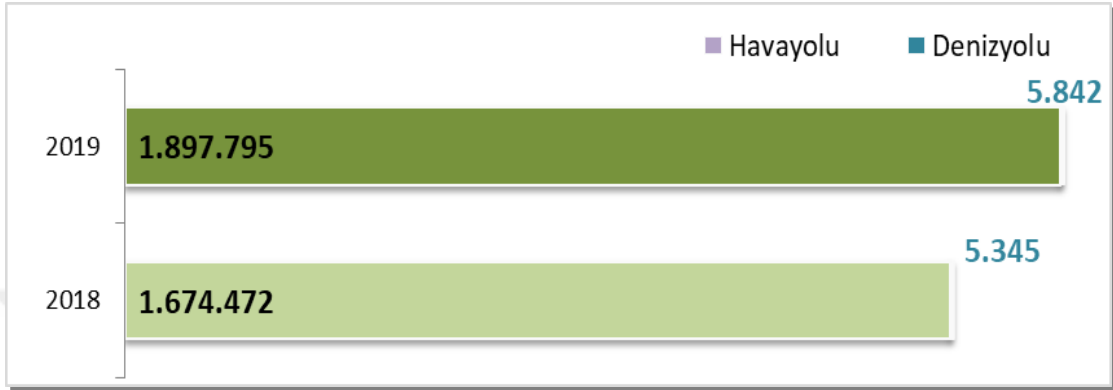
⁶⁶ Aymanıkuy, **a.g.e.** s, 182

⁶⁷ Aymanıkuy, **a.e.** s, 134

⁶⁸ İgarport, Hakkımızda, **Çevrimiçi**, <https://www.igairport.com/tr/iga-hakkinda/hakkimizda>, 14.05.2019

Şekil 6'da 2018 ve 2019 yılları ocak ve şubat aylarında havayolu ve denizyolu kullanarak gelen yabancı turistlerin sayıları verilmektedir. Buna göre 2019 yılında havayolu ile gelişin 2018 yılına göre %13,3 oranında, deniz yolu ile gelişin ise %9,3 oranında yükseldiği gözükmemektedir.

Şekil 6. Geliş Yollarına Göre Gelen Yabancı Ziyaretçi Sayıları

Kaynak: TUROB, İstatistikler, Şubat 2019, Çevrimiçi, <http://www.turob.com/tr/istatistikler>, 20.04.2019

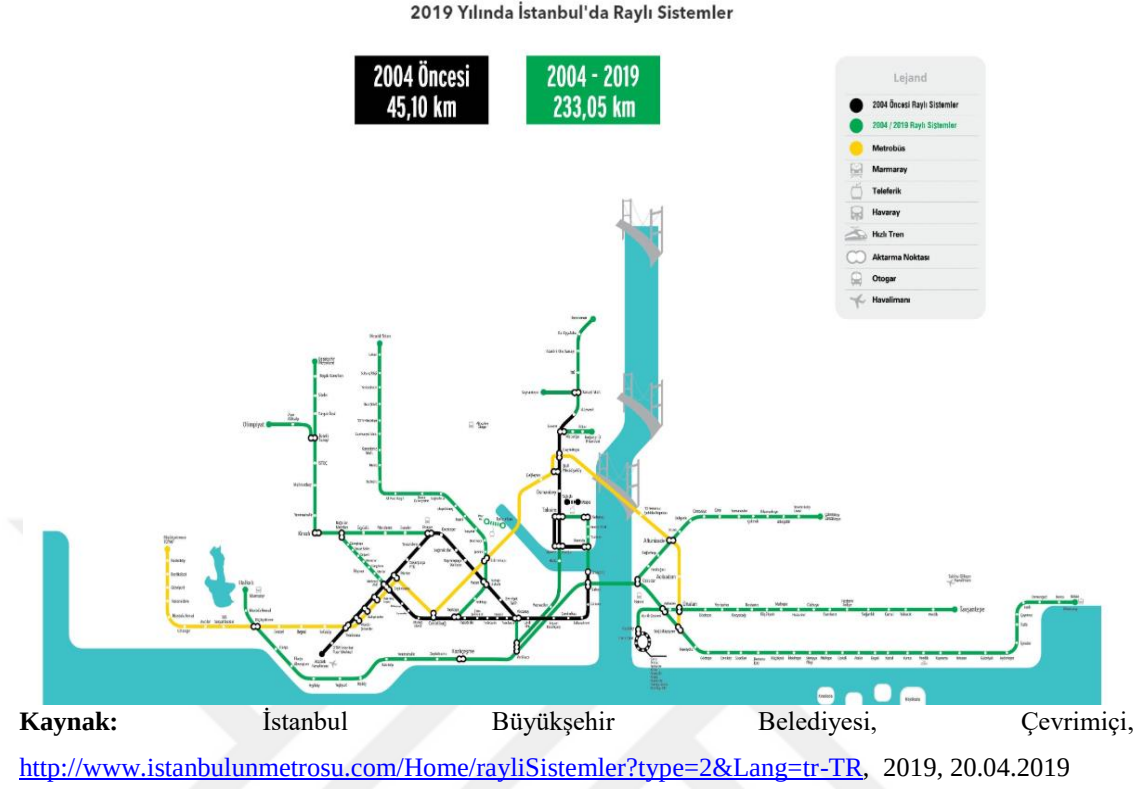
3.2.2. Şehiriçi Trafik Sorunu

Motorlu taşıtların özel izin ile girebileceği bölgeler yaratılabilir, mesela Harbiye Kongre Vadisi'ne kongre veya fuar organizasyonu olduğu zaman katılımcılar ve ziyaretçiler özel izin alarak motorlu taşıtlar ile gelebilirler. Tabi bunun yapılması için öncelikle belirtilen bölgeye direkt metro veya çıkışı olması gerekir. Bugün itibarıyla Harbiye Kongre Vadisi'ne en yakın metro istasyonu Taksim'de bulunmaktadır ve yürüyerek ortalama 20 dakika sürmektedir. Yeraltı metro yapımının aralıksız sürüyor olması ümit vericidir çünkü şehiriçi trafik sorununun en etkili çözümü çok gelişmiş bir metro sistemi olabilir.

3.2.3. Metro Sistemi

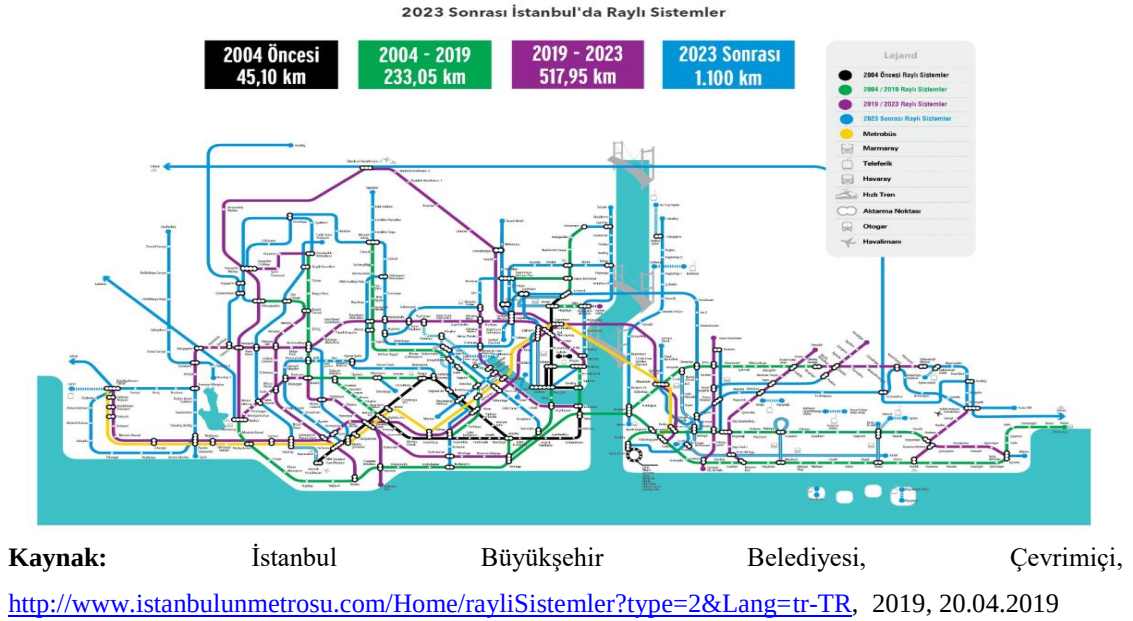
İstanbul'un yeraltı metro sisteminin 2019 yılı haritası **Şekil 7'**de görülmektedir. Tablodan elde edilen veriye göre 2004 yılı öncesi toplam 45,10km olan metro hattı uzunluğu 2019 yılında toplam 233,05km'ye ulaşmıştır.

Şekil 7. İstanbul'da Raylı Sistemler Haritası, 2019

İstanbul'un 2023 yılı sonrası için planlanan yeraltı metro haritası Şekil 8'de görülebilir, buna göre toplam hat uzunluğu 1.100km'ye ulaşması beklenmektedir.

Şekil 8. İstanbul'da Raylı Sistemler Haritası, 2023 Sonrası

3.3. İnşaat Konusunda

Kongre ve fuar turizmi geliştikçe yeni otellere, yeni salonlara, daha büyük, daha kullanışlı alanlara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu alanları kullanmak için gelen turistlere daha rahat ulaşım imkanları sağlamak için daha çok metro istasyonları ve havaalanları gerekmektedir. Bu konuda yeni İstanbul Havaalanı güzel bir örnek olabilir. Atatürk Havaalanının şehrin içinde kalması, daha fazla büyütülmesine imkan olmaması yüzünden yeni bir havaalanı ihtiyacı doğmuştu ve gelişmiş inşaat sektörü sayesinde süratla yeni ve çok daha büyük bir havaalanı yapılabilmektedir.

İstanbul Havaalanı inşaatı için 3.022 adet ile Türkiye'nin en büyük makina parkı kurulmuş ve alt yükleniciler ile beraber inşaat için toplam 36.000 kişi çalışmıştır.⁶⁹

Avrasya Tüneli, "Tünel kazısını yapan ve 'Yıldırım Bayezid' adı verilen tünel açma makinesi (TBM); 33,3 kW/m²'lik kesici kafa gücü ile dünyada 1. sırada, 12 bar'lık tasarım basıncı ile 2. sırada ve 147,3 m²'lik kesici kafa alanı ile 6. sırada yer alıyor."⁷⁰

Aynı şekilde Yavuz Sultan Selim ve Osmangazi Köprüsü de inşaat sektörünün gelişmesinin bir sonucu olarak kısa sürede başarılı bir biçimde yapılmıştır. Bu sebeple yeni oteller ve yeni kongre ile fuar merkezleri inşa etmek son derece kolaydır, önemli olan bu talebi yaratmaktır. Kongre ve fuar turizmi konusunda talep olduğu sürece inşaat sektörüne de istihdam konusunda katkı sunmaya devam edecektir.

3.4. Sosyal Çevre Konusunda

Tarih boyunca medeniyetlerin buluşma noktası olan İstanbul, kongre ve fuar katılımcıları için son derece caziptir, hoşgörölü ve misafirperver ortamı sayesinde dünyanın herhangi bir ülke vatandaşının yabancılık çekmeyeceği bir ortam hazırlamaktadır.

Kongre ve fuar organizasyonları düzenledikleri şehire ekonomik ve sosyal yönlerden canlılık kazandırır, organizasyon bitiminde katılımcılar ve ziyaretçiler

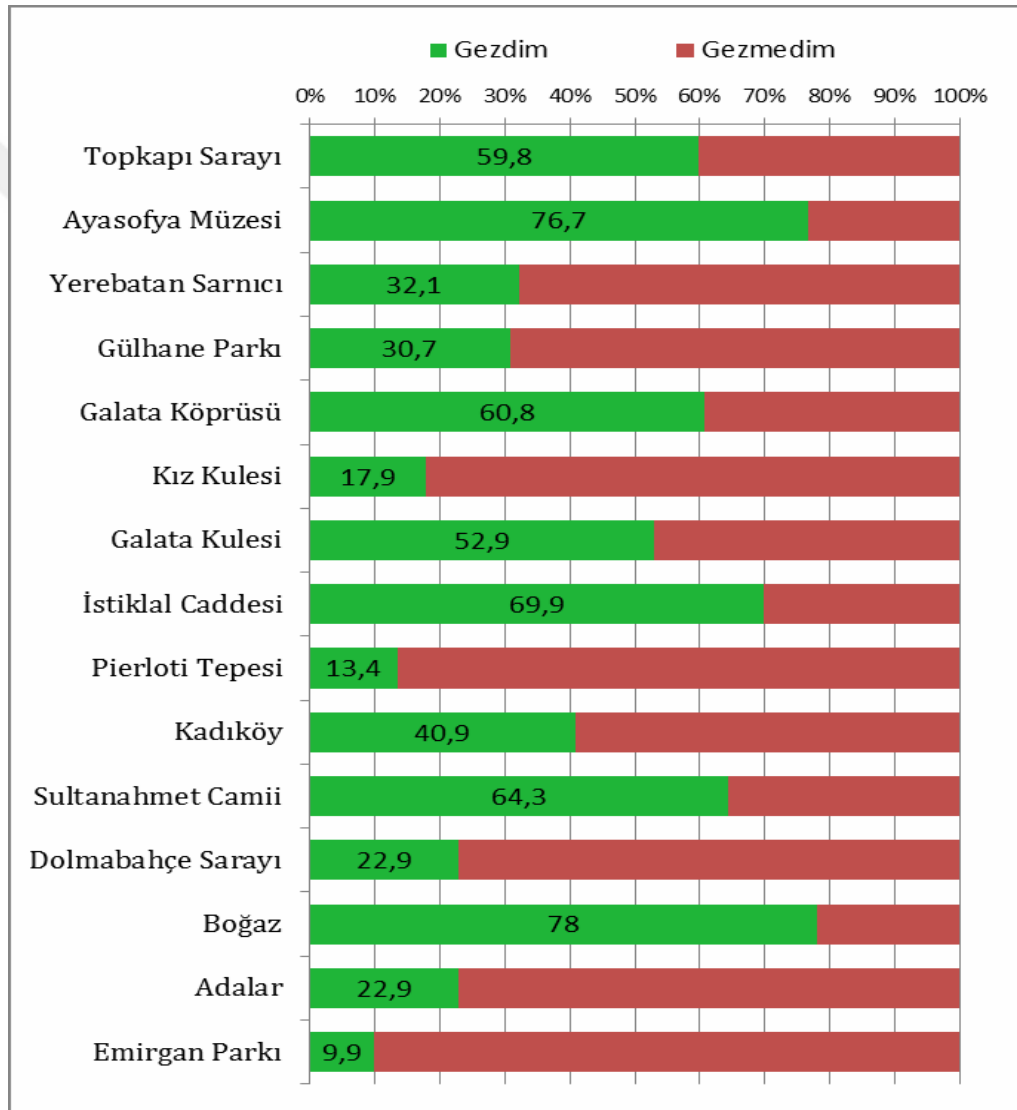
⁶⁹ İğairport, Hakkında, **İnşaat**, Çevrimiçi, <https://www.igairport.com/tr/iga-hakkinda/insaat>, 18.05.2019

⁷⁰ Avrasya Tüneli, **Kurumsal, Projenin İlkleri**, Çevrimiçi, <https://www.avrasyatuneli.com/kurumsal/ne/projenin-ilkleri>, 18.05.2019

direkt ülkelerine geri dönmezler veya organizasyon süresince boş vakitlerinde eğer şehir onlar için cazipse şehiri keşfetmeyi tercih edebilirler.⁷¹

Şekil 9’da İstanbul İl ve Turizm Müdürlüğü’nün 2016 yılında yaptırdığı araştırmaya göre İstanbul’a gelen yabancı turistlerin en çok gezdikleri yerler görülmektedir. Tabloya göre en çok gezilen yer Topkapı Sarayı ve Ayasofya Müzesi olmuştur.

Şekil 9. İstanbul’a Gelen Yabancı Ziyaretçilerin En Çok Gezdiği Yerler

Kaynak: Turist Profili ve Davranışları Araştırması, İstanbul Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Aralık 2016, <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/TR-223382/turizm-arastirmalari.html>, 20.04.2019

⁷¹ Uygur, Geçgel, a.g.e. s, 62

Yusuf Aymankuy'un aktardığına göre, "Barcelona'da yapılan UIA Kongresinde delegelere uygulanan bir anketin sonucuna göre kongre ülkesi olarak İspanya'nın seçiminde etkili olan faktörlerin değerlendirilmesinde 202 toplam puanın 40'ını iklim, 20'sini kültür ve müzeler, 27'sini turistik imkanlar ve 22'sini misafirperverlik almıştır."⁷²

3.5. Medya Konusunda

İstanbul ile beraber, gerçekleştirilecek olan veya gerçekleştirilmesi planlanan kongre ve fuar organizasyonlarının tanıtımının yapılması için medya desteği şarttır. Gazetelerde, televizyonlarda ve internet siteleri ile sosyal medyada İstanbul'un sahip olduğu potansiyelin anlatılması turizm gelirlerinin artması ve sürekliliğin korunması için büyük önem teşkil etmektedir.

Günümüzde kongre ve fuar turizminde yeni trendler gelişmektedir. Organizasyonun içinde yer alan herkes, hem organizatör, hem katılımcı hem de ziyaretçi daha çok teknoloji istemektedir, direkt ürün tanıtımı yapmak yerine stratejik toplantılar yapılması eğilimi artışa geçmektedir, pahalı organizasyonlar yapmak yerine daha az bütçe ile daha verimli toplantılar planlanmaktadır, artan koltuk kapasitesine sahip salonları doldurmak için cazip fiyatlar sunulmaktadır. İnternet ve sosyal medya özellikle pazarlamanın içine tamamen yerleşmiştir ve hızla gelişmektedir. İnternet üzerinden yapılan video konferans yönetimi ile görüşmeler artmaktadır. Bütün bu gelişmelerde yazılı ve görsel medya ile sosyal medya dediğimiz instagram, twitter ve facebook gibi uygulamaların ve bu uygulamalar üzerinden yapılan paylaşımların büyük etkisi vardır.⁷³

3.6. Teknoloji Konusunda

Toplantılarda kullanılacak teknik ekipman ve görsel etkinlikler için son sistem teknolojinin kullanılması gerekmektedir. Bu durum dünyayı yakından takip etmeyi sağlamaktadır.

Kongre ve fuar organizasyonlarının başarılı olması sahnenin ve standın dekoru, simultane çeviri sistemleri, kullanılan grafikler, fotoğraflar ve logoların kalitesi, ses, ışık ve görüntü sistemlerinin düzgün ve etkili çalışıyor olması, salonda yer alan bütün

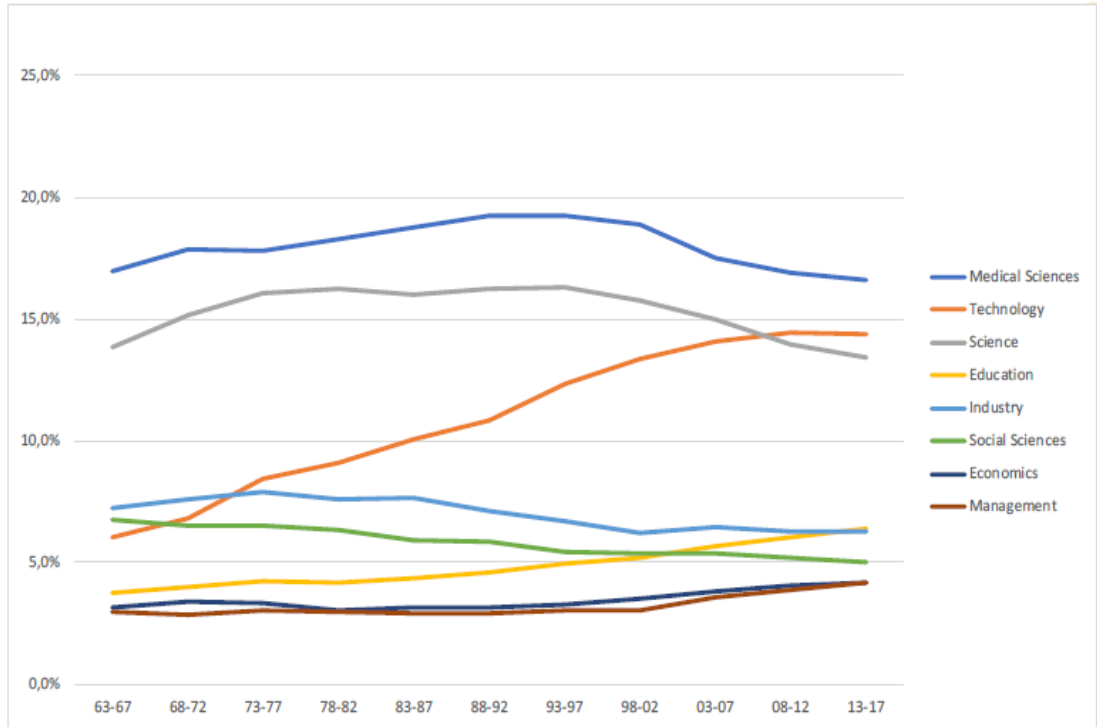
⁷² Aymankuy, **a.g.e.** s, 132

⁷³ Aymankuy, **a.e.** ss, 126,127

teknik donanımın etkinlik süresince sağlıklı çalışması, elektrik ve su tesisatı gibi alt yapıların sağlam olması teknolojinin gelişmesi ve doğru kullanılması ile yakından ilgilidir.⁷⁴

Şekil 10'da 4'er yıllık dönemlere göre kongre toplantılarının konu başlıkları görülmektedir. Grafikte başlıklar mavi çizgi ile Tıp Bilimleri olarak, turuncu çizgi ile Teknoloji olarak, gri çizgi ile Fen Bilimleri olarak, sarı çizgi ile Eğitim olarak, mavi çizgi ile Endüstri olarak, yeşil çizgi ile Sosyal Bilimler olarak, lacivert çizgi ile Ekonomi olarak ve kahverengi çizgi ile Yönetim olarak belirlenmiştir. Buna göre; 1963 yılından günümüze kadar Teknoloji içerikli kongre toplantılarının sürekli olarak artış kaydettiği anlaşılmaktadır.

Şekil 10. Kongre Toplantılarının Konuları

Kaynak: ICCA, A Modern History of International Association Meetings – Update 1963-2017, s. 37.

3.7. Müzeler Konusunda

Büyük bir tarihi birimi olan İstanbul'da kongre ve fuar katılımcılarının ilgisini çekebileceği pekçok müze vardır. **Şekil 11**'de İstanbul Müzelerinin isimleri ve 2009

⁷⁴ Uygur, Geçgel, a.g.e. ss, 111-112

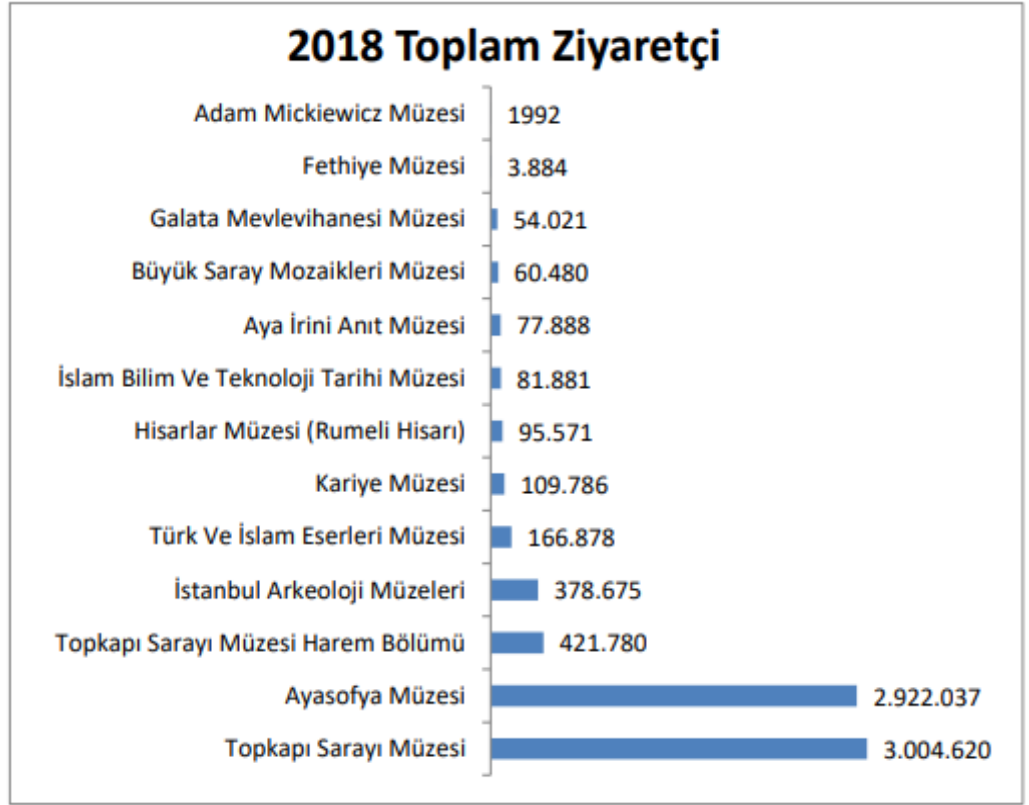
yılında toplam ziyaretçi sayıları görülebilir, **Şekil 12**'de ise 2018 yılında müzelerin toplam ziyaretçi sayıları verilmiştir. Buna göre en çok ziyaret edilen müzenin Topkapı Sarayı olduğu, ikinci müzenin ise Ayasofya olduğu ve sıralamanın 2009 ile 2018 yılları karşılaştırmasında değişmediği, 2009 yılında her iki müzeyi toplam 4.743.851 kişinin ziyaret ettiği, 2018 yılında ise her iki müzeyi toplam 5.926.657 kişinin ziyaret ettiği, 9 yılda iki müze için ziyarette 1.182.806 kişi artış yaşandığı gözükmemektedir.

Şekil 11. İstanbul Müzeleri 2009 Yılı Ziyaretçi Sayıları

Kaynak: İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Müze Ziyaretçi Sayıları, 2009, Çevrimiçi, <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/TR-217388/muze-ziyaretci-sayilari.html>, 14.05.2019

Şekil 12. İstanbul Müzeleri 2018 Yılı Ziyaretçi Sayıları

Kaynak: İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Müze Ziyaretçi Sayıları, 2018, Çevrimiçi, <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/TR-217388/muze-ziyaretci-sayilari.html>, 14.05.2019

3.8. Coğrafi Konumu Konusunda

İstanbul bulunduğu jeo-politik konum dolayısıyla pekçok önemli avantaja sahip olduğu gibi bazı dezavantajlara da sahiptir. Önemli avantaj ve dezavantajlarına altbaşlık olarak değinilmeden önce **Tablo 24**'te yıllara göre ülkemize gelen ziyaretçi sayılarına bakabiliriz. Bu tabloya göre 2016 yılında yaşanan %24,83 oranında anlamlı düşüşten başka ciddi bir düşüş görülmemektedir. Bu tablo ile 2000'li yılların başından itibaren günümüze kadar Türkiye'ye gelen toplam turist sayılarının veri olarak paylaşılması Türkiye genelinden İstanbul hakkında fikir sahibi olmamızı sağlamak amacıyla uygun görülmüştür.

Tablo 24. Yıllara Göre Ülkemize Gelen Ziyaretçiler

Yıllar	Yabancı Turist (A)	Yabancı Günübirlikçi (B)	Yabancı Ziyaretçi (A+B)	Yurtdışı İkametli Vatandaş (C)	Toplam Ziyaretçi (A+B+C)	Değişim Oranı (%)
2002*	12 789 827	466 201	13 256 028	-	13 256 028	-
2003	13 340 956	688 602	14 029 558	2 434 065	16 463 623	-
2004	16 826 062	690 846	17 516 908	3 236 826	20 753 734	26,06
2005	20 272 877	852 009	21 124 886	3 920 256	25 045 142	20,68
2006	18 916 436	903 397	19 819 833	4 104 190	23 924 023	-4,48
2007	22 248 328	1 092 583	23 340 911	3 898 719	27 239 630	13,86
2008	24 994 007	1 342 670	26 336 677	4 801 097	31 137 774	14,31
2009	25 505 784	1 571 330	27 077 114	4 682 702	31 759 816	2
2010	26 999 809	1 632 395	28 632 204	4 365 104	32 997 308	3,9
2011	29 343 196	2 112 880	31 456 076	5 312 963	36 769 039	11,43
2012	29 769 386	2 013 446	31 782 832	5 932 393	37 715 225	2,57
2013	32 846 560	2 063 538	34 910 098	4 950 673	39 860 771	5,69
2014	35 024 592	1 813 308	36 837 900	4 789 346	41 627 246	4,43
2015	34 612 187	1 632 445	36 244 632	4 869 437	41 114 069	-1,23
2016	24 736 736	615 477	25 352 213	5 554 467	30 906 680	-24,83
2017	32 043 173	366 861	32 410 034	5 559 790	37 969 824	22,85
2018	39 146 171	342 230	39 488 401	6 624 191	46 112 592	21,45

Kaynak: Turizm İstatistikleri Genel Değerlendirme, İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2018, <http://www.turob.com/tr/istatistikler>, 20.04.2019

* Yurtdışı ikâmetli vatandaş ziyaretçi sayısı 2003 yılı itibariyle hesaplanmaya başlamıştır. Bu nedenle 2002 yılına ait yurtdışı ikâmetli vatandaş sayısı bulunmamaktadır.

Tablo 25'te kongre toplantılarının 4'er yıllık dönemlere göre yapılma sıklığı görülmektedir. Tablo incelendiği zaman yıllık (yılda bir defa düzenli olarak) yapılan toplantıların 1936-1967 döneminde %36,1 olarak gerçekleştiği ve 2013-2017 döneminde %59,8 oranına yükseldiği anlaşılmaktadır. Bu veriye göre kongre toplantılarının her yıl düzenli aralıklarla sürekli yapılması gibi bir eğilimin ortaya çıktığını ve her yıl düzenli aralıklarla toplantıların yapılması için belirlenen destinasyonun coğrafi konumunun tercih sebebi olması konusunda önem taşıdığını söyleyebiliriz.

Tablo 25. Kongre Toplantılarının Dönemlere Göre Yapılma Sıklığı

	63-67	68-72	73-77	78-82	83-87	88-92	93-97	98-02	03-07	08-12	13-17
Annual	36.1%	35.1%	38.0%	40.7%	42.8%	43.1%	44.5%	45.8%	50.2%	56.0%	59.8%
Biennial	27.3%	27.6%	29.7%	29.6%	29.5%	30.5%	29.8%	29.6%	27.2%	24.4%	21.5%
Triennial	16.5%	15.7%	14.0%	12.5%	11.5%	10.1%	9.4%	8.2%	6.5%	4.8%	4.0%
4 Years	11.1%	11.0%	8.0%	7.2%	5.8%	5.7%	4.5%	3.8%	2.6%	2.0%	1.5%
1-2 Years	1.7%	2.4%	2.1%	2.2%	2.0%	1.9%	2.2%	2.6%	3.0%	3.1%	2.9%
2-3 Years	1.2%	1.6%	1.9%	2.3%	2.7%	2.7%	3.2%	3.3%	3.3%	2.7%	2.3%
Biannual	0.3%	0.4%	0.6%	0.6%	0.8%	0.8%	1.0%	1.4%	1.9%	2.4%	3.3%
3-4 Years	1.4%	2.0%	1.9%	1.7%	1.6%	1.7%	1.9%	1.8%	1.6%	1.2%	1.0%
Irregular	1.1%	1.2%	1.4%	1.2%	1.3%	1.5%	1.5%	1.4%	1.3%	1.1%	1.0%
More than twice a year	0.0%	0.0%	0.1%	0.1%	0.3%	0.5%	0.6%	0.8%	1.1%	1.2%	1.6%
1 Or 2 Per Year	0.0%	0.0%	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%	0.2%	0.4%	0.5%	0.7%
4-5 Years	0.8%	0.8%	0.7%	0.7%	0.6%	0.6%	0.5%	0.5%	0.4%	0.3%	0.3%
5 Years	2.2%	1.7%	1.3%	0.9%	0.7%	0.6%	0.6%	0.4%	0.3%	0.2%	0.2%
Every 6 or more years	0.3%	0.5%	0.3%	0.3%	0.2%	0.2%	0.2%	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%

Kaynak: ICCA, A Modern History of International Association Meetings – Update 1963-2017, s. 42.

3.8.1. Avantajı

İstanbul'dan dünyanın pek çok önemli şehrine direkt uçuş imkanına sahip olduğu gibi aynı zamanda mesafe olarak da çok uzak konumda bulunmamaktadır. **Tablo 26'**de on saatlik uçuş mesafesine kadar direkt uçuş bulunan dünyanın önemli şehirlerinin listesi görülebilir. Uçuş süreleri ortalama verilmiştir, yazar tarafından ilgili internet sitesi üzerinden derlenerek tablo haline getirilmiştir.

Tablo 26. On Saat Süreye Kadar Direkt Uçuş Yapılan Şehirler

Ülke ve Şehir	Uçuş Süresi
Makedonya - Üsküp	01:00
Yunanistan - Atina	01:00
Avusturya - Viyana	02:00
Azerbaycan - Bakü	02:00
Batum (Gürcistan)	02:00
Çek Cumhuriyeti - Prag	02:00
Irak - Bağdat	02:00
Lübnan - Beyrut	02:00
Macaristan - Budapeşte	02:00
Mısır - Kahire	02:00
Polonya - Varşova	02:00
Suriye - Şam	02:00
Almanya - Frankfurt	03:00
Almanya - Berlin	03:00
Belçika - Brüksel	03:00
Danimarka - Kopenhag	03:00
Finlandiya - Helsinki	03:00
Fransa - Paris	03:00
Hollanda - Amsterdam	03:00
İran - Tahran	03:00
İsveç - Stockholm	03:00
İsviçre - Zürih	03:00
İtalya - Milan	03:00
İtalya - Roma	03:00
Rusya - Saint Petersburg	03:00
Rusya - Moskova	03:00
Suudi Arabistan - Medine	03:00
Birleşik Arap Emirlikleri - Dubai	04:00
Fas - Casablanca	04:00
İngiltere - Londra	04:00
İspanya - Madrid	04:00
İspanya - Barcelona	04:00
Katar - Doha	04:00
Norveç - Oslo	04:00
Suudi Arabistan - Riyad	04:00
Suudi Arabistan - Mekke	04:00
Türkmenistan - Aşgabat	04:00
Kazakistan - Astana	05:00
Kırgızistan - Bişkek	05:00
Özbekistan - Taşkent	05:00
Portekiz - Lizbon	05:00
Tacikistan - Duşanbe	05:00
Hindistan - Yeni Delhi	06:00
Pakistan - Karaçi	06:00

Kaynak: Enuygun.com,, Uçak Biletleri, <https://www.enuygun.com/ucak-bileti/>, 13.05.2019

Tablo 27'da İstanbul'dan on saatlik uçuş mesafesi üstünde olan direkt uçuş bulunan dünyanın önemli şehirlerinin listesi görülebilir. Uçuş süreleri ortalama verilmiştir, yazar tarafından ilgili internet sitesi üzerinden derlenerek tablo haline getirilmiştir.

Tablo 27. On Saat Sürenin Üsünde Direkt Uçuş Yapılan Şehirler

Ülke ve Şehir	Uçuş Süresi
ABD - Massachusetts-Boston	10:00
ABD - New York	10:00
Çin - Pekin	10:00
Güney Kore - Seul	10:00
Tayland - Bangkok	10:00
ABD - Illinois - Chicago	11:00
ABD - Washington DC	11:00
Çin - Shanghai	11:00
Hong Kong	11:00
Kanada - Toronto	11:00
Malezya - Kuala Lumpur	11:00
Singapur	11:00
ABD - Florida - Miami	12:00
Endonezya - Jakarta	12:00
Japonya - Tokyo	12:00
ABD - California - Los Angeles	13:00
ABD - California-San Francisco	13:00
Brezilya - Sao Paulo	13:00

Kaynak: Enuygun.com,, Uçak Biletleri, <https://www.enuygun.com/ucak-bileti/>, 13.05.2019

İstanbul'un, bulunduğu coğrafi konum gereği yılın her gününde uygun koşullarda yaşamaya elverişli iklimi vardır. Dört mevsim görülen İstanbul'da günlük hayatı etkileyecek olumsuz hava koşulları çok nadir görülür ve çok kısa sürer. Kongre ve fuar organizasyonlarına gelen katılımcılar ve ziyaretçiler aşırı terlemeden veya aşırı üşümeden konforlu bir organizasyon geçirmeyi tercih edecekleri için iklimi, İstanbul için önemli bir avantajdır.⁷⁵

3.8.2. Dezavantajı

Türkiye'nin özellikle güneydoğu bölgesi komşularında bulunan istikrarsız politik durumlar İstanbul'u da etkilemektedir. ABD'nin işgali ile başlayan

⁷⁵ Aymankuy, a.g.e. ss, 130-131

istikrarsızlık Irak'ta günümüzde hala devam etmektedir. Suriye iç savaşı günümüzde bitmiş gibi gözükse de kuzey Suriye'de, diğer bir deyişli Türkiye'nin hemen sınırında devam eden siyasi kararsızlıklar önemli dezavantajlar oluşturmaktadır. Özellikle 2016 yıllarında ülkemize gelen turist sayısında yaşanan düşüş (Tablo 24'de görülebilir) Türkiye'de yaşanan terör tehditinin ne kadar önemli etki yaptığını göstermektedir.

İstanbul'un çevresinin temiz tutulması ve doğal güzelliklerinin korunması çok önemlidir. Dünya Turizm Örgütü (WTO) Avrupa'daki turizm etkinliklerinde ilk sıraya çevre sorunlarını koymaktadır.⁷⁶

⁷⁶ Aymankuy, **a.g.e.** s, 174

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İSTANBUL'DA KONGRE VE FUAR TURİZMİNİN GELECEĞİ VE FÜTZ ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

4.1. FÜTZ Analizi

İstanbul'da kongre ve fuar turizminin analizini sahip olduğu fırsatlar, üstünlükler, tehditler ve zayıflıklar üzerinden yapabiliriz.⁷⁷

4.1.1. Fırsatlar

İstanbul ile birlikte kongre ve fuar turizmi geliştikçe yeni fırsatlar çıkmaya devam edecektir, aşağıda süreklilik arz eden fırsatlar ile sektör gelişme gösterdikçe ortaya çıkan ve çıkması öngörülen fırsatlara yer verilmiştir.

- İstanbul'un çok önemli ve büyük tarihi geçmişi sayesinde kongre ve fuar turizmi için her zaman cazip bir destinasyon olma özelliğini koruması,
- İslam Konferansı Örgütü, Dünya Gazeteciler Birliği, Eurovizyon Yarışması, NATO, OECD, Dünya Su Forumu, Habitat, AGIT, IMF Toplantısı gibi büyük toplantıların ülkemizde gerçekleştirilmesinden sonra ülkemizin ve dolayısıyla İstanbul'un isminin uluslararası kongre ve fuar sektöründe daha çok duyulması ve tanınması,
- Özellikle kongre katılımcılarının kongre amaçlı seyahatlerinde bilinen yerlerden ziyade az bilinen veya daha önce hiç gidilmeyen kongre destinasyonlarını tercih etme eğilimlerinin sürmesi sayesinde İstanbul'un dünya üzerinde diğer kongre şehirlerine göre daha fazla katılımcı çekme potansiyelinin olması,
- Vize muhafiyeti gibi anlaşmalar ile ülkeler arası ticari bağlantıların artması sayesinde kongre ve fuar turizmi talebinin yükselme ihtimalinin bulunması,
- Ülke olarak bulunduğumuz bölgede bize rakip olabilecek Mısır, Yunanistan, Suriye, Lübnan, Irak ve İran gibi ülkelerin ekonomik ve

⁷⁷ Aksu, a.g.e. s, 261

siyasal durumlarının iyi olmamasını fırsata çevirebilecek potansiyelimizin olması,

- Bilgisayar ve iletişim teknolojisindeki gelişmelerin uluslararası kongre ve fuar turizminde potansiyeli olan fakat çok tanıtım imkanı bulamamış veya yapamamış ülkelere tanıtım yapma, aktif strateji gütmeye, referanslarını duyurma, 3 boyutlu sunum yapma gibi pek çok önemli faydayı zaman ve mekan sınırı olmadan talep edilen ayrıntılar ile sunabilmesi sayesinde gelişen teknolojileri yakından takip eden ve kullanan ülkemiz açısından önemli bir fırsat yaratmış olması,
- Dünya finans sektörünün gelişmesi sayesinde büyük kongre ve fuar organizasyonlarına gerek duyulan ödemelerin kolayca sağlanabiliyor olması,
- Dünyada kongre sektörü konusunda yayınladığı ayrıntılı istatistikler ile itibarlı bir otorite haline gelmiş olan ICCA'nın raporlarında İstanbul'un sürekli yer alması ve büyük organizasyonlar yaptığının gözükmesi,
- İstanbul'un bulunduğu coğrafi konum sayesinde hem doğu ülkelerine hem batı ülkelerine yakın olması

Bu çalışmanın yazarına göre güncel fırsatlar olarak aşağıdaki eklemeler yapılabilir.

- İstanbul'un cazibe merkezi olması sebebiyle, yetişmiş iş gücünün çalışmak için ilk tercih ettiği ve edeceği şehir olma özelliğini arttırarak sürdürmesi,
- Sosyal medyanın sürekli ve süratli bir biçimde gelişiyor olması sayesinde kongre ve fuar turizmi ile ilgilenen herkesin İstanbul hakkında ihtiyaç duyuyan her türlü bilgisi çok hızlı elde edebilmesi,
- Özellikle 2018 yılından itibaren değer kaybeden Türk Lirası'nın sayesinde uluslararası kongre ve fuarlar için ülkemizde organizasyon yapma maliyetinin USD ve EURO kullanan ülkeler için önemli ölçüde düşmüş olması, aynı ölçekte bir organizasyonun rakip şehirlerde çok daha pahalıya yapılabiliyor olması.

4.1.2. Üstünlükler

İstanbul'da kongre ve fuar turizminin sahip olduğu üstünlükler aşağıda sıralanmıştır.

- Ülkemizde başarıyla uygulanan Herşey Dahil Konaklama Sistemi sayesinde benzerlerine kıyasla daha uygun maliyetler ile kongre ve fuar paketlerinin hazırlanması,
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanan 2023 Turizm Vizyonu çerçevesinde farklı hacim, istek ve ihtiyaçları karşılayacak olan kongre ve fuar yatırımlarının her alanda devam ediyor olması,
- Dünyada tanınmaya başlayan, millet olarak misafirperverlik özelliği sayesinde, bu beklentiyi tam olarak karşılayan hizmetlerin sunulabiliyor olması,
- İstanbul'da bulunan kongre ve fuar otelleri ile merkezlerinin kapasite, donanım, yenilik, konfor ve teknoloji bakımından kongre ve fuar pazarındaki rakip ülkelere kıyasla çok daha iyi durumda olması,
- Ülke olarak eşsiz doğal, tarihi ve kültürel değerlerimizin yabancı katılımcılara samimiyetle sunulması,
- Ülke olarak bugüne kadar terör, deprem, çeşitli afetler ve ekonomik sorunlardan başarılı kriz yönetimi olarak çıkmamızın yabancılar tarafından güven unsuru olarak görülmesi,

Bu çalışmanın yazarına göre hali hazırda tespit edilmiş olan yukardaki üstünlüklere aşağıdaki eklemeler yapılabilir.

- Avrupa ve Asya kıtalarını birleştiren coğrafi konumu
- Dört mevsim anormal olmayan iklim şartları,
- Her alanda uzmanlaşmış ve özellikle hizmet sektöründe gelişmiş iş gücü,
- Yabancı paralar karşısında TL'nin gücüyle ilgili olarak hala yabancı kongre ve fuar katılımcıları bakımından diğer şehirlere göre satın alım gücünün ülkemizde daha değerli olmasıyla daha fazla ürün ve hizmet kullanımına sahip olma avantajlarının sürmesi,
- Yeni yetişen gençler açısından turizm sektörünün kariyer yapılabilecek bir alan olarak görülmesi, kongre ve fuar sektörünün renkli, gelişime açık, eğlenceli bir iş imkanı olarak kabul edilmesi,

4.1.3. Tehditler

İstanbul'da kongre ve fuar turizminin karşılaştığı tehditler aşağıda sıralanmıştır.

- Rakip şehirlerin kongre ve fuar organizasyonlarına daha fazla bütçe ayırabilmeleri, daha fazla tanıtım yapabilmeleri,
- Bulunduğumuz coğrafyada ekonomik, sosyal veya siyasi anlamda Suriye, İran, Irak ve diğer ortadoğu ülkelerinde karışıklıkların yaşanması veya yaşanma ihtimalinin olması,
- Sahte içki ve bilinçsizlik yüzünden gereksiz yaşanan trafik kazaları gibi olaylar yüzünden yabancı katılımcıların ülkemize gelmeye çekimser bakabilmesi,
- Uluslararası kongre ve fuar sektörünün günümüzde kaliteli hizmetten ziyade fiyatı ön plana çıkararak yakın gelecekte ülkemizi de etkileyebilecek organizasyonlar ile ilgili kalite sorununun olma ihtimali,

Bu çalışmanın yazarına göre hali hazırda tespit edilmiş olan yukardaki tehditlere aşağıdaki eklemeler yapılabilir.

- 2015 yılından itibaren artan terör olayları,
- 2017 yılından itibaren bozulmaya başlayan ekonomik göstergeler,
- Yeni gelişen teknolojiler sayesinde katılımcıların bizzat organizasyon alanına gelmeden masa başından sanal olarak ilgili toplantıya veya organizasyona katılma imkanı ile dünya genelinde kongre ve fuar organizasyonlarına katılımcı oranının düşme eğilimine girme ihtimali,

4.1.4. Zayıflıklar

İstanbul'da kongre ve fuar turizminin sahip olduğu zayıflıklar aşağıda sıralanmıştır.

- Ülkemizin uluslararası pazarda geçmişten günümüze lobi faaliyetlerinde istenilen düzeyde olmaması,

- İstanbul ve ülkemiz hakkında yeterince ve etkili olarak tanıtım faaliyetinin planlanamaması,
- Ülkemizde kongre ve turizm sektörü için ayrılan bütçenin rakiplerine göre yetersiz olması,
- ICCA gibi birliklere diğer rakiplere göre geç üye olmamız,
- Ülkemizde kongre ve fuar turizmi konusunda eğitilmiş iş gücü yaratması ve bilinç oluşturmaya açısından gerekli olan üniversite ve kursların yeterli sayıda olmaması,
- Ülkemizde kongre ve fuar turizmi ile ilgili olarak tutulan istatistiklerin yetersiz olması, gelecek dönem planlamaların sağlıklı bir biçimde yapılmasının sağlanmaması,
- İstanbul'un bir kongre ve fuar şehri olduğu ile ilgili algının yeterince oluşmamış olması,
- Dünyada kongre ve fuar turizmin yönlendiren ICCA ve MPI gibi birliklerin etkili biçimde kullanılmaması, yayın organlarında farklı dillerde tanıtım faaliyetlerinin yeterince yapılmaması ve bazı etkinliklere sponsor olunmaması, İstanbul'da gerçekleşen kongre ve fuarların bu kurumlarda uzun süre gündem olmasının sağlanmaması,
- Ülkemizde konaklama tesislerinin belli turizm alanları için yönlendirilmemesi, kongre ve fuar turizmi konaklaması yapmak istemeyen tesislerin bazı dönemlerde buna mecbur kalması ve çeşitli sorunların çıkması,
- İstanbul'da düzenlenecek olan kongre ve fuar organizasyonlarında THY gibi kuruluşlar aracılığıyla fark yaratacak ölçüde ve sürekli olarak bazı indirimlerin sunulmaması veya yeterince anlatılamaması,
- Kongre ve fuar turizminin arz ve talep dengesinin her iki tarafında bulunanlar için beklentilerin yeterince ölçülememesi, bu sebeple mevcut potansiyelin yeterince değerlendirilememesi,
- Kamuoyunda kongre ve fuar turizmi potansiyeli hakkında bilinç oluşturulmaması,
- Kongre ve fuar katılımcıları ve ziyaretçileri için henüz interaktif bir iletişim kanalının etkili bir biçimde kurulamamış olması,

- ICCA ve AIPC gibi birliklerin raporlarının ve standartlarının oteller ile kongre ve fuar merkezleri tarafından kısmen gereken düzeyde dikkate alınmaması,
- Ülkemizin büyükelçilik ve konsolosluklarının kongre ve fuar turizmine dair yurtdışında gerekli çalışmaları (tanıtım büroları açmak gibi) gerektiği kadar yapmıyor olması,
- Kongre ve fuar turizmi katılımcılar ve ziyaretçilerinin otellerden beklentilerinin normal turistlere göre farklılık gösterebilmesi ve bazı otellerde her müşteriye aynı tip odalarda aynı tarzda servis yapılıyor olmasının getirdiği sorunlar,
- İnternet üzerinden reklam ve tanıtım faaliyetlerinin öneminin her geçen gün artmasına rağmen doğru platformlarda ve doğru zamanlarda yeterince yapılmaması,
- Kongre merkezleri, otelleri, ihtiyaç olursa belediyeler ve üniversitelerin toplantı salonlarının doluluk oranlarını gören, rezervasyon yapabilen ortak kullanıma açık sistemlere henüz sahip olunmaması,
- Ülkemizde kongre ve fuar pazarına yönelik yayınların sık yapılmaması ve popülerleştirilmemesi,
- İstanbul'da çeşitli ödül geceleri ve davetlerler ile yeterince farkındalık programları uygulanmaması,
- Kongre ve fuar sektöründe faaliyet gösteren veya göstermek isteyen girişimcilere yeterince teşvik ve destek verilmemesi,

Bu çalışmanın yazarına göre hali hazırda tespit edilmiş olan yukardaki zayıflıklara aşağıdaki eklemeler yapılabilir.

- Kongre ve Fuar Turizmi sektöründe yer alan T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı, TOBB, İBB, seyahat acentaları, oteller, kongre ve fuar merkezleri gibi kurum ve kuruluşların ortak çıkar doğrultusunda ortak plan ve program yapmak için yeterince etkili bir biçimde biraraya gelememeleri,
- Üniversiteler ve araştırma merkezlerinin kongre ve fuar turizmine dönük çalışma yapmalarının teşvik edilmemesi, bütçesel anlamda yeterince desteklenmemesi,

- Ülkemizde bulunan kongre ve fuar alanında faaliyet gösteren seyahat acentalarının birkaç kongre ve fuar organizasyonu üzerine uzmanlaşmaları gerekirken pek çok farklı kongre ve fuar organizasyonu ile birlikte pek çok farklı turizm alanındaki organizasyonlara da teklif vermeleri yüzünden dağınık çalışma sergilemeleri,

4.2. Kongre Turizminin Geleceği

İletişim, görüntü ve ses teknolojinin gelişmesi ile birlikte sanal kongre toplantıları yaygınlaşabilir. Gelecekte turistlerin yaşadıkları şehirden kongre toplantılarına katılmak için başka bir şehire gitmelerine gerek kalmasa bile İstanbul cazibe merkezi olmayı sürdürecektir çünkü İstanbul sadece büyük kongre salonlarının olduğu bir kent değildir, çok iyi restoranların, müzelerin, tarihi eserlerin olduğu eşsiz güzellikte bir şehirdir.

Dünyada ekonomik gelişimin sürmesi halinde kurumların toplantılara olan talebi artacaktır, sektörler arası geçirgenlik çoğalabilir ve kendi aralarında daha çok bilgi alışverişi yapmak isteyebilirler, kongre ve ziyaretçi bürolarının sayısı artabilir ve şehirler arası dayanışma yükselebilir, rekabet sebebiyle otellerin hizmet kalitesi ve sunmuş oldukları konforun artması beklenebilir, toplantı organizatörlüğü başlı başına bir meslek olarak gelişebilir, sadece toplantı organizatörlüğü yapan seyahat acentalarının sayısı ve etkinliği artabilir.⁷⁸

Türkiye'nin kongre turizminde 2023 hedefleri aşağıdaki gibidir,⁷⁹

- Kongre turizmine yönelik planlama ve tahsis çalışmaları yapılarak yatırımcılara yön gösterici kongre, fuar ve etkinlikleri teşvik edici politikalar geliştirilecek.
- Kongre turizmine altyapısı uygun iller İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya, Konya, Bursa, Mersin öncelikle ele alınarak Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yönlendirici çalışmalar yapılacaktır.
- Kongre turizminde varış noktası yönetim şirketlerinin rolü yeniden düzenlenecek.

⁷⁸ Celil, a.g.e., s. 17

⁷⁹ TÜRSAB, **Türkiye Kongre ve Turizm Raporu**, 2013, Çevrimiçi, <https://www.tursab.org.tr/istatistikler>, 21.04.2019

- Kongre merkezi olarak planlanan bölgelerin nitelikli turizm tesislerine ve uluslar arası havaalanı sahip olması sağlanacak.
- Her ilde kongre merkezi oluşturularak gerek ulusal gerekse uluslar arası kongrelerin Türkiye’de yapılması için tanıtma planlama ve uygulama projeleri yapılacak.

4.3. Fuar Turizminin Geleceği

Sanal fuarlar olabilir ancak her zaman klasik fuar ortamları ürünü olduğu gibi görmek açısından devam edecektir. Sanal fuarcılık kongre turizmine göre daha az tercih edilebilir bir gelişme olabilir.

Yeni ürünlerin tanıtımı için ürünlerin fuar alanlarında sergilenmesinin yanında küçük toplantılar ile ürün hakkında farkındalık yaratılması yaygınlaşabilir, teknolojinin gelişimi ile maliyetler düşebilir, etkinliklerde hız ve konfor artabilir.⁸⁰

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından hazırlanan Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı 2007-2013 çalışmasında kongre ve fuar turizm alanında aşağıdaki gibi değerlendirmeler yapılmıştır.⁸¹

- Fuar turizminin geliştirilmesi için fuar şehirleri ve merkezlerinin belirlenerek fuar organizasyonlarının geliştirileceği,
- İstanbul, Antalya, İzmir ve Ankara’nın birinci derecede önemli fuar illeri olacakları onbeş yıllık süre içerisinde bu şartları kazanabilecek 3 il olan Adana, Gaziantep ve Trabzon’un ikinci derece önemli fuar illeri olacağı ve bu çerçevede planlama çalışmalarının yapılacağı,
- Birinci ve ikinci derece fuar şehirlerinde bulunan fuar merkezlerinde Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği’nin (TOBB) Fuar Merkezleri Yönetmeliği’ne ek olarak T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın konfor ve teknik altyapı standartlarını belirleyeceği,
- Birinci ve ikinci derece fuar illerinde bulunan fuar merkezlerinin çevre düzeni planları, kentin ana ulaşım planı, kentin konaklama, restoran hizmetlerinin fuarlardan beklenen faydayı azamiye çıkararak yönde gerçekleşmesinin sağlanacağı,
- Bu illerin dışından gelecek “fuar merkezi” yapma taleplerinin Ulusal Turizm Konseyi, TOBB ve DPT’nin görüşleri doğrultusunda değerlendirileceği,

⁸⁰ Celil, a.g.e., s. 18

⁸¹ Aksu, a.g.e., ss. 266, 267

- Birinci ve ikinci derecede fuar merkezlerinde bulunan fuar merkezlerinin T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın tanıtım materyallerine alınarak bakanlık tarafından belgelendirileceğini,
- Fuar şehirlerinde yeterli konaklama kapasitesinin sağlanacağı, sektör ve ziyaretçi  kebilecek kabiliyette organizasyonların düzenleneceği uluslararası u u lara açık havaalanı, havaalanına çok yakın ve nitelikli fuar merkezlerinin yaptırılacağı,
- TOBB ve sektör temsilcileri ile birlikte Türkiye fuarlarının markala masının önündeki engellerin belirlenerek bunların ortadan kaldırılması için öncelikli tedbirlerin alınacağı,
- TOBB tarafından belgelendirilen ve Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından “Yurtdışı Alım Heyetleri” programına alınan fuarların T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın tanıtım materyallerinde dikkate alınacakları,
- Çok fazla yurtdışı ziyaretçi çeken fuarların daha da büyümesi için tedbirlerin geli tirileceği,
- Fuar etkinliklerinin döviz kazandırıcı turizm ve hizmetler olarak ihracaatın sürdürülebilmesi açısından “stratejik sektör” olarak değerlendirileceği,
- Fuar düzenlenen şehirlerde Yerel Yönetimler, Yüksek  ğrenim Kurumları, Meslek Odaları ve Kamu Y netimlerini kent fuarlarına sahip çıkma bilincinin verileceği,
- Fuar organizatörü ve personeli yetiştirmek için ön lisans programlarının açılmasına yönelik çalışmaların yapılacağı belirtilmektedir.

SONUÇ

Kongre toplantıları ve fuar etkinlikleri turizm sektörünün önemli gelir getiren unsurlarından bir tanesidir. Kongre ve fuar turizminin tercih edilen destinasyonda yapılması için ilgili destinasyonun ulaşımı kolay, konaklama imkanlarının geniş, toplantı salonu ve fuar alanlarının yeterli olması, yeme – içme alternatiflerinin bulunması gerekmektedir. İstanbul, büyük tarihi birikimi ile turizm için önemli bir çekim merkezi olmuştur. Dünyanın pek çok büyük şehrinden direkt uçuş imkanı olması, beş yıldızlı kaliteli hizmet veren uluslararası ve ulusal zincir otellerinin bulunması, dünya mutfağının her örneğinin tadılabileceği restoranlarının olması sayesinde kongre ve fuar turizmi için özellikle 2000 yılından itibaren sürekli artan bir potansiyeli vardır.

Kongre ve fuar turizmi alanında dünya çapında veri toplayan ve düzenli raporlama yapan en etkili kuruluşun ICCA olduğunu, ülkemizde İstanbul özelinde ise Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türsab, T.C.Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ile İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu olduğunu söyleyebiliriz. Ülkemiz kurumlarında 2000 yılı sonrası veri toplamanın daha çok önemsenmeye başladığı anlaşılmaktadır. ICCA'dan elde ettiğimiz veriler ile dünya kongre ve fuar pazarında 1963 yılından günümüze kadar sürekli bir büyüme olduğu, sektörde gerçekleştirilen etkinliklerin Avrupa kıtasından eskiye oranlar azalma yaşadığı görülürken Asya kıtasında artmaya başladığı anlaşılmaktadır. ICCA'nın düzenli olarak yayınladığı uluslararası raporlarda İstanbul'a sürekli yer vermesi, şehrin zaten varolan bilinirliğini artırmaktadır ve şehrin kongre ve fuar etkinlikleri yapma potansiyelinin olduğunun bilinmesini sağlamaktadır. ICCA, IAPCO ve AIPC gibi özellikle kongre alanında dünya genelinde etkin olan birliklerin yıllardır sektörde elde ettikleri tecrübeler sonucunda kazandıkları kongre merkezlerinde olması gereken kalite standartları gibi kriterlerin İstanbul'da bulunan kongre merkezleri ve oteller tarafından benimsendiği görülmektedir. Benzer bir biçimde fuar alanında Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin yayınlamış olduğu ve takibini yaptığı Yurtiçinde Fuar Düzenlenmesine Dair Usul ve Esaslar Tebliği İstanbul'da fuar etkinliklerinin kaliteli ve başarılı geçmesini sağlamak açısından önem taşımaktadır. Dünya Fuar Endüstrisi Birliği olarak bilinen UFI'ye İstanbul'da fuar düzenleyen veya düzenleyen firmalarımızın üye olması ve özellikle UFI'nin 2008 yılında yapılan kongresinin İstanbul'da gerçekleştirilmiş olması önemli bulunmaktadır. IMEX, IBTM, ITB Berlin

ve MITT Moskova gibi dünyanın en önemli turizm fuarlarına Kültür ve Turizm Bakanlığımız tarafından katılım sağlanması ile ülkemizin ve İstanbul'un tanıtımına büyük katkılarda bulunduğu anlaşılmaktadır. Altı aya kadar sürebilen ve ziyaretçi sayısının milyonlar ile ifade edildiği EXPO Fuar Organizasyonlarının düzenli aralıklarla İstanbul'da gerçekleştirilmesi için çalışmalar yapılması ve gerçekleşmesi halinde şehrin turizm potansiyelini daha yukarı seviyelere çıkaracağı belirlenmiştir. Emitt Fuarı'nın düzenlenmeye başlandığı 1997 yılından sonra 15 yıl içinde Avrupa'nın en büyük 5. turizm fuarı olmayı başarması Türkiye'nin sektörde etkinliğini ve yeteneklerini ortaya koymaktadır.

Kongre ve fuar turizminde konaklama, ulaşım ve yeme içme alanları büyük önem taşımaktadır. Tablo 5'de gördüğümüz 2018 yılı Genel Turizm İstatistikleri Raporuna göre 2002 yılından itibaren turizm yatırım belgeli tesislerde artış olmaması ve azalma olması olumlu karşılanabilir çünkü tesis yatırımlarına başlarken verilen belgenin sonrasında işletme belgesi alması gerekmektedir. Turizm işletme belgeli tesislerde ise 2002 yılında 2.124 olan tesis sayısının 2018 yılında 3.925'e yükseldiği verilerle tespit edilmiştir. İstanbul'a en çok turistin Almanya'dan geldiği gözükmemektedir ancak bu verilerin içinde Alman vatandaşı olmuş Türk misafirlerin bulunduğunu göz önüne almak gerekir. 2019 yılı Şubat verilerine göre en çok turist gelen ikinci sırada İran hemen sonrasında Rusya Federasyonu gelmektedir. İran'dan gelen turist sayısının önceki yıllara göre çok yükselmesi bu ülke ile olan ilişkilerimizin gelişmesine, tarihsel dostluğumuza ve İran'ın Abd ve Avrupa ülkeleri tarafından ekonomik ve siyasi ambargo altında tutulmasına ve bağlanabilir. Şekil 2'den elde ettiğimiz ilginç bir veri de Çin Halk Cumhuriyeti'nden gelen turist sayısının 8. sırada ve yükselmekte olduğudur. Şekil 2, bize İstanbul'a Güney Amerika hariç dünyanın her bölgesinden turist geldiğini göstermektedir. Tablo 6 ve Tablo 7 ile İstanbul'da işletme ve yatırım belgeli konaklama tesislerinin toplam yatak kapasitesinin 142.584 olduğu tespit edilmiştir. Az sayıda otelin İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu üye olması ilginç bir durumdur çünkü ne kadar çok otel üye olursa Kongre ve Ziyaretçi Bürosu da o kadar güçlenecek ve İstanbul'u temsil yeteneği maddi ve manevi olarak artacaktır. Oteller günümüz iletişim imkanları yüzünden kendi reklam ve tanıtımlarını kolayca yapabilmektedirler ancak bu imkanın Kongre ve Ziyaretçi Bürosu gibi birliklere üye olunmamasına sebep vermemesi gerekir.

ICCA verilerine göre toplantıların günümüze doğru konferans ve fuar merkezlerinden daha çok otellerde yapılmasının tercih edilmesi önemlidir. 2000 yılından itibaren 2008 yılına kadar otellerde yapılan toplantı organizasyonları aralıksız yükselirken konferans ve fuar alanlarının kullanımı azalmıştır ancak bu durumun 2008 yılından itibaren günümüze kadar eskiye göre biraz daha dengelenmeye çalışıldığı gözükmemektedir. İstanbul'da açılmış olan Hilton Bomonti, Pullman ve Silence İstanbul gibi otellerin sahip oldukları büyük salonlar ve konaklama kapasitesi ile organizasyonlar için çekim merkezi olmuşlardır. İstanbul'da 2000 yılı sonrası açılan ve Harbiye Kongre Vadisi'nde bulunan İstanbul Kongre Merkezi otel dışı toplantı organizasyonları ve özellikle fuarlar için önemli bir alan olarak göze çarpmaktadır. Haliç'in kıyısında yer alan Haliç Kongre Merkezi de bulunduğu konum itibarıyla kullanışlı bir alandır.

Atatürk Havaalanı'nın kapanmasının ardından hemen yanında bulunan CNR fuar alanı olarak kullanılmaya devam edecektir. İstanbul Dünya Ticaret Merkezi'nde bulunan İFM'nin durumu da aynıdır. Atatürk Havaalanı'nın sahip olduğu alandan bir kısım verilebilir mi diye takip etmek gerekir veya Atatürk Havaalanı'nın bir kısmı ihale usulü ile kongre ve fuar alanı olarak işletmeye verilebilir. Lütfi Kırdar ve Tüyap 2000 yılı öncesinden beri sahip olduğu tanınırlılığı ve itibarı geliştirerek devam ettirmektedir. İstanbul'un kongre ve fuar alanlarının kapasitesi mevcut potansiyeli karşılamak için yeterlidir ve potansiyelin artması durumunda genişlemek veya yeni alanlar yaratmak için de uygundur.

Tablo 15'te elde ettiğimiz verilerde 2018 yılında 2003 yılına göre konferans ve toplantı amacıyla ülkemize gelen turist oranının azaldığı görülmektedir. 2003 yılında %10,7 olan oran 2018 yılında toplam gelen turist sayısı içinde %4,3'e düşmüştür. Bu durumun sebebini İran, Irak ve Suudi Arabistan'dan gezi, eğlence, kültürel faaliyet gibi sebeplerle gelen turistlerin sayısının artmasına ve Avrupa ülkelerinden konferans, iş, kongre, fuar amaçlı gelen ziyaretçilerin önceki yıllara göre aynı sayıda kalmasına bağlayabiliriz. İstanbul'da faaliyet gösteren seyahat acentalarının çok sayıda olması ve belli bir iş alanına yoğunlaşmak yerine turizmin birkaç alanında aynı anda faaliyet göstermeyi tercih etmelerinin hizmet kalitesini düşürdüğünü veya beklenen seviyeye çıkaramadığını söyleyebiliriz. Bu aşamada seyahat acentalarının Türsab üzerinden daha çok denetlenmesi ve yönlendirilmesi gerektiğini hizmet kalitesinin artırılması amacıyla çözüm önerisi olarak ekleyebiliriz. Seyahat acentalarına iyi eğitimler

verilebilirse acentalar sayesinde eğlence ve gezi amacıyla gelen turistlere etkili tanıtım ve pazarlama yapılarak İstanbul'a olan kongre ve fuar turizmi talebine katkı sağlanabilir.

İstanbul'da 2000 yılından günümüze kadar gerçekleştirilmiş olan organizasyonları incelediğimiz zaman hem kongre alanında hem de fuar alanında sadece 2016 yılında önemli düşüş yaşandığını görüyoruz. Bu düşüşün ülkemizde yaşanan 2015 yılından itibaren başlayan terör olayları ile ilgisi olduğunu söyleyebiliriz. Komşumuz Suriye'de yaşanan iç savaşın etkilerini de dikkate almamız gerekmektedir. Kongre şehirlerinin dünya sıralaması listesinde 2016 yılında yaşanan düşüşü dikkate almazsak İstanbul için dünya ve Avrupa sıralamasında ilk 5 şehir arasına girebileceğini iddia etmek hayalperestlik olmaz ancak bunu başarmak için öncelikle ülkemizde yaşanan terör olaylarını tamamen ortadan kaldırmamız ve turistlerin, organizatörlerin kendisini güvende hissedeceği hukukun tartışmasız üstün kılındığı bir duruma gelmemiz gerekmektedir.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin fuar istatistiklerini incelediğimiz zaman İstanbul'da gerçekleştirilen fuarlara Türkiye'nin diğer bölgelerine göre daha çok yabancı katılımcının ve ziyaretçinin geldiğini görmekteyiz. Bu verilere göre İstanbul'un yabancı ziyaretçiler ve katılımcılar tarafından bir kongre ve fuar şehri olarak algılandığını, benimsendiğini söyleyebiliriz.

Turizm döviz geliri kazandırmak açısından son derece önemli bir sektördür. Aynı zamanda hizmet alanı çok sayıda iş gücü gerektirdiğinden istihdam yaratıcı etkisi yüksektir. 2018 yılında Türkiye'de elde edilen toplam 29.512.926-USD gelir bu etkiyi anlatmak için önemli bir göstergedir. Elde edilen bu gelir ile yeni oteller ve ulaşım imkanları, teknik alt ve üst yapı, yeni restoranlar gibi şehire katkı yaratabilecek yeni fırsatlar yaratılabilir. Şehrin alt ve üst yapısı, ulaşım imkanları turist çekmek için önemli faktörlerdir. Yeni yapılan İstanbul Havaalanı tam kapasite faaliyet geçtikten sonra İstanbul'u günümüze göre daha çok transit geçiş noktası yapması beklenmektedir. Aynı zamanda daha fazla şehre direkt uçuş imkanı da yaratacaktır. İstanbul, 2016 yılında açılan üçüncü boğaz köprüsü Yavuz Sultan Selim ile, tarihi bir kent olan Bursa'ya ulaşımı iki saat süreye indiren Osmangazi köprüsü ile, Avrupa ve Anadolu'yu birbirine boğazın altından bağlayan ve motorlu araçlara geçiş imkanı sağlayan Avrasya Tüneli ile şehiriçi trafik sorununu hafifletme yolunda ilerlemektedir.

Metro başta olmak üzere aralıksız devam eden raylı sistem inşaatları İstanbul'a önemli katkılar sağlayacaktır.

Kongre ve fuar organizasyonlarının artması ve İstanbul'un cazibesini koruyabilmesi için uluslararası pazarda sürekli olarak reklam ve tanıtım faaliyetlerinde bulunulması gerekmektedir. Bu faaliyetler T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığımız önderliğinde, TOBB, Türsab ile İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu gibi kurumlar eşliğinde yapılmaktadır. Bu çalışmanın birinci bölümünde anlatılan ICCA gibi uluslararası birliklerle, derneklerle, kurum ve kuruluşlarla yakın işbirliği yapmak, lobi faaliyetlerinde bulunmak, sponsorluk ile desteklemek önemlidir. Yetişmiş iş gücümüz ve genç nüfusumuz sayesinde dinamik bir iş alanı olan kongre ve fuar turizmi İstanbul'da her geçen yıl artarak gelişmesini sürdürecektir. İstanbul eşsiz doğal güzellikleri, müzeleri, sarayları, park ve bahçeleri ile kongre toplantılarına ve fuar organizasyonlarına gelen katılımcılara ve ziyaretçilere turizmin her alanı ile ilgili pek çok fırsat sunmaktadır.

KAYNAKÇA

- Aksu, Akın: **Örneklerle Kongre ve Fuar Yönetimi**, 1. Baskı, Ankara: Detay Yayıncılık, 2013
- Yılmaz, Gökhan
- Gümüş, Filiz
- Argan, Mehpere Togay: **Etkinlik Pazarlama Yönetimi**, 1. Baskı, Ankara: Detay Yayıncılık, 2015
- Yüncü, Deniz
- Aymankuy, Yusuf: **Kongre Turizmi ve Fuar Organizasyonları**, 3. Baskı, Ankara: Detay Yayıncılık, 2013
- Bureau International
Des Expositions
- Çevrimiçi, <https://www.bie-paris.org/site/en>, Mayıs 2019
- CNR Expo
- Çevrimiçi, <https://cnrexpo.com/>, Mayıs 2019
- Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat
Fuarı, Çevrimiçi,
<http://www.emittistanbul.com/ana-sayfa/Genel-Bilgi>, Mayıs 2019
- Çakıcı, Celil: **Toplantı Yönetimi, Kongre, Konferans, Seminer ve Fuar Organizasyonları**, 5. Baskı, Ankara: Detay Yayıncılık, 2017
- Çetin, Gürel: **“Dünya’da Golf Turizmi ve Türkiye’de Golf Turizmi Potansiyelinin Değerlendirilmesi”**, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2008).
- Enlil, Zeynep (der.): **Yaratıcı İstanbul Yaratıcı Sektörler ve Kent**, 1. Baskı, İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2011
- Enlil, Zeynep (der.): **İstanbul’da Kültür Turizmi ve Yenilikçi Stratejiler**, 1. Baskı, İstanbul: Bilgi Üniv, 2011
- Dinçer İclal

Fuar Endüstrisi Birliği	Çevrimiçi, https://www.ufi.org/about/ , Mayıs 2019
Gülbahar, Mehmet Onur:	“Bilgi Toplumu ve Küreselleşmenin Şekillendirdiği Kongre Turizminin Türkiye’deki Durumu (İstanbul Örneği)” , (Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2006)
Haliç Kongre Merkezi	Çevrimiçi, http://www.halic.com/ , Mayıs 2019
HKF Fuarcılık	Çevrimiçi, http://www.hkftradefairs.com/ , Mayıs 2019
International Association of Congress Center (AIPC)	Çevrimiçi, http://www.aipc.org/ , Mayıs 2019
International Association of Professional Congress Organisers (IAPCO)	Çevrimiçi, https://www.iapco.org/ , Mayıs 2019
International Congress and Convention Association (ICCA)	Çevrimiçi, https://www.iccaworld.org/ , Mayıs 2019
ITB-Berlin	Çevrimiçi, https://www.itb-berlin.com/ , Mayıs 2019
International Tourism Trade Fair (FITUR)	Çevrimiçi, http://www.ifema.es/fitur_01/ , Mayıs 2019
İstanbul Büyükşehir Belediyesi	Çevrimiçi, https://www.ibb.istanbul/ , Mayıs 2019

- İstanbul Dünya Ticaret Merkezi Çevrimiçi, <https://www.idtm.com.tr>,
Mayıs 2019
- İstanbul Havaalanı Çevrimiçi,
<https://www.istanbulhavalimani.com/tr>,
Mayıs 2019
- İstanbul Kongre Merkezi Çevrimiçi, <http://www.iccistanbul.com/tr/>,
Mayıs 2019
- İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu Çevrimiçi, <http://tr.icvb.org.tr>, Mayıs
2019
- İstanbullu Dinçer, Füsün (der.): **Deniz Turizmi**, 1. Baskı, Ankara: Detay
Çakmak, Tolga Fahri Yayıncılık, 2016
- İstanbullu Dinçer FF **Kapalıçarşı'da Gerçekleştirilen
Alışveriş Turizminin Ekonomik ve
Sosyal Etkilerinin Değerlendirilmesi**,
Uygulamalı Sosyal Bilimler Dergisi,
cilt.1, no.0, ss.1-18, 2017
- İstanbullu Dinçer F.F. **"Turizmin Uluslararası Boyutu",
Çakmak T.F. Turizm İşletmeciliği Temel Kavramlar
Küçükali S. ve Uygulamalar**, Akova O., Kızılırmak İ.,
Cor C., Tanrıverdi, H., Ed., Detay Yayıncılık, .
İstanbul, 2015
- Kala, Ahmet: **"Şehir ve Kültür: İstanbul"**, İstanbul
Üniversitesi, Açık ve Uzaktan Eğitim
Fakültesi, İstanbul
- Kala, Ahmet: **"İstanbul'un Kaybolan Kültür
Varlıkları Suriçi (Fatih) Camileri ve**

	Mescitleri-1" , ibb Kùltür Sanat Yayınları, İstanbul, 2014
Kala, Ahmet:	"Osmanlı'dan Bugüne İstanbul'un Şifalı Kaynak Suları" , İstanbul Üniversitesi ve İstanbul 2010 Avrupa Kùltür Başkenti Ajansı, İstanbul, 2011
Kala, Ahmet (der.):	"İstanbul'da Sosyal Hayat-1" , ibb Kùltür Sanat Yayınları, İstanbul, 1997
Kozak, Nazmi:	Genel Turizm İlkeler – Kavramlar , 18. Baskı, Ankara: Detay Yayıncılık, 2015
Kozak, Meryem	
Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı	Çevrimiçi, https://www.icec.org/ , Mayıs 2019
Meeting Professional International (MPI)	Çevrimiçi, https://www.mpiweb.org/ , Mayıs 2019
Reed Travel Exhibitions	Çevrimiçi, https://www.reedtravelexhibitions.com/ , Mayıs 2019
Şubaşlar, Birgün:	"Turizm Tanıtımında Kùltür Turizminin Yeri İstanbul Üzerine Bir Uygulama" , (Basılmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2007).
The Global Meetings Mayıs & Incentive Exhibition (IBTM)	Çevrimiçi, https://www.ibtmworld.com/ , 2019
Turizm Geliştirme ve Eğitim Vakfı	Çevrimiçi, http://www.tugev.org.tr/ , Mayıs 2019

Türkiye Cumhuriyeti Kültür
ve Turizm Bakanlığı

Çevrimiçi, <http://www.kultur.gov.tr/>,
Mayıs 2019

Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı

Çevrimiçi, <https://www.ticaret.gov.tr/>,
Mayıs 2019

Türkiye İstatistik Kurumu

Çevrimiçi, <http://tuik.gov.tr/Start.do>,
Mayıs 2019

TOBB

Çevrimiçi,
<https://www.tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu>
,Mayıs 2019

Türkiye Otelciler Birliği

Çevrimiçi, <http://www.turob.com/tr>,
Mayıs 2019

Türkiye Seyahat Acentaları Birliği

Çevrimiçi, <https://www.tursab.org.tr/>,
Mayıs 2019

TÜYAP

Çevrimiçi, <http://tuyap.com.tr/>, Mayıs
2019

Yavuz Sultan Selim Köprüsü

Çevrimiçi,
<https://www.ysskoprusuveotoyolu.com.tr>,
Mayıs 2019

Uygur, Selma Meydan:

**Bir Pazarlama Aracı Olarak Turizm
Fuarları ve Yönetimi**, 1. Baskı, Ankara:
Barış Platin Kitapevi, 2009

Uygur, Selma Meydan:

Örnek Olaylarla Turizm Pazarlaması,
1.Baskı, Ankara: Detay Yayıncılık, 2017

Yıldırım, Candan:

“Kültür Turizmi Kapsamındaki İletişim Çalışmaları: 2010 İstanbul Avrupa Kültür Başkenti Üzerine Bir Araştırma”, (Basılmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2009).

EKLER

EK 1

AIPC'nin Kongre Merkezi Değerlendirme Kriteri

Mekan Kriterleri

- Katılımcılar için ayrılan alan, her bir katılımcı için 0,7m² den az olmamalı,
- Ana salon, en az 300 kişilik kapasiteye sahip olmalı,
- Dinlenme salonları, ana salonun en az %80'i kadar oturma kapasitesine sahip olmalı,
- Organizatörlerin ofis alanları büyüklüğü 20m² olmalı,
- Yiyecek ve içecek alanları, katılımcılara 1m² yer düşecek şekilde ve ana salonun en az %60'ı kadar oturma kapasitesine sahip olmalı,
- Fuaye ve sirkülasyon alanı olmalı ve çok amaçlı koltuk ve yiyecek ile içecek hizmeti sağlanmalı,
- Kongre alanı, kullanıma elverişli ve uygun boyutlarda olmalı,
- Lavobalar, ana salonun en fazla kapasitesine eşit olmalı.

Ana Salon ve Dinlenme Salonlarının Özellikleri

- 300 kişilik bir salonun en az tavan yüksekliği 3,6m olmalı,
- Salon gün ışığı almalı veya elektrik kesintisine hazırlıklı olmalı,
- Klima donanımına sahip olmalı,
- Salonların tüm bölümlerinde güç kaynağı olmalı,
- Yerleşik ses düzeni olmalı,
- Ağ bağlantısı olmalı,
- SI ekipmanlarının kolaylıkla indirilebilmesi için gerekli kablo donanımı ve ağ bağlantıları olmalı,
- Akustik RT₆₀ değeri 1,2 saniyeden küçük olmalı,
- Dışarıdan gelen 70 Db'a'dan yüksek seslere karşı yalıtım yapılmalı,i
- Toplantı salonları arasında en az 55 Db'a'lık yalıtım olmalı,
- En az 400 lux'luk (ışık ölçüsü birimi) ayarlanabilir aydınlatma olmalı,
- En az 60 cm genişliğinde katlanabilir koltuklar olmalı,
- Sıra boşluğu en az 80 cm olmalı,

- K rs , masa ve y ksektebilir sahne olmalı (en az 15 cm),
- E şyalar,  st tarafta kullanıma uygunsa 2,5 m'den 4 'ye y kseltilebilmeli,
- Düzenli temizlik ve bakım programı olmalı,
- Yangın alarmı ve yasal gereklilikleri karşılayacak  ıkı lar olmalı,
- Engelli katılımcılar için tam erişime açık olmalı,

Ana Salonun Ek  zellikleri

Bu  zellikler salonun b y kl  ne göre ayarlanmalıdır, aşağıdaki özellikler 300 kişilik bir salona göre belirlenmiştir.

- Sahne, en az 70 cm uzunluğunda ve 50m2 geni li inde olmalı,
- Simultane  eviri hizmetleri ISO 2603 standartlarına uygun olmalı,
- Uygun projeksiyon ekranı olmalı,
- AV, ışıklandırma ve ses kontrol odaları olmalı,

Fuar Alanı

- En az tavan y ksekl  i 4m olmalı,
- 1m2'ye d   en kişi kapasitesi en az 10 KN olmalı,
- Elektrik, data ve telefon bağlantıları her bir stand için sağlanmalı,
- Dağıtım araçlarının fuar alanı katına doğrudan girişi olmalı,
- Genel ışıklandırma en az 300 LUX olmalı,

  letme  artları

- Fuaye alanlarında genel anons sistemi olmalı,
- Kiralama  cretine dahil veya ek ücrete tabi olarak sağlık hizmetleri bulunmalı,
-   aret ve levhalar olmalı,
- Ankes rl  telefon olmalı,
- Business Center bulunmalı,
- Genel alanlarda dahili telefon sistemi olmalı,
- Engelli katılımcılar tüm alanlara kolayca ula abilmeli,
- Sağlık ve güvenlik kurallarına uyulmalı,
- Tüm alanlarda güvenlik sağlanmalı

Satış ve Pazarlama

- Satış departmanı geçici rezervasyonlar için kiralama ücretini ve uygun zaman aralıklarını yazılı olarak sunmalı,
- Gerekli olan tüm yasal koşulları içeren geçici rezervasyonun kabul ve teyidi için anlaşma yapılmalı,
- Tüm salonların teknik bilgileri ve faaliyetleri satış sözleşmesinde yer almalı,
- Satış sözleşmesinde, kiralama ücretine ne tür hizmet ve faaliyetlerin dahil olduğu açık bir şekilde belirtilmeli.

Merkez Yönetimi

- Merkez, personelinin ve dışarıdan hizmet sağlayanların örgütsel yapılarını şema ile sunmalı,
- Personel kibar, seven ve ulaşılabilir olmalı,
- Yetkili müdür ve etkinliğin öncesi, esnası ve sonrasında görev yerinde olmalı,
- Personel, görevlerini etkili ve uygun bir şekilde yerine getirmek için gerekli eğitimi almaya hazır olmalı,

Destekleyici Şehir Altyapısı

- Yürüyüş mesafesi veya taksi yada otobüs mesafesindeki 3,4 ve 5 yıldızlı otellerin ayrıntılı konaklama ücretlerini içeren otel odaları sayısının,
- Merkeze ait veya merkeze yakın otopark hizmetlerinin,
- En yakın havaalanı transfer hizmetlerinin,
- Turistik veya boş zaman faaliyetlerini içeren broşürlerin,
- Katılımcılara, bölgede mevcut transfer hizmetleri, kongre organizatörleri, fuar stant şirketleri, diğer toplantı hizmetleri gibi destekleyici şirketlerin bilgilerinin sunulması.

EK 2

İş bu Esaslar, TOBB Yönetim Kurulunun 03 Kasım 2014 tarihli ve 94 sayılı Kararına istinaden, 01.01.2015 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

YURT İÇİNDE FUAR DÜZENLENMESİNE DAİR USUL VE ESASLAR

Amaç

MADDE 1 – (1)Bu Esasların amacı, fuarcılık sektörünün Ülke ve sektör genel menfaatlerine uygun biçimde geliştirilmesi, sektörün küresel standartlara ulaştırılması ve bu kapsamda fuar takviminde yer alan fuarların uygun fuar merkezlerinde veya yeterli standartlara sahip geçici alanlarda yetki belgesine sahip şirketler tarafından düzenlenmesini sağlamaktır.

Kapsam

MADDE 2 – (1)Bu Esaslar, yurt içinde düzenlenecek ulusal ve uluslararası nitelikteki fuarları ve bunları düzenleyecekleri kapsar.

(2) Kültürel ve yöresel özellikler taşıyan el sanatlarının ve ürünlerin mahalli tanıtımı ve/veya satışına yönelik düzenlenen ve fuar niteliğinde olmayan festival, sergi, panayır gibi etkinlikler bu Esaslar kapsamı dışındadır.

(3) Tanıtım isminde “fuar” ibaresi dışında başka bir sözcük kullanılmakla birlikte “fuar” tanımında belirtilen niteliklere uygun olarak yapılan ve yapılacak etkinlikler bu Esaslar kapsamındadır.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Esaslar, 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 12 nci maddesinin (v) bendi, 34 üncü maddesinin (l) bendi, 56 ncı maddesinin (g) bendi ve 71 inci maddesinin (g) bendine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Esaslarda geçen;

a) Kanun: 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununu,

b) Birlik: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğini,

c) Oda: Ticaret ve sanayi, ticaret, sanayi, deniz ticaret odalarını,

ç) Borsa: Ticaret borsalarını,

d) Düzenleyici: Yurt içinde fuar düzenleme yetki belgesine sahip anonim veya limited şirketleri,

e) Katılımcı: Fuar takviminde yer alan bir fuara katılmak isteyen ve bu amaçla düzenleyici ile aralarında imzalanmış katılımcı kira sözleşmesi hükümleri çerçevesinde, düzenleyicinin tahsis ettiği bir standdaveya alanda ürün veya hizmetlerini sergileyen gerçek veya tüzel kişileri,

f) Yetki belgesi: Birlik tarafından bu Esaslarda öngörölen şartları yerine getiren şirketlere verilen yurt içinde fuar düzenleme yetki belgesini,

g) Ana fuar takvimi: Fuarın düzenleneceği yıldan bir önceki yılın Ağustos ayının 1 inci günü sonuna kadar, yetki belgesi sahibi fuar firmalarınca bu Esaslara uygun bir biçimde başvurusu yapılmış olan fuarların yer aldığı, Birlik tarafından ilgili yıldan bir önceki yılın Eylül ayı içerisinde ilan edilen listeyi,

ğ) Fuar takvimi: Ana Fuar Takviminin yayımlanması sonrasında bu Esaslara uygun olarak yapılan ekleme değişiklik ve iptal başvurularının yer aldığı, Birlik tarafından Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ve Birliğin İnternet sitesinde yayımlanan yıllık listeyi,

h) Katılımcı kira sözleşmesi: Fuar takviminde ilan edilmiş fuara ilişkin olarak düzenleyici ile her bir katılımcı arasında imzalanması zorunlu olan; katılımcıya kira karşılığı belirli süreli olarak tahsis edilecek stand yerinin, fuar katılım ücretlerinin, bu ücretlerin neleri içerdii bilgisinin, fuar etkinliği kapsamında verilecek hizmetlerin ve karşılıklı sorumlulukların açıkça belirtildiği belgeyi,

ı) Başvuru formu ve taahhütname: Düzenleyicinin, fuar düzenleme başvurusunda verdiği bilgilerin ve sunduğu tüm belgelerin doğru olduğunu; işbu Esaslarda belirtilen hususlarda, sorumluluklarını eksiksiz bir biçimde yerine getireceğini; aksi takdirde, bu Esaslarda düzenlenen müeyyidelerin uygulanmasını ve Birlik aleyhine doğacak bütün

zararları tazmin edeceğini kabul ve taahhüt ettiği; örneği Birlik tarafından belirlenen noter tasdikli belgeyi,

i) Fuar kataloğu: Katılımcı firmaların ürettikleri, tanıttıkları mal ve hizmetler, kimlik ve adres bilgileri ile düzenleyici tarafından gerekli görülecek diğer bilgilerin yer aldığı, ulusal nitelikteki fuarlara yönelik Türkçe, uluslararası nitelikteki fuarlar için ise Türkçe'nin yanı sıra en az bir yaygın yabancı dilde hazırlanacak tanıtım amaçlı dağıtılan CD veya basılı yayını,

j) Fuar: Standlar kurulması yoluyla, ticarete konu mal ve hizmetlerin, bunlar ile ilgili teknolojik gelişme, bilgi ve yeniliklerin tanıtımını ve aktarımını amaçlayan, ziyaretçi ve katılımcı arasında bilgi alışverişi, işbirliği, pazar büyümeye ve geleceğe yönelik ticari ilişkilerin kurulması ve geliştirilmesi için bu Esaslarda belirlenen niteliklere uygun alanlarda düzenlenen, konusunu oluşturduğu alanın, sektörün ve toplumun menfaatlerini gözeten, düzenleyicisi, adı, türü, yeri, konusu, tarihi ve süresi önceden belirlenen etkinlikleri,

k) Fuar merkezi: Uluslararası kabul görmüş fuar merkezlerinin nitelikleri dikkate alınarak, Birlik tarafından belirlenen özelliklere sahip olduğu tespit edilen alanları,

l) Başvuru ücreti: Ana fuar takviminde yer almak üzere yapılan fuar düzenleme başvurusu ile fuar takvimine ekleme, fuar takviminde yer almış bir fuara ilişkin değişiklik veya fuarın iptal edilmesi başvurusu için Birlik banka hesabına yatırılacak ücreti,

m) Yetki belgesi ücreti: Yurt içinde fuar düzenleme yetki belgesi alma veya yenileme başvurusunda bulunacak şirketler tarafından Birlik banka hesabına yatırılacak ücreti,

n) Fuar takvimine ekleme başvuruları: İlgili yılın ana fuar takviminin yayımlanması sonrasında, fuar takviminedahil olmak üzere bu Esaslarda belirtilen biçimde yapılan fuar düzenleme başvurularını,

o) Takvime alınmama müeyyidesi: Bu Esaslarda yer alan bazı hükümlerin ihlali halinde, ihlale konu fuarın gerçekleştirileceği yılın fuar takvimi ile bir sonraki yılın ana fuar takvimi veya fuar takviminde yer almak üzere, ilgili fuarla aynı veya benzer isim ya da konuda fuar düzenleme başvurusunun Birlik tarafından kabul edilmemesi, şayet varsa bir sonraki yılın fuar takviminde yer alan aynı veya benzer isim ya da konulu fuarının ana fuar takvimi ve/veya fuar takviminden çıkartılması müeyyidesini,

ö) Fuar sonuç raporu: Düzenlenen fuarda yer alan toplam katılımcı sayısı, yabancı katılımcıların tüm katılımcılar içerisindeki oranı ve sayısı, doğrudan veya dolaylı yabancı

katılımcıların ülkelere göre dağılımı, katılımcılara tahsis edilen toplam stand alanı, yabancılara tahsis edilen stand alanı ve toplam alan içerisindeki oranı, toplam ziyaretçi sayısı, yabancı ziyaretçilerin tüm ziyaretçiler içerisindeki oranı ve sayısı, yabancı ziyaretçilerin ülkelere göre dağılımı ile düzenleyicinin fuara ilişkin genel değerlendirmesini içeren ve örneği Birlik tarafından belirlenen formu,

p) Birliğin internet sitesi: <http://www.tobb.org.tr> adresli internet sitesini,

r) Fuar sicil numarası: Fuar takviminde yer alan fuarların Birlik tarafından düzenli bir biçimde kayıt altında tutulması amacıyla her bir fuar için verilen numarayı,

s) Fuar devir belgesi: Bir fuarın geçmişte kaçınıcı kez düzenlenmiş olduğuna ilişkin rakam, uluslararası unvanının kullanılması ve fuar sicil numarasının yetki belgesi sahibi bir şirkete devredildiğini gösteren, içeriği ve şekli Birlik tarafından belirlenen belgeyi, ifade eder.

Fuar türleri

MADDE 5 – (1) Bu Esaslar kapsamında aşağıda türleri sayılan fuarlar düzenlenebilir.

a) Genel fuar; belirli bir sektörü veya ürün grubunu esas almadan, çeşitli mal ve hizmetlerin birlikte sergilendiği ve bunların ticari tanıtımının yapıldığı, içinde sosyal ve kültürel etkinliklerin de bulunabileceği, en az elli katılımcının yer aldığı, süresi on beş günü geçmeyen etkinliklerdir.

b) İhtisas fuarı; belirli bir ürün veya hizmet grubu ya da sektörle doğrudan ilgili ve sektöre yönelik mal ve hizmet üreten katılımcıların, teknolojik ve uygulamalı bilgi alışverişinin artırılması ve ticari işbirliğine yönelik bilgi değişimi ortamının yaratılması ile ihtiyaç duyulan ürün siparişlerinin verilmesini amaçlayan, en az yirmi katılımcının yer aldığı, süresi on günü geçmeyen etkinliklerdir.

(2) Fuarın gerçekleştirileceği yerdeki ticari hayatın doğal akışının olumsuz yönde etkilenmemesi kayıt ve şartıyla en az üç gün ve üzeri sürede düzenlenen fuarların son günü, sergilenen ürünlerin perakende satışı yapılabilir. Fuarın diğer günlerinde ise perakende satış, fuarın düzenlendiği alan içerisinde fiziki olarak ayrılmış “Perakende Satış Alanı”nda, satışa kapalı alanda standı bulunan katılımcılar tarafından gerçekleştirilebilir. Anılan perakende satış alanı toplam genişliği, fuar alanının toplam brüt genişliğinin yüzde yirmisini aşamaz. Perakende satış alanının genişliğinin anılan limiti aşması ya da perakende satış alanı dışında satış yapılması veya satışa kapalı alanda standı bulunmayan kişilere satış yaptırılması halinde,

ilgili düzenleyiciye ihlalin tespit edildiği fuara ilişkin olarak Birlik tarafından yazılı uyarıda bulunulur. Aynı veya benzer konulu bir fuarda ikinci kez aynı kural ihlalinde bulunan düzenleyiciye bahse konu fuara ilişkin olarak takvime alınmama müeyyidesi uygulanır.

(3) Uluslararası nitelikteki genel fuarlarda ise, Dış Ticaret ve Gümrük Mevzuatı ile ilgili diğer mevzuata aykırı olmaması ve fuarın gerçekleştirileceği yerdeki ticari hayatın doğal akışını olumsuz yönde etkilemeyeceğine dair oda görüşünün bulunması kayıt ve şartıyla sergilenen ürün ve hizmetlerin ticari tanıtımına yönelik katılımcıların tümü fuar süresince perakende satış yapabilir.

(4) İhtisas fuarı kapsamında değerlendirilmekle birlikte, yazılı ve basılı eserler ile süreli ve süresiz yayınların, sesli ve görsel materyallerin sergilendiği, genellikle hedef kitlesini tüketicilerin oluşturduğu fuarlarda yer alan katılımcıların tümü fuar süresince perakende satış yapabilir ve bu fuarlar yirmi gün süreyle düzenlenebilir.

(5) Coğrafi işaret kavramının yaygınlaştırılması ve yöresel ürünlerin ulusal ve uluslararası pazarlara ulaştırılması amacı ile düzenlenen ve yalnızca yöresel ve geleneksel ürünlerin sergilendiği fuarlar ile ilgili olarak ise fuarın düzenleneceği yerde faaliyet gösteren Oda-Borsaların uygun görüşüve Birliğin onayı ile katılımcıların tümü fuar süresince perakende satış yapabilir.

(6) Bir fuarın en az katılımcı sayısına ulaşmadan düzenlendiğinin tespiti halinde ilgili düzenleyiciye, Birlik tarafından ihtar verilir.

(7) Ulusal ve uluslararası savunma sanayii ve askeri havacılık ihtisas fuarları, Milli Savunma Bakanlığı himaye ve desteğinde, Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı Genel Müdürlüğü sorumluluğunda yurt içinde fuar düzenleme yetki belgesine sahip şirketler tarafından organize edilebilir. Bu fuarlarda sivil havacılıkla ilgili mal ve hizmetler de sergilenebilir.

Uluslararası fuar ve bu unvanın kullanılması

MADDE 6 – (1) Bir fuarın uluslararası nitelikte olması ve “uluslararası” unvanının kullanılabilmesi için, fuarın aynı düzenleyici tarafından, aynı veya benzer isim ya da konuda son beş yıl içerisinde en az ikidefa düzenlenmiş olması; ayrıca doğrudan veya dolaylı (temsilcileri kanalıyla) yabancı katılımcı sayısının, tüm katılımcı toplamı içerisinde en az yüzde on beşe ulaşması veya yabancı katılımcıya tahsis edilen net metrekaare stand alanı

büyükliğünün, toplamın en az yüzde onuna ulaşmış olması veya yabancı ziyaretçi sayısının, toplam ziyaretçi sayısı içerisinde en az yüzde iki buçukğu bulması gerekmektedir.

(2) Fuarların bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen niteliklere sahip olduğu, 3568 sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu uyarınca yeminli mali müşavir veya bağımsız denetleme kuruluştan tarafından düzenlenecek rapor ile belgelenmelidir. Ancak, Küresel Fuar Endüstrisi Birliği (UFI) uluslararası fuar etiketini taşıyan fuarlarda bu şartlar aranmaz.

(3) Fuar devir belgesi ile bir başka düzenleyiciye devredilen fuarların “uluslararası” unvanı ve fuar sicil numarası, devir alan düzenleyici tarafından kullanılır. Fuarı devreden düzenleyici ise devrettiği fuar ile aynı veya benzer isim ya da konulu ve Birlik tarafından yeni fuar sicil numarası verilecek bir fuar için uluslararası unvanını bu Esaslarda yer alan ilgili hükümler uyarınca yeniden belgeleyene kadar kullanamaz.

(4) Fuar takviminde “uluslararası” nitelikte olduğu belirtilen bir fuarın, bu niteliğe sahip olabilmesi için gerekli şartlardan herhangi birini taşımadığının tespit edilmesi halinde, bir sonraki yıl, aynı veya benzer isim ya da konudaki fuarda “uluslararası” unvanı kullanılamaz.

(5) Fuar takviminde “uluslararası” nitelikte olduğu belirtilen fuarlar dışında hiçbir fuarın adında ve fuara ilişkin yazılı ve görsel tanıtım, reklam, ilanlar, fuar katalogları, katılımcı sözleşmeleri ve davetiye gibi materyallerde “uluslararası” ibaresi kullanılamaz. Aksinin tespiti halinde ilgili düzenleyicinin teminatının tamamı Birliğe irat kaydedilir. Aynı veya benzer konulu bir fuarda ikinci kez aynı kural ihlalinde bulunan düzenleyiciye bahse konu fuar ile ilgili olarak takvime alınmama müeyyidesi uygulanır.

Fuar düzenlenebilir alanlar

MADDE 7 - (1) Fuarlar, fuar merkezleri ile bu maddenin ikinci fıkrasında sayılan özelliklere sahip alanlarda veya fuar düzenlemek amacıyla geçici olarak tanzim edilerek bu özellikleri taşıır hale getirilecek alanlarda düzenlenebilir.

(2) Fuarın düzenleneceği alanların;

a)Ulusal nitelikte fuar düzenlenecek kapalı alanların en az net iki bin, açık alanların en az beş bin metrekare olması,

b)Uluslararası nitelikte fuar düzenlenecek kapalı alanların en az net üç bin metrekare, açık alanların en az yedi bin metrekare olması,

c)Kapalı fuar alanlarında taban-tavan mesafesinin en az dört buçuk metre olması,

ç)Ziyaretçiler için ayrı giriş-çıkış ve acil durum çıkışlarının, sergilenen ürünler için yükleme-boşaltma kapılarının bulunması,

d)Aydınlatma ve gereğinde güç kullanımı için yeterli kapasitede elektrik donanımının ve temel işlevler için yeterli sayıda jeneratörün bulunması,

e)Kapalı alanlar için çalışır durumda ısıtma ve havalandırma sistemlerinin bulunması,

f)İletişim için gerekli araç ve gereçlerle yeterli iletişim alt yapısının bulunması,

g)Fuar alanına uygun sayıda lavabo ve tuvaletlerin bulunması,

ğ)İhtiyaç ölçüsünde ibadet alanı, büfe, kafeterya ve lokantanın bulunması,

h)Düzenleyici ve görevlendireceği personele ait danışma, yönetim, gözetim bürolarının bulunması,

ı)Güvenlik ve ilk yardım hizmetleri için gerekli ünitelerin bulunması,

i)Yeterli otopark alanının bulunması,

j)VIP salonu, konuk ağırlama yerleri, basın odası, seminer salonu gibi yerlerin ve bayrak direklerinin bulunması, zorunludur.

(3) Eğitim konulu ihtisas fuarları, kapalı alanlara ilişkin belirtilen ölçülerin en az ½ si ölçüsündeki alanlarda düzenlenebilir.

(4) Geçici olarak tanzim edilecek alanlarda fuar düzenlenmesine ilişkin başvurular, bu maddenin ikinci fıkrasında sayılan özelliklerin nasıl yerine getirileceğine ilişkin bütün bilgi ve çizimleri ayrıntılı biçimde içeren bir projenin başvuru belgeleri ekinde sunulması koşuluyla, fuarın niteliği dikkate alınarak Birlik tarafından değerlendirmeye alınır; bu Esaslara uygun bulunanlar ilgili yılın ana fuar takvimine veya ekleme yoluyla fuar takvimine dahil edilir.

(5) Fuarın düzenleneceği alanın bu Esaslarda belirtilen şartları taşıyıp taşımadığı fuar düzenleme başvurusunu alan oda/borsa tarafından tetkik edilir. Alanın, bu şartları taşıyıp taşımadığına ilişkin oda/borsa görüşü fuar başvurusu ile birlikte Birliğe intikal ettirilir.

(6) Fuar merkezlerinde düzenlenmek üzere yapılan fuar başvurularında ise, alanın bu Esaslarda belirtilen şartları taşıyıp taşımadığına ilişkin oda/borsa görüşü aranmaz.

(7) Fuar merkezleri bir liste halinde Birliğin İnternet sitesinde duyurulur. Fuar merkezi şartlarına uygun yeni inşa edilmiş alanlar, Birlik tarafından değerlendirilir ve uygun bulunanlar bu listeye dahil edilir.

(8) Fuar düzenlenen alanın bu Esaslar'da belirtilen şartlardan herhangi birini taşımadığının tespiti halinde düzenleyici, Birlik tarafından ihtar edilir. Alanın birden fazla şartı taşımadığının tespiti halinde ilgili fuarın düzenleyicisine fuar takvimine alınmama müeyyidesi uygulanır. Aynı alanda mevcut şartlar düzeltilmeden yapılan herhangi bir yeni fuar düzenleme başvurusu Birlik tarafından kabul edilmez.

(9) Düzenleyicinin, katılımcı ve ziyaretçilerin şikâyetlerini rahatlıkla yapabilmeleri amacıyla kolayca görebilecekleri bir yere, Birliğin posta adresi, elektronik posta adresi, telefon ve faks numaralarını açıkça belirten bir tabela asması zorunludur. Bu tabelanın fuar alanına asılmaması ya da asılan tabelanın belirtilen niteliklere sahip olmaması halinde düzenleyiciye, Birlik tarafından ihtar verilir.

Yetki belgesi başvurusu yapan firmalarda aranacak şartlar

MADDE 8 – (1)Anonim veya limited şirket şeklinde kurulmuş olan,

a)Ana sözleşmelerinde münhasıran fuarcılık faaliyetinin ve bu faaliyetin tanıtımı amacıyla her türlü yayıncılık, reklamcılık ve organizasyon işleriyle, fuar konusuyla ilgili olması kaydıyla kongre, seminer, sempozyum ve benzeri faaliyetlerde bulunacaklarının belirtildiği, bu faaliyetler dışında kalan iş konuları ana sözleşmelerinde yer almayan,

b)En az iki yüz elli bin Türk Lirası ödenmiş sermayeye sahip bulunan ve bu sermayeyi özvarlığı içinde koruyan şirketler, yetki belgesi için başvuruda bulunabilirler. Düzenleyiciler bu şartları taşıdıklarını gösterir Yeminli Mali Müşavir Raporunu Birlik tarafından belirlenen zaman aralıklarında üyesi bulunduğu Oda'ya Birliğe intikal ettirmek üzere gönderir. Anılan raporun süresi içerisinde gönderilmemesi halinde firmaya ihtar verilir; ihtarın ilgili firmaya

tebliğinden itibaren 30 gün içerisinde raporun ilgili Oda'ya teslim edilmemesi halinde firmanın Yetki Belgesi iptal edilir.

Yetki belgesi başvurusunda verilecek belgeler

MADDE 9 – (1) Yetki belgesi almak isteyen şirketler aşağıda belirtilen belgelerle birlikte üyesi oldukları odaya başvururlar.

a)Başvuru dilekçesi ile örneği Birlik tarafından belirlenen başvuru formu ve taahhütname.

b)Şirket ana sözleşmesinin yer aldığı Türkiye Ticaret Sicil Gazetesinin aslı ya da tasdikli örneği.

c)Şirketin, en az iki yüz elli bin Türk Lirası ödenmiş sermayeye sahip bulunduğunu ve bu sermayenin özvarlık içinde korunduğuna ilişkin 3568 sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu uyarınca yeminli mali müşavir tarafından düzenlenmiş rapor.

ç)Üyesi olduğu odadan alınan faaliyet belgesi.

d)Şirketi bağlayıcı işlemler yapma konusunda hukuken temsile yetkili kılınan kişilere ilişkin tarihi altı aydan daha eski olmayan imza sirküleri.

e)On bin Türk Lirası nakit teminatın şirket adına Birlik tarafından belirlenmiş banka hesabına yatırıldığını gösterir belge.

f)Birlik tarafından belirlenmiş banka hesap numarasına sekiz yüz yetmiş beş Türk Lirası yetki belgesi ücretinin yatırıldığına dair belge.

Yetki belgesi başvurusunun yapılacağı yerler

MADDE 10 – (1) Yetki belgesi başvurusu şirketin üyesi olduğu odaya yapılır. Oda, başvuru belgelerini tetkik eder, yalnızca bu Esaslara uygun olarak yapılmış olan başvuruları, şirket ile ilgili görüşünü deekleyerek on beş gün içerisinde Birliğe gönderir. Oda görüşleri, yetki belgesi başvurusu yapan şirketin kurumsal yapısı, ortak ve yöneticilerinin mesleki, mali ve teknik niteliklerine ilişkin bilgi ve kanaatleri içerir. Başvurular Birlik tarafından sonuçlandırılır.

Yetki belgesinin süresi

MADDE 11 – (1) İlk defa verilen yetki belgesinin süresi belgenin düzenlendiği tarih itibariyle ikinci yılın son gününe kadardır. Süresinin bitimi sonunda yenilenecek yetki belgesinin süresi ise, yenileme tarihi itibariyle beşinci yılın son gününe kadardır.

Yetki belgesinin yenilenmesi

MADDE 12 – (1) Yetki belgesi süresi içinde, en az iki fuarı yurt dışında ya da bu Esaslara uygun olarak yurt içinde tamamlamış, vermiş oldukları nakit teminat Birlik tarafından belirlenmiş banka hesabında on bin Türk Lirası olarak korunmuş olan ve 8 inci maddede belirtilen şartları taşımaya devam eden düzenleyicilerin, belge süresinin sona ereceği tarihten en geç altı ay öncesinde (e) bendinde belirtilen belge hariç olmak üzere 9 uncu maddede belirtilen belgelerle, üyesi olduğu odaya başvurmaları gerekir.

(2) Oda, başvuru belgelerini tetkik eder, yalnızca bu Esaslara uygun olarak yapılmış olan başvuruları şirket ile ilgili görüşünü de ekleyerek on beş gün içinde Birliğe gönderir. Başvurular Birlik tarafından sonuçlandırılır.

(3) Yetki belgesi süresince yurt dışında ya da bu Esaslara uygun olarak yurt içinde en az iki fuar gerçekleştirmemiş olan düzenleyicilerin yetki belgeleri ile süresi sona erecek yetki belgesi için bu Esaslara uygun bir biçimde yenileme başvurusunda bulunmamış olan şirketlerin yetki belgesi yenilenmez. Bu şirketlerin yeniden yetki belgesi alma başvuruları ise, ilk defa yetki belgesi alma başvuruları ile aynı şekilde yapılır ve sonuçlandırılır.

(4) Şirket ana sözleşmesinde, sermaye miktarında, ortaklık yapısında, adresinde ya da diğer iletişim bilgilerinde bir değişiklik olması durumunda güncel bilgi ve belgeler değişikliği müteakip en geç on beş gün içerisinde üyesi olduğu odaya ve Birliğe, düzenleyici tarafından intikal ettirilir. Bu bilgilerin belirtilen süre içerisinde intikal ettirilmemiş olduğunun tespit edilmesi halinde düzenleyiciye ihtar verilir. Adres değişikliğinin belirtilen şekilde bildirilmemesi halinde, en son bildirilen adrese yapılan tebliğ ilgili düzenleyiciye yapılmış sayılır.

Müeyyideler ve sorumluluk

MADDE 13 – (1) Düzenleyicinin, bu Esaslarda belirtilen hükümleri ihlal ettiğinin tespiti halinde; Birlik tarafından ihlalin niteliğine göre ihtar, teminatın kısmen veya tamamen irat kaydedilmesi, takvime alınmama ve yetki belgesinin iptali müeyyideleri uygulanır.

(2) Yetki belgesi süresi içinde toplam dört defa ihtar almış düzenleyicinin teminatının yarısı Birliğe irat kaydedilir.

(3) Yetki belgesi süresi içinde toplam altı defa takvime alınmama müeyyidesi uygulanan düzenleyicinin yetki belgesi iptal edilir.

(4) Yetki belgesi Birlik tarafından iptal edilen düzenleyicinin teminatının tamamı Birliğe irat kaydedilir.

(5) Yetki belgesinin iptali nedeniyle katılımcı, fuar alanı sahibi ya da işletmecisi ve üçüncü şahıslar yönünden doğabilecek zararlardan düzenleyici sorumludur. Ayrıca bu konuda Birliğin uğrayacağı zararlar da düzenleyici tarafından karşılanır.

(6) Yetki belgesi iptal edilen düzenleyicinin iptal tarihinden itibaren bir tam yıl geçmeden yeni yetki belgesi başvurusu kabul edilmez.

Ana fuar takvimi başvurusu

MADDE 14 – (1) Ana fuar takviminde yer almak üzere yapılacak fuar düzenleme başvuruları, fuarın düzenleneceği yıldan bir önceki yılın Ağustos ayının 1 inci günü sonuna kadar, yetki belgesi fotokopisi, noter onaylı “başvuru formu ve taahhütname”, şirketin yetkili organ kararının noter onaylı örneği, fuar alanına ilişkin tapu, kira sözleşmesi veya fuar alanı idaresi tarafından imzalı ve kaşeli yer tahsis belgesi, uluslararası nitelikte düzenlenecek fuarlar için 6 ncı maddenin 2 nci fıkrasında belirtilen belgelerden herhangi biri ve Birlik tarafından belirlenmiş banka hesap numarasına dört yüz elli Türk Lirası başvuru ücretinin yatırıldığına dair belge ile birlikte fuarın temel amaç tür ve konusuna göre, fuarı düzenleyecekleri yerdeki oda veya borsaya yapılır.

(2) Birden fazla düzenleyici tarafından ortaklaşa düzenlenecek fuarlara ilişkin fuar düzenleme başvurularında ise, noter onaylı “başvuru formu ve taahhütname” ile fuarın ortaklaşa düzenleneceği açık bir biçimde belirtilmiş ve her bir düzenleyici için ayrı ayrı hazırlanmış biçimde şirket yetkili organ kararlarının noter onaylı örnekleri, fuarın temel amaç tür ve konusuna göre, fuarı düzenleyecekleri yerdeki oda veya borsaya bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen diğer belgeler ile birlikte teslim edilir.

(3) Ağustos ayının 1 inci gününden sonra yapılan ana fuar takvimi başvuruları oda/borsa tarafından reddedilir.

(4) Birlik tarafından bu Esaslara uygun olduğu tespit edilen fuar düzenleme başvuruları, ana fuar takvimine dahil edilir.

(5) Ana fuar takvimi, ilgili yılın bir önceki yılının Eylül ayı içerisinde Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ve Birliğin İnternet sitesinde yayımlanır.

(6) Ana fuar takviminin kapsadığı yıldan bir sonraki yılın fuar takviminde yer almak üzere, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen belgelerle, başvuruda bulunulabilir. Birlik tarafından bu Esaslara uygun olduğu tespit edilen fuar düzenleme başvuruları ilgili yılın ana fuar takvimine dahil edilir. Bu fuarlar Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ve Birliğin İnternet sitesinde yayımlanır.⁸²

Fuar takvimine ekleme başvurusu

MADDE 15 – (1) Fuar takvimine ekleme başvurusu, ilgili yılın ana fuar takviminin yayımlanmasından sonra bu Esasların 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında belirtilen belgeler ile, fuarın başlangıç tarihinden en geç dört ay öncesine kadar bin yedi yüz elli Türk Lirası, üç ay öncesine kadar iki bin altı yüz Türk Lirası başvuru ücretinin Birlik tarafından belirlenmiş banka hesap numarasına yatırıldığına dair belge ile birlikte, fuarın temel amaç tür ve konusuna göre, fuarın düzenleneceği yerdeki oda veya borsaya yapılır. Fuarın başlangıç tarihine üç aydan daha az süre kala fuar takvimine ekleme başvurusu yapılamaz. Bu şekildeki başvurular Birlik tarafından reddedilir.

(2) Ana fuar takviminde yer almış bir fuarın başlangıç tarihinden bir ay öncesine ya da bitiş tarihinin bir ay sonrasına gelecek şekilde, aynı il sınırları içerisinde aynı ya da benzer isim veya konuda fuar takvimine ekleme başvurusu yapılamaz. Bu şekildeki başvurular Birlik tarafından reddedilir.

(3) İlgili yılın ana fuar takviminin yayımlanması öncesinde yapılan bu takvime ekleme başvuruları oda/borsa tarafından değerlendirmeye alınmaz.

Başvuruların değerlendirmesi

⁸² Birlik Yönetim Kurulu'nun yetkili Yönetim Kurulu Üyeleri tarafından alınan karara istinaden 06.11.2017 tarihinde son cümle bu fıkraaya eklenmiştir.

MADDE16 – (1) Teslim alınan fuar düzenleme başvuruları, başvuruyu alan oda/borsa tarafından görüşü ile birlikte on gün içerisinde Birliğe intikal ettirilir. Oda ve borsa görüşleri, fuarın o yerin ticari hayatına etkileri ve düzenleneceği alanın fiziki yeterliliklerine ilişkin bilgi ve kanaatlerini içerir.

(2) Birlik tarafından bu Esaslara uygun olduğu tespit edilen fuar düzenleme başvuruları, ilgili yılın fuar takvimine dahil edilir.

Değişiklik, iptal başvurusu

MADDE17 – (1) Fuar takviminde yer alan bir fuara ilişkin yer veya tarih değişikliği başvurusu, ilgili yılın ana fuar takviminin yayımlanmasından sonra 14 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen belgeler ile, iptal başvurusu ise şirketin iptale ilişkin yetkili organ kararının noter onaylı örneği ile, takvimde belirtilen fuar başlangıç tarihinden en geç dört ay öncesine kadar yapıldığı takdirde sekiz yüz yetmiş beş Türk Lirası, iki ay öncesine kadar bin yedi yüzelli Türk Lirası, başvuru ücretinin Birlik tarafından belirlenmiş banka hesap numarasına yatırıldığına dair belge ile birlikte, fuar başvurusunun yapılmış olduğu oda/borsaya yapılır.

(2) Fuar takvimine sonradan eklenmiş bir fuarın tarihinin veya yerinin, ana fuar takviminde yer almış olan, aynı il sınırları içerisindeki aynı ya da benzer isim veya konudaki bir fuarın başlangıç tarihinden bir ay öncesi ya da bitiş tarihinden bir ay sonrasına gelecek şekilde, değiştirilmesi başvurusu yapılamaz. Bu şekildeki başvurular Birlik tarafından reddedilir. Ana fuar takvimde yer alan fuarlara ilişkin değişiklik başvuruları da bu hükme tabidir.

(3) İlgili mevzuat kapsamında mücbir sebepten dolayı ya da Birlik tarafından kabul edilmesi şartıyla; düzenleyiciden kaynaklanmayan ve düzenleyici tarafından öngörülmesi imkânsız olan hallerden dolayı bir fuarın düzenlenememesi durumunun ortaya çıkması hariç, takvimde belirtilen fuar başlangıç tarihine iki aydan daha kısa süre kala fuarın iptali ya da tarih veya yerinin değiştirilmesi başvurusunda bulunulamaz. Bu şekildeki başvurular Birlik tarafından reddedilir. Bu Esaslara uygun bir şekilde başvuruda bulunmaksızın fuarı düzenlemediği veya takvimde belirtilen yer veya tarihe riayet etmediği tespit edilen düzenleyiciye takvime alınmama müeyyidesi uygulanır ve teminatının tamamı Birliğe irat kaydedilir.

(4) Bu Esasların 17 nci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen hallerin ortaya çıkması halinde, bu durum ilgili bilgi ve belgelerle birlikte fuar başvurusunda bulunulan oda/borsaya ivedi olarak yazıyla bildirilir. Oda/borsa tarafından alınan bilgi ve belgeler konuya ilişkin oda/borsa görüşü de eklenerek Birliğe intikal ettirilir. Bildirilen gerekçenin Birlik tarafından kabul edilmemesi halinde, bu Esaslar uyarınca gerekli işlemler yapılır.

(5) Oda veya borsa tarafından alınan değişiklik ve iptal başvuruları, on gün içerisinde Birliğe intikal ettirilir. Bu Esaslara uygun olduğu tespit edilen değişiklik ve iptal başvurularına ilişkin işlemler Birliğin İnternet sitesinde yayımlanmış olan ilgili yılın fuar takvimi üzerinde yapılır.

(6) Fuar takviminde yapılan değişiklikler, Birliğin İnternet sitesinde ve her ayın son haftası içerisinde bir liste halinde Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanır.

(7) Fuara ilişkin değişiklik ya da fuarın iptali nedeniyle katılımcıların uğrayacağı zarardan düzenleyici sorumlu olup, bu zararlardan dolayı Birlik sorumlu tutulamaz.

(8) İptal edilen veyareddedilen başvurular ile düzenleyici tarafından geri çekilen başvurulara ilişkin Birlik tarafından belirlenmiş banka hesabına yatırılmış olan başvuru ücretleri iade edilmez.

(9) Başvuruya konu fuarın düzenleneceği tarihte, başvuruda bulunan düzenleyicinin yetki belgesinin geçerli olması esastır.

(10) Fuarlar, fuar takviminde ilan edilen yer ve zamanda düzenlenir ve bu fuarlar için başka bir merciden ayrıca izin alınmaz.

Sigorta ve Birliğin sorumluluğu

MADDE 18 – (1) Düzenleyicinin, düzenleyeceği her bir fuar için Birlik tarafından belirlenen hususları kapsayacak biçimde “üçüncü şahıs mali mesuliyet sigortası” yaptırması zorunludur.

(2) Fuar alanındaki fiziki riskler, yangın ve diğer doğal afetler ile sabotaj ve kazalardan dolayı uğranılacak zararlar ile düzenleyiciden kaynaklanan zararlara ilişkin olarak Birliğin hiçbir sorumluluğu ve tazminat yükümlülüğü yoktur.

(3) Bu maddede belirtilen sigortayı yaptırmadığı tespit edilen düzenleyicinin teminatının yarısı Birliğe irat kaydedilir.

“Fuar” ibaresi kullanılması

MADDE 19 – (1) Fuar takviminde yer alan fuarlar dışındaki hiçbir etkinlikte ve/veya etkinliğe ilişkin yurt içi ve dışına yönelik olarak hazırlanan mektup, broşür, reklam ve diğer basılı evrak üzerinde “fuar” ibaresi ve/veya yabancı dillerde “fuar” anlamına gelen ibareler kullanılamaz.

(2) Fuar takviminde yer alan bir fuara ilişkin yapılan yazılı ve görsel tanıtım, reklam ve ilanlar ile, fuar katalogları ve davetiyelerinde düzenleyicinin adı, fuarın adı ve konusu, açılış ve kapanış tarihleri, düzenleneceği yerin adresi ile “Bu Fuar 5174 sayılı Kanun gereğince TOBB(Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği)denetiminde düzenlenmektedir” ibaresine, Birlik tarafından belirlenen biçimde yer verilmesi, zorunludur. Bu hususlara ilişkin bir eksiklik tespit edildiği takdirde fuarın düzenleyicisine Birlik tarafından ihtar verilir.

Fuar Sonuç Raporu

MADDE 20 – (1) Düzenleyici, örneği Birlik tarafından belirlenen fuar sonuç raporu formunu doldurarak, fuar kapanış tarihinden itibaren en geç 15 gün içerisinde fuar kataloğu, fuar sözleşmesinin bir örneği, sigorta poliçesinin örneği, uluslararası nitelikteki fuarlar için ise fuarda yer almış olan doğrudan veya dolaylı yabancı katılımcıların isim listesi ile birlikte fuar düzenleme başvurusunu yapmış olduğu oda/borsaya; sonuç raporu formunun bir örneğini de elektronik posta aracılığıyla fuarlar@tobb.org.tr adresine göndermek zorundadır.

(2) Raporun belirtilen süre içerisinde gönderilmemesi ya da gönderilen raporun içerdiği bilgilerin ve/veya eklerin eksik olması durumunda düzenleyiciye Birlik tarafından ihtar verilir.

Yetki

MADDE 21 – (1)Bu Esaslarda yer alan hususlara ilişkin talimatlar vermeye, uygulamaya yönelik tedbirler almaya, inceleme ve denetleme kriterlerini belirlemeye ve gerekli düzenlemeleri yapmaya Birlik yetkilidir.

Denetim ve gözetim

MADDE 22 – (1) Fuar takviminde yer alan her fuar, fuar düzenleme başvurusunu almış olan oda/borsa tarafından, bu Esaslara uygun bir biçimde düzenlenip düzenlenmediğine dair Birlik tarafından belirlenen çerçevede denetlenir.

(2) Birlik, gerek duyulan hallerde fuarları doğrudan ya da yetkilendireceği bir kuruluş marifetiyle denetleyebilir.

(3) Düzenleyici, Birlik veya ilgili oda/borsa tarafından denetimle görevlendirilen kişiye, bu Esaslarda belirtilen hususlarla ilgili bütün bilgi ve belgeleri göstermek ve bu görevliye yardımcı olmakla yükümlüdür. Söz konusu yükümlülüğü yerine getirmeyen düzenleyicinin teminatının tamamı Birliğe irat kaydedilir.

(4) Denetimle görevlendirilen kişi tarafından fuar denetimi sonunda hazırlanan rapor, fuar kapanış tarihinden itibaren en geç on beş gün içerisinde Birliğe intikal ettirilir.

Kapatılma

MADDE 23 – (1) Yetki belgesi sahibi şirketler tarafından bu Esaslarda belirtilen “fuar” tanımına uygun nitelikte olmakla birlikte fuar takviminde yer almaksızın düzenlenen ya da düzenlenecek etkinlikler, yetki belgesi bulunmayan şahıs ya da firmalar tarafından düzenlenen fuar niteliğindeki etkinlikler ve fuar takviminde belirtilen süreyi aşan etkinliklerin kapatılması talebi, Birlik tarafından etkinlik alanının bulunduğu yerdeki oda veya borsaya, o yerin en üst mülki amirliği nezdinde gerekli girişimde bulunulması için bildirilir.

(2) Kapatılması için Valilik nezdinde girişimde bulunulan etkinliğin yetki belgesi sahibi bir şirket tarafından düzenleniyor olması durumunda, bu düzenleyiciye takvime alınmama müeyyidesi uygulanır ve düzenleyicinin teminatının tamamı Birliğe irat kaydedilir.

(3) Yetki belgesi bulunmaması nedeniyle düzenlemiş olduğu etkinliğe ilişkin kapatılma işlemi uygulananlar, kapatılma tarihinden itibaren bir yıl süreyle yetki belgesi başvurusunda bulunamazlar.

(4) Kapatılma işleminin uygulanması nedeniyle katılımcı, fuar alanı sahibi ya da işletmecisi ve üçüncü şahıslar yönünden doğabilecek zararlardan, düzenleyici sorumludur.

Dış Ticaret ve Gümrük Mevzuatına aykırı davranış

MADDE 24 – (1) Fuarlarda Dış Ticaret ve Gümrük Mevzuatlarına aykırı hareket edildiğinin tespit edilmesi halinde düzenleyici, satış yapılan standları kapatmakla

yükümlüdür. Bu yükümlülüğü yerine getirmediği tespit edilen düzenleyiciye takvime alınmama müeyyidesi uygulanır.

Teminat ve iadesi

MADDE 25 - (1)Fuar düzenleme yetki belgesi talep eden şirketlerden on bin Türk Lirası nakit teminat alınır. Bu teminat, fuar takviminde yer alan fuarlara ilişkin vermiş oldukları taahhütleri yerine getirmelerini sağlamak amacıyla belirlenmiş bir meblağdır. Düzenleyicilerin, her bir fuar için vermiş oldukları taahhütnameye uymadıklarının tespiti halinde ve bu Esaslarda belirtilen hallerde alınan bu teminatın bir kısmı veya tamamı Birlik tarafından irat kaydedilir. İrat kaydedilen meblağ, düzenleyici tarafından, tebliğden itibaren üç ay içerisinde tamamlanır. Teminatın bu süre içerisinde tamamlanmaması halinde söz konusu düzenleyiciye ait yetki belgesi iptal edilir.

(2) Teminatı kısmen ya da tamamen irat kaydedilmiş olan düzenleyiciler tarafından yapılan fuar düzenleme başvuruları ile değişiklik başvuruları, söz konusu teminat tamamlanıncaya kadar Birlik tarafından değerlendirmeye alınmaz.

(3)Birliğe başvurarak yetki belgesini iptal ettiren, yetki belgesi yenilenmeyen veya bu Esaslarda belirtilen şartları taşımadığından dolayı yetki belgesi Birlik tarafından iptal edilen şirketlere ait nakit teminat, Birlik tarafından 3 ay içerisinde iade edilir.

Devir yasağı

MADDE 26 – (1)Yetki belgeleri bir başka düzenleyiciye ya da yetki belgesi bulunmayan firmaya hiçbirşekil ve şartla devredilemez. Aksi tespit edildiğinde ilgili düzenleyicilerin yetki belgeleri Birlik tarafından iptal edilir.

Duyurular

MADDE 27 – (1) Bu Esaslar çerçevesinde duyurulması gereken hususlar, Birliğin İnternet sitesinde ilan edilir. Düzenleyiciler, Birliğin İnternet sitesinde ilan edilen duyuruları takip etmekle yükümlüdür.

Kaldırılan mevzuat

MADDE 28 – (1)Birlik Yönetim Kurulunun 27.02.2007 tarihli ve 242 sayılı Kararına istinaden 30.03.2007 tarihinde yürürlüğe giren Yurt İçinde Fuar Düzenlenmesine Dair Esaslar yürürlükten kaldırılmıştır.

Uygulanmış müeyyideler

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Esasların yürürlüğe konulmasından önce uygulanmış olan müeyyideler bu Esasların uygulanmasında da dikkate alınır.

Yürürlük

MADDE 29 – (1) Bu Esaslar 01.01.2015 tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 30 – (1) Bu Esaslar Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanı tarafından yürütülür.

EK 3. İstanbul’da Kayıtlı Kongre ve Fuar Düzenleyici Firmalar

NO	FİRMA ADI	WEB
1	ABİES FUAR HİZMETLERİ LTD. ŞTİ.	www.abies.com.tr
2	AGE GLOBAL FUARCILIK ORGANİZASYON LTD. ŞTİ.	www.agefuarcilik.com
3	AKARE FUARCILIK A.Ş.	www.akare.com.tr
4	ALTIN ARI FUARCILIK TİCARET LTD. ŞTİ.	www.arifuarcilik.com
5	ANADOLU EKSPÖ FUAR TİC.LTD.ŞTİ.	www.anadoluekspo.com
6	ANTEXPO FUARCILIK HİZMETLERİ A.Ş.	
7	ARES EXPO FUARCILIK TİC. LTD. ŞTİ.	www.aresfuar.com
8	ARTI DOKSAN FUARCILIK HİZMETLERİ TİC. A.Ş.	www.plusninezero.com
9	ARTI FUARCILIK ORGANİZASYON LTD.ŞTİ.	www.artifuar.com
10	ARTI 2 FUARCILIK LTD. ŞTİ.	
11	ARTKİM FUARCILIK TİC. A.Ş	www.artkim.com.tr
12	ASEL ULUSLARARASI FUAR HİZMETLERİ SAN.VE DİŞ TİC.LTD.ŞTİ.	www.aselexpo.com
13	ATLM FUARCILIK TİC. LTD. ŞTİ.	

14	AVRASYA FUARCILIK TAN. ORG.HİZ.LTD.ŞTİ.	www.eurasiafairs.com
15	BETA FUARCILIK LTD. ŞTİ.	
16	BİLEŞİM FUARCILIK A.Ş.	www.bilesim.com.tr
17	BİLEŞİM YAY. FUARCILIK VE TAN. HİZ. SAN. VE TİC. A.Ş.	www.bilesim.com.tr
18	BOĞAZİÇİ İHTİSAS FUARCILIK LTD. ŞTİ.	www.bosphorusexpo.com
19	BOYUT FUARCILIK HİZ. ORG. LTD.ŞTİ.	www.boyutgroup.net
20	BR F FUARCILIK VE TANITIM HİZ.A.Ş.	www.brfplatform.com
21	CEF FUARCILIK A.Ş.	
22	CNR ULUS. FUARCILIK VE TİC. A.Ş.	www.cnrexpo.com
23	DEDE FUAR ORGANİZASYON HİZMETLERİ A.Ş.	www.dedefuar.com
24	DEKO FUARCILIK LTD. ŞTİ.	www.dekogroup.com.tr
25	DEMOS FUARCILIK VE ORGANİZASYON A.Ş.	www.demosfuar.com.tr
26	DİSCOVER EVENTS FUAR VE ORGANİZASYON LTD. ŞTİ.	www.discoverevents.com.tr
27	DOSSODOSSİ FUARCILIK A.Ş.	www.dossodossi.com.tr
28	DUTY FUARCILIK LTD. ŞTİ.	www.dutygroup.net
29	DÜNYA FUAR YAPIM LTD. ŞTİ.	www.dunyafuar.com.tr
30	E ULUS. FUAR TAN. HİZ. A.Ş.	www.ite-turkey.com
31	ECR FUARCILIK LTD. ŞTİ.	www.ecrfuar.com.tr
32	EDUFAIRS FUARCILIK LTD. ŞTİ.	www.edufairs.com.tr
33	EF-EM ULUS. FUAR VE ORG. HİZ. A.Ş.	www.efemfuar.com
34	EKET FUARCILIK TİC. LTD. ŞTİ.	www.eketfuari.com
35	EKO FUARCILIK TİC. LTD. ŞTİ.	www.ekofuar.com.tr
36	EKO MMI FUARCILIK LTD.ŞTİ.	www.logitrans.com.tr
37	EKS FUARCILIK A.Ş.	www.eksfuarcilik.com
38	EKSPOTÜRK FUARCILIK ORGANİZASYON A.Ş.	www.fcfuar.com
39	ENC ULUSLARARASI FUARCILIK HİZ.SAN. VE TİC.LTD.ŞTİ.	www.encexpo.com

40	ENERJİ FUARCILIK ORG. SAN. VE TİC. A.Ş.	www.efo.com.tr
41	EVENTUS ORG. FUARCILIK VE TİC. A.Ş.	www.eventus.com.tr
42	EXPOFEST FUARCILIK A.Ş.	
43	EXPO MASTER FUAR KONGRE TAN. VE TİC. A.Ş.	www.expomaster.com.tr
44	EXPOTİM ULUS. FUAR ORG.LARI A.Ş.	www.expotim.com
45	FEDERAL FUAR VE KONGRE YÖNETİMİ LTD. ŞTİ.	www.federalexhibitions.com
46	FESPA EURASIA FUARCILIK A.Ş.	www.fespaeurasia.com
47	FİGÜR FUARCILIK LTD.ŞTİ.	www.figur.net
48	FOCUS FUAR VE KONGRE YÖNETİMİ A.Ş.	www.focusfairs.com
49	FOM FUAR ORGANİZASYON MERKEZİ A.Ş.	www.fomexpo.com
50	GL EVENTS EXHİBİTİONS FUARCILIK A.Ş.	www.gl-events.com
51	GLOBAL KONGRE VE FUARCILIK İŞLETMECİLİĞİ A.Ş.	www.globalexpocongress.com
52	GLOBUS FUAR KONGRE YÖN. VE TANITIM HİZ. LTD. ŞTİ.	www.globusfairs.com
53	GO FUARCILIK LTD. ŞTİ.	www.gofairturkey.com
54	GOCA FUAR KONGRE VE SERGİ HİZ.LTD.ŞTİ.	www.goca-exhibitions.com
55	GRUP MEDYA FUARCILIK LTD. ŞTİ.	www.grupmedya.com.tr
56	HALIÇ FUARCILIK VE ETKİNLİK HİZMETLERİ A.Ş.	
57	HANNOVER FAIRS TURKEY FUARCILIK A.Ş.	www.hf-turkey.com
58	HANNOVER MESSE SODEKS FUARCILIK A.Ş.	www.sodeks.com.tr
59	HIS FUARCILIK HİZMETLERİ LTD. ŞTİ.	www.expohis.com
60	HKF FUARCILIK A. Ş.	www.hkfradefairs.com
61	IDF ULUS. FUARCILIK A.Ş.	www.idf.com.tr
62	INTERNATİONAL FASHİON FAİR İSTANBUL MODA FUARCILIK A.Ş.	www.premierevision-istanbul.com
63	ISF FUARCILIK TİC.LTD.ŞTİ.	www.isffuarcilik.com
64	ITE FUARCILIK ORGANİZASYON VE TANITIM HİZMETLERİ A.Ş.	
65	İFO İSTANBUL FUAR HİZ. A.Ş.	www.ifo.com.tr

66	İKON FUARCILIK HİZ. LTD.ŞTİ.	www.ikonevents.com
67	İMİ FUARCILIK HİZ. LTD. ŞTİ.	www.imifuarcilik.com
68	İFOLOJİ FUARCILIK A.Ş.	www.infooloji.com
69	İPEKYOLU ULUS. FUARCILIK LTD.ŞTİ.	www.ipekyolu.info
70	İSTAMONU FUARCILIK HİZMETLERİ LTD. ŞTİ.	www.bakaf.com.tr
71	İSTANBUL DÜNYA TİCARET MERKEZİ A.Ş.	www.idtm.com.tr
72	İSTANBUL EĞİTİM FUARLARI VE TAN. LTD. ŞTİ.	www.ieft.net
73	İSTANBUL FUARCILIK A.Ş.	www.itf-exhibitions.com
74	İSTANBUL RESTATE FUAR ORG. A.Ş.	www.istanbulrestate.com
75	İZGİ FUARCILIK LTD. ŞTİ.	www.izgifuarcilik.com.tr
76	JNR GROUP FUARCILIK LTD. ŞTİ.	www.jnrfuar.com
77	JUNİOR FUARCILIK LTD. ŞTİ.	www.jnrfuar.com
78	KALİTE FUAR YAPIM A.Ş.	www.kalitefuarcilik.com
79	KÜRE FUARCILIK TİC.LTD.ŞTİ.	www.kurefuar.com.tr
80	LADİN FUAR VE KONGRE ORG. HİZ. A.Ş	www.ladin.com.tr
81	LİFE MEDİA FUARCILIK A.Ş.	www.tarsusturkey.com
82	LSISCO FUARCILIK LTD. ŞTİ.	www.lsiscofuarcilik.com
83	LUJIAN EXPO ULUSLARARASI FUARCILIK LTD.ŞTİ.	
84	MACK BROOKS FUARCILIK A.Ş.	www.mackbrooks.com
85	MARKA FUARCILIK A.Ş.	www.markafuar.com.tr
86	MARMARA TAN. FUARCILIK ORG. REK. VE TİC. A.Ş.	www.marmarafuar.com.tr
87	MBA GRUP ULUS. FUARCILIK LTD. ŞTİ.	www.mbagrup.com
88	MC FUARCILIK LTD. ŞTİ.	www.medyacity.com.tr
89	MEDYA FORS FUARCILIK A.Ş.	www.medyafors.com
90	MERİDYEN ULUS. FUARCILIK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.	www.meridyenfair.com
91	MERKÜR FUARCILIK LTD.ŞTİ.	www.merkurfair.com

92	MESSE FRANKFURT İSTANBUL ULUS. FUARCILIK LTD. ŞTİ.	www.messefrankfurt.com.tr
93	MESSE STUTTGART ARES FUARCILIK LTD. ŞTİ.	www.messe-stuttgart.com.tr
94	MMI EURASIA FUARCILIK LTD. ŞTİ.	www.mmi-eurasia.com
95	MMI FUAR HİZM. LTD. ŞTİ.	www.mmiturkiye.com
96	MODERN FUARCILIK A.Ş.	www.modernfuarcilik.com.tr
97	MÜSTAKİL FUARCILIK A.Ş.	
98	NAP FUARCILIK LTD.ŞTİ.	www.napgrup.com
99	NOYA FUAR YAPIM VE TİC.A.Ş.	www.noyafuar.com
100	ORİENT EKSPRES FUARCILIK LTD. ŞTİ.	www.orientekspres.com
101	OXYEXPO FUARCILIK LTD. ŞTİ.	www.oxyexpo.com
102	PARANTEZ ULUS. FUAR YAPIM A.Ş.	www.parantezfair.com
103	PATİKA TAN. FUAR VE SERGİ ORG. HİZ. A.Ş.	www.patikatanitim.com
104	PETEKTEK FUARCILIK LTD.ŞTİ.	
105	PİN FUARCILIK LTD. ŞTİ.	www.pin.com.tr
106	PLATFORM ULUSLARARASI FUARCILIK A.Ş.	www.beautyeurasia.com
107	POZİTİF FUARCILIK A.Ş.	www.pozitiffuarcilik.com
108	PROAKTİF FUARCILIK LTD. ŞTİ.	www.proaktiffuarcilik.com
109	PYRAMİDS GRUP FUARCILIK A.Ş.	www.pyramidsfair.com
110	REED TÜYAP FUARCILIK A.Ş.	www.tuyap.com.tr
111	REFERANS SUARCILIK ORG. VE TİC.A. Ş.	www.referansfuarcilik.com
112	RİVA FUAR VE ORGANİZASYON HİZMETLERİ A.Ş.	
113	RÖNESANS FUARCILIK VE YAY. A.Ş	www.compex.com.tr
114	SDF MICE FUAR ETKİNLİK VE ORG. A.Ş.	www.sedefgrup.com.tr
115	SEDEF FUAR VE KONGRE HİZ. SAN. VE TİC. A.Ş.	www.sedefgrup.com.tr
116	SEKTÖREL FUARCILIK A.Ş.	www.sektorelfuarcilik.com
117	SELTEN ULUS. FUAR VE AKS. TİC. LTD. ŞTİ.	www.selten.com

118	SENEXPO ULUS. FUARCILIK A.Ş.	www.senexpo.com.tr
119	SEREKS FUARCILIK TAN. VE ORG. HİZ. TİC. LTD. ŞTİ.	www.sereks.com.tr
120	SİNERJİ ULUSLARARASI FUARCILIK LTD. ŞTİ.	www.sinerjifuar.com
121	SKY FUARCILIK A.Ş.	www.skyfuarcilik.com
122	SO FUAR LTD.ŞTİ.	www.sofuar.com
123	SOYSAL FUARCILIK TAN. ORG. LTD.ŞTİ.	www.soysal.com.tr
124	SPIELWARENMESSE MIDDLE EAST FUARCILIK LTD.ŞTİ.	www.spielwarenmesse.com.tr
125	ST ALTERNATİF FUARCILIK VE ORG. TİC. LTD. ŞTİ.	www.stalternatif.com
126	STUDY EXPO FUARCILIK A.Ş.	www.studyexpo.com
127	TDK FUARCILIK ORGANİZASYON LTD. ŞTİ.	
128	TEKNİK FUARCILIK A.Ş.	www.teknikfuarcilik.com
129	TEPE FUARCILIK A.Ş.	www.tepefuarcilik.com
130	TERMİN FUARCILIK LTD. ŞTİ.	www.terminfuarcilik.com
131	TEZULAŞ FUAR DANIŞMANLIK HİZMETLERİ LTD. ŞTİ.	www.tezulas-fuar.com
132	TG EKSPÖ ULUSLARARASI FUARCILIK A.Ş.	www.tg-expo.net
133	THOR EXPO FUARCILIK HİZMETLERİ A.Ş.	www.thorajans.com
134	TREND İSTANBUL FUAR VE ORG.HİZMETLERİ A.Ş.	www.trendistfuar.com
135	TROY FUAR HİZMETLERİ TİC.LTD.ŞTİ.	www.troyexpo.com
136	TUREKS ULUS. FUARCILIK A.Ş.	www.tureksfuar.com.tr
137	TURİZM MEDYA GRUBU FUARCILIK A.Ş.	www.turizmmedya.net
138	TÜRKEL FUARCILIK A.Ş.	www.turkel.com.tr
139	TÜRSAB FUARCILIK HİZMETLERİ TİCARET A.Ş.	www.tursabfuar.com.tr
140	TÜYAP ANADOLU FUARLARI A.Ş.	www.tuyapanadolu@tuyap.com.tr
141	TÜYAP FUAR VE FUARCILIK HİZMETLERİ A.Ş.	www.tuyapanadolu@tuyap.com.tr
142	TÜYAP İHTİSAS FUARLARI A.Ş.	www.tuyap.com.tr
143	TÜYAP TÜM FUARCILIK YAPIM A.Ş.	www.tuyap.com.tr

144	UBM ICC FUARCILIK VE ORGANİZASYON TİC.A.Ş.	www.ubmicc.com
145	UBM İSTANBUL FUARCILIK VE GÖSTERİ HİZMETLERİ A.Ş.	www.ubm.com
146	UBM NTSR FUAR VE GÖSTERİ HİZ. A.Ş.	www.nts.com.tr
147	UBM ROTAFORTE ULUSLARARASI FUARCILIK A.Ş.	www.ubmrotaforte.com.tr
148	ULUSAL FUARCILIK ORG.TİC.LTD.ŞTİ.	www.ulusalfair.com
149	UNİQUE EVENT FUAR HİZMETLERİ TİC.LTD.ŞTİ.	www.uniqueevent.com.tr
150	UTEKS GLOBAL FUARCILIK SERVİSLERİ A.Ş.	www.uteks.com.tr
151	VESTİYER AKADEMİ EĞİTİM VE FUARCILIK TİCARET LTD. ŞTİ.	www.vyg.com.tr
152	VİA FUARCILIK A.Ş.	www.viafuar.com.
153	VOLİ FUAR HİZMETLERİ A.Ş.	www.voli.com.tr
154	XPO FUARCILIK LTD. ŞTİ.	www.architectatwork.com
155	YAĞMUR FUARCILIK YAY. TAN. HİZ. LTD. ŞTİ.	www.yagmurfuarcilik.com
156	YEM FUARCILIK A.Ş.	www.yapifuari.com.tr
157	24 SAAT FUARCILIK A.Ş.	www.24saatfuarcilik.com
158	4M FUAR ORGANİZASYON HİZMETLERİ LTD. ŞTİ.	www.4mfuar.com

Kaynak: TOBB, **Fuarlar Müdürlüğü**, İstatistikler, Çevrimiçi,
<https://tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu/Sayfalar/Istatistikler.php>, 18.05.2019

EK 4. FUAR VERİLERİ 2008

TOBB 2008 YILI FUAR İSTATİSTİKLERİ					
	D.F.S.	TOPLAM KATILIMCI	D.Y.K.	TAHSİS EDİLEN TOPLAM STAND ALANI (net / m2)	DOĞRUDAN YABANCI KATILIMCILARA TAHSİS EDİLEN TOPLAM STAND ALANI (net / m2)
TÜM FUARLAR	431	56758	5265	2296877	97435
FUAR TÜRLERİNE GÖRE					
İHTİSAS FUARLARI	410	53.992	5.000	2.159.375	94.954
GENEL FUARLAR	21	2.766	265	137.502	2.481
FUAR NİTELİĞİNE GÖRE					
ULUSAL FUARLAR	351	31.631	2.586	1.325.245	36.894
ULUSLARARASI FUARLAR	80	25.127	2.679	971.632	60.541
FUARDA SERGİLENEN ÜRÜN VE HİZMET GRUPLARINA GÖRE					
AĞAÇ ENDÜSTRİSİ , ORMAN ÜRÜNLERİ	6	825	40	24.590	1.006
ALTIN, MÜCEVHERAT, SAAT	6	2.050	313	44.016	4.276
AMBALAJ, ETİKET	6	1.944	50	39.983	880
AV, SİLAH, DOĞA SPORLARI	1	35	2	1.785	126
BAHÇE, BAHÇE MOBİLYALARI, PEYZAJ, ÇİÇEKÇİLİK, SÜS BİTKİLERİ, EVCİL HAYVANLAR	6	449	28	18.438	944
BALIKÇILIK, SU ÜRÜNLERİ	2	295	19	5.490	350
BEBEK, ÇOCUK İHTİYAÇLARI	3	344	10	16.811	142
BİLGİSAYAR, BİLGİ TEKNOLOJİLERİ, TELEKOMÜNİKASYON	11	1.937	144	51.624	3.284
ÇEVRE, GERİ DÖNÜŞÜM, ATIK YÖNETİMİ, SU TEKNOLOJİLERİ, BELEDİYE, KENT MOBİLYALARI	10	928	38	31.517	656
DENİZCİLİK, YELKENLİ VE MOTORLU DENİZ ARAÇLARI VE SU SPORLARI	5	449	23	41.248	410

DERİ TEKNOLOJİLERİ, DERİ ÜRÜNLERİ, DERİ KONFEKSİYON, AYAKKABI	15	1.905	66	105.096	1.510
DOĞAL ÜRÜNLER, SAĞLIKLI YAŞAM	2	56	16	1.602	206
EĞİTİM, EĞİTİM EKİPMANLARI VE TEKNOLOJİLERİ	30	2.066	1.166	21.881	7.483
ELEKTRİK, ELEKTRONİK, AYDINLATMA, OTOMASYON	15	2.348	398	69.932	4.568
GAYRİMENKUL	8	588	4	28.943	204
ENERJİ	3	161	34	4.317	808
EV ELEKTRONİĞİ, ELEKTRİKLİ EV EŞYALARI, DAYANIKLI TÜKETİM MALLARI	1	241	22	30.000	353
EV TEKSTİLİ, HALI	6	1.034	85	75.210	2.612
GIDA, GIDA İŞLEME, İÇECEK, TEKNOLOJİ VE ENDÜSTRİLERİ	21	2.683	176	95.717	4.930
GÜVENLİK, YANGIN	3	277	38	8.247	358
HAZIR GİYİM, MODA, KUMAŞ, KONFEKSİYON YAN SANAYİİ	8	932	72	51.068	1.695
HEDİYELİK EŞYA, EL SANATLARI	1	131	46	2.000	550
ISITMA, SOĞUTMA, HAVALANDIRMA, DOĞALGAZ VE SİSTEMLERİ	46	6.334	441	280.383	7.527
İŞ VE İNŞAAT MAKİNELERİ	3	544	24	60.007	819
KALİTE KONTROL VE TEKNOLOJİLERİ	4	166	16	6.530	532
KIRTASIYE, BÜRO MALZEMELERİ	1	194	3	15.362	42
KİMYA, KİMYA SANAYİİ, KİMYASAL ÜRÜNLER	6	398	85	15.016	2.297
KİTAP, SÜRELİ YAYIN	8	1.481	18	24.620	315
KOZMETİK, GÜZELLİK, ESTETİK, KİŞİSEL BAKIM	5	565	186	15.433	2.211
LOJİSTİK, TAŞIMACILIK, DEPOLAMA, İSTİFLEME,	5	351	42	11.765	1.237

MADEN, MADENCİLİK, DOĞAL TAŞLAR, MERMER	4	1.849	134	83.999	3.952
MATBAA MAKİNALARI, KAĞIT VE TEKNOLOJİLERİ	1	48	1	2.446	43
METAL İŞLEME, KESME, KAYNAK, AKIŞKAN, DÖKÜM, KALIP, YAN SANAYİLER	15	2.718	224	83.591	4.459
MOBİLYA, MOBİLYA YAN SANAYİİ	13	1.608	29	131.675	763
OTEL, OTEL EKİPMANLARI, RESTORAN, HAVUZ, ENDÜSTRİYEL TEMİZLİK, BAKIM/ONARIM	10	836	14	34.785	425
OTOMOBİL, TİCARİ ARAÇ, MOTOSİKLET, AKSESUAR, OTOMOTİV YAN SANAYİİ, GARAJ EKİPMANLARI, AKARYAKIT İSTASYONLARI	19	1.392	173	160.037	3.686
PAZARLAMA, REKLAMCILIK, BAYİLİK, HALKLA İLİŞK, PROMOSYON, TASARIM, İNSAN KAYNAKLARI	8	1.080	35	29.197	482
PERAKENDECİLİK, MAĞAZA EKİPMANLARI	3	120	0	3.288	0
SANAT	4	299	55	15.557	1.674
PLASTİK, KAUKÇUK VE ENDÜSTRİLERİ	3	1.158	129	12.818	2.342
TIP, TIBBİ CİHAZLAR, LABORATUVAR, DİŞ HEKİMLİĞİ, ECZACILIK, OPTİK	11	2.787	65	45.412	709
SİVİL HAVACILIK	2	165	30	18.338	14.126
SPOR MALZEMELERİ	6	176	0	12.476	0
TARIM, SERACILIK, HAYVANCILIK VE TEKNOLOJİLERİ	26	3.459	103	157.958	724
TEKSTİL, KONFEKSİYON, ÖRGÜ, NAKIŞ MAKİNE VE AKSESUARLARI, İPLİK	7	1.081	38	22.788	615
TURİZM	2	1.042	193	28.345	5.051
UNLU MAMULLER VE TEKNOLOJİLERİ, DONDURMA, PASTA, ŞEKERLEME, DEĞİRMEN MAKİNELERİ	2	207	30	7.622	267
ZÜCACİYE, PORSELEN, SERAMİK	2	454	40	49.044	901
DİĞER	25	1.772	102	60.168	2.404
GENEL FUARLAR	21	2.796	265	138.702	2.481

FUARIN DÜZENLENDİĞİ ŞEHİRLERE GÖRE					
ADANA	17	1.821	22	41.862	218
AFYON	1	76	0	4.750	0
ANKARA	34	2.816	472	86.942	3.782
ANTALYA	23	2.321	71	119.651	720
BURSA	22	2.512	8	115.768	566
ÇORUM	1	100	0	3.250	0
DENİZLİ	6	267	0	22.882	0
DİYARBAKIR	5	404	0	18.396	0
EDİRNE	2	76	0	3.570	0
ERZURUM	1	80	0	4.500	0
ESKİŞEHİR	2	196	0	4.642	0
GAZİANTEP	11	1.263	99	39.685	1.876
GİRESUN	1	86	0	3.000	0
ISPARTA	2	137	1	3.640	40
İSTANBUL	199	33.444	3.941	1.355.130	82.335
İZMİR	31	5.847	522	239.612	6.318
KAHRAMANMARAŞ	2	161	0	6.000	0
KAYSERİ	6	437	4	20.546	138
KIRKLARELİ	4	185	0	25.500	0
KOCAELİ	2	98	0	8.652	0
KONYA	18	1.534	2	47.687	29
KÜTAHYA	1	76	0	2.315	0
MALATYA	4	297	57	10.800	616
MANİSA	4	285	0	10.000	0
MERSİN	6	719	10	32.704	175
MUĞLA	7	458	22	13.506	390
ORDU	3	153	0	7.500	0
SAMSUN	5	222	0	13.202	0
ŞANLIURFA	2	97	0	6.076	0
TEKİRDAĞ	2	147	0	8.924	0
TRABZON	3	209	26	6.200	66
VAN	2	130	4	4.400	80
YALOVA	1	52	4	2.205	86
YOZGAT	1	52	0	3.380	0
TOPLAM	431	56.758	5.265	2.296.877	97.435

Kaynak: TOBB, Fuarlar Müdürlüğü, Çevrimiçi,

<https://tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu/Sayfalar/Istatistikler.php>, 17.05.2019

EK 5. FUAR VERİLERİ 2009

TOBB 2009 YILI FUAR İSTATİSTİKLERİ							
2009 YILI FUAR İSTATİSTİKLERİ	D.F.S.	TOPLAM KATILIMCI	D.Y.K.	TAHSİS EDİLEN TOPLAM STAND ALANI (net / m2)	D.Y.K. TAHSİS EDİLEN TOPLAM STAND ALANI (net / m2)	T.Z.S.	Y.Z.S.
TÜM FUARLAR	367	49.739	5.899	1.886.214	106.487	11.222.418	294.181
FUAR TÜRLERİNE GÖRE							
İHTİSAS FUARLARI	349	47.447	5.542	1.775.691	104.082	8.841.565	257.972
GENEL FUARLAR	18	2.292	357	110.523	2.405	2.380.853	36.209
FUAR NİTELİĞİNE GÖRE							
ULUSAL FUARLAR	288	25.930	2.817	974.472	48.522	7.292.277	142.171
ULUSLARARASI FUARLAR	79	23.809	3.082	911.742	57.965	3.930.141	152.010
FUARDA SERGİLENEN ÜRÜN VE HİZMET GRUPLARINA GÖRE							
AĞAÇ ENDÜSTRİSİ , ORMAN ÜRÜNLERİ	4	850	32	39.610	794	85.672	7.557
ALTIN, MÜCEVHERAT, SAAT	6	1.845	261	36.228	3.005	88.138	10.562
AMBALAJ, ETİKET	6	1.358	52	34.607	738	151.841	8.177
AV, SİLAH, DOĞA SPORLARI	1	128	2	2.503	0	42.923	70
BAHÇE, BAHÇE MOBİLYALARI, PEYZAJ, ÇİÇEKÇİLİK, SÜS BİTKİLERİ, EVCİL HAYVANLAR	4	306	16	20.278	1.061	121.264	4.633
BEBEK, ÇOCUK İHTİYAÇLARI	3	253	2	12.126	88	53.998	1.065

BİLGİSAYAR, BİLGİ TEKNOLOJİLERİ, TELEKOMÜNİKASYON	8	1.500	129	35.841	1.782	216.450	7.710
ÇEVRE, GERİ DÖNÜŞÜM, ATIK YÖNETİMİ, SU TEKNOLOJİLERİ, BELEDİYE, KENT MOBİLYALARI	8	1.003	311	26.405	7.847	83.638	6.820
DENİZCİLİK, YELKENLİ VE MOTORLU DENİZ ARAÇLARI VE SU SPORLARI	6	932	150	55.977	4.815	130.453	7.054
DERİ TEKNOLOJİLERİ, DERİ ÜRÜNLERİ, DERİ KONFEKSİYON, AYAKKABI	12	1.422	48	77.742	815	149.773	8.626
DOĞAL ÜRÜNLER, SAĞLIKLI YAŞAM	3	154	4	5.404	54	18.351	389
EĞİTİM, EĞİTİM EKİPMANLARI VE TEKNOLOJİLERİ	39	2.593	1.401	49.809	17.013	749.072	102
ELEKTRİK, ELEKTRONİK, AYDINLATMA, OTOMASYON	13	1.465	194	50.176	3.690	301.676	13.573
GAYRİMENKUL	1	54	10	1.236	169	1.371	87
ENERJİ	3	358	49	19.593	902	59.560	6.589
EV ELEKTRONİĞİ, ELEKTRİKLİ EV EŞYALARI, DAYANIKLI TÜKETİM MALLARI	2	362	2	6.626	190	33.375	203
EV TEKSTİLİ, HALI	4	869	69	59.586	2.259	146.482	15.383
GIDA, GIDA İŞLEME, İÇECEK, TEKNOLOJİ VE ENDÜSTRİLERİ	18	1.879	126	63.784	1.968	277.747	8.301
GÜVENLİK, YANGIN	2	210	38	6.373	363	40.392	2.771
HAZIR GİYİM, MODA, KUMAŞ, KONFEKSİYON YAN SANAYİİ	6	575	29	33.880	585	96.384	6.007
HEDİYELİK EŞYA, EL SANATLARI	1	174	48	2.000	600	40.808	1.200

ISITMA, SOĞUTMA, HAVALANDIRMA, DOĞALGAZ VE SİSTEMLERİ, İNŞAAT MALZEMELERİ, BANYO, MUTFAK, SERAMİK, NALBURİYE, HIRDAVAT, TESİSAT	42	4.733	236	183.835	3.871	840.738	23.553
İŞ VE İNŞAAT MAKİNELERİ	2	329	14	36.262	4.069	55.440	1.507
KALİTE KONTROL VE TEKNOLOJİLERİ	1	37	1	1.240	36	2.419	24
KIRTASIYE, BÜRO MALZEMELERİ	1	155	4	12.170	93	11.338	191
KİMYA, KİMYA SANAYİİ, KİMYASAL ÜRÜNLER	3	486	87	6.566	1.749	28.430	3.810
KİTAP, SÜRELİ YAYIN	9	1.252	56	26.966	1.218	1.069.822	1.350
KOZMETİK, GÜZELLİK, ESTETİK, KİŞİSEL BAKIM	3	380	148	8.249	1.809	52.638	2.458
LOJİSTİK, TAŞIMACILIK, DEPOLAMA, İSTİFLEME,	3	229	15	6.929	232	69.303	1.743
MADEN, MADENCİLİK, DOĞAL TAŞLAR, MERMER	3	1.572	114	62.465	2.682	83.321	7.003
METAL İŞLEME, KESME, KAYNAK, AKIŞKAN, DÖKÜM, KALIP, YAN SANAYİLER	19	2.849	227	84.053	4.276	421.103	12.815
MOBİLYA, MOBİLYA YAN SANAYİİ	11	1.468	27	111.762	1.023	324.074	13.704
OTEL, OTEL EKİPMANLARI, RESTORAN, HAVUZ, ENDÜSTRİYEL TEMİZLİK, BAKIM/ONARIM	7	643	18	37.495	406	130.929	3.576
OTOMOBİL, TİCARİ ARAÇ, MOTOSİKLET, AKSESUAR, OTOMOTİV YAN SANAYİİ, GARAJ EKİPMANLARI, AKARYAKIT İSTASYONLARI	16	1.791	332	90.523	4.156	664.611	8.482
PAZARLAMA, REKLAMCILIK, BAYİLİK, HALKLA İLİŞKİLER, PROMOSYON, TASARIM, İNSAN KAYNAKLARI	9	1.014	44	31.709	435	74.104	2.511
PERAKENDECİLİK, MAĞAZA EKİPMANLARI	2	116	2	2.358	4	19.765	1.188

SANAT	4	622	85	19.363	3.211	410.376	5.887
PLASTİK, KAÜÇUK VE ENDÜSTRİLERİ	2	912	110	20.109	1.545	60.842	4.496
TIP, TIBBİ CİHAZLAR, LABORATUVAR, DİŞ HEKİMLİĞİ, ECZACILIK, OPTİK	7	1.881	80	26.068	1.325	83.257	7.269
SİVİL HAVACILIK	1	464	153	22.025	5.292	42.789	1.878
SPOR MALZEMELERİ	2	74	0	4.261	0	14.408	40
TARIM, SERACILIK, HAYVANCILIK VE TEKNOLOJİLERİ	29	3.831	175	165.682	6.637	1.142.129	11.751
TEKSTİL, KONFEKSİYON, ÖRGÜ, NAKİŞ MAKİNE VE AKSESUARLARI, İPLİK	4	1.053	168	23.052	5.214	55.154	4.310
TURİZM	5	1.305	238	32.801	1.950	127.804	12.921
UNLU MAMULLER VE TEKNOLOJİLERİ, DONDURMA, PASTA, ŞEKERLEME, DEĞİRMEN MAKİNELERİ	1	62	28	573	288	1.030	237
ZÜCACİYE, PORSELEN, SERAMİK	2	543	56	70.000	1.028	28.903	1.766
DİĞER	12	1.356	151	49.391	2.795	137.470	6.623
GENEL FUARLAR	17	2.292	357	110.523	2.405	2.380.853	36.209
TOPLAM	367	49.739	5.899	1.886.214	106.487	11.222.418	294.181
FUARIN DÜZENLENDİĞİ ŞEHİRLERE GÖRE							
ADANA	19	1.356	47	31.312	335	951.853	11.393
ADAPAZARI	1	45	0	2.100	0	3.400	0
AFYON	1	55	0	4.550	0	26.348	0
ANKARA	29	2.635	580	103.548	14.865	403.747	6.901
ANTALYA	17	1.703	162	72.500	3.425	341.965	4.387

BODRUM /MUĞLA	3	228	10	6.512	302	28.229	1.289
BURSA	22	2.198	43	67.553	496	1.112.927	1.835
ÇORLU/TEKİRDAĞ	1	35	0	5.500	0	12.000	0
ÇORUM	3	132	0	4.840	0	58.662	0
DENİZLİ	3	162	0	6.723	0	69.300	0
DİYARBAKIR	4	436	1	17.182	65	146.891	2.528
EDİRNE	2	90	0	4.640	0	18.900	460
ERZURUM	1	76	0	4.500	0	26.000	250
ESKİŞEHİR	3	170	20	5.020	288	15.849	573
FİNİKE/ANTALYA	2	102	1	13.800	40	38.750	500
GAZİANTEP	8	1.226	95	37.909	964	188.621	6.930
ISPARTA	4	255	1	7.250	21	71.505	42
İNEGÖL/BURSA	3	334	0	29.000	0	22.130	562
İSTANBUL	154	28.436	4.156	1.072.720	77.055	3.792.901	205.603
İZMİR	25	5.107	595	209.077	6.378	2.153.122	8.834
KAHRAMANMARAŞ	3	242	0	8.775	210	70.600	700
KAYSERİ	7	640	99	22.722	279	160.350	1.700
LÜLEBURGAZ/KIRKLARELİ	1	45	0	7.000	0	22.000	0
KONYA	18	1.408	4	49.842	361	351.243	1.238
KÜTAHYA	3	222	0	9.047	0	214.932	0
MALATYA	2	150	58	6.000	800	95.000	31.000
MANİSA	6	338	0	15.700	0	407.000	0
MERSİN	6	777	14	19.841	273	93.046	707
MUĞLA	1	65	0	1.750	0	18.000	976
MARMARİS/MUĞLA	2	105	0	4.110	0	22.634	1.043
ORDU	2	104	0	3.200	0	80.000	800
SAMSUN	1	72	0	4.200	0	14.850	110
ŞANLIURFA	1	42	0	1.150	0	12.000	300
TEKİRDAĞ	1	122	0	6.158	0	33.500	663
TRABZON	4	267	0	6.358	0	29.164	807
VAN	1	106	7	5.040	150	70.000	2.000
YALOVA	2	168	6	4.585	180	24.999	50

YOZGAT	1	85	0	4.500	0	20.000	0
TOPLAM	367	49.739	5.899	1.886.214	106.487	11.222.418	294.181

Kaynak: TOBB, Fuarlar Müdürlüğü, Çevrimiçi,
<https://tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu/Sayfalar/Istatistikler.php>, 17.05.2019

EK 6. FUAR VERİLERİ 2010

TOBB 2010 YILI FUAR İSTATİSTİKLERİ							
2010 YILI FUAR İSTATİSTİKLERİ	D.F.S.	TOPLAM KATILIMCI	D.Y.K.	T.Z.S.	Y.Z.S.	TAHSİS EDİLEN TOPLAM STAND ALANI (net / m2)	D.Y.K. TAHSİS EDİLEN TOPLAM STAND ALANI (net / m2)
TÜM FUARLAR	369	53.517	5.904	13.619.650	330.577	2.241.945	121.752
FUAR TÜRLERİNE GÖRE							
İHTİSAS FUARLARI	351	50.991	5.553	11.214.028	322.062	2.128.065	118.806
GENEL FUARLAR	17	2.526	351	2.405.622	8.515	113.880	2.946
FUAR NİTELİĞİNE GÖRE							
ULUSAL FUARLAR	280	27.118	2.701	8.495.905	126.927	1.077.778	46.332
ULUSLARARASI FUARLAR	88	26.399	3.203	5.123.745	203.650	1.164.167	75.420
FUARDA SERGİLENEN ÜRÜN VE HİZMET GRUPLARINA GÖRE							
AĞAÇ ENDÜSTRİSİ , ORMAN ÜRÜNLERİ	3	826	46	88.291	9.479	27.288	1.704
ALTIN, MÜCEVHERAT, SAAT	7	1.558	227	119.108	13.343	45.809	2.997
AMBALAJ, ETİKET	5	1.311	55	119.967	7.532	35.463	831

AV, SİLAH, DOĞA SPORLARI	2	212	6	59.172	470	5.174	88
BAHÇE, BAHÇE MOBİLYALARI, PEYZAJ, ÇİÇEKÇİLİK, SÜS BİTKİLERİ, EVCİL HAYVANLAR	4	365	19	133.961	2.722	14.162	533
BALIKÇILIK, SU ÜRÜNLERİ	1	183	22	6.681	802	3.720	335
BEBEK, ÇOCUK İHTİYAÇLARI	3	343	10	30.427	918	16.999	290
BİLGİSAYAR, BİLGİ TEKNOLOJİLERİ, TELEKOMÜNİKASYON	4	1.168	138	266.032	10.347	24.758	4.798
ÇEVRE, GERİ DÖNÜŞÜM, ATIK YÖNETİMİ, SU TEKNOLOJİLERİ, BELEDİYE, KENT MOBİLYALARI	11	1.178	236	102.845	3.265	33.919	3.293
DENİZCİLİK, YELKENLİ VE MOTORLU DENİZ ARAÇLARI VE SU SPORLARI	5	732	23	214.296	5.139	47.048	384
DERİ TEKNOLOJİLERİ, DERİ ÜRÜNLERİ, DERİ KONFEKSİYON, AYAKKABI	9	1.739	45	160.954	8.832	82.774	953
DOĞAL ÜRÜNLER, SAĞLIKLI YAŞAM	2	142	0	11.050	171	2.895	0
EĞİTİM, EĞİTİM EKİPMANLARI VE TEKNOLOJİLERİ	33	2.151	1.273	775.563	491	34.002	15.536
ELEKTRİK, ELEKTRONİK, AYDINLATMA, OTOMASYON	9	1.661	136	256.437	8.206	37.600	2.386
GAYRİMENKUL	3	164	22	27.100	2.060	6.200	2.800
ENERJİ	5	1.512	173	37.506	3.377	16.586	3.892
EV ELEKTRONİĞİ, ELEKTRİKLİ EV EŞYALARI, DAYANIKLI TÜKETİM MALLARI	5	852	140	68.702	3.848	79.282	2.300
EV TEKSTİLİ, HALI	5	940	104	170.245	25.440	68.497	2.989

GIDA, GIDA İŞLEME, İÇECEK, TEKNOLOJİ VE ENDÜSTRİLERİ	20	2.248	113	550.471	13.974	80.660	3.787
GÜVENLİK, YANGIN	1	139	25	16.354	1.251	4.787	360
HAZIR GİYİM, MODA, KUMAŞ, KONFEKSİYON YAN SANAYİİ	4	423	87	48.565	6.456	19.748	1.801
ISITMA, SOĞUTMA, HAVALANDIRMA, DOĞALGAZ VE SİSTEMLERİ, İNŞAAT MALZEMELERİ, BANYO, MUTFAK, SERAMİK, NALBURİYE, HIRDAVAT, TESİSAT	39	6.463	638	957.614	35.711	269.534	8.408
İŞ VE İNŞAAT MAKİNELERİ	2	400	33	59.129	1.123	48.532	546
KIRTASIYE, BÜRO MALZEMELERİ	1	151	2	12.555	232	12.819	21
KİMYA, KİMYA SANAYİİ, KİMYASAL ÜRÜNLER	1	312	112	15.210	1.478	8.283	1.895
KİTAP, SÜRELİ YAYIN	10	1.644	23	1.314.263	1.318	161.248	474
KOZMETİK, GÜZELLİK, ESTETİK, KİŞİSEL BAKIM	3	432	148	37.251	3.117	10.717	2.057
LOJİSTİK, TAŞIMACILIK, DEPOLAMA, İSTİFLEME,	5	391	26	89.829	2.417	9.850	394
MADEN, MADENCİLİK, DOĞAL TAŞLAR, MERMER	3	723	56	60.947	4.656	22.679	605
MATBAA MAKİNALARI, KAĞIT VE TEKNOLOJİLERİ	2	232	13	21.838	1.978	6.663	202
METAL İŞLEME, KESME, KAYNAK, AKIŞKAN, DÖKÜM, KALIP, YAN SANAYİLER	13	3.530	367	405.575	15.672	107.593	6.658
MOBİLYA, MOBİLYA YAN SANAYİİ	12	1.621	15	465.462	21.190	122.663	510
OTEL, OTEL EKİPMANLARI, RESTORAN, HAVUZ, ENDÜSTRİYEL TEMİZLİK, BAKIM/ONARIM	7	509	13	90.780	1.963	22.420	488

OTOMOBİL, TİCARİ ARAÇ, MOTOSİKLET, AKSESUAR, OTOMOTİV YAN SANAYİİ, GARAJ EKİPMANLARI, AKARYAKIT İSTASYONLARI	16	954	161	1.108.695	8.018	108.068	2.674
PAZARLAMA, REKLAMCILIK, BAYİLİK, HALKLA İLİŞKİLER, PROMOSYON, TASARIM, İNSAN KAYNAKLARI	10	935	35	93.835	5.145	33.806	1.421
PERAKENDECİLİK, MAĞAZA EKİPMANLARI	2	98	0	8.880	102	2.595	0
SANAT	3	245	94	467.199	8.850	15.145	3.849
PLASTİK, KAUKUK VE ENDÜSTRİLERİ	2	851	119	35.013	4.218	21.516	1.836
TIP, TIBBİ CİHAZLAR, LABORATUVAR, DIŞ HEKİMLİĞİ, ECZACILIK, OPTİK	9	1.936	81	243.586	6.642	29.177	873
SİVİL HAVACILIK	1	134	25	28.752	5.396	31.198	19.572
SPOR MALZEMELERİ	2	169	0	11.869	54	8.695	0
TARIM, SERACILIK, HAYVANCILIK VE TEKNOLOJİLERİ	34	4.669	168	1.711.982	19.520	212.613	2.581
TEKSTİL, KONFEKSİYON, ÖRGÜ, NAKIŞ MAKİNE VE AKSESUARLARI, İPLİK	5	978	84	134.887	15.027	35.979	1.574
TURİZM	5	1.541	188	167.544	14.194	36.878	5.847
UNLU MAMULLER VE TEKNOLOJİLERİ, DONDURMA, PASTA, ŞEKERLEME, DEĞİRMEN MAKİNELERİ	1	264	25	44.300	1.641	17.853	350
DİĞER	19	1.741	210	313.176	13.569	74.372	3.681
GENEL FUARLAR	21	2.747	368	2.455.752	9.223	123.678	3.179
TOPLAM	369	53.517	5.904	13.619.650	330.577	2.241.945	121.752
FUARIN DÜZENLENDİĞİ ŞEHİRLERE GÖRE							
ADANA	14	1.414	32	790.046	10.205	30.685	237

AFYONKARAHİSAR	1	62	0	36.975	0	5.000	0
ANKARA	25	2.161	465	520.498	11.461	74.349	6.260
ANTALYA	18	1.975	218	380.600	7.278	83.736	3.786
BALIKESİR	1	130	0	140.000	500	5.000	0
BURSA	25	2.694	73	1.366.166	4.528	109.191	741
ÇORUM	10	311	0	130.692	181	14.821	0
DENİZLİ	2	142	1	109.021	253	9.698	12
DİYARBAKIR	8	717	0	397.451	3.572	22.906	0
EDİRNE	1	53	0	17.000	170	2.059	0
ESKİŞEHİR	1	33	20	637	2	1.020	262
GAZİANTEP	10	1.096	45	181.809	10.162	44.391	861
ISPARTA	2	136	0	36.500	0	3.420	0
İSTANBUL	168	32.119	4.359	5.284.035	254.060	1.393.560	100.925
İZMİR	23	5.407	635	2.033.277	10.233	218.739	7.853
KAHRAMANMARAŞ	1	107	0	23.060	540	2.565	0
KASTAMONU	1	23	0	4.500	0	3.900	0
KAYSERİ	5	564	23	218.956	824	22.800	200
KIRKLARELİ	1	45	0	50.500	0	8.000	0
KONYA	11	1.188	1	351.665	595	33.350	15
KÜTAHYA	3	261	0	339.626	0	8.752	0
MALATYA	3	251	0	149.200	0	39.400	0
MANİSA	4	223	0	271.100	0	10.700	0
MERSİN	6	817	7	138.664	1.351	27.805	102
MUĞLA	8	557	7	275.838	9.407	19.687	268
ORDU	2	80	0	86.000	1.100	3.200	0
SAMSUN	2	131	0	13.290	233	6.200	0
TEKİRDAĞ	3	214	7	77.709	2.566	12.006	80
TRABZON	3	135	0	30.519	533	5.504	0
VAN	2	128	1	80.475	700	2.904	12
YALOVA	2	149	10	14.719	123	4.498	138
YOZGAT	2	162	0	65.000	0	10.896	0
ZONGULDAK	1	32	0	4.122	0	1.203	0

TOPLAM	369	53.517	5.904	13.619.650	330.577	2.241.945	121.752
--------	-----	--------	-------	------------	---------	-----------	---------

Kaynak: TOBB, Fuarlar Müdürlüğü, Çevrimiçi,
<https://tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu/Sayfalar/Istatistikler.php>, 17.05.2019

EK 7. FUAR VERİLERİ 2011

TOBB 2011 YILI FUAR İSTATİSTİKLERİ							
2011 YILI FUAR İSTATİSTİKLERİ	D.F.S.	TOPLAM KATILIMCI	D.Y.K.	T.Z.S.	Y.Z.S.	TAHSİS EDİLEN TOPLAM STAND ALANI (net / m2)	D.Y.K. TAHSİS EDİLEN TOPLAM STAND ALANI (net / m2)
TÜM FUARLAR	425	56.855	7.143	14.390.656	666.250	2.381.872	138.244
FUAR TÜRLERİNE GÖRE							
İHTİSAS FUARLARI	411	54.797	6.738	12.195.160	458.829	2.278.246	133.178
GENEL FUARLAR	14	2.058	405	2.195.496	207.421	103.626	5.066
FUAR NİTELİĞİNE GÖRE							
ULUSAL FUARLAR	322	28.035	2.751	8.875.066	415.502	1.168.848	51.575
ULUSLARARASI FUARLAR	103	28.820	4.392	5.515.590	250.748	1.213.024	86.669
FUARDA SERGİLENEN ÜRÜN VE HİZMET GRUPLARINA GÖRE							
AĞAÇ ENDÜSTRİSİ , ORMAN ÜRÜNLERİ	2	416	3	75.345	6.197	18.839	40
ALTIN, MÜCEVHERAT, SAAT	7	1.383	214	93.339	11.809	45.129	2.643
AMBALAJ, ETİKET	6	1.394	72	132.006	7.177	38.635	1.063
AV, SİLAH, DOĞA SPORLARI	3	280	4	69.196	1.326	9.005	60

BAHÇE, BAHÇE MOBİLYALARI, PEYZAJ, ÇİÇEKÇİLİK, SÜS BİTKİLERİ, EVCİL HAYVANLAR	3	415	56	35.827	1.468	19.910	1.848
BEBEK, ÇOCUK İHTİYAÇLARI	4	461	19	33.065	2.820	25.469	592
BİLGİSAYAR, BİLGİ TEKNOLOJİLERİ, TELEKOMÜNİKASYON	4	1.227	160	364.465	13.260	21.510	4.326
ÇEVRE, GERİ DÖNÜŞÜM, ATIK YÖNETİMİ, SU TEKNOLOJİLERİ, BELEDİYE, KENT MOBİLYALARI	13	1.144	211	251.772	10.016	45.185	4.278
DENİZCİLİK, YELKENLİ VE MOTORLU DENİZ ARAÇLARI VE SU SPORLARI	7	895	103	217.950	12.144	67.813	1.507
DERİ TEKNOLOJİLERİ, DERİ ÜRÜNLERİ, DERİ KONFEKSİYON, AYAKKABI	11	1.957	77	191.932	9.452	118.937	1.430
DOĞAL ÜRÜNLER, SAĞLIKLI YAŞAM	2	183	3	11.166	136	3.206	36
EĞİTİM, EĞİTİM EKİPMANLARI VE TEKNOLOJİLERİ	37	2.123	1.423	680.284	136	32.845	16.867
ELEKTRİK, ELEKTRONİK, AYDINLATMA, OTOMASYON	11	1.496	227	285.855	9.440	51.417	3.360
GAYRİMENKUL	4	173	21	44.173	6.013	5.221	3.204
ENERJİ	4	444	113	70.586	10.748	23.324	3.608
EV ELEKTRONİĞİ, ELEKTRİKLİ EV EŞYALARI, DAYANIKLI TÜKETİM MALLARI	5	685	85	105.332	2.629	65.792	1.583
EV TEKSTİLİ, HALI	6	997	89	221.395	49.084	81.464	2.772
GIDA, GIDA İŞLEME, İÇECEK, TEKNOLOJİ VE ENDÜSTRİLERİ	26	3.161	105	667.220	20.059	104.769	2.078
GÜVENLİK, YANGIN	4	260	50	44.053	2.213	8.391	569

HAZIR GIYİM, MODA, KUMAŞ, KONFEKSİYON YAN SANAYİİ	8	742	80	83.012	7.977	49.299	1.682
HEDİYELİK EŞYA, EL SANATLARI	5	533	105	115.069	4.819	14.193	1.654
ISITMA, SOĞUTMA, HAVALANDIRMA, DOĞALGAZ VE SİSTEMLERİ, İNŞAAT MALZEMELERİ, BANYO, MUTFAK, SERAMİK, NALBURİYE, HIRDAVAT, TESİSAT	44	4.792	304	947.117	41.220	207.887	10.214
İŞ VE İNŞAAT MAKİNELERİ	4	658	16	88.221	2.595	64.460	5.141
KALİTE KONTROL VE TEKNOLOJİLERİ	2	147	51	7.888	1.083	4.793	1.125
KIRTASIYE, BÜRO MALZEMELERİ	1	149	1	11.364	316	12.903	20
KİMYA, KİMYA SANAYİİ, KİMYASAL ÜRÜNLER	3	326	134	43.191	6.451	9.438	2.234
KİTAP, SÜRELİ YAYIN	9	1.516	27	1.328.500	759	31.525	394
KOZMETİK, GÜZELLİK, ESTETİK, KİŞİSEL BAKIM	4	551	197	73.087	3.853	12.966	2.535
LOJİSTİK, TAŞIMACILIK, DEPOLAMA, İSTİFLEME,	5	649	135	123.308	5.440	17.974	1.728
MADEN, MADENCİLİK, DOĞAL TAŞLAR, MERMER	5	1.966	139	117.639	9.726	73.986	2.986
MATBAA MAKİNALARI, KAĞIT VE TEKNOLOJİLERİ	1	40	0	33.250	833	794	0
METAL İŞLEME, KESME, KAYNAK, AKIŞKAN, DÖKÜM, KALIP, YAN SANAYİLER	17	2.632	334	444.183	13.398	74.292	5.552
MOBİLYA, MOBİLYA YAN SANAYİİ	16	2.333	68	449.059	29.553	169.095	2.028

OTEL, OTEL EKİPMANLARI, RESTORAN, HAVUZ, ENDÜSTRİYEL TEMİZLİK, BAKIM/ONARIM	7	596	7	121.952	9.444	24.548	2.052
OTOMOBİL, TİCARİ ARAÇ, MOTOSİKLET, AKSESUAR, OTOMOTİV YAN SANAYİİ, GARAJ EKİPMANLARI, AKARYAKIT İSTASYONLARI	12	2.006	505	549.479	10.076	115.047	6.565
PAZARLAMA, REKLAMCILIK, BAYİLİK, HALKLA İLİŞKİLER, PROMOSYON, TASARIM, İNSAN KAYNAKLARI	8	1.302	48	101.153	7.439	34.202	1.470
PERAKENDEÇİLİK, MAĞAZA EKİPMANLARI	4	279	1	51.118	4.666	5.502	12
SANAT	4	200	71	490.750	14.562	18.547	2.840
PLASTİK, KAUKUK VE ENDÜSTRİLERİ	1	983	176	31.503	4.167	23.891	2.535
TIP, TIBBİ CİHAZLAR, LABORATUVAR, DIŞ HEKİMLİĞİ, ECZACILIK, OPTİK	10	1.874	140	292.804	15.763	27.443	1.973
SAVUNMA SANAYİİ VE ASKERİ HAVACILIK	1	430	222	52.502	2.704	23.509	6.077
SPOR MALZEMELERİ	1	66	2	30.096	8.129	5.634	48
TARIM, SERACILIK, HAYVANCILIK VE TEKNOLOJİLERİ	42	6.029	264	2.304.441	25.255	287.168	5.777
TEKSTİL, KONFEKSİYON, ÖRGÜ, NAKIŞ MAKİNE VE AKSESUARLARI, İPLİK	6	775	42	83.676	9.248	20.481	711
TURİZM	8	1.931	325	229.561	16.004	45.482	7.539
UNLU MAMULLER VE TEKNOLOJİLERİ, DONDURMA, PASTA, ŞEKERLEME, DEĞİRMEN MAKİNELERİ	2	206	13	39.720	1.155	7.832	363
DİĞER	23	2.126	347	404.856	27.077	110.994	6.759
GENEL FUARLAR	13	1.924	354	2.147.196	206.411	101.126	4.366
TOPLAM	425	56.855	7.143	14.390.656	666.250	2.381.872	138.24 4

FUARLARIN DÜZENLENDİĞİ ŞEHİRLERE GÖRE							
ADANA	17	1.347	58	1.007.960	11.331	55.548	788
AFYONKARAHİSAR	1	91	0	68.728	0	4.785	0
ANKARA	24	2.537	518	454.912	23.679	123.785	15.912
ANTALYA	23	2.441	199	469.352	10.961	104.608	3.798
BALIKESİR	2	367	3	124.982	108	15.733	150
BURSA	27	2.830	67	1.521.193	4.604	129.209	1.033
ÇANAKKALE	1	45	0	34.000	120	6.000	0
ÇORUM	2	96	4	54.598	0	3.800	42
DENİZLİ	4	377	0	138.847	274	13.179	0
DİYARBAKIR	12	729	0	438.296	2.028	23.217	0
EDİRNE	1	48	0	35.000	1.000	7.000	0
ERZURUM	1	86	0	45.000	0	6.000	0
ESKİŞEHİR	1	133	0	94.123	0	3.573	0
GAZİANTEP	11	987	59	189.828	18.235	50.578	601
GİRESUN	1	75	0	20.512	1.270	2.500	0
ISPARTA	2	144	0	41.000	0	3.760	0
İSTANBUL	204	32.868	5.535	5.241.233	361.305	1.330.987	106.587
İZMİR	27	5.984	657	2.272.002	13.056	259.035	8.334
İZMİT	1	29	0	3.891	0	1.330	0
KAYSERİ	4	500	1	259.501	873	29.866	28
KIRKLARELİ	1	42	0	30.000	0	10.000	0
KONYA	16	1.776	4	463.030	996	55.608	72
KÜTAHYA	2	185	0	78.768	198.785	6.460	188
MALATYA	4	325	0	209.800	0	13.294	0
MANİSA	3	191	0	324.000	0	8.200	0
MERSİN	5	740	25	83.258	752	22.956	453
MUĞLA	9	668	3	251.746	7.865	23.012	108
ORDU	3	147	0	121.000	1.724	5.240	0
SAMSUN	2	156	0	24.200	364	9.000	0
TEKİRDAĞ	2	107	2	56.855	358	9.886	18

TOKAT	1	130	0	70.000	0	6.000	0
TRABZON	7	409	8	54.041	2.555	12.523	132
VAN	3	168	0	71.000	4.007	17.800	0
YOZGAT	1	97	0	38.000	0	7.400	0
TOPLAM	425	56.855	7.143	14.390.656	666.250	2.381.872	138.244

Kaynak: TOBB, Fuarlar Müdürlüğü, Çevrimiçi,
<https://tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu/Sayfalar/Istatistikler.php>, 17.05.2019

EK 8. FUAR VERİLERİ 2012

TOBB 2012 YILI FUAR İSTATİSTİKLERİ							
2012 YILI FUAR İSTATİSTİKLERİ	D.F.S.	TOPLAM KATILIMCI	D.Y.K.	T.Z.S.	Y.Z.S.	TAHSİS EDİLEN TOPLAM STAND ALANI (net / m2)	D.Y.K. TAHSİS EDİLEN TOPLAM STAND ALANI (net / m2)
TÜM FUARLAR	409	63.076	25.358	15.894.454	466.495	2.811.103	151.331
FUAR TÜRLERİNE GÖRE							
İHTİSAS FUARLARI	399	61.205	25.158	13.627.696	463.180	2.711.842	148.932
GENEL FUARLAR	10	1.871	200	2.266.758	3.315	99.261	2.399
FUAR NİTELİĞİNE GÖRE							
ULUSAL FUARLAR	294	27.724	20.899	8.913.447	192.120	1.209.332	48.953
ULUSLARARASI FUARLAR	115	35.352	4.459	6.981.007	274.375	1.601.771	102.378
FUARDA SERGİLENEN ÜRÜN VE HİZMET GRUPLARINA GÖRE							
AĞAÇ ENDÜSTRİSİ , ORMAN ÜRÜNLERİ	2	467	3	88.397	7.056	20.341	95
ALTIN, MÜCEVHERAT, SAAT	7	1.454	185	79.100	12.438	54.642	2.429

AMBALAJ, ETİKET	5	1.376	106	127.437	8.347	43.932	1.479
AV, SİLAH, DOĞA SPORLARI	4	407	50	73.809	1.233	14.012	746
BAHÇE, BAHÇE MOBİLYALARI, PEYZAJ, ÇİÇEKÇİLİK, SÜS BİTKİLERİ, EVCİL HAYVANLAR	5	510	104	44.505	1.734	23.166	2.397
BALIKÇILIK, SU ÜRÜNLERİ	2	285	41	4.692	857	5.400	724
BEBEK, ÇOCUK İHTİYAÇLARI	4	557	14	49.904	1.654	35.940	638
BİLGİSAYAR, BİLGİ TEKNOLOJİLERİ, TELEKOMÜNİKASYON	10	1.514	278	453.766	19.952	30.608	3.147
ÇEVRE, GERİ DÖNÜŞÜM, ATIK YÖNETİMİ, SU TEKNOLOJİLERİ, BELEDİYE, KENT MOBİLYALARI	12	1.133	152	126.641	2.668	42.479	4.203
DENİZCİLİK, YELKENLİ VE MOTORLU DENİZ ARAÇLARI VE SU SPORLARI	6	1.240	16	171.941	5.062	86.483	2.121
DERİ TEKNOLOJİLERİ, DERİ ÜRÜNLERİ, DERİ KONFEKSİYON, AYAKKABI	11	2.331	107	215.740	18.417	131.529	2.142
DOĞAL ÜRÜNLER, SAĞLIKLI YAŞAM	3	300	9	29.065	479	5.058	122
EĞİTİM, EĞİTİM EKİPMANLARI VE TEKNOLOJİLERİ	33	2.400	1.319	602.860	77	41.820	16.048
ELEKTRİK, ELEKTRONİK, AYDINLATMA, OTOMASYON	12	1.430	233	317.410	14.292	45.881	3.150
GAYRİMENKUL	2	97	10	9.780	340	2.300	290
ENERJİ	6	431	122	35.863	5.244	14.184	3.024
EV ELEKTRONİĞİ, ELEKTRİKLİ EV EŞYALARI, DAYANIKLI TÜKETİM MALLARI	2	203	0	101.350	285	15.188	0

EV TEKSTİLİ, HALI	6	1.251	262	163.002	37.102	104.966	6.649
GIDA, GIDA İŞLEME, İÇECEK, TEKNOLOJİ VE ENDÜSTRİLERİ	18	2.518	130	506.417	14.405	93.639	2.296
GÜVENLİK, YANGIN	4	442	112	78.458	6.308	8.910	843
HAZIR GİYİM, MODA, KUMAŞ, KONFEKSİYON YAN SANAYİİ	8	650	28	60.833	11.486	32.795	857
HEDİYELİK EŞYA, EL SANATLARI	1	153	7	9.249	633	8.068	140
ISITMA, SOĞUTMA, HAVALANDIRMA, DOĞALGAZ VE SİSTEMLERİ, İNŞAAT MALZEMELERİ, BANYO, MUTFAK, SERAMİK, NALBURİYE, HIRDAVAT, TESİSAT	32	4.621	449	944.370	32.463	224.546	7.410
İŞ VE İNŞAAT MAKİNELERİ	3	539	78	67.694	2.065	48.130	1.941
KALİTE KONTROL VE TEKNOLOJİLERİ	1	50	48	2.748	386	753	645
KIRTASIYE, BÜRO MALZEMELERİ	1	191	4	12.020	567	15.025	80
KİMYA, KİMYA SANAYİİ, KİMYASAL ÜRÜNLER	2	439	129	23.977	2.738	15.315	2.111
KİTAP, SÜRELİ YAYIN	12	1.769	29	1.968.994	1.590	38.586	540
KOZMETİK, GÜZELLİK, ESTETİK, KİŞİSEL BAKIM	7	797	266	98.963	5.300	22.213	3.894
LOJİSTİK, TAŞIMACILIK, DEPOLAMA, İSTİFLEME,	4	413	102	124.672	4.718	11.867	1.661
MADEN, MADENCİLİK, DOĞAL TAŞLAR, MERMER	5	2.321	192	115.666	11.335	115.223	4.842

MATBAA MAKİNALARI, KAĞIT VE TEKNOLOJİLERİ	1	47	0	36.420	158	983	0
METAL İŞLEME, KESME, KAYNAK, AKIŞKAN, DÖKÜM, KALIP, YAN SANAYİLER	17	6.462	647	547.964	22.014	161.697	13.215
MOBİLYA, MOBİLYA YAN SANAYİİ	14	1.785	26	435.433	28.505	169.209	1.323
OTEL, OTEL EKİPMANLARI, RESTORAN, HAVUZ, ENDÜSTRİYEL TEMİZLİK, BAKIM/ONARIM	6	652	18	98.448	6.730	42.678	434
OTOMOBİL, TİCARİ ARAÇ, MOTOSİKLET, AKSESUAR, OTOMOTİV YAN SANAYİİ, GARAJ EKİPMANLARI, AKARYAKIT İSTASYONLARI	12	842	157	861.267	2.349	100.383	2.791
PAZARLAMA, REKLAMCILIK, BAYİLİK, HALKLA İLİŞKİLER, PROMOSYON, TASARIM, İNSAN KAYNAKLARI	6	876	47	109.129	3.608	25.133	600
PERAKENDECİLİK, MAĞAZA EKİPMANLARI	4	255	1	57.469	2.426	6.480	24
SANAT	3	258	80	526.200	18.860	13.720	3.244
PLASTİK, KAUKÇUK VE ENDÜSTRİLERİ	3	1.400	248	49.781	6.518	34.318	3.771
TIP, TIBBİ CİHAZLAR, LABORATUVAR, DİŞ HEKİMLİĞİ, ECZACILIK, OPTİK	11	1.926	163	171.582	11.816	38.528	1.911
SİVİL HAVACILIK	2	268	29	44.106	6.613	37.207	19.228
SPOR MALZEMELERİ	2	99	2	39.709	14.548	8.479	67
TARIM, SERACILIK, HAYVANCILIK VE TEKNOLOJİLERİ	42	6.084	134	2.896.239	27.179	345.388	2.494
TEKSTİL, KONFEKSİYON, ÖRGÜ, NAKIŞ MAKİNE VE AKSESUARLARI, İPLİK	8	2.064	260	212.355	24.785	76.310	7.080
TURİZM	10	2.320	377	308.538	18.273	63.335	7.523

UNLU MAMULLER VE TEKNOLOJİLERİ, DONDURMA, PASTA, ŞEKERLEME, DEĞİRMEN MAKİNELERİ	2	276	34	73.859	3.884	21.068	817
ZÜCACİYE, PORSELEN, SERAMİK	2	876	34	46.637	3.288	105.320	1.346
DİĞER	24	2.426	352	403.237	30.395	108.607	6.400
GENEL FUARLAR	10	1.871	200	2.266.758	3.315	99.261	2.399
TOPLAM	409	63.076	7.394	15.894.454	466.495	2.811.103	151.331
FUARLARIN DÜZENLENDİĞİ ŞEHİRLERE GÖRE							
ADANA	15	1.068	72	874.592	4.189	46.631	1.107
ADAPAZARI	1	118	0	12.457	0	5.700	0
AFYONKARAHİSAR	3	154	0	98761	0	12924	0
ANKARA	23	2.045	419	421.628	14.775	93.186	6.377
ANTALYA	24	2.420	152	487.800	12.393	108.444	2.575
AYDIN	1	156	0	103.000	0	11.380	0
BALIKESİR	2	375	0	245.392	113	20.334	0
BURDUR	1	125	0	72.000	1.235	4.560	0
BURSA	30	4.342	65	1.534.971	12.418	132.405	1.864
ÇANAKKALE	1	41	0	27.400	0	6.000	0
ÇORUM	2	180	0	120.000	0	16.200	0
DENİZLİ	5	394	0	168.407	367	20.580	0
DİYARBAKIR	9	531	1	460.074	1.086	21.893	12
EDİRNE	1	28	0	47.000	1.000	6.500	0
ERZURUM	1	120	0	70.000	0	8.000	0
ESKİŞEHİR	1	152	0	113.121	3.116	6.573	0
GAZİANTEP	11	1.203	9	191.321	24.117	98.744	243
GİRESUN	1	75	0	29.000	0	2.500	0
ISPARTA	2	138	0	34.700	0	3.680	0
İSTANBUL	186	37.743	6.034	5.860.778	361.011	1.659.939	128.624
İZMİR	29	6.440	571	2.364.001	16.468	250.030	8.260

KAYSERİ	4	497	12	269.699	561	38.762	559
KIRKLARELİ	3	94	0	88.000	0	23.850	0
KONYA	9	1.298	4	408.200	743	57.702	151
KÜTAHYA	2	219	0	186.890	0	9.168	0
MALATYA	6	475	16	510.250	0	16.582	0
MANİSA	3	229	0	348.000	0	8.200	0
MERSİN	5	675	23	92.904	655	19.422	424
MUĞLA	8	585	4	210.129	8.058	23.835	268
ORDU	3	141	0	114.285	960	5.190	0
SAMSUN	4	204	0	38.050	594	14.954	0
TEKİRDAĞ	2	122	0	45.194	234	10.156	0
TRABZON	6	319	0	94.500	172	16.228	575
VAN	4	249	12	73.950	2.230	21.510	292
YOZGAT	1	121	0	78.000	0	9.341	0
TOPLAM	409	63.076	7.394	15.894.454	466.495	2.811.103	151.331

Kaynak: TOBB, Fuarlar Müdürlüğü, Çevrimiçi,
<https://tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu/Sayfalar/Istatistikler.php>, 17.05.2019

EK 9. FUAR VERİLERİ 2013

TOBB 2013 YILI FUAR İSTATİSTİKLERİ							
2013 YILI FUAR İSTATİSTİKLERİ	D.F.S.	TOPLAM KATILIMCI	D.Y.K.	T.Z.S.	Y.Z.S.	TAHSİS EDİLEN TOPLAM STAND ALANI (net / m2)	D.Y.K. TAHSİS EDİLEN TOPLAM STAND ALANI (net / m2)
TÜM FUARLAR	407	60.520	9.053	15.500.048	527.748	2.835.308	166.308
FUAR TÜRLERİNE GÖRE							
İHTİSAS FUARLARI	400	58.703	8.735	13.554.279	524.267	2.726.944	156.775
GENEL FUARLAR	7	1.817	318	1.945.769	3.481	108.364	9.533
FUAR NİTELİĞİNE GÖRE							
ULUSAL FUARLAR	281	23.568	3.339	8.436.459	156.824	1.130.188	57.668
ULUSLARARASI FUARLAR	126	36.952	5.714	7.063.589	370.924	1.705.120	108.640
FUARDA SERGİLENEN ÜRÜN VE HİZMET GRUPLARINA GÖRE							
AĞAÇ ENDÜSTRİSİ , ORMAN ÜRÜNLERİ	3	551	18	114.085	5.584	25.171	284

ALTIN, MÜCEVHERAT, SAAT	6	1.361	231	70.342	10.875	50.905	3.238
AMBALAJ, ETİKET	5	1.333	100	97.982	6.868	43.292	1.527
AV, SİLAH, DOĞA SPORLARI	3	301	51	71.971	975	12.875	917
BAHÇE, BAHÇE MOBİLYALARI, PEYZAJ, ÇİÇEKÇİLİK, SÜS BİTKİLERİ, EVCİL HAYVANLAR	4	430	95	59.813	2.547	23.651	2.601
BALIKÇILIK, SU ÜRÜNLERİ	1	40	4	9.924	518	2.250	60
BEBEK, ÇOCUK İHTİYAÇLARI	4	631	10	50.283	1.396	44.255	518
BİLGİSAYAR, BİLGİ TEKNOLOJİLERİ, TELEKOMÜNİKASYON	8	1.380	161	276.842	19.846	23.303	4.538
ÇEVRE, GERİ DÖNÜŞÜM, ATIK YÖNETİMİ, SU TEKNOLOJİLERİ, BELEDİYE, KENT MOBİLYALARI	10	1.112	186	119.194	2.783	38.542	3.540
DENİZCİLİK, YELKENLİ VE MOTORLU DENİZ ARAÇLARI VE SU SPORLARI	3	608	89	176.237	8.644	66.950	2.987
DERİ TEKNOLOJİLERİ, DERİ ÜRÜNLERİ, DERİ KONFEKSİYON, AYAKKABI	11	2.502	199	188.983	20.121	140.974	3.599
DOĞAL ÜRÜNLER, SAĞLIKLI YAŞAM	3	291	3	29.232	417	4.765	33
EĞİTİM, EĞİTİM EKİPMANLARI VE TEKNOLOJİLERİ	34	2.265	1.629	605.092	4.476	31.342	20.097
ELEKTRİK, ELEKTRONİK, AYDINLATMA, OTOMASYON	11	1.459	355	332.450	10.802	46.727	4.812
GAYRİMENKUL	3	132	5	6.357	626	8.533	99
ENERJİ	7	578	138	80.089	18.207	24.295	2.972
EV ELEKTRONİĞİ, ELEKTRİKLİ EV EŞYALARI, DAYANIKLI TÜKETİM MALLARI	4	340	129	226.538	426	13.151	1.296

EV TEKSTİLİ, HALI	8	1.710	231	263.262	74.202	142.197	5.822
GIDA, GIDA İŞLEME, İÇECEK, TEKNOLOJİ VE ENDÜSTRİLERİ	19	2.879	206	439.647	16.734	86.785	3.444
GÜVENLİK, YANGIN	6	468	128	66.484	3.156	13.157	1.101
HAZIR GİYİM, MODA, KUMAŞ, KONFEKSİYON YAN SANAYİİ	7	610	40	76.836	13.927	37.345	1.347
HEDİYELİK EŞYA, EL SANATLARI	1	115	2	9.215	730	5.825	24
ISITMA, SOĞUTMA, HAVALANDIRMA, DOĞALGAZ VE SİSTEMLERİ, İNŞAAT MALZEMELERİ, BANYO, MUTFAK, SERAMİK, NALBURİYE, HIRDAVAT, TESİSAT	35	4.337	316	952.551	33.160	221.226	6.918
İŞ VE İNŞAAT MAKİNELERİ	4	647	9	92.568	2.545	69.342	150
KALİTE KONTROL VE TEKNOLOJİLERİ	2	93	3	8.560	587	2.825	122
KIRTASIYE, BÜRO MALZEMELERİ	1	189	6	11.602	583	15.256	129
KİMYA, KİMYA SANAYİİ, KİMYASAL ÜRÜNLER	5	452	170	15.874	2.066	13.596	2.974
KİTAP, SÜRELİ YAYIN	12	1.780	25	2.186.241	1.769	41.948	681
KOZMETİK, GÜZELLİK, ESTETİK, KİŞİSEL BAKIM	6	864	275	75.130	5.247	23.493	4.208
LOJİSTİK, TAŞIMACILIK, DEPOLAMA, İSTİFLEME,	5	410	115	158.733	6.129	15.060	1.413
MADEN, MADENCİLİK, DOĞAL TAŞLAR, MERMER	6	1.812	138	93.095	7.288	78.415	2.670
MATBAA MAKİNALARI, KAĞIT VE TEKNOLOJİLERİ	1	520	33	28.342	2.005	13.696	776
METAL İŞLEME, KESME, KAYNAK, AKIŞKAN, DÖKÜM, KALIP, YAN SANAYİLER	14	2.141	198	353.567	9.164	69.342	3.523
MOBİLYA, MOBİLYA YAN SANAYİİ	11	1.935	91	592.189	25.138	172.552	2.092
OTEL, OTEL EKİPMANLARI, RESTORAN, HAVUZ, ENDÜSTRİYEL TEMİZLİK, BAKIM/ONARIM	3	351	12	57.520	1.362	19.850	120
OTOMOBİL, TİCARİ ARAÇ, MOTOSİKLET, AKSESUAR, OTOMOTİV YAN SANAYİİ, GARAJ EKİPMANLARI, AKARYAKIT İSTASYONLARI	13	1.993	582	533.258	15.076	122.939	7.867

PAZARLAMA, REKLAMCILIK, BAYILIK, HALKLA İLİŞKİLER, PROMOSYON, TASARIM, İNSAN KAYNAKLARI	10	1.096	64	115.136	6.234	34.114	1.935
PERAKENDECİLİK, MAĞAZA EKİPMANLARI	3	215	4	21.795	422	10.004	171
SANAT	5	425	147	564.663	35.631	20.540	7.684
PLASTİK, KAUÇUK VE ENDÜSTRİLERİ	2	1.211	250	43.526	6.111	32.637	3.500
TIP, TIBBİ CİHAZLAR, LABORATUVAR, DIŞ HEKİMLİĞİ, ECZACILIK, OPTİK	9	2.002	332	110.707	16.653	50.072	5.055
SAVUNMA SANAYİİ VE ASKERİ HAVACILIK	1	786	331	54.210	3.523	28.596	7.869
SİVİL HAVACILIK	2	144	61	8.472	1.702	1.922	802
SPOR MALZEMELERİ	1	48	0	38.414	14.981	4.680	0
TARIM, SERACILIK, HAYVANCILIK VE TEKNOLOJİLERİ	49	6.944	282	3.268.136	35.539	464.815	6.700
TEKSTİL, KONFEKSİYON, ÖRGÜ, NAKİŞ MAKİNE VE AKSESUARLARI, İPLİK	6	1.588	307	164.718	26.073	50.502	7.766
TURİZM	7	2.194	412	214.426	9.005	46.282	5.167
UNLU MAMULLER VE TEKNOLOJİLERİ, DONDURMA, PASTA, ŞEKERLEME, DEĞİRMEN MAKİNELERİ	3	365	38	43.655	4.387	14.890	1.091
ZÜCCACİYE, PORSELEN, SERAMİK	2	867	17	42.669	3.771	105.500	507
DİĞER	22	2.344	507	344.931	24.256	101.797	10.029
GENEL FUARLAR	6	1.671	318	1.934.502	3.481	103.127	9.533
TOPLAM	407	60.520	9.053	15.500.048	527.748	2.835.308	166.308
FUARLARIN DÜZENLENDİĞİ ŞEHİRLERE GÖRE							
ADANA	14	810	38	979.350	2.803	45.421	1.025
AFYONKARAHİSAR	4	298	6	34.104	1.312	22.094	223
ANKARA	24	2.165	401	413.718	9.334	140.667	5.968
ANTALYA	23	2.251	157	592.722	14.442	107.122	3.094
AYDIN	1	293	0	118.000	0	12.840	0
BALIKESİR	2	392	0	220.113	94	24.237	0

BURDUR	1	162	1	78.380	1.342	5.360	32
BURSA	22	2.196	56	1.578.547	5.671	135.915	1.739
ÇANAKKALE	2	118	0	47.750	160	5.877	0
ÇORUM	1	150	0	80.000	0	15.000	0
DENİZLİ	2	402	0	148.212	392	12.667	0
DİYARBAKIR	11	538	0	490.769	1.204	18.520	0
EDİRNE	1	30	0	12.000	0	7.270	0
ERZURUM	1	92	0	43.000	0	14.000	0
ESKİŞEHİR	1	156	0	121.813	3.591	6.573	0
GAZİANTEP	8	868	6	184.468	31.976	84.815	155
ISPARTA	2	129	0	31.500	0	3.600	0
İSTANBUL	206	38.321	7.723	5.039.382	423.976	1.612.158	143.451
İZMİR	27	6.289	637	2.574.435	17.134	246.431	10.082
İZMİT	1	146	0	11.267	0	5.237	0
KASTAMONU	1	50	0	30.000	350	1.920	0
KAYSERİ	4	567	1	321.118	801	55.321	12
KIRKLARELİ	3	118	0	53.000	0	25.168	0
KONYA	11	1.330	5	474.294	1.715	54.972	120
KÜTAHYA	1	164	0	73.648	0	6.901	0
MALATYA	6	488	0	614.416	65	15.866	0
MANİSA	2	170	0	320.000	0	6.300	0
MERSİN	5	407	14	92.115	1.625	17.624	220
MUĞLA	5	299	0	220.218	7.189	49.335	0
ORDU	1	63	0	93.500	0	3.850	0
ŞANLIURFA	1	66	0	9.500	100	6.000	0
TEKİRDAĞ	4	230	3	94.895	255	14.502	57
TOKAT	1	150	0	80.000	0	15.000	0
TRABZON	4	261	0	78.814	317	10.820	0
VAN	3	164	5	52.000	1.900	16.050	130
YOZGAT	1	187	0	93.000	0	9.875	0
TOPLAM	407	60.520	9.053	15.500.048	527.748	2.835.308	166.308

Kaynak: TOBB, Fuarlar Müdürlüğü, Çevrimiçi,

<https://tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu/Sayfalar/Istatistikler.php>, 17.05.2019

EK 10. FUAR VERİLERİ 2014

TOBB 2014 YILI FUAR İSTATİSTİKLERİ							
2014 YILI FUAR İSTATİSTİKLERİ	D.F.S.	TOPLAM KATILIMCI	D.Y.K.	T.Z.S.	Y.Z.S.	TAHSİS EDİLEN TOPLAM STAND ALANI (net / m2)	D.Y.K. TAHSİS EDİLEN TOPLAM STAND ALANI (net / m2)
TÜM FUARLAR	407	63.367	9.695	15.018.895	502.577	3.071.843	187.935
FUAR TÜRLERİNE GÖRE							
İHTİSAS FUARLARI	400	61.819	9.431	13.059.912	499.937	2.997.224	183.480
GENEL FUARLAR	7	1.548	264	1.958.983	2.640	74.619	4455
FUAR NİTELİĞİNE GÖRE							
ULUSAL FUARLAR	294	27.156	3.838	8.223.641	152.023	1.376.498	61.927
ULUSLARARASI FUARLAR	113	36.211	5.857	6.795.254	350.554	1.695.345	126.008
FUARDA SERGİLENEN ÜRÜN VE HİZMET GRUPLARINA GÖRE							
AĞAÇ ENDÜSTRİSİ , ORMAN ÜRÜNLERİ	5	755	53	134.313	8.556	31.174	598
ALTIN, MÜCEVHERAT, SAAT	5	1.425	406	59.515	13.099	49.572	4.508
AMBALAJ, ETİKET	3	1.310	119	94.458	8.955	40.885	1.422
AV, SİLAH, DOĞA SPORLARI	3	280	20	65.242	1.119	11.840	618
BAHÇE, BAHÇE MOBİLYALARI, PEYZAJ, ÇİÇEKÇİLİK, SÜS BİTKİLERİ, EVCİL HAYVANLAR	4	486	96	64.871	3.347	19.801	2.266
BALIKÇILIK, SU ÜRÜNLERİ	1	252	34	6.169	1.058	3.842	495
BEBEK, ÇOCUK İHTİYAÇLARI	4	697	26	114.644	2.612	47.634	729
BİLGİSAYAR, BİLGİ TEKNOLOJİLERİ, TELEKOMÜNİKASYON	6	1.038	96	158.385	5.376	17.387	3.522
ÇEVRE, GERİ DÖNÜŞÜM, ATIK YÖNETİMİ, SU TEKNOLOJİLERİ, BELEDİYE, KENT MOBİLYALARI	8	584	49	127.492	2.216	30.704	812

DENİZCİLİK, YELKENLİ VE MOTORLU DENİZ ARAÇLARI VE SU SPORLARI	6	726	11	95.929	5.837	75.306	2.486
DERİ TEKNOLOJİLERİ, DERİ ÜRÜNLERİ, DERİ KONFEKSİYON, AYAKKABI	10	2.415	150	185.607	19.216	140.514	2.735
DOĞAL ÜRÜNLER, SAĞLIKLI YAŞAM	4	417	1	86.929	631	6.592	15
EĞİTİM, EĞİTİM EKİPMANLARI VE TEKNOLOJİLERİ	34	2.010	1.419	476.101	113	32.517	18.332
ELEKTRİK, ELEKTRONİK, AYDINLATMA, OTOMASYON	10	1.549	322	341.510	12.171	45.605	4.489
GAYRİMENKUL	3	149	13	38.256	5.300	12.089	763
ENERJİ	9	821	272	66.306	8.651	25.559	8.027
EV ELEKTRONİĞİ, ELEKTRİKLİ EV EŞYALARI, DAYANIKLI TÜKETİM MALLARI	2	232	168	55.154	359	9.525	2.155
EV TEKSTİLİ, HALI	5	1.473	149	190.228	46.322	119.996	5.290
GIDA, GIDA İŞLEME, İÇECEK, TEKNOLOJİ VE ENDÜSTRİLERİ	18	2.050	158	415.893	20.976	80.625	2.840
GÜVENLİK, YANGIN	6	569	120	77.739	3.833	13.091	1.729
HAZIR GİYİM, MODA, KUMAŞ, KONFEKSİYON YAN SANAYİİ	5	867	44	52.261	24.553	36.453	1.943
ISITMA, SOĞUTMA, HAVALANDIRMA, DOĞALGAZ VE SİSTEMLERİ, İNŞAAT MALZEMELERİ, BANYO, MUTFAK, SERAMİK, NALBURİYE, HIRDAVAT, TESİSAT	29	4.525	496	689.427	29.933	224.747	8.458
İŞ VE İNŞAAT MAKİNELERİ	3	390	43	44.777	1.310	34.947	1.331
KALİTE KONTROL VE TEKNOLOJİLERİ	1	45	0	3.892	0	490	0
KIRTASIYE, BÜRO MALZEMELERİ	2	223	4	20.800	870	14.709	84
KİMYA, KİMYA SANAYİİ, KİMYASAL ÜRÜNLER	5	774	321	31.586	5.249	25.015	5.397
KİTAP, SÜRELİ YAYIN	14	2.151	24	2.533.663	341	55.918	381

KOZMETİK, GÜZELLİK, ESTETİK, KİŞİSEL BAKIM	5	830	359	66.480	9.401	21.607	4.763
LOJİSTİK, TAŞIMACILIK, DEPOLAMA, İSTİFLEME,	3	320	116	133.930	5.493	10.238	1.454
MADEN, MADENCİLİK, DOĞAL TAŞLAR, MERMER	4	1.789	160	71.559	7.690	68.598	2.868
METAL İŞLEME, KESME, KAYNAK, AKIŞKAN, DÖKÜM, KALIP, YAN SANAYİLER	17	4.789	591	490.394	16.415	140.239	10.271
MOBİLYA, MOBİLYA YAN SANAYİİ	14	1.906	91	391.011	30.961	183.224	1.835
OTEL, OTEL EKİPMANLARI, RESTORAN, HAVUZ, ENDÜSTRİYEL TEMİZLİK, BAKIM/ONARIM	7	850	57	93.516	5.469	50.076	979
OTOMOBİL, TİCARİ ARAÇ, MOTOSİKLET, AKSESUAR, OTOMOTİV YAN SANAYİİ, GARAJ EKİPMANLARI, AKARYAKIT İSTASYONLARI	10	2.176	897	380.712	14.352	90.818	12.425
PAZARLAMA, REKLAMCILIK, BAYİLİK, HALKLA İLİŞKİLER, PROMOSYON, TASARIM, İNSAN KAYNAKLARI	10	1.101	109	102.064	7.389	111.477	2.439
PERAKENDEÇİLİK, MAĞAZA EKİPMANLARI	2	124	2	10.816	147	4.323	29
SANAT	3	322	153	601.860	31.993	16.606	7.846
PLASTİK, KAUKÇUK VE ENDÜSTRİLERİ	2	1.262	271	50.807	8.121	36.425	3.897
TIP, TIBBİ CİHAZLAR, LABORATUVAR, DİŞ HEKİMLİĞİ, ECZACILIK, OPTİK	7	1.733	320	94.144	11.517	39.960	3.807
SİVİL HAVACILIK	2	233	51	46.300	8.239	39.773	21.152
SPOR MALZEMELERİ	2	229	0	46.794	15.636	10.813	0
TARIM, SERACILIK, HAYVANCILIK VE TEKNOLOJİLERİ	54	6.931	180	3.384.994	22.352	527.519	3.436
TEKSTİL, KONFEKSİYON, ÖRGÜ, NAKIŞ MAKİNE VE AKSESUARLARI, İPLİK	8	1.932	465	147.349	13.647	75.860	6.889
TURİZM	6	2.221	413	113.350	3.394	53.485	6.302
UNLU MAMULLER VE TEKNOLOJİLERİ, DONDURMA, PASTA, ŞEKERLEME, DEĞİRMEN MAKİNELERİ	2	339	33	60.819	12.909	34.067	1.261
ZÜCACİYE, PORSELEN, SERAMİK	3	959	29	37.907	3.583	107.584	619

DİĞER	34	3.560	520	503.959	39.226	167.995	9.783
GENEL FUARLAR	7	1.548	264	1.958.983	2.640	74.619	4.455
TOPLAM	407	63.367	9.695	15.018.895	502.577	3.071.843	187.935
FUARLARIN DÜZENLENDİĞİ ŞEHİRLERE GÖRE							
ADANA	10	718	0	709.757	1.058	41.830	0
AFYONKARAHİSAR	2	192	0	40.527	1.200	11.691	0
AKSARAY	1	94	0	18.156	0	6.255	0
ANKARA	24	1.638	357	299.481	5.001	83.317	5.993
ANTALYA	19	2.282	152	552.170	15.210	95.810	2.664
AYDIN	2	380	3	147.500	48	18.720	128
BALIKESİR	2	298	0	138.000	0	29.328	0
BURDUR	1	123	0	34.240	351	3.450	0
BURSA	17	2.145	13	1.490.633	5.609	121.381	214
ÇANAKKALE	2	122	0	60.763	25	7.229	0
ÇORUM	1	250	0	80.000	0	20.000	0
DENİZLİ	1	311	0	139.421	421	10.471	0
DİYARBAKIR	8	395	0	427.053	735	17.393	0
EDİRNE	1	36	0	50.000	0	8.000	0
ERZURUM	2	165	0	196.000	0	22.000	0
ESKİŞEHİR	1	173	0	73.211	354	8.100	0
GAZİANTEP	10	1.372	50	179.798	8.808	108.528	1.778
GİRESUN	1	75	0	27.000	1.300	2.500	0
ISPARTA	2	128	0	37.800	0	3.610	0
İSTANBUL	215	40.820	8.287	5.188.872	428.766	1.848.381	164.182
İZMİR	28	6.588	672	2.285.738	18.835	270.878	10.483
İZMİT	1	141	0	20.650	479	6.865	0
KAHRAMANMARAŞ	3	388	91	29.364	232	9.824	984
KASTAMONU	1	50	0	30.000	350	1.920	0
KAYSERİ	4	542	25	277.318	848	43.977	251
KIRKLARELİ	3	135	0	166.800	0	25.593	0
KIRŞEHİR	1	75	0	15.643	0	5.165	0
KONYA	10	1.052	2	490.363	1.232	56.853	43
KÜTAHYA	2	268	5	88.183	600	8.080	200
MALATYA	4	275	0	404.213	60	8.671	0
MANİSA	2	183	2	320.000	0	6.300	45
MARDİN	2	153	0	70.600	1.520	25.000	0
MERSİN	5	274	5	143.000	3.670	16.301	78

MUĞLA	4	294	0	168.524	2.289	13.070	0
NİĞDE	1	125	0	50.000	0	10.000	0
SAMSUN	1	32	0	92.434	0	4.583	0
SİVAS	1	150	6	80.000	30	9.000	200
ŞANLIURFA	2	292	0	27.000	0	18.000	0
TEKİRDAĞ	3	154	3	146.243	1.018	15.429	48
TOKAT	1	150	0	50.000	0	16.000	0
TRABZON	1	25	0	18.000	0	2.580	0
VAN	4	174	22	67.440	2.528	17.910	644
YOZGAT	1	130	0	87.000	0	11.850	0
TOPLAM	407	63.367	9.695	15.018.895	502.577	3.071.843	187.935

Kaynak: TOBB, Fuarlar Müdürlüğü, Çevrimiçi,

<https://tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu/Sayfalar/Istatistikler.php>, 17.05.2019

EK 11. FUAR VERİLERİ 2015

TOBB 2015 YILI FUAR İSTATİSTİKLERİ							
2015 YILI FUAR İSTATİSTİKLERİ	D.F.S.	TOPLAM KATILIMCI	D.Y.K.	T.Z.S.	Y.Z.S.	TAHSİS EDİLEN TOPLAM STAND ALANI (net / m2)	D.Y.K. TAHSİS EDİLEN TOPLAM STAND ALANI (net / m2)
TÜM FUARLAR	419	62.786	9.551	16.831.764	503.415	3.036.083	173.408
FUAR TÜRLERİNE GÖRE							
İHTİSAS FUARLARI	410	61.286	9.058	14.945.902	501.589	2.999.403	165.530
GENEL FUARLAR	8	1.500	493	1.885.862	1.826	36.800	7950
TOPLAM		62.786	9.551	16.831.764	503.415	3.036.203	173.480
FUAR NİTELİĞİNE GÖRE							
ULUSAL FUARLAR	291	25.966	3.483	9.690.226	115.961	1.327.960	56.276
ULUSLARARASI FUARLAR	128	36.820	6.068	7.141.538	387.454	1.708.123	117.132
TOPLAM	419	62.786	9.551	16.831.764	503.415	3.036.083	173.408
FUARDA SERGİLENEN ÜRÜN VE HİZMET GRUPLARINA GÖRE							
AĞAÇ ENDÜSTRİSİ , ORMAN ÜRÜNLERİ	3	589	34	75.775	8.147	30.909	482
ALTIN, MÜCEVHERAT, SAAT	5	1.231	135	67.622	16.817	52.755	2.110
AMBALAJ, ETİKET	4	1.336	139	100.695	8.801	44.756	1.712

AV, SİLAH, DOĞA SPORLARI	2	136	10	29.590	630	9.374	210
BAHÇE, BAHÇE MOBİLYALARI, PEYZAJ, ÇİÇEKÇİLİK, SÜS BİTKİLERİ, EVCİL HAYVANLAR	4	468	76	52.680	2.832	21.050	1.759
BEBEK, ÇOCUK İHTİYAÇLARI	5	751	38	152.542	2.986	50.069	1.145
BİLGİSAYAR, BİLGİ TEKNOLOJİLERİ, TELEKOMÜNİKASYON	8	524	45	197.905	4.204	11.377	1.873
ÇEVRE, GERİ DÖNÜŞÜM, ATIK YÖNETİMİ, SU TEKNOLOJİLERİ, BELEDİYE, KENT MOBİLYALARI	12	1.338	189	136.256	4.627	52.076	3.084
DENİZCİLİK, YELKENLİ VE MOTORLU DENİZ ARAÇLARI VE SU SPORLARI	4	700	52	102.235	27.669	73.890	1.281
DERİ TEKNOLOJİLERİ, DERİ ÜRÜNLERİ, DERİ KONFEKSİYON, AYAKKABI	6	1.415	55	139.746	12.545	87.118	1.150
DOĞAL ÜRÜNLER, SAĞLIKLI YAŞAM	3	425	8	35.250	4.613	7.263	138
EĞİTİM, EĞİTİM EKİPMANLARI VE TEKNOLOJİLERİ	37	2.117	1.511	342.705	8.605	41.851	20.132
ELEKTRİK, ELEKTRONİK, AYDINLATMA, OTOMASYON	12	2.394	447	333.739	10.319	48.013	6.400
GAYRİMENKUL	4	205	21	67.614	15.424	12.620	661
ENERJİ	13	1.405	245	89.495	12.569	45.625	4.960
EV ELEKTRONİĞİ, ELEKTRİKLİ EV EŞYALARI, DAYANIKLI TÜKETİM MALLARI	3	488	14	60.881	1.504	45.684	198
EV TEKSTİLİ, HALI	7	1.651	150	216.490	44.758	128.122	6.558
GIDA, GIDA İŞLEME, İÇECEK, TEKNOLOJİ VE ENDÜSTRİLERİ	16	2.597	444	388.742	18.770	79.671	6.827
GÜVENLİK, YANGIN	6	653	100	60.356	2.483	25.362	1.304

HAZIR GIYİM, MODA, KUMAŞ, KONFEKSİYON YAN SANAYİİ	4	491	17	39.072	11.539	31.736	483
HEDİYELİK EŞYA, EL SANATLARI	1	71	71	3.082	132	1.449	1.449
ISITMA, SOĞUTMA, HAVALANDIRMA, DOĞALGAZ VE SİSTEMLERİ, İNŞAAT MALZEMELERİ, BANYO, MUTFAK, SERAMİK, NALBURİYE, HIRDAVAT, TESİSAT	29	4.033	282	632.489	24.564	189.673	5.080
İŞ VE İNŞAAT MAKİNELERİ	4	700	28	74.369	2.328	74.605	352
KALİTE KONTROL VE TEKNOLOJİLERİ	1	45	0	5.100	450	2.370	0
KIRTASIYE, BÜRO MALZEMELERİ	2	296	67	21.769	1.263	16.773	1.031
KİMYA, KİMYA SANAYİİ, KİMYASAL ÜRÜNLER	10	1.171	416	74.866	10.498	44.159	7.090
KİTAP, SÜRELİ YAYIN	14	2.117	30	2.843.639	659	62.352	349
KOZMETİK, GÜZELLİK, ESTETİK, KİŞİSEL BAKIM	2	579	268	28.363	4.553	18.385	4.832
LOJİSTİK, TAŞIMACILIK, DEPOLAMA, İSTİFLEME,	4	464	118	148.497	6.158	11.588	1.555
MADEN, MADENCİLİK, DOĞAL TAŞLAR, MERMER	8	2.223	109	157.543	14.200	94.762	4.903
METAL İŞLEME, KESME, KAYNAK, AKIŞKAN, DÖKÜM, KALIP, YAN SANAYİLER	16	2.315	167	510.481	11.708	79.922	3.091
MOBİLYA, MOBİLYA YAN SANAYİİ	11	2.023	60	418.539	20.020	204.067	2.396
OTEL, OTEL EKİPMANLARI, RESTORAN, HAVUZ, ENDÜSTRİYEL TEMİZLİK, BAKIM/ONARIM	7	867	13	130.664	5.274	48.081	255
OTOMOBİL, TİCARİ ARAÇ, MOTOSİKLET, AKSESUAR, OTOMOTİV YAN SANAYİİ, GARAJ EKİPMANLARI, AKARYAKIT İSTASYONLARI	7	2.056	858	954.730	13.262	110.002	11.764
PAZARLAMA, REKLAMCILIK, BAYİLİK, HALKLA İLİŞKİLER, PROMOSYON, TASARIM, İNSAN KAYNAKLARI	8	1.144	98	85.191	6.195	37.071	1.982
PERAKENDECİLİK, MAĞAZA EKİPMANLARI	3	192	27	18.638	958	6.015	372

SANAT	4	399	162	691.383	40.491	20.758	8.475
PLASTİK, KAÜÇUK VE ENDÜSTRİLERİ	2	1.231	284	55.806	8.709	43.749	4.334
TIP, TIBBİ CİHAZLAR, LABORATUVAR, DİŞ HEKİMLİĞİ, ECZACILIK, OPTİK	11	1.749	290	96.213	10.881	40.249	2.609
SAVUNMA SANAYİİ VE ASKERİ HAVACILIK	1	781	306	59.715	4.541	29.864	7.197
SİVİL HAVACILIK	1	89	69	987	548	1.334	970
SPOR MALZEMELERİ	1	85	14	40.560	8.850	2.228	88
TARIM, SERACILIK, HAYVANCILIK VE TEKNOLOJİLERİ	64	8.078	355	4.576.769	28.576	642.718	7.875
TEKSTİL, KONFEKSİYON, ÖRGÜ, NAKİŞ MAKİNE VE AKSESUARLARI, İPLİK	10	1.517	514	99.193	11.176	39.667	7.405
TURİZM	5	2.342	353	94.629	3.544	52.653	4.117
UNLU MAMULLER VE TEKNOLOJİLERİ, DONDURMA, PASTA, ŞEKERLEME, DEĞİRMEN MAKİNELERİ	2	284	55	21.999	5.215	18.453	1.841
ZÜCACİYE, PORSELEN, SERAMİK	1	607	21	22.355	3.213	75.000	515
DİĞER	25	2.985	364	392.025	33.913	133.464	12.513
GENEL FUARLAR	7	1.429	422	1.882.780	1.694	35.351	6.501
TOPLAM	419	62.786	9.551	16.831.764	503.415	3.036.083	173.408
FUARLARIN DÜZENLENDİĞİ ŞEHİRLERE GÖRE							
ADANA	13	888	0	790.055	1.308	44.086	0
ADIYAMAN	1	30	0	4.500	0	2.500	0
AFYONKARAHİSAR	2	263	0	42.250	10	17.344	0
AKSARAY	3	221	5	120.838	10	13.760	200
AMASYA	1	80	0	35.000	0	1.000	0
ANKARA	35	3.503	488	587.670	12.412	204.204	7.517
ANTALYA	19	2.166	204	561.622	16.839	107.739	3.703
AYDIN	3	328	0	191.025	1.998	23.780	0

BALIKESİR	2	205	0	242.170	0	31.684	0
BURDUR	1	123	0	47.253	32	13.450	0
BURSA	22	2.737	50	1.665.101	8.388	173.659	991
ÇANAKKALE	2	260	0	112.319	0	13.432	0
ÇORUM	1	77	0	90.000	0	8.000	0
DENİZLİ	2	278	0	160.914	480	31.410	0
DİYARBAKIR	4	232	0	125.391	918	12.317	0
EDİRNE	1	39	0	65.000	0	7.599	0
ESKİŞEHİR	1	160	0	81.300	34	7.150	0
GAZİANTEP	10	1.199	52	163.790	7.093	96.682	2.646
GİRESUN	1	46	0	16.000	0	1.800	0
ISPARTA	2	111	0	40.900	0	3.845	0
İSTANBUL	203	38.362	8.293	5.592.888	419.328	1.593.727	145.479
İZMİR	29	5.871	437	2.257.324	22.223	210.138	11.842
KAHRAMANMARAŞ	2	240	0	35.130	461	11.800	0
KAYSERİ	3	477	0	528.624	345	54.652	0
KIRKLARELİ	3	144	0	224.992	0	23.882	0
KIRŞEHİR	1	69	0	20.314	0	5.394	0
KOCAELİ	2	268	0	40.200	442	20.317	0
KONYA	14	1.258	3	725.031	1.734	71.321	60
KÜTAHYA	1	160	0	78.200	0	7.020	0
MALATYA	4	342	0	476.125	360	9.330	0
MANİSA	2	187	0	354.000	0	8.089	0
MARDİN	1	120	0	36.000	936	15.000	0
MERSİN	6	330	2	208.160	230	17.450	30
MUĞLA	5	345	0	188.556	3.719	14.690	0
NİĞDE	1	160	0	50.000	0	15.000	0
SAMSUN	3	249	0	128.089	282	10.230	0
SİVAS	1	200	7	100.000	50	15.000	350
ŞANLIURFA	2	201	0	23.375	0	17.309	0
TEKİRDAĞ	3	199	2	261.358	653	41.263	330
TOKAT	1	95	0	45.000	0	10.000	0
VAN	3	240	5	56.800	1.330	21.900	160
YALOVA	1	35	3	5.000	1.800	2.000	100
YOZGAT	2	288	0	253.500	0	25.130	0
TOPLAM	419	62.786	9.551	16.831.764	503.415	3.036.083	173.408

Kaynak: TOBB, Fuarlar Müdürlüğü, Çevrimiçi,

<https://tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu/Sayfalar/Istatistikler.php>, 17.05.2019

EK 12. FUAR VERİLERİ 2016

TOBB 2016 YILI FUAR İSTATİSTİKLERİ							
2016 YILI FUAR İSTATİSTİKLERİ	D.F.S.	TOPLAM KATILIMCI	D.Y.K.	T.Z.S.	Y.Z.S.	TAHSİS EDİLEN TOPLAM STAND ALANI (net / m2)	D.Y.K. TAHSİS EDİLEN TOPLAM STAND ALANI (net / m2)
TÜM FUARLAR	426	66.691	7.331	17.841.871	518.140	3.256.259	150.087
FUAR TÜRLERİNE GÖRE							
İHTİSAS FUARLARI	420	65.788	6.950	16.299.578	516.354	3.223.788	144.241
GENEL FUARLAR	6	903	381	1.542.293	1.786	32.471	5.846
TOPLAM	426	66.691	7.331	17.841.871	518.140	3.256.259	150.087
FUAR NİTELİĞİNE GÖRE							
ULUSAL FUARLAR	302	31.716	2.639	10.678.516	125.428	1.528.540	45.846
ULUSLARARASI FUARLAR	124	34.975	4.692	7.163.355	392.712	1.727.719	104.241
TOPLAM	426	66.691	7.331	17.841.871	518.140	3.256.259	150.087
FUARDA SERGİLENEN ÜRÜN VE HİZMET GRUPLARINA GÖRE							
AĞAÇ ENDÜSTRİSİ , ORMAN ÜRÜNLERİ	4	513	17	105.369	8.120	32.701	445
ALTIN, MÜCEVHERAT, SAAT	4	1.148	89	60.356	13.985	48.300	1.559
AMBALAJ, ETİKET	3	1.099	43	72.358	9.100	43.713	705
AV, SİLAH, DOĞA SPORLARI	1	140	8	8.845	885	9.800	200
BAHÇE, BAHÇE MOBİLYALARI, PEYZAJ, ÇİÇEKÇİLİK, SÜS BİTKİLERİ, EVCİL HAYVANLAR	3	398	27	43.257	2.803	17.987	929
BALIKÇILIK, SU ÜRÜNLERİ	2	194	22	7.209	1.180	3.964	342
BEBEK, ÇOCUK İHTİYAÇLARI	6	957	47	155.715	4.601	54.947	749
BİLGİSAYAR, BİLGİ TEKNOLOJİLERİ, TELEKOMÜNİKASYON	12	630	129	210.220	5.866	21.713	3.750
ÇEVRE, GERİ DÖNÜŞÜM, ATIK YÖNETİMİ, SU TEKNOLOJİLERİ, BELEDİYE, KENT MOBİLYALARI	9	655	22	94.719	2.867	28.556	331
DENİZCİLİK, YELKENLİ VE MOTORLU DENİZ ARAÇLARI VE SU SPORLARI	5	491	2	234.853	19.341	46.217	27

DERİ TEKNOLOJİLERİ, DERİ ÜRÜNLERİ, DERİ KONFEKSİYON, AYAKKABI	11	1.644	34	142.862	12.394	104.888	718
DOĞAL ÜRÜNLER, SAĞLIKLI YAŞAM	3	379	2	20.798	1.287	8.951	24
EĞİTİM, EĞİTİM EKİPMANLARI VE TEKNOLOJİLERİ	30	1.875	985	276.529	2.984	32.484	11.167
ELEKTRİK, ELEKTRONİK, AYDINLATMA, OTOMASYON	15	2.460	312	359.477	12.297	55.445	4.807
GAYRİMENKUL	5	305	37	99.466	9.861	19.684	1.092
ENERJİ	13	1.142	159	71.695	17.745	33.972	4.243
EV ELEKTRONİĞİ, ELEKTRİKLİ EV EŞYALARI, DAYANIKLI TÜKETİM MALLARI	3	503	7	68.667	2.131	40.056	185
EV TEKSTİLİ, HALI	7	1.382	144	212.028	45.088	114.289	5.943
GIDA, GIDA İŞLEME, İÇECEK, TEKNOLOJİ VE ENDÜSTRİLERİ	13	1.369	149	223.391	15.518	54.066	2.441
GÜVENLİK, YANGIN	8	798	159	75.885	3.386	29.779	2.088
HAZIR GİYİM, MODA, KUMAŞ, KONFEKSİYON YAN SANAYİİ	6	516	65	89.562	25.207	50.622	2.215
ISITMA, SOĞUTMA, HAVALANDIRMA, DOĞALGAZ VE SİSTEMLERİ, İNŞAAT MALZEMELERİ, BANYO, MUTFAK, SERAMİK, NALBURİYE, HIRDAVAT, TESİSAT	30	4.301	383	809.350	31.689	228.602	7.411
İŞ VE İNŞAAT MAKİNELERİ	3	308	52	50.190	914	27.536	681
KIRTASIYE, BÜRO MALZEMELERİ	2	288	32	22.823	736	16.214	498
KİMYA, KİMYA SANAYİİ, KİMYASAL ÜRÜNLER	7	1.399	376	62.230	8.266	61.615	8.204
KİTAP, SÜRELİ YAYIN	16	2.517	150	3.381.761	4.100	72.703	2.381
KOZMETİK, GÜZELLİK, ESTETİK, KİŞİSEL BAKIM	2	516	194	26.342	3.314	17.087	3.851
LOJİSTİK, TAŞIMACILIK, DEPOLAMA, İSTİFLEME,	5	652	114	163.653	6.209	22.214	3.014
MADEN, MADENCİLİK, DOĞAL TAŞLAR, MERMER	6	1.847	144	100.955	10.288	95.934	4.289
MATBAA MAKİNALARI, KAĞIT VE TEKNOLOJİLERİ	1	45	26	1.230	445	1.676	560
METAL İŞLEME, KESME, KAYNAK, AKIŞKAN, DÖKÜM, KALIP, YAN SANAYİLER	17	4.667	371	489.937	14.460	137.645	7.965
MOBİLYA, MOBİLYA YAN SANAYİİ	14	2.222	65	720.311	49.579	231.152	1.224
OTEL, OTEL EKİPMANLARI, RESTORAN, HAVUZ, ENDÜSTRİYEL TEMİZLİK, BAKIM/ONARIM	8	954	25	153.234	8.505	70.108	1.174

OTOMOBİL, TİCARİ ARAÇ, MOTOSİKLET, AKSESUAR, OTOMOTİV YAN SANAYİİ, GARAJ EKİPMANLARI, AKARYAKIT İSTASYONLARI	12	2.201	650	604.738	16.394	122.858	10.176
PAZARLAMA, REKLAMCILIK, BAYİLİK, HALKLA İLİŞKİLER, PROMOSYON, TASARIM, İNSAN KAYNAKLARI	8	974	37	154.494	6.832	35.188	1.025
PERAKENDECİLİK, MAĞAZA EKİPMANLARI	2	164	25	12.027	349	3.254	241
SANAT	3	193	43	742.720	16.216	13.266	2.385
PLASTİK, KAUÇUK VE ENDÜSTRİLERİ	2	1.149	263	56.466	5.580	36.887	3.557
TIP, TIBBİ CİHAZLAR, LABORATUVAR, DIŞ HEKİMLİĞİ, ECZACILIK, OPTİK	8	1.572	312	99.802	10.879	44.950	4.261
SİVİL HAVACILIK	3	287	26	60.774	3.123	26.501	5.903
SPOR MALZEMELERİ	3	261	1	188.670	1.588	9.346	6
TARIM, SERACILIK, HAYVANCILIK VE TEKNOLOJİLERİ	62	7.375	186	4.752.364	28.519	695.338	4.063
TEKSTİL, KONFEKSİYON, ÖRGÜ, NAKIŞ MAKİNE VE AKSESUARLARI, İPLİK	8	2.109	358	173.262	23.042	82.816	12.881
TURİZM	8	2.533	334	143.561	7.560	63.347	5.743
UNLU MAMULLER VE TEKNOLOJİLERİ, DONDURMA, PASTA, ŞEKERLEME, DEĞİRMEN MAKİNELERİ	2	435	47	83.528	9.543	36.744	3.653
ZÜCACİYE, PORSELEN, SERAMİK	1	432	17	29.126	4.232	75.000	827
DİĞER	24	7.789	260	582.769	27.346	143.673	4.308
GENEL FUARLAR	6	903	381	1.542.293	1.786	32.471	5.846
TOPLAM	426	66.691	7.331	17.841.871	518.140	3.256.259	150.087
FUARLARIN DÜZENLENDİĞİ ŞEHİRLERE GÖRE							
ADANA	15	908	2	906.024	1.381	55.953	28
ADİYAMAN	2	82	0	174.600	0	4.753	0
AFYONKARAHİSAR	2	229	0	20.500	490	13.778	0
AKSARAY	5	270	3	218.414	7	20.588	100
ANKARA	43	2.911	233	732.896	21.476	164.261	5.028

ANTALYA	23	2.268	160	608.689	15.596	103.845	3.411
AYDIN	2	220	8	45.603	697	15.225	430
BALIKESİR	2	202	0	261.210	0	33.189	0
BOLU	1	70	0	33.000	50	7.000	0
BURDUR	1	68	0	53.705	0	15.340	0
BURSA	18	2.344	5	1.166.464	6.196	164.626	89
ÇANAKKALE	1	110	0	105.723	0	10.170	0
ÇORUM	1	120	0	130.000	0	15.000	0
DENİZLİ	3	292	0	176.510	520	39.180	0
EDİRNE	1	39	0	150.000	0	10.138	0
ERZURUM	1	75	0	45.000	0	20.000	0
ESKİŞEHİR	1	165	0	62.458	26	5.422	0
GAZİANTEP	7	865	27	363.279	5.882	74.149	2.191
HATAY	2	127	0	99.210	418	8.127	0
ISPARTA	2	154	0	75.500	0	11.620	0
İSTANBUL	199	43.347	6.413	6.129.844	423.061	1.744.187	126.934
İZMİR	28	5.681	377	2.150.188	27.149	256.648	8.040
KAHRAMANMARAŞ	2	305	36	22.232	401	13.230	896
KARAMAN	1	49	0	28.754	0	4.856	0
KASTAMONU	1	46	0	13.530	290	2.184	0
KAYSERİ	3	282	0	422.510	234	34.140	0
KIRIKKALE	1	77	0	8.300	0	5.224	0
KIRKLARELİ	3	141	0	212.454	0	28.882	0
KIRŞEHİR	1	70	0	21.875	0	5.618	0
KOCAELİ	2	336	1	67.667	500	16.703	25
KONYA	11	1.159	11	730.904	2.494	73.299	123
KÜTAHYA	2	206	0	85.963	0	8.712	0
MALATYA	2	264	0	420.500	278	7.020	0
MANİSA	4	259	0	262.600	115	10.481	0

MARDİN	2	149	0	40.000	1.296	19.000	0
MERSİN	4	334	2	226.273	774	14.774	39
MUĞLA	5	396	0	163.741	1.545	15.771	0
NİĞDE	1	120	0	55.000	0	16.000	0
SAMSUN	6	419	1	341.003	414	24.484	18
SİVAS	1	230	10	120.000	75	20.000	500
ŞANLIURFA	2	217	0	39.425	0	19.000	0
TEKİRDAĞ	3	197	2	302.355	653	40.007	350
TOKAT	1	108	0	83.000	0	10.000	0
UŞAK	1	103	0	37.540	0	13.400	0
VAN	4	337	40	219.304	6.122	29.000	1.885
YOZGAT	2	258	0	153.000	0	28.920	0
ZONGULDAK	1	82	0	55.124	0	2.355	0
TOPLAM	426	66.691	7.331	17.841.871	518.140	3.256.259	150.087

Kaynak: TOBB, Fuarlar Müdürlüğü, Çevrimiçi,
<https://tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu/Sayfalar/Istatistikler.php>, 17.05.2019

EK 13. FUAR VERİLERİ 2017

TOBB 2017 YILI FUAR İSTATİSTİKLERİ							
	D.F.S.	TOPLAM KATILIMCI	D.Y.K.	T.Z.S.	Y.Z.S.	TAHSİS EDİLEN TOPLAM STAND ALANI (net / m2)	D.Y.K. TAHSİS EDİLEN TOPLAM STAND ALANI (net / m2)
TÜM FUARLAR	475	60.013	7.077	21.719.714	587.128	3.243.919	138.624
FUAR TÜRLERİNE GÖRE							
İHTİSAS FUARLARI	465	58.668	6.613	19.966.379	565.905	3.194.144	129.305
GENEL FUARLAR	10	1.345	464	1.753.335	21.223	49.775	9.319
TOPLAM	475	60.013	7.077	21.719.714	587.128	3.243.919	138.624
FUAR NİTELİĞİNE GÖRE							
ULUSAL FUARLAR	348	29.709	2.831	15.194.150	190.483	1.663.629	52.402
ULUSLARARASI FUARLAR	127	30.304	4.246	6.525.564	396.645	1.580.290	86.222
TOPLAM	475	60.013	7.077	21.719.714	587.128	3.243.919	138.624
FUARDA SERGİLENEN ÜRÜN VE HİZMET GRUPLARINA GÖRE							
AĞAÇ ENDÜSTRİSİ , ORMAN	3	448	11	101.296	9.509	32.492	137

ÜRÜNLERİ							
ALTIN, MÜCEVHERAT, SAAT	3	847	79	60.301	17.477	39.968	1.313
AMBALAJ, ETİKET	3	1.095	85	112.887	11.126	41.411	1.165
AV, SİLAH, DOĞA SPORLARI	3	220	13	29.260	1.348	11.507	266
BAHÇE, BAHÇE MOBİLYALARI, PEYZAJ, ÇİÇEKÇİLİK, SÜS BİTKİLERİ, EVCİL HAYVANLAR	5	492	26	76.111	2.254	28.411	840
BEBEK, ÇOCUK İHTİYAÇLARI	12	1.058	17	241.927	4.858	62.938	448
BİLGİSAYAR, BİLGİ TEKNOLOJİLERİ, TELEKOMÜNİKASYON	7	285	52	194.980	4.482	17.697	4.123
ÇEVRE, GERİ DÖNÜŞÜM, ATIK YÖNETİMİ, SU TEKNOLOJİLERİ, BELEDİYE, KENT MOBİLYALARI	12	1.063	117	136.835	3.529	42.403	1.899
DENİZCİLİK, YELKENLİ VE MOTORLU DENİZ ARAÇLARI VE SU SPORLARI	6	595	31	118.044	5.993	52.985	829
DERİ TEKNOLOJİLERİ, DERİ ÜRÜNLERİ, DERİ KONFEKSİYON, AYAKKABI	13	1.868	68	115.215	11.351	111.515	2.444
DOĞAL ÜRÜNLER, SAĞLIKLI YAŞAM	2	163	1	11.401	496	3.668	12
EĞİTİM, EĞİTİM EKİPMANLARI VE TEKNOLOJİLERİ	39	2.348	1.406	468.592	1.614	39.526	12.624
ELEKTRİK, ELEKTRONİK, AYDINLATMA, OTOMASYON	9	1.758	235	296.328	12.685	39.443	3.445
GAYRİMENKUL	9	435	25	166.795	9.486	23.407	723
ENERJİ	10	1.358	261	139.864	18.533	58.178	9.350
EV ELEKTRONİĞİ, ELEKTRİKLİ EV EŞYALARI, DAYANIKLI TÜKETİM MALLARI	6	379	0	178.508	250	17.862	0
EV TEKSTİLİ, HALI	5	1.283	151	187.141	47.095	105.710	6.866
GIDA, GIDA İŞLEME, İÇECEK, TEKNOLOJİ VE ENDÜSTRİLERİ	15	2.364	146	573.930	39.303	105.377	2.063
GÜVENLİK, YANGIN	8	537	53	84.880	3.087	20.828	1.107
HAZIR GIYIM, MODA, KUMAŞ, KONFEKSİYON YAN SANAYİİ	7	612	67	61.037	22.148	41.094	2.413
HEDİYELİK EŞYA, EL SANATLARI	2	243	45	120.000	0	5.000	1.000
ISITMA, SOĞUTMA, HAVALANDIRMA, DOĞALGAZ VE SİSTEMLERİ, İNŞAAT MALZEMELERİ, BANYO, MUTFAK, SERAMİK, NALBURİYE, HIRDAVAT, TESİSAT	35	3.299	154	899.580	39.479	196.106	2.935
İŞ VE İNŞAAT MAKİNELERİ	5	702	84	91.187	3.241	76.313	2.124
KALİTE KONTROL VE TEKNOLOJİLERİ	2	142	0	7.920	678	4.644	0
KIRTASIYE, BÜRO MALZEMELERİ	2	235	10	13.765	590	12.441	147
KİMYA, KİMYA SANAYİİ, KİMYASAL ÜRÜNLER	10	1.388	330	50.200	9.435	54.673	5.005
KİTAP, SÜRELİ YAYIN	26	3.243	95	4.875.368	21.955	101.578	1.684
KOZMETİK, GÜZELLİK, ESTETİK, KİŞİSEL BAKIM	2	425	97	24.654	2.177	10.191	2.596
LOJİSTİK, TAŞIMACILIK, DEPOLAMA, İSTİFLEME,	4	475	119	141.641	6.926	18.880	3.603
MADEN, MADENCİLİK, DOĞAL TAŞLAR, MERMER	5	1.777	93	84.297	12.699	95.162	3.270
MATBAA MAKİNALARI, KAĞIT VE TEKNOLOJİLERİ	1	412	58	26.540	2.123	10.591	957
METAL İŞLEME, KESME, KAYNAK, AKIŞKAN, DÖKÜM, KALIP, YAN SANAYİLER	17	2.194	147	463.668	18.144	82.037	2.402
MOBİLYA, MOBİLYA YAN SANAYİİ	15	2.174	52	786.624	69.383	237.474	1.117
OTEL, OTEL EKİPMANLARI, RESTORAN, HAVUZ, ENDÜSTRİYEL TEMİZLİK, BAKIM/ONARIM	8	580	27	83.904	4.306	30.391	605

OTOMOBİL, TİCARİ ARAÇ, MOTOSİKLET, AKSESUAR, OTOMOTİV YAN SANAYİİ, GARAJ EKİPMANLARI, AKARYAKIT İSTASYONLARI	6	1.539	545	885.995	13.155	81.547	7.249
PAZARLAMA, REKLAMCILIK, BAYİLİK, HALKLA İLİŞKİLER, PROMOSYON, TASARIM, İNSAN KAYNAKLARI	5	851	58	50.911	4.340	29.968	1.049
PERAKENDEÇİLİK, MAĞAZA EKİPMANLARI	3	241	28	13.758	379	6.662	557
SANAT	3	263	55	862.095	6.483	15.882	2.806
PLASTİK, KAÇUK VE ENDÜSTRİLERİ	3	1.254	256	69.077	7.267	38.831	3.752
TIP, TIBBİ CİHAZLAR, LABORATUVAR, DIŞ HEKİMLİĞİ, ECZACILIK, OPTİK	9	1.448	194	106.055	12.394	47.643	2.290
SAVUNMA SANAYİİ VE ASKERİ HAVACILIK	1	820	267	65.782	5.028	32.966	5.719
SPOR MALZEMELERİ	2	140	3	137.832	3.648	18.608	220
TARIM, SERACILIK, HAYVANCILIK VE TEKNOLOJİLERİ	76	8.389	295	5.734.213	26.462	755.303	10.494
TEKSTİL, KONFEKSİYON, ÖRGÜ, NAKİŞ MAKİNE VE AKSESUARLARI, İPLİK	8	941	143	62.770	7.295	31.544	2.577
TURİZM	9	2.445	218	199.890	14.223	71.672	4.724
UNLU MAMULLER VE TEKNOLOJİLERİ, DONDURMA, PASTA, ŞEKERLEME, DEĞİRMEN MAKİNELERİ	2	237	62	22.443	4.291	15.096	1.666
ZÜCACİYE, PORSELEN, SERAMİK	2	717	29	37.992	5.110	90.003	856
DİĞER	25	2.886	305	692.886	38.070	126.518	5.834
GENEL FUARLAR	10	1.345	464	1.753.335	21.223	49.775	9.319
TOPLAM	475	60.013	7.077	21.719.714	587.128	3.243.919	138.624
FUARLARIN DÜZENLENDİĞİ ŞEHİRLERE GÖRE							
ADANA	14	885	0	1.013.227	1.481	50.696	0
ADİYAMAN	3	167	0	308.000	0	10.860	0
AFYONKARAHİSAR	3	366	0	44.320	1.028	17.338	0
AKSARAY	4	214	0	121.380	0	18.577	0
AMASYA	1	120	0	56.600	0	12.000	0
ANKARA	50	3.453	429	1.084.762	14.201	215.847	7.397
ANTALYA	26	2.291	213	765.189	19.944	119.564	3.955
AYDIN	5	355	0	167.480	1.792	25.110	0
BALIKESİR	2	214	0	252.500	0	20.171	0
BATMAN	2	121	0	53.000	620	25.000	0
BOLU	1	100	0	45.000	100	8.100	0
BURDUR	1	130	0	87.700	0	16.540	0
BURSA	17	2.302	8	1.245.606	11.540	169.009	187
ÇORUM	1	162	0	252.000	0	18.000	0
DENİZLİ	3	382	6	453.305	660	33.774	248
DİYARBAKIR	2	175	0	179.258	157	9.096	0
EDİRNE	1	46	0	285.466	0	10.106	0
ELAZIĞ	3	185	0	122.000	290	23.200	0
ERZURUM	1	152	0	240.000	0	20.000	0
ESKİŞEHİR	2	205	0	300.513	37	6.385	0
GAZİANTEP	12	1.189	104	439.654	6.384	90.746	4.203

HATAY	2	138	0	90.360	527	9.833	0
ISPARTA	3	229	0	320.859	0	21.550	0
İSKENDERUN	1	76	0	35.000	0	3.000	0
İSTANBUL	197	33.200	5.715	6.266.211	428.931	1.519.678	106.762
İZMİR	30	6.391	534	2.091.820	26.642	268.715	9.623
İZMİT	5	346	0	127.512	211	19.937	0
KAHRAMANMARAŞ	3	366	35	41.498	421	15.320	928
KARAMAN	1	54		28.754	0	4.856	0
KASTAMONU	1	55	0	16.737	468	2.184	0
KAYSERİ	2	320	0	405.830	440	26.512	372
KIRIKKALE	1	73	0	9.275	0	5.586	0
KIRKLARELİ	3	161	0	210.262	0	25.686	0
KIRŞEHİR	1	0	0	17.555	0	5.800	0
KONYA	13	967	10	706.592	3.886	77.541	144
KÜTAHYA	3	215	0	192.074	0	9.532	0
MALATYA	2	253	0	413.500	0	7.060	3.680
MANİSA	5	310	0	295.200	96	12.219	0
MARDİN	2	172	0	43.420	1.128	21.800	0
MERSİN	4	311	2	253.267	700	15.086	24
MUĞLA	7	255	0	208.738	3.248	22.853	0
NİĞDE	2	155	0	139.074	0	10.400	0
ORDU	3	86	0	348.000	52.200	2.770	0
OSMANİYE	1	47	0	80.000	0	2.550	0
SAMSUN	6	533	0	322.604	593	24.776	0
SİVAS	1	266	0	90.000	77	15.000	0
ŞANLIURFA	2	190	0	41.750	0	20.700	0
TEKİRDAĞ	6	397	6	502.904	2.384	50.118	845
TOKAT	1	122	0	86.000	0	12.000	0
UŞAK	1	143	0	35.706	0	15.000	0
VAN	6	423	15	267.818	6.062	32.600	256
YOZGAT	2	239	0	154.384	0	28.660	0
ZONGULDAK	2	131	0	98.050	0	7.570	0

Kaynak: TOBB, Fuarlar Müdürlüğü, Çevrimiçi,

<https://tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu/Sayfalar/Istatistikler.php>, 17.05.2019

EK 14. KONGRE VERİLERİ 2013

N o	Title	Start Date	End Date	Delegates	Venue
1	10th Old World Conference in Phonology -OCP10	16/01/2013	19/01/2013	100	Bogaziçi University
2	11th EBAN Winter University	17/01/2013	18/01/2013	150	Istanbul Technical University (ITU)
3	2013 EFMD Deans and Directors Meeting	31/01/2013	01/02/2013	260	Koç University
4	2013 Progress and Controversies in Gynecologic Oncology Conference	15/02/2013	16/02/2013	500	Halic Congress Center
5	Young Presidents' Organization Global Leadership Summit -YPO	28/02/2013	02/03/2013	1500	ICC & Istanbul Convention & Exhibition Centre (ICEC)
6	2013 International Surgical Wound Forum- ISWF	06/03/2013	08/03/2013	300	Istanbul Lutfi Kırdar-ICEC
7	Intercontinental Advertising Cup's Creative Summit 2013	08/03/2013	08/03/2013	150	
8	5 th European Phenylketonuria Group (EPG) Symposium	15/03/2013	16/03/2013	250	Hilton Istanbul Convention Center
9	5th World Lead Conference	19/03/2013	20/03/2013	150	Mövenpick Hotel
10	50th Congress of the International Hotel and Restaurant Association - IH&RA-	02/04/2013	04/04/2013	350	Hilton Istanbul Convention Center
11	General Assembly of the European Lift Association- ELA	03/04/2013	03/04/2013	95	Grand Hyatt Istanbul Hotel
12	13th Aquaculture Insurance and Risk Management Conference- AIRM	04/04/2013	05/04/2013	300	Renaissance Polat Istanbul Hotel
13	18 European Associations of Cochlear Implanted User General - Euro-Ciu- General Assembly & 9 Symposium	05/04/2013	06/04/2013	80	The Green Park Hotel Taksim
14	20th IFLN Membership Conference	07/04/2013	10/04/2013	200	Intercontinental Istanbul Hotel
15	6th International Woodfibre Resources & Trade Conference	08/04/2013	10/04/2013	700	Hilton Istanbul Convention Center
16	6th International Pulpwood Resources & Trade Conference	08/04/2013	10/04/2013	252	Hilton Istanbul Convention Center
17	8th International Update Neuro-Anesthesia and Neuro-Intensive Care Meeting	10/04/2013	01/01/1970		Harbiye Military Museum & Convention Hall
18	7th World Congress on Controversies in Neurology -CONy	11/04/2013	14/04/2013	1000	Swissôtel The Bosphorus Istanbul
19	IFSW Europe Delegates Meeting 2013	14/04/2013	16/04/2013	650	Adile Mermerci Uygulama Hotel
20	IHE-Europe Connectathon 2013 - CAT	15/04/2013	19/04/2013	300	Halic Congress Center
21	7th International Symposium for the Universities of Culture and Arts in the World Education Area Cooperation Council- UCAWE	15/04/2013	19/04/2013		
22	ENSACT Biennial European Social Work Conference	16/04/2013	19/04/2013	600	Grand Cevahir & Convention Center

23	2013 Pacific Rim Forum	21/04/2013	23/04/2013	500	Istanbul Congress Center (ICC)
24	PMI Global EMEA Congress	22/04/2013	24/04/2013	3000	Istanbul Congress Center (ICC)
25	European Compliance Conference-TECC 2013	24/04/2013	26/04/2013	150	
26	7th Global Congress Combating Counterfeiting & Piracy	24/04/2013	26/04/2013	1000	Istanbul Convention & Exhibition Centre (ICEC)
27	Totder İstanbul Ortopedi Buluşması	24/04/2013	27/04/2013	600	Istanbul Convention & Exhibition Centre (ICEC)
28	Conference of the European Criminal Bar Association -ECBA-	26/04/2013	27/04/2013	70	DoubleTree- Hilton Hotel Istanbul
29	Cooperatives Europe- General Assembly	06/05/2013	07/05/2013		Hilton Istanbul Convention Center
30	52 Annual General Meeting and World Conference of the International Federation of Airline Dispatchers' Associations -IFALDA-	06/05/2013	07/05/2013	200	Wow Hotels & Convention Center
31	The Second Annual Child and Youth Finance International Summit & Award Ceremony	07/05/2013	09/05/2013	700	Hilton Istanbul Convention Center
32	17th European Conference on Food Chemistry -EURO FOOD CHEM XVII-	07/05/2013	10/05/2013	700	Harbiye Military Museum & Convention Hall
33	12th International Conference on Preimplantation Genetic Diagnosis (PGDIS)	08/05/2013	11/05/2013	350	Swissôtel The Bosphorus Istanbul
34	29 European Cooperation in Legal Metrology Committee Meeting - WELMEC-	09/05/2013	10/05/2013	55	Golden Age Hotel 1
35	Annual Meeting of the European Bank for Reconstruction & Development -EBRD-	10/05/2013	11/05/2013	2500	Istanbul Congress Center (ICC)
36	4th International Conference on Power Engineering, Energy and Electrical Drives POWERENG	13/05/2013	17/05/2013	500	Wow Hotels & Convention Center
37	12th ICOM-CC Wet Organic Archaeological Materials Conference (WOAM)	13/05/2013	17/05/2013	150	Istanbul University
38	IFAIMA 3rd Global AIM Conference	14/05/2013	17/05/2013	200	Swissôtel The Bosphorus Istanbul
39	Task Force on Emission Inventories and Projections & European Environment Information and Observation Network 14th Joint Meeting - TFEIP EIONET	14/05/2013	15/05/2013	117	
40	International Conference on Computer Animation and Social Agents -CASA2013-	16/05/2013	18/05/2013	90	Microsoft Istanbul
41	European Renal Association-European Dialysis and Transplant Association ERA-EDTA	18/05/2013	21/05/2013	8000	Istanbul Congress Center (ICC)
42	15th Stadia & Arena and Convention	21/05/2013	23/05/2013		Ulker Sports Arena

43	World Services Group European Regional Meeting (WSG)	23/05/2013	24/05/2013	59	Swissôtel The Bosphorus Istanbul
44	Congress of the International Federation of Human Rights -FIDH-	23/05/2013	24/05/2013	350	Istanbul Convention & Exhibition Centre (ICEC)
45	European Symposium on Paediatric Cochlear Implantation-ESPCI 2013	23/05/2013	26/05/2013	1500	Istanbul Convention & Exhibition Centre (ICEC)
46	10th Annual Conference of the European Assoc. For Language Testing nad Assessment EALTA 2013	23/05/2013	26/05/2013	200	Harbiye Military Museum & Convention Hall
47	40th Pan-European Brand Design Association Congress -PDA-	24/05/2013	24/05/2013		
48	10th Annual PCIC Europe Conference	28/05/2013	30/05/2013	250	Intercontinental Ceylan İstanbul Hotel
49	32nd Congress of the International Union of Leather Technologists and Chemists Societies -IULTCS	29/05/2013	31/05/2013	400	Sheraton Maslak Hotel & Congress Center
50	48th Congress of the European Society for Surgical Research - ESSR	29/05/2013	01/06/2013	500	Harbiye Military Museum & Convention Hall
51	The World Department Store Forum -WDSF	30/05/2013	31/05/2013	347	Le Meridien Istanbul
52	World Congress on Building Consensus in Gynecology, Infertility and Perinatology -BCGIP-Controversies in Obstetrics, Gynecology and Infertility -COGI-	30/05/2013	02/06/2013	300	Swissôtel The Bosphorus Istanbul
53	Symposium on Consumer Psychology of Tourism, Hospitality and Leisure -CPTHL-	02/06/2013	05/06/2013	100	Grand Star Hotel
54	39 Annual General Assembly of the International Manganese Institute IMnI	04/06/2013	06/06/2013	200	Swissotel The Bosphorus
55	42nd Annual Conference of the European Marketing Academy - EMAC	04/06/2013	07/06/2013	1200	Istanbul Technical University (ITU)
56	16th Conference of the European Roundtable on Sustainable Consumption and Production (ERSCP) & 7th Conference of the Environmental Management for Sustainable Universities (EMSU)	04/06/2013	07/06/2013	300	Bogaziçi University
57	14TH INTERNATIONAL RIDIM CONFERENCE ON MUSIC ICONOGRAPHY	05/06/2013	07/06/2013	150	Pera Museum
58	18th International Business Development Forum- Futurallia Istanbul 2013	05/06/2013	07/06/2013	860	Wow Istanbul Hotels & Convention Center
59	14th European Congress on Orthopaedics -EFORT	05/06/2013	08/06/2013	7000	Istanbul Congress Center (ICC)
60	WNFM 40th Annual Meeting- World Nuclear Fuel Market	09/06/2013	11/06/2013	200	Renaissance Polat Istanbul Hotel
61	23rd European Regional Conference of the Airports Council	10/06/2013	12/06/2013	800	Istanbul Congress Center (ICC)

	International- ACI World Annual General Assembly				
62	23 European Regional Conference of the Airports Council International -ACI EUROPE-	10/06/2013	12/06/2013	800	Istanbul Congress Center (ICC)
63	10th World Congress on Adolescent Health & 49th Congress of the Turkish Pediatric Association-IAAH	11/06/2013	13/06/2013	1000	Istanbul Congress and Exhibition Centre (ICEC)
64	25 IMPCA European Mini-Conference	13/06/2013	14/06/2013	180	
65	2013 TERMIS-EU Chapter Meeting	17/06/2013	20/06/2013	1500	Harbiye Military Museum & Convention Hall
66	International Conference on Geotechnical Earthquake Engineering - ICEGE-	17/06/2013	19/06/2013	800	Boğaziçi University
67	International Symposium on Computer Science in Sport -IACSS	19/06/2013	22/06/2013	200	Marmara University
68	WPA International Congress	19/06/2013	23/06/2013		
69	6th International Symposium on Nasopharyngeal Cancer	20/06/2013	22/06/2013	300	Hilton Istanbul Convention Center
70	6th International Conference on Entrepreneurship, Innovation and Regional Development -ICEIRD 2013-	20/06/2013	21/06/2013	200	Istanbul Sehir University
71	9 Asian Control Conference - ASCC-	23/06/2013	26/06/2013	720	Harbiye Military Museum & Convention Hall & Istanbul Congress and Exhibition Centre (ICEC)
72	13th Annual Conference of the European Academy of Management -EURAM	26/06/2013	29/06/2013	800	Istanbul Congress Center (ICC)
73	6th International Conference on Applied Economics -ICOAE 2013	27/06/2013	29/06/2013	100	Bahcesehir University
74	World Hypertension Congress - WHC 2013	27/06/2013	30/06/2013	1000	Halic Congress Center
75	2013 Dünya Hipertansiyon Kongresi World Hypertension Congress 2013	27/06/2013	30/06/2013	1000	Istanbul Convention & Exhibition Centre (ICEC)
76	61th Congress of International Luge Federation -FIL	28/06/2013	29/06/2013	250	
77	8th European Conference of the International Council for Education of People with Visual Impairment - ICEVI Europe	30/06/2013	05/07/2013	400	Kaya Ramada Plaza
78	Annual Conference of the Academy of International Business -AIB	03/07/2013	06/07/2013	1000	Hilton Istanbul Convention Center
79	IEEE International Symposium on Information Theory (ISIT)	07/07/2013	12/07/2013	700	Istanbul Congress and Exhibition Centre (ICEC)
80	39 Conference of the European Working group on Operational Research Applied to Health Services -ORAHS-	07/07/2013	12/07/2013	150	Koç University Campus
81	16th International Conference on	09/07/2013	12/07/2013	450	Harbiye Military

	Information Fusion -FUSION 2013				Museum & Convention Hall
82	19th Symposium of the International Federation of Adapted Physical Activity - 2013 ISAPA	19/07/2013	23/07/2013	800	Yeditepe University
83	44th International Congress and 47 General Assembly of the International Union of Pure and Applied Chemistry -IUPAC	08/08/2013	16/08/2013	3000	Harbiye Military Museum & Convention Hall & Istanbul Congress and Exhibition Centre (ICEC)
84	31st IFUW Triennial Conference, UWE General Assembly	16/08/2013	21/08/2013	600	Kadir Has University
85	XVII International Plant Nutrition Colloquium -IPNC	19/08/2013	22/08/2013	800	Istanbul Convention & Exhibition Centre (ICEC)
86	27 Annual ECM Summer School of European Cities Marketing -ECM-	24/08/2013	28/08/2013	80	Mövenpick Hotel
87	International Symposium on Geometric Function Theory and its Applications -GFTA -2013-	26/08/2013	30/08/2013	140	Işık University
88	FDI Annual World Dental Congress	28/08/2013	31/08/2013	14000	Istanbul Congress Center (ICC)
89	18th World Congress on Obesity Surgery of the International Federation for the Surgery of Obesity and Metabolic Disorders - IFSO	28/08/2013	31/08/2013	2500	Halic Congress Center
90	43 General Assembly of the International Federation of Air Traffic Safety Electronic Associations -IFATSEA-	02/09/2013	06/09/2013	300	Grand Cevahir Hotel & Convention Centre
91	SGI Summit Turkey 2013 Innovations in Obstetrics and Gynecology	05/09/2013	08/09/2013		Harbiye Military Museum & Convention Hall
92	Scientific Meeting of the European Embryo Transfer Association - AETE-	06/09/2013	07/09/2013	150	Renaissance Polat İstanbul
93	2013 International Association for Counselling (IAC) Conference and 12 th National Congress of Psychological Counselling and Guidance	08/09/2013	11/09/2013	300	Bogaziçi University
94	14th Congress of Regional Committee on Mediterranean Neogene Stratigraphy RCMNS	08/09/2013	12/09/2013	300	Istanbul Technical University (ITU)
95	9th International Conference on Islamic Economics and Finance (ICIEF)	09/09/2013	10/09/2013	300	Wow Istanbul Hotels & Convention Center
96	9th International Conference on Technical and Physical Problems of Power Engineering -ICTPE	09/09/2013	11/09/2013	100	Isik University & Istanbul Technical University
97	6th Knowledge Cities Summit - KCWS-	09/09/2013	12/09/2013	400	Istanbul Sehir University
98	19th European Conference on Educational Research -ECER 2013	10/09/2013	13/09/2013	1700	Bahcesehir University
99	25th Conference of the European Association for International Education -EAIE	10/09/2013	13/09/2013	4000	Istanbul Congress Center (ICC)

					Istanbul University Faculty of Medicine Çapa & BETİM/Beşikçizad e Center for Medical Humanities (11-14 September 2013)
10 0	International Society for Cultural History Annual Conference ISCH	11/09/2013	14/09/2013	200	
10 1	12th European Conference on Research in Rehabilitation -EFRR 2013	11/09/2013	14/09/2013	430	Harbiye Military Museum & Convention Hall
10 2	21st EASM Conference	11/09/2013	14/09/2013	800	Istanbul Convention and Exhibition Center (ICEC)
10 3	INTERNATIONAL SMEs CONFERENCE	12/09/2013	15/09/2013		CNR EXPO Exhibition Center
10 4	4th IWA Cities of the Future Conference -COF-	15/09/2013	18/09/2013	400	Hilton Istanbul Convention Center
10 5	International Turkish Congress on Molecular Spectroscopy (TURCMOS 2013)	15/09/2013	20/09/2013		Harbiye Military Museum & Convention Hall
10 6	20th Meeting of the European Society of Urogenital Radiology - ESUR	19/09/2013	22/10/2013	400	Harbiye Military Museum & Convention Hall
10 7	ESOMAR -Congress of the World Association of Research Professional	22/09/2013	25/09/2013	1000	Grand Cevahir Hotel & Convention Center
10 8	ESOMAR -Congress of the World Association of Research Professional	22/09/2013	25/09/2013	1000	Grand Cevahir Hotel & Convention Center
10 9	16th Asia-Pacific Retailers Convention and Exhibition - APRCE-	23/09/2013	26/09/2013	500	Istanbul Convention & Exhibition Centre (ICEC)
11 0	25th International Maritime English Conference IMEC	23/09/2013	26/09/2013		Piri Reis University
11 1	General Assembly of the Federation of Business Information Service -FEBIS-	25/09/2013	27/09/2013		Martı Istanbul Hotel
11 2	17th International Symposium on Environmental Pollution and its Impact on Life in the Mediterranean Region -MASAEP-	28/09/2013	01/10/2013	250	Elite World Hotel
11 3	IFSEC 2013	30/09/2013	02/10/2013	1500	Istanbul Convention & Exhibition Center (ICEC)
11 4	17th International Coal Preparation Congress -ICPC	01/10/2013	06/10/2013	2200	Grand Cevahir Hotel & Convention Centre
11 5	3rd International Conference on Electric Power and Energy Conversion Systems (EPECS)	02/10/2013	05/10/2013	300	Yıldız Technical University YTU
11 6	3rd International Conference on Electric Power and Energy Conversion Systems (EPECS)	02/10/2013	05/10/2013	300	Yıldız Technical University YTU
11 7	22nd International Congress of the European Academy of Dermatology and Venereology -EADV	03/10/2013	07/10/2013	4000	Istanbul Congress Centre (ICC)

11 8	Mediterranean Congress of Climatization -CLIMAMED 2013	03/10/2013	04/10/2013	350	Harbiye Military Museum & Convention Hall
11 9	XXX World Congress for Oral Implantology -ICOI	03/10/2013	05/10/2013	1500	Istanbul Convention & Exhibition Centre (ICEC)
12 0	OECD Global Forum on the Knowledge Economy GFKE	03/10/2013	04/10/2013	300	Unknown
12 1	7th Conference for European Access Professionals -Europlatform 2013-	03/10/2013	04/10/2013	1200	Pera Palace Hotel
12 2	22nd International Congress of the European Academy of Dermatology and Venereology -EADV	03/10/2013	06/10/2013	4000	Istanbul Congress Centre (ICC)
12 3	Mediterranean Congress of Climatization -CLIMAMED 2013	03/10/2013	04/10/2013	350	Harbiye Military Museum & Convention Hall
12 4	XXX World Congress for Oral Implantology -ICOI	03/10/2013	05/10/2013	950	Istanbul Convention & Exhibition Centre (ICEC)
12 5	International Istanbul Initiative on Ageing 2013 Congress	04/10/2013	06/10/2013	350	Wow Istanbul Hotels & Convention Center
12 6	International Istanbul Initiative on Ageing 2013 Congress	04/10/2013	06/10/2013	350	Wow Istanbul Hotels & Convention Center
12 7	21st IFIP/IEEE International Conference on Very Large Scale Integration (VLSI-SoC)	06/10/2013	09/10/2013	150	Hotel Novotel Istanbul
12 8	7th EMCA 2013 (The European Mosquito Control Association Workshop)	07/10/2013	11/10/2013	700	Halic Congress Center
12 9	7th EMCA 2013 (The European Mosquito Control Association Workshop)	07/10/2013	11/10/2013	700	Halic Congress Center
13 0	21th International Media Seminar on Peace in the Middle East	08/10/2013	09/10/2013		Hilton Istanbul Convention Center
13 1	OECD Global Forum on the Knowledge Economy GFKE	22/10/2013	23/10/2013	1000	Haliç Congress Center
13 2	International symposiums on Global Navigation Satellite Systems (ISGNSS)	22/10/2013	25/10/2013	300	Yildiz Technical University YTU
13 3	2nd Congress of Int. Assoc. For Forensic Science Instutes "Challenges in Forensic Sciences"	23/10/2013	26/10/2013	800	Grand Cevahir Hotel & Convention Center
13 4	3 World Conference of Humanitarian Studies -WCHS-	24/10/2013	26/10/2013		Kadir Has University
13 5	8th European Family Therapy Congress-EFTA	24/10/2013	27/10/2013	2000	Istanbul Congress and Exhibition Centre (ICEC)
13 6	ICT Summit NOW 2013	24/10/2013	26/10/2013	6000	Istanbul Congress Centre (ICC)
13 7	World Pasta Day 2013 incorporating International Pasta Organisation Annual General Meeting	25/10/2013	25/10/2013		Ciragan Palace Kempinski Istanbul
13	World Pasta Day 2013	25/10/2013	25/10/2013		Ciragan Palace

8	incorporating International Pasta Organisation Annual General Meeting				Kempinski Istanbul
139	6th International Conference on Alzheimer's Disease and Related Disorders in the Middle East	25/10/2013	27/10/2013	250	Point Hotel Taksim
140	14th Congress of Asian Society for Vascular & 16th Congress of Turkish Society for Vascular and Endovascular Surgery & 8th Asian Venous Forum	26/10/2013	29/10/2013	1000	Istanbul Convention & Exhibition Centre (ICEC)
141	IEEE International Workshop on Haptic Audio Visual Environments and Games -HAVE	26/10/2013	27/10/2013	50	Istanbul Sehir University
142	IFRRO World Congress- Annual General Meeting of the International Federation of Reproduction Rights Organizations	28/10/2013	30/10/2013	250	Grand Cevahir Hotel & Convention Center
143	ISCOS - 52th Annual Meeting	28/10/2013	30/10/2013	737	Istanbul Convention & Exhibition Centre (ICEC)
144	Argus FMB Europe Fertilizer Conference and Exhibition	30/10/2013	01/11/2013	600	Swissôtel The Bosphorus
145	Lions 59th Europa Forum	31/10/2013	02/11/2013	3000	Istanbul Convention & Exhibition Centre (ICEC)
146	WBCSD World Business Council for Sustainable Development Liaison Delegate Meetings	05/11/2013	07/11/2013	500	Swissotel The Bosphorus
147	WEBIT Congress 2013	06/11/2013	07/11/2013	3000	Halic Congress Center
148	The 6th International Conference on Interactive Digital Storytelling ICIDS	06/11/2013	09/11/2013	100	Bahçeşehir
149	25 IFIP International Conference on Testing Software and Systems - ICTSS 2013-	13/11/2013	15/11/2013		Richmond Istanbul Hotel
150	11th Congress of the Academy for Multidisciplinary Neurotraumatology-AMN	14/11/2013	17/11/2013		
151	2nd IDA Congress 2013	15/11/2013	17/11/2013	2250	Istanbul Congress Centre (ICC)
152	4th Southeast European Conference on Chemotherapy and Infection SEEC	15/11/2013	17/11/2013	350	Holiday Inn Airport Hotel
153	5th EGEUS Congress-The European Group for Endoscopic Ultrasonography	21/11/2013	22/11/2013		Point Hotel Barbaros
154	World Health Tourism Congress	22/11/2013	25/11/2013	350	Wow Istanbul Hotels & Convention Center
155	World Health Tourism Congress	22/11/2013	25/11/2013	350	Wow Istanbul Hotels & Convention Center
156	8th International 3D GeoInfo Conference	27/11/2013	29/11/2013	200	Yildiz Technical University
157	Euroecho Imaging 2013 Congress	11/12/2013	14/12/2013	2000	Istanbul Convention &

					Exhibition Centre (ICEC)
15 8	55th ICHPER-SD Anniversary World Congress & Exposition	19/12/2013	21/12/2013	1200	The Green Park Pendik Hotel & Convention Center

Kaynak: İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu, **Kongreler Takvimi**, Çevrimiçi, <http://tr.icvb.org.tr/congress-calendar/>, 17.05.2019

EK 15. KONGRE VERİLERİ 2014

No	Title	Start Date	End Date	Delegates	Venue
1	2014 FIA European Rally Safety Seminar	24/01/2014	26/01/2014	100	Ciragan Palace Kempinski Istanbul
2	16th Congress of the European Society for Sexual Medicine ESSM & 12th Congress of the European Federation of Sexology	29/01/2014	01/02/2014	1500	İstanbul Convention & Exhibition Centre - ICEC
3	5th Anniversary of Qualitative 360 Europe Conference 2014	19/02/2014	20/02/2014	8	Novotel Istanbul
4	European Meetings and Events Conference-EMEC 2014	23/02/2014	25/02/2014	500	Halic Congress Center
5	International Commercial Cash Operations Seminar - ICCOS EMEA-	24/02/2014	26/02/2014	220	Swissotel The Bosphorus Istanbul
6	Core Course on International Oil and Gas Law	10/03/2014	14/03/2014	100	Intercontinental Istanbul Hotel
7	GALA Conference- Language of Business Conference	23/03/2014	26/03/2014	320	Hilton İstanbul
8	9 EGU Alexander von Humboldt International Conference AVH9	24/03/2014	28/03/2014	300	Bogazici University Istanbul
9	6 European Conference on Tobacco or Health -ECToH '14-	26/03/2014	29/03/2014	600	The Marmara Taksim
10	33rd FETA Freight Systems International Worldwide Conference FFSI	26/03/2014	28/03/2014	85	Unknown
11	Worldwide Initiatives for Grantmaker Support Forum - WINGSForum	27/03/2014	29/03/2014	200	Point Hotel Barbaros
12	Chemcon 2014- International Conference on Chemical Control Regulations	31/03/2014	04/04/2014	340	Hilton İstanbul Bosphorus Hotel
13	Financial Planning Standards Board Council Meeting	31/03/2014	04/04/2014	141	Unknown
14	11th UIC ERTMS World Conference European Railway Traffic Management System	01/04/2014	03/04/2014	700	Halic Congress Center
15	39th European Conference of	02/04/2014	04/04/2014	700	Istanbul Congress

	the International Council of Shopping Centers ICSC				Center (ICC)
16	17th Transnational Crime Conference	02/04/2014	04/04/2014	100	The Ritz-Carlton Hotel
17	IEEE International Symposium on Industrial Electronics ISIE	02/04/2014	04/04/2014	500	Grand Cevahir Hotel & Convention Center
18	IEEE Engineering Education 2014	03/04/2014	05/04/2014	234	Harbiye Military Museum & Convention Hall
19	22th Annual Meeting of the Asian Society for Cardiovascular Surgery - ASCVTS	03/04/2014	06/04/2014	600	Istanbul Convention & Exhibition Centre (ICEC)
20	15 Annual Travel Leaders International Summit	04/04/2014	06/04/2014	70	Shangri-La Bosphorus
21	IEEE Wireless Communications & Networking Conference WCNC	06/04/2014	09/04/2014	700	Istanbul Congress Center (ICC)
22	8 World Congress on Neurorehabilitation WCNR	08/04/2014	12/04/2014	2000	Istanbul Convention & Exhibition Centre (ICEC)
23	8th International Update Neuro-Anesthesia and Neuro-Intensive Care Meeting	10/04/2014	12/04/2014	616	Harbiye Military Museum & Convention Hall
24	PATLIB2014 - a networking event	14/04/2014	16/04/2014	250	Grand Cevahir Hotel & Convention Center
25	ESTIEM Council Meeting	23/04/2014	28/04/2014	200	Bogazici University
26	International Air Cargo Association's Executive Conference and Annual General Meeting-TIACA EAGM-	24/04/2014	25/04/2014	160	Unknown
27	75th General Assembly of the International Air & Shipping Association -IASA-	27/04/2014	30/04/2014	75	Unknown
28	Meeting of the International Poultry Council -IPC-	30/04/2014	02/05/2014	89	Intercontinental İstanbul Hotel
29	7th EFCS Tutorial	05/05/2014	09/05/2014	50	Kalyon Hotel
30	12th Asian Society of Paediatric Anaesthesiologists Congress -ASPA 2014-	08/05/2014	11/05/2014	286	Acibadem University
31	18 Zinc & Its Markets Seminar	12/05/2014	14/05/2014	150	Intercontinental İstanbul Hotel
32	19 WAIPA World Investment Conference	13/05/2014	15/05/2014	200	Four Seasons Bosphorus
33	11th International Conference and Exhibition on Emissions Monitoring -CEM2014-	14/05/2014	16/05/2014	320	Polat Renaissance Istanbul Hotel
34	International Dealer Congress of the European Association of Independent Vehicles Traders -EAIVT-	15/05/2014	17/05/2014	215	Unknown
35	11 MAST Marine Systems and Technology Conference	20/05/2014	22/05/2014	660	Istanbul Convention &

					Exhibition Centre (ICEC)
36	"19 World Conference of the International Association for the Child's Right To Play - IPA- "	20/05/2014	23/05/2014	400	Istanbul Technical University Taşkışla Campus
37	21th International Congress of the Precast Concrete Industry -BIBM-	21/05/2014	23/05/2014	1000	Grand Cevahir Hotel & Convention Center
38	3rd Eunethydis International Conference on ADHD	21/05/2014	24/05/2014	2000	Unknown
39	13th Hydroenergy Conference of the European Small Hydropower Association - Hidroenergia 2014	21/05/2014	23/05/2014	250	İstanbul Congress Center - ICC
40	17th International Congress on Oral Pathology and Medicine -IAOP-	25/05/2014	30/05/2014	400	Harbiye Military Museum & Convention Hall
41	Multidisciplinary Teaching Course on Prostate Cancer- ESTRO	25/05/2014	29/05/2014	200	Hotel Armada Old City
42	7 International Uranian Fellowship Conference of Astrology -IUF7-	25/05/2014	26/05/2014	112	Hotel Divan İstanbul City
43	36th European Association of Middle East Librarians Conference Melcom 2014	26/05/2014	28/05/2014	70	Sabancı Museum
44	17 Conference of the Microfinance Centre -MFC-	27/05/2014	28/05/2014	435	Wow Hotels & Convention Center
45	6TH Qualitative & Quantitative Methods in Libraries International Conference-QQML2014-	27/05/2014	30/05/2014	200	Kadir Has University
46	Annual Meeting of the European Association of Tax Law Professors EATLP	29/05/2014	31/05/2014	125	Koc University
47	Inaugural Congress of the European Academy of Neurology -EAN 2014-	31/05/2014	03/06/2014	7000	İstanbul Congress Center - ICC
48	8th ICOMIA World Marinas Conference WMC	02/06/2014	04/06/2014	350	Swissotel The Bosphorus Istanbul
49	INFORMS 14th Annual Revenue Management & Pricing Section Conference	04/06/2014	06/06/2014	150	İstanbul Technical University - ITU
50	53 Congress of the International Federation of Boat Show Organisers and the International Council of Marine Industry Associations -IFBSO/ICOMIA-	04/06/2014	07/06/2014	84	
51	16th ICMART World Congress on Medical Acupuncture	06/06/2014	08/06/2014	335	Harbiye Military Museum & Convention Hall
52	13 International Conference on Clean Energy -ICCE 2014-	09/06/2014	11/06/2014	400	Wow İstanbuls Hotel & Convention Center
53	8th World Wire and Cable Conference 2014	09/06/2014	11/06/2014	250	Intercontinental Istanbul

54	Annual General Assembly of the European Cement Association -CEMBUREAU '14-	09/06/2014	11/06/2014	205	Unknown
55	6th International Society of Schema Therapy Conference -ISST-	12/06/2014	14/06/2014	300	Harbiye Military Museum & Convention Hall
56	ISA HR joint Conference 2014	16/06/2014	18/06/2014	150	Kadir Has University
57	23rd European Conference of the Society for Risk Analysis	16/06/2014	18/06/2014	250	Unknown
58	8 Global Dairy Congress 2014	17/06/2014	18/06/2014	200	Conrad İstanbul
59	16th Africa Energy Forum AEF	18/06/2014	20/06/2014	800	Hilton Bomonti Hotel & Conference Center
60	2014 ACUNS Annual Meeting-Global Governance: Engaging New Norms and Emerging Challenges	19/06/2014	21/06/2014		Kadir Has University Campus Cibali
61	INTERNATIONAL SOCIETY of AESTHETIC PLASTIC SURGERY	19/06/2014	22/06/2014	550	Istanbul Convention & Exhibition Centre (ICEC)
62	18th World Congress on Dental Traumatology	19/06/2014	21/06/2014	600	Harbiye Military Museum
63	13th International Congress of Pediatric Laboratory Medicine ICPLM	20/06/2014	22/06/2014	500	Istanbul Convention & Exhibition Centre - ICEC
64	8 International Conference on Porphyrins and Phthalocyanines -ICPP	22/06/2014	27/06/2014	1000	Istanbul Convention & Exhibition Centre (ICEC)
65	WorldLab 2014 - 22nd International Congress of Clinical Chemistry and Laboratory Medicine - ICCCLM-	22/06/2014	26/06/2014	8000	Istanbul Congress Center (ICC)
66	22 Meeting of Balkan Clinical Laboratory Federation - BLCF-	22/06/2014	26/06/2014	400	Istanbul Congress Center
67	ICFAD Triennial International Summer Symposium	24/06/2014	27/06/2014	170	Kadir Has University
68	International Geodetic Student Meeting -IGSM 2014-	25/06/2014	01/07/2014	188	Istanbul Technical University - ITU
69	5 World Congress of Environmental and Resource Economists -WCERE-	28/06/2014	02/07/2014	1500	Istanbul Convention & Exhibition Centre (ICEC)
70	Europe Spring Forum-Meeting and Incentive Forum	01/07/2014	05/07/2014	550	Hilton Bomonti Hotel & Conference Center
71	31st International Conference on Case Method Research & Application -WACRA-	05/07/2014	10/07/2014	125	Mariott İstanbul Asia Hotel
72	7th International Deleuze Studies Conference	14/07/2014	16/07/2014	220	ITU Mimarlık Fakültesi
73	21th International Congress of Rorschach and Projective	15/07/2014	19/07/2014	450	Istanbul University

	Methods				
74	AIBA Executive Committee Meeting	16/07/2014	18/07/2014	100	
75	8 International Apiales Symposium	01/08/2014	03/08/2014	75	İstanbul University
76	11 International Workshop on the Algorithmic Foundations of Robotics -WAFR 2014-	03/08/2014	05/08/2014	71	Bogazici University
77	38th PrognosFruit 2014	06/08/2014	08/08/2014	220	Hilton Istanbul Bomonti Hotel & Conference Center
78	25 General Conference of the International Peace Research Association -IPRA-	10/08/2014	15/08/2014	410	Hilton Bomonti İstanbul
79	39th Leo Europa Forum - LEF-	22/08/2014	30/08/2014	170	Hotel Best Western Şile Gardens
80	Meeting of the Collegium Otorhinolaryngologicum Amicitiae Sacrum -ORLAS-	24/08/2014	28/08/2014	260	Renaissance Polat Istanbul Hotel
81	26th International Symposium on the Organic Chemistry of Sulfur -ISOCS 14-	24/08/2014	29/08/2014	450	ITU Süleyman Demirel Cultural Center
82	14th Congress of the Mediterranean Phytopathological Union - MPU-	25/08/2014	29/08/2014	300	Wyndham Levent İstanbul Hotel
83	XV Mediterranean Congress of Rheumatology	28/08/2014	31/08/2014	330	Hilton İstanbul
84	25th European Medical Informatic Congress MIE	31/08/2014	03/09/2014	1000	Halic Congress Center
85	5th EuChems European Chemistry Congress	31/08/2014	04/09/2014	2500	Wow Hotels & Convention Center
86	25 Micromechanics Europe Workshop -MME '25-	31/08/2014	03/09/2014	107	Istanbul Technical University -ITU-
87	9 GigaNet Annual Symposium	01/09/2014	01/09/2014	65	Istanbul Convention and Exhibition Center
88	9th Internet Governance Forum Istanbul-IGF	02/09/2014	05/09/2014	1500	ICC & Istanbul Convention & Exhibition Centre (ICEC)
89	The 6th Biennial Meeting of the EARLI Special Interest Group 16 Metacognition	03/09/2014	06/09/2014	120	Boğaziçi University
90	20th International Symposium on Quality Function Deployment -ISQFD-	04/09/2014	05/09/2014	153	Hilton Garden Inn
91	XX Symposium Neuroradiologicum -WFNRS	07/09/2014	12/09/2014	1200	Istanbul Convention & Exhibition Centre (ICEC)
92	45 International Symposium on Essential Oils -ISEO 2014-	07/09/2014	10/09/2014	255	İstanbul University
93	20th Meeting of the European Association of Archaeology - EAA-	10/09/2014	14/09/2014	700	Istanbul Technical University
94	14th Congress of the Middle East Society for Organ Transplantation -MESOT-	10/09/2014	13/09/2014	1500	Wow İstanbuls Hotel & Convention Center

95	3 World Congress on Controversies in Hematology -COHEM 2014	11/09/2014	13/09/2014	500	The Marmara Taksim
96	11th Meeting of Asian Society of Neuro-Oncology ASNO	11/09/2014	14/09/2014	580	Hilton Istanbul Convention Center
97	23th International Conference & Exhibition of the American Association of Petroleum Geologists - AAPG '14-	14/09/2014	17/09/2014	2000	Istanbul Congress Center (ICC)
98	22nd ISMN Panel Meeting	15/09/2014	15/09/2014	50	Istanbul Commerce University
99	9 European Oncology Nursing Society Spring Convention	16/09/2014	19/09/2014	500	Harbiye Cultural Centre and Istanbul Military Museum
100	26th Congress of the European Society for Surgery of Shoulder and Elbow - SECEC/ESSE-	17/09/2014	20/09/2014	1000	Istanbul Convention & Exhibition Centre (ICEC)
101	21st European Conference of the International Society of Transport Aircraft Trading - ISTAT	21/09/2014	23/09/2014	420	Hilton Istanbul Bosphorus Hotel
102	7th International Conference on Informatics in Secondary Schools: Evolution and Perspectives -ISSEP 2014-	22/09/2014	25/09/2014	70	Istanbul University
103	Annual Convention of the European Power Transmission Distributors Association -EPTDA	24/09/2014	26/09/2014	350	Hilton Istanbul Convention Center
104	38th Annual Conference of the European Prosthodontic Association -EPA-	25/09/2014	27/09/2014	478	Wyndham Istanbul Kalamis Marina
105	International Cement Conference - Cemtech Europe 2014	28/09/2014	01/10/2014	300	Conrad Hotel
106	14 Symposium of Commission VII of the International Society for Photogrammetry and Remote Sensing -ISPRS Comm. VII-	29/09/2014	02/10/2014	250	Istanbul Technical University
107	16 International Companion Animal Welfare Conference - ICAWC 2014-	06/10/2014	08/10/2014	300	Grand Cevahir Hotel & Convention Center
108	Convention of the European Insolvency Practitioners Association -EIPA- INSOL Europe Annual Congress	09/10/2014	12/10/2014	280	
109	The 5th IEEE PES Innovative Smart Grid Technologies (ISGT) European 2014 Conference, sponsored by IEEE Power & Energy Society	12/10/2014	15/10/2014	550	Istanbul Technical University - Maslak Campus
110	TCGF Future Leaders Congress	12/10/2014	14/10/2014	140	Grand Hyatt Istanbul Hotel

111	18 Organic World Congress & General Assembly of the International Federation of Organic Agriculture Movements - IFOAM-"	13/10/2014	15/10/2014	2000	Istanbul Congress Center (ICC)
112	World Congress of the International Federation of Freight Forwarders Associations FIATA	13/10/2014	18/10/2014	650	Unknown
113	28th Asian-Pacific Technical Exchange and Advisory Meeting on Marine Structures -TEAM 2014-	13/10/2014	16/10/2014	132	İstanbul Technical University - ITU
114	7th International Conference and Exhibition on Nutraceuticals and Functional Foods	14/10/2014	17/10/2014	712	Harbiye Military Museum
115	AECM General Assembly & Seminar 2014	16/10/2014	18/10/2014	250	Conrad Istanbul
116	12th Balkan Congress of Radiology -BCR-	16/10/2014	19/10/2014	425	Point Hotel Barbaros
117	17th Meeting of the European Association for Haemathopathology EAHP	17/10/2014	22/10/2014	1200	Hilton Istanbul Convention Center
118	Port-City Universities League 8 Meeting PUL	20/10/2014	23/10/2014	108	Istanbul Technical University
119	14th International Water Mist Conference	22/10/2014	23/10/2014	200	İstanbul Convention & Exhibition Centre - ICEC
120	9th World Stroke Congress WCS	22/10/2014	25/10/2014	2500	Halic Congress Center
121	Eduniversal World Convention 2014 -EWC-	22/10/2014	25/10/2014	223	University of Istanbul
122	European Workshop on Lipid Mediators -EWLM-	23/10/2014	24/10/2014	55	University of Istanbul
123	13 Conference on Mobile Learning -mLearn 2014-	03/11/2014	05/11/2014	200	Kadir Has University
124	ICC Banking Commission Meeting	03/11/2014	03/11/2014	408	İstanbul Marriott Hotel Şişli
125	EIFL General Asembly	10/11/2014	11/11/2014	100	Titanic Business Bayrampasa Hotel
126	7th European Symposium on Research in Architecture, Urban and Landscape Design EURAU	12/11/2014	15/11/2014	300	Istanbul Technical University (ITU)
127	The International Conference on Multimodal Interaction, ICMI 2014	12/11/2014	16/11/2014	250	Bogazici University
128	INTERNATIONAL AMD RETINA CONGRESS	13/11/2014	15/11/2014	1200	Istanbul Convention & Exhibition Centre (ICEC)
129	8 Aisa Pacific Cervical Spine Society Meeting -APCSS-	13/11/2014	15/11/2014	450	Point Hotel Barbaros
130	Joint AITO Agents Overseas Conference & AITO	27/11/2014	30/11/2014	100	CVK Park Bosphorus Hotel

Operators Overseas Conference				
-------------------------------	--	--	--	--

Kaynak: İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu, **Kongreler Takvimi**, Çevrimiçi, <http://tr.icvb.org.tr/congress-calendar/>, 17.05.2019

EK 16. KONGRE VERİLERİ 2015

No	Title	Start Date	End Date	Delegates	Venue
1	Rotaract Europe Meeting -REM-2015	15/01/2015	18/01/2015	419	
2	XII International Conference on Applied Mathematics- ICAM	26/01/2015	27/01/2015		The President Hotel
3	International Conference on Engineering Education and Research -ICEER-	26/01/2015	27/01/2015	400	The President Hotel
4	16th Conference on Urban Transport in Developing Countries - CODATU	02/02/2015	05/02/2015	600	ITU Macka Campus
5	INCON Industry Seminar	09/02/2015	11/02/2015	70	Haliç Congress Center
6	Loyalty 2015	16/02/2015	18/02/2015	250	Intercontinental Hotel
7	19 Winter Meeting of the European Society of Cataract and Refractive Surgeons - ESCRS-	20/02/2015	22/02/2015	703	
8	Nitrogen + Syngas International Fertilizer Conference & Exhibition 2015	23/02/2015	26/02/2015	630	Hilton Bomonti Hotel & Convention Center
9	WEX Global 2015 - Water and Energy Exchange	23/02/2015	25/02/2015	250	Divan Asia Hotel
10	IWCC Technical Seminar 2015	01/03/2015	05/03/2015	70	İstanbul Marriott Hotel Şişli
11	ICAW -International Conference on Animal Welfare	03/03/2015	05/03/2015	150	
12	22 International Workshop on Fast Software Encryption -FSE 2015-	08/03/2015	11/03/2015	130	
13	25th Scientific Meeting of the Asian Pacific Association for the Study of the Liver -APASL-	12/03/2015	15/03/2015	4000	Istanbul Congress Center (ICC)
14	20th International Conference on Architectural Support for Programming Languages and Operating Systems -ASPLOS 2015-	14/03/2015	18/03/2015	350	Dedeman Hotel İstanbul
15	Congress of the European Karate Federation -EFK -	19/03/2015	19/03/2015	70	
16	NESA 2015 Spring Educators Conference	20/03/2015	23/03/2015	650	Hilton Istanbul
17	41 Annual Meeting of the European Group for Blood and Marrow Transplantation -EBMT-	22/03/2015	25/03/2015	4000	Istanbul Congress Center (ICC)
18	UITP Policy Boards Meeting	24/03/2015	25/03/2015	75	The Marmara Taksim Hotel

19	5th International Workshop on Magnetic Particle Imaging IWMPi 2015	26/03/2015	28/03/2015	150	Bahçeşehir University
20	International Congress of the European Society of Cardiovascular and Endovascular Surgery -ESCVS-	26/03/2015	29/03/2015	800	Hilton İstanbul Bomonti Hotel & Conference Center
21	Congres EuroMed Cardio 11	26/03/2015	29/03/2015	300	
22	EORTC - EANO - ESMO Conference 2015: Trends in Central Nervous System Malignancies	27/03/2015	28/03/2015	500	Hilton İstanbul Bosphorus Hotel
23	IWPC 2015-Intercontinental Wind Power Congress	31/03/2015	02/04/2015		
24	9th International Scientific Conference on Economic and Social Development- ESD	09/04/2015	10/04/2015	50	Innpera Hotel İstanbul
25	Annual General Meeting of the European Council of National Assoc. of Independent Schools ECNAIS	16/04/2015	18/04/2015	70	
26	9th ENIEC Annual Meeting	16/04/2015	18/04/2015	80	Kolan International Hospital
27	ECOWEEK 2015	20/04/2015	25/04/2015	300	
28	8th Congress of the Asian Buffalo Association	21/04/2015	25/04/2015	496	Harbiye Military Museum
29	8th Buffalo Symposium of the Americas	21/04/2015	21/04/2015	170	
30	105th World Convention of the International Association of Clothing Designers and Executives -IACDE-	23/04/2015	26/04/2015	200	Sheraton İstanbul Ataköy Hotel
31	Annual Meeting of the International Team of Implantology-ITI	25/04/2015	25/11/2015	150	unknown
32	28 Annual Meeting of the IATA Ground Handling Council -IGHC-	26/04/2015	29/04/2015	747	Hilton İstanbul Bomonti Hotel & Conference Center
33	International Chromium Development Association -ICDA Members' Meeting	28/04/2015	30/04/2015	165	
34	International Donor Registry Conference -IDRC-	01/05/2015	01/05/2015	262	The Marmara Hotel Taksim
35	14th International Conference on Autonomous Agents and Multiagent Systems-AAMAS	04/05/2015	08/05/2015	800	İstanbul Congress Center - ICC
36	6 Global Islamic Marketing Conference -GIMAC 6-	06/05/2015	08/05/2015	160	Unknown
37	World Congress and General Assembly of the World Association of Public Employment Services -WAPES-	06/05/2015	08/05/2015	400	Hilton İstanbul Bomonti Hotel & Conference Center
38	20th European Association of Political Consultants Congress - EAPC-	07/05/2015	09/05/2015	115	Wyndham Grand İstanbul Levent Hotel
39	14th Meeting of the Mediterranean Group for the	07/05/2015	09/05/2015	95	Unknown

	Study of Diabetes -MGSD 2015-				
40	CEMS Marenostum	08/05/2015	09/05/2015	95	
41	15th International Downstream Technology Conference	12/05/2015	13/05/2015	115	
42	International Meeting of the Pollen Monitoring Program - PMP	12/05/2015	16/05/2015	60	
43	12th European Resource Bank ERBM	14/05/2015	15/05/2015	180	
44	Congress of the International Association of Users of Synthetic and Artificial Filament Yarns and of Natural Silk -AIUFFASS-	14/05/2015	16/05/2015	62	
45	9 International Conference on Pervasive Computing Technologies for Healthcare - PERVASIVEHEALTH 2015-	20/05/2015	23/05/2015	115	
46	12th ProTon Europe Annual Conference	20/05/2015	22/05/2015	198	Wyndham Grand Istanbul Levent
47	16th Annual Conference of the Association of European Science & Technology Transfer Professionals -ASTP- Best Practices in Transfer of Science and Technology	20/05/2015	22/05/2015	270	
48	General Assembly of the European Association of Establishments for Veterinary Education -EAEVE-	21/05/2015	22/05/2015	175	Istanbul University
49	European Design Conference - ED -Conference	23/05/2015	23/05/2015	350	Unknown
50	World Forum on Energy Regulation -WFER 6-	25/05/2015	28/05/2015	800	Istanbul Convention & Exhibition Centre (ICEC)
51	15th World Congress on Procedural Law	25/05/2015	28/05/2015	400	Steigenberger Maslak Hotel
52	83 Annual Conference of the International Fertilizer Industry Association -IFA-	25/05/2015	27/05/2015	1200	Unknown
53	Annual Conference of International Association of Procedural Law -IAPL-	25/05/2015	28/05/2015	565	Steigenberger Hotel Maslak Istanbul
54	13nd Cologne-Twente Workshop on Graphs and Combinatorial Optimization -CTW-	26/05/2015	28/05/2015	65	Marmara University
55	12th European Federation of Audiology Societies Congress - EFAS-	27/05/2015	30/05/2015	800	The Green Park Pendik Hotel & Convention Center
56	3rd International Conference on Competence Based Strategic Management -3 ICCBSM-	27/05/2015	29/05/2015	60	
57	4th Black Sea Ports & Shipping 2015	28/05/2015	29/05/2015	400	Istanbul Marriott Hotel Asia
58	Coimbra Group Annual Conference	01/06/2015	04/06/2015	150	Istanbul University
59	10 World Surfactants Congress -	01/06/2015	03/06/2015	1000	Haliç Congress

	CESIO-				Center
60	13nd International Conference World Association for Sustainable Development - WASD-	01/06/2015	03/06/2015	80	Wyndham İstanbul – Old City Hotel
61	JCI - Junior Chamber International European Conference İstanbul	03/06/2015	06/06/2015	2000	İstanbul Congress Center - ICC
62	47th European Conference of the European University Continuing Education Network - EUCEN-	03/06/2015	05/06/2015	130	Boğaziçi University
63	JOINT INTERNATIONAL MEETING for NEUROGASTROENTEROLOGY and MOTILITY	04/06/2015	06/06/2015	1000	Istanbul Convention & Exhibition Centre (ICEC)
64	12 Challenges 2015 in Laparoscopy and Robotics - European Congress of Laparoscopy and Robotics-	04/06/2015	06/06/2015	500	Hilton İstanbul Bosphorus Hotel
65	Symposium of the European Asphalt Pavement Association - EAPA-	04/06/2015	04/06/2015	150	Mövenpick Hotel İstanbul
66	17 International Congress of the European Ready Mixed Concrete Organization -ERMCO' 15-	04/06/2015	05/06/2015	650	İstanbul Convention & Exhibition Centre - ICEC
67	Meeting of ERMCO Representatives	04/06/2015	05/06/2015	60	Harbiye Military Museum
68	Colloquim of the Comite Maritime International CMI	07/06/2015	09/06/2015	300	
69	Conference for Savoury Snacks & Nuts-SNACKEX	10/06/2015	11/06/2015	600	İstanbul Congress Center - ICC
70	European Water Resources Association World Congress	10/06/2015	13/06/2015	200	Grand Cevahir Hotel & Convention Centre
71	7th European Symposium in Robotic Gynaecological Surgery -SERGS-	11/06/2015	13/06/2015	285	
72	Cornell Hotel Society EMEA Regional Meeting -CHS-	11/06/2015	14/06/2015	90	
73	2015 UFI Open Seminar in MEA	15/06/2015	17/06/2015	70	
74	2015 UFI Open Seminar in Europe	15/06/2015	17/06/2015	175	Hilton İstanbul Bosphorus Hotel
75	4th Symposium on Games and Decisions in Reliability and Risk - GDRR-	17/06/2015	19/06/2015	50	The Point Hotel Taksim
76	5th World Congress and School on Universal Logic -UNILOG-	20/06/2015	24/06/2015		İstanbul University
77	11th International Symposium on Computational Aestheticsin Graphics, Visualization and Imaging	20/06/2015	22/06/2015	100	Koç University
78	International Engineering Alliance Meeting -IEAM 2015-	21/06/2015	26/06/2015	124	Unknown
79	22 Conference of the European	24/06/2015	27/06/2015	389	

	Real Estate Society -ERES-				
80	37 International Standing Conference for the History of Education -ISCHE 2015-	24/06/2015	27/06/2015	350	İstanbul University
81	3 Mediterranean FUE Workshop	25/06/2015	27/06/2015	70	
82	28 European Conference on Business Ethics -EBEN-	26/06/2015	28/06/2015	400	Wow Hotels & Convention Center
83	15 International Conference on Scientometrics and and Informetrics -ISSI-	29/06/2015	04/07/2015	368	Bogazici University
84	4 Conference on Economic Design	01/07/2015	04/07/2015	150	
85	14th ESCMID Summer School of Clinical Microbiology and Infectious Diseases	04/07/2015	11/07/2015	61	Acıbadem University
86	18 INFORMS Applied Probability Conference	05/07/2015	08/07/2015	450	Koç University
87	20th Soroptimist International Convention -SI-	09/07/2015	12/07/2015	1500	Istanbul Congress Center (ICC)
88	25 European Association for the Study of Diabetic Eye Complications Meeting - EASDEC-	18/07/2015	20/07/2015	160	Unknown
89	4 International Conference on Agro-Geoinformatics -Agro-Geoinformatics 2015-	20/07/2015	24/07/2015	200	
90	International Conference on Fixed Point Theory and Applications -ICFPTA2015-	20/07/2015	24/07/2015	115	Galatasaray University
91	4 Conference of the World Association of Sign Language Interpreters -WASLI 2015-	22/07/2015	25/07/2015	193	Elite World Hotel
92	17th International Conference on Advanced Robotics -ICAR-	27/07/2015	31/07/2015	250	Kadir Has University
93	17 World Congress of the World Federation of the Deaf -WFD-	28/07/2015	01/08/2015	1000	İstanbul Congress Center - ICC
94	12nd International Skeletal Dysplasia Society Meeting - ISDS-	29/07/2015	01/08/2015	100	Hilton Istanbul Bosphorus
95	24 International Fuzzy Systems Conference -FUZZ-IEEE 2015-	02/08/2015	05/08/2015	430	Kadir Has University
96	12 International Congress on Applied Mineralogy -ICAM 2015-	10/08/2015	12/08/2015	346	İstanbul Technical University - ITU
97	National Convention of Confederation of Real Estate Developers' Associations of India -NATCON 2015-	13/08/2015	15/08/2015	700	Hilton İstanbul Bomonti Hotel & Conference Center
98	Conference of the International Association for the Psychology of Religion 2015 -IAPR-	17/08/2015	20/08/2015	220	Marmara University
99	7 International Conference on Physics and Control -PhysCon 2015-	19/08/2015	22/08/2015	214	İstanbul Technical University - ITU
100	General Conference of the Balkan Physical Union -BPU--	24/08/2015	27/08/2015	900	İstanbul University

101	6th ENoLL Living Lab Summer School	25/08/2015	28/08/2015	150	Başakşehir Living Lab
102	25th Japan Anthropology Workshop -JAWS-	01/09/2015	04/09/2015	100	
103	25th Congress of the European Chemoreception Research Organization-ECRO 2015-	01/09/2015	05/09/2015	350	Boğaziçi University
104	International Symposium on Morphological Sciences -ISMS-	02/09/2015	06/09/2015	500	Istanbul University
105	31st International Epilepsy Congress (IEC)	05/09/2015	09/09/2015	4000	The Istanbul Convention & Exhibition Centre (ICEC)
106	International Pelviperrineology Congress	05/09/2015	07/09/2015	171	Harbiye Military Museum
107	69th Colloquium of the Society for the Study of Ancient Law-SIHDA-	07/09/2015	12/09/2015	230	Unknown
108	International Conference on Synthesis, Modeling, Analysis and Simulation Methods and Applications to Circuit Design - SMACD'15-	07/09/2015	09/09/2015	95	Boğaziçi University
109	G20 Young Entrepreneur Summit	07/09/2015	09/09/2015	550	Wyndham Grand Istanbul Levent Hotel
110	42nd International Congress for the History of Pharmacy	08/09/2015	11/09/2015	350	Istanbul University
111	International Communicating the Museum Conference	09/09/2015	12/09/2015	150	Darphane-i Amire
112	16th Central and Eastern European Music Publishers Congress -CEEMPC 2015-	10/09/2015	11/09/2015	90	
113	32nd World Veterinary Congress WORLDVET	13/09/2015	17/09/2015	5000	Istanbul Convention & Exhibition Centre (ICEC)
114	8th International Symposium on Steel Bridges -ICSB '15-	14/09/2015	16/09/2015	250	Wyndham Grand Istanbul Kalamış Marina Hotel
115	ECCS European Steel Construction Day & Annual Meeting	15/09/2015	17/09/2015	220	Wyndham Grand Istanbul Kalamış Marina Hotel
116	European meeting of the AFB20 -2-Roadside Safety Design Subcommittee on International Research Activities	15/09/2015	18/09/2015	100	Istanbul Technical University
117	20 Scientific Conference of the European Association for Dental Public Health -EADPH e.V.-	17/09/2015	19/09/2015	185	Kalyon Hotel
118	7 Congress of the European Society for Paediatric Anaesthesiology -ESPA-	17/09/2015	19/09/2015	500	
119	The Experts "Live" Workshop 2015	18/09/2015	19/09/2015	300	CVK Hotels & Resorts Park Bosphorus
120	33 Conference of the International Society for	28/09/2015	30/09/2015	500	WOW Convention

	Trenchless Technology -NO DIG 2015-				Center
121	20th Grantmakers East Forum - GEF-	30/09/2015	02/10/2015	150	Koç University
122	Annual Conference of the International Society for Performance Improvement -ISPI EMEA Conference-	01/10/2015	03/10/2015	90	
123	5th ASHRAE Region-at-Large - RAL- Chapter Regional Conference -CRC- 2015	02/10/2015	04/10/2015	130	Steigenberger Hotel Maslak Istanbul
124	ILA General Assembly and Information Exchange Forum	07/10/2015	09/10/2015	150	
125	International Conference of the Women's International Shipping and Trading Association - WISTA-	07/10/2015	10/10/2015	280	Grand Tarabya Hotel
126	11th Annual Meeting and 6 Conference of the European Network for the Promotion of Health-Enhancing Physical Activity -HEPA Europe-	07/10/2015	09/10/2015	150	Acibadem University
127	International Conference on Advanced Model Measurement Technology For the Maritime Industry AMT' 15	07/10/2015	09/10/2015	80	Unknown
128	21st Conference of the International Association for World Englishes -IAWE-	08/10/2015	10/10/2015	340	Boğaziçi University
129	ACCES'15 - International Association of Civil Engineering Students	11/10/2015	18/10/2015	50	Boğaziçi University
130	31st General Assembly and Convention of the International Apparel Federation -IAF-	13/10/2015	15/10/2015	285	Hilton İstanbul Bosphorus Hotel
131	8th Global Forum on Migration and Development -GFMD-	14/10/2015	16/10/2015	420	İstanbul Lütfi Kırdar-ICEC
132	20th Conference of the European Society of General Practice and Family Medicine - WONCA 2015-	22/10/2015	25/10/2015	3000	Halic Congress Center
133	13rd Annual General Assembly of World Halal Council -WHC-	23/10/2015	25/10/2015	68	Istanbul Congress Center
134	52nd General Assembly of the Asia-Pacific Broadcasting Union ABU	24/10/2015	31/10/2015	800	
135	Worldsleep 2015	31/10/2015	03/11/2015	2000	İstanbul Lütfi Kırdar-ICEC
136	European Airline Training Symposium 2015	03/11/2015	04/11/2015	480	Unknown
137	5 World Congress on Controversies to Consensus in Diabetes, Obesity and Hypertension -CODHy-	05/11/2015	07/11/2015	2100	Hilton İstanbul Bomonti Hotel & Conference Center
138	International Conference on Neural Information Processing	09/11/2015	12/11/2015	300	RENAISSANCE POLAT ISTANBUL HOTEL

139	9th IWECA Awards Conference	15/11/2015	18/11/2015	330	Istanbul Chamber of Commerce & Legacy Ottoman Hotel
140	3rd EAGE Workshop on Rock Physics 15-18 Nov. 2015	15/11/2015	18/11/2015	65	Conrad Istanbul
141	World Cancer Leaders' Summit 2015	18/11/2015	18/11/2015	200	
142	AIJA Half Year 2015 November Conference	18/11/2015	21/11/2015	200	Hilton Istanbul Bosphorus
143	22 Annual Conference of the European Mentoring and Coaching Council -EMCC-	19/11/2015	21/11/2015	174	Unknown
144	12 International Conference on Engine Room Simulators -ICERS 12-	19/11/2015	20/11/2015	72	Unknown
145	21 World Congress of Echocardiography and Allied Techniques	20/11/2015	22/11/2015	1000	
146	IWTO Wool Round Table	23/11/2015	24/11/2015	55	Sabancı Center
147	4th International Conference on Solar Heating and Cooling for Buildings and Industry - SHC 2015-	02/12/2015	04/12/2015	270	
148	ACI Airport Exchange 2015	08/12/2015	10/12/2015	1300	ICC - Istanbul Congress Center

Kaynak: İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu, **Kongreler Takvimi**, Çevrimiçi, <http://tr.icvb.org.tr/congress-calendar/>, 17.05.2019

EK 17. KONGRE VERİLERİ 2016

No	Title	Start Date	End Date	Delegates	Venue
1	European Law Firm General Meeting	01/01/2016	01/01/2016	56	Unknown
2	Central and Eastern European Schools Conference 2016 - CEESA-	17/03/2016	19/03/2016	100	Renaissance Istanbul Bosphorus Hotel
3	16th Middle East Network Operators Group Meetings - MENOG 16-	23/03/2016	24/03/2016	150	Hilton Istanbul Bomonti Hotel & Conference Center
4	ICC & FIDIC International Construction Contracts and the Resolution of Disputes	29/03/2016	30/03/2016	128	CVK Hotels & Resorts Park Bosphorus Istanbul
5	23rd International Congress on Industrial Minerals -IM 23-	01/04/2016	03/04/2016	300	Unknown
6	13th Islamic Summit Conference	10/04/2016	15/04/2016		Istanbul Congress Center
7	4th COST Action 1205 Conference, Management Committee Working Group and General Meeting	11/04/2016	13/04/2016	54	Unknown

8	IFLRY General Assembly & Conference	14/04/2016	17/04/2016	91	Unknown
9	15th World Cereal and Bread Congress	17/04/2016	21/04/2016	440	Harbiye Military Museum
10	19th Annual Conference of the Association of Futures Markets - AFM-	18/04/2016	19/04/2016	60	Istanbul Marriott Hotel Şişli
11	Research Forum of the European Society of International Law - ESIL-	21/04/2016	22/04/2016	227	Koç University Law School
12	15th IFIP/IEEE Network Operations and Management Symposium -NOMS-	25/04/2016	29/04/2016	500	Istanbul Technical University
13	European Childrens Universities Network General Assembly	25/04/2016	25/04/2016	180	Bilgi University
14	14th International Meeting on Public Communication of Science and Technology -PCST 14-	26/04/2016	28/04/2016	500	Hotel Barcelo Eresin Topkapı
15	CIARB's European Branch AGM & Conference	29/04/2016	30/04/2016	80	Pera Palas Hotel
16	12th Congress of the International Association of Supreme Administrative Jurisdictions -IASAJ-	02/05/2016	06/05/2016	644	The Grand Tarabya Hotel
17	24th International Congress on Thrombosis	03/05/2016	07/05/2016	1500	Haliç Congress Center
18	International Clinical Trials Workshop -ICTW-	07/05/2016	08/05/2016	97	Unknown
19	11th International Conference on Protein Stabilisation -ProStab 2016-	10/05/2016	12/05/2016	200	Istanbul Military Museum & Cultural Center
20	14th IFAC Symposium on Control in Transportation Systems -CTS 2016-	18/05/2016	20/05/2016	100	Istanbul Technical University
21	Multidisciplinary Teaching Course on Prostate Cancer - ESTRO	22/05/2016	26/05/2016	250	Hotel Armada Old City
22	World Humanitarian Summit	23/05/2016	24/05/2016	9000	Istanbul Congress Center, Istanbul Lütfi Kırdar - ICEC
23	49th International Sugar Organization Council Session	24/05/2016	26/06/2016	87	Hilton Istanbul Bomonti Hotel & Conference Center
24	Digital Landscape Architecture DLA 2016	25/05/2016	27/05/2016	100	Istanbul Technical University
25	World Congress of Muslim Philanthropists	25/05/2016	26/05/2016	400	Hyatt Regency Istanbul Ataköy Hotel
26	5th International Conference on Manufacturing Engineering and Process -ICMEP 2016-	25/05/2016	27/05/2016	78	Unknown
27	42nd Assembly of the International Federation of Shipmasters Associations - IFSMA-	25/05/2016	26/05/2016	50	DoubleTree by Hilton Istanbul Moda
28	Conference of the Eurasia	26/05/2016	28/05/2016	406	Istanbul

	Business and Economics Society -EBES 2016-				Technical University
29	7th EFFESUS Meeting 2016	27/05/2016	27/05/2016	50	Istanbul Archaeological Museum
30	6th International Conference on Agricultural, Ecological and Medical Sciences	30/05/2016	31/05/2016	100	Holidayy Inn Istanbul City Hotel
31	Smart City Expo Istanbul	01/06/2016	03/06/2016	13000	Halic Congress Center
32	30th ACM Sigarch International Conference on Supercomputing - ICS '16	01/06/2016	03/06/2016	100	Elite World Hotel
33	IFES World Summit	02/06/2016	04/06/2016	250	Istanbul Congress Center
34	35th Congress of the European Association of Chemical Distributors-FECC-	06/06/2016	08/06/2016	265	Swissotel The Bosphorus
35	24th European Conference on Information Systems -ECIS 2016-	12/06/2016	15/06/2016	520	Boğaziçi University
36	Motoneuron Meeting 2016	20/06/2016	23/06/2016	170	Koç University
37	10th European Proteomics Association Conference -EuPA-	21/06/2016	25/06/2016	540	Acibadem University
38	6th IFAC Symposium on System, Structure and Control	22/06/2016	24/06/2016	90	Istanbul Technical University- ITU
39	42nd International Workshop on Graph-Theoretic Concepts in Computer Science -WG 2016-	22/06/2016	24/06/2016	61	Boğaziçi University
40	7th European Congress on Pharmacology -EPHAR 2016-	26/06/2016	30/06/2016	750	Harbiye Military Museum
41	15th Meeting of the European Society of Sonochemistry -ESS-	27/06/2016	01/07/2016	150	Boğaziçi University
42	40th Session of the World Heritage Committee	10/07/2016	20/07/2016	1250	Istanbul Congress Center
43	9th International Conference on Computational Fluid Dynamics - ICCFD-	11/07/2016	15/07/2016	300	Grand Cevahir Hotel & Convention Centre
44	46th World Polymer Congress - IUPAC MACRO 2016-	17/07/2016	21/07/2016	1500	Haliç Congress Center
45	International Academy of Business and Public Administration Disciplines Summer Conference	28/07/2016	31/07/2016	70	Novotel Istanbul
46	International Conference on Trends and Perspectives in Linear Statistical Inference - LinStat-	22/08/2016	25/08/2016	100	Istanbul University
47	Euro Working Group on Transportation -EWGT2016-	05/09/2016	07/09/2016	179	Istanbul Technical University
48	15th International Conference on Information Technology Based Higher Education and Training - ITHET 2016-	08/09/2016	10/09/2016	144	Bogaziçi University
49	Congress of the Universal Postal	20/09/2016	07/10/2016	2000	Hilton Istanbul

	Union -UPU-				Bomonti Hotel & Conference Center
50	XXXV Scientific Instrument Symposium -SIC-	26/09/2016	30/09/2016	83	Istanbul University
51	Tissue World Istanbul	27/09/2016	29/09/2016		Istanbul Congress Center (ICC)
52	16th International Symposium on Environmental Issues and Waste Management in Energy and Mineral Production -SWEMP 2016-	05/10/2016	07/10/2016	200	Radisson Blu Conference & Airport
53	Executive Assembly Meeting of the World Energy Council -WEC-	07/10/2016	09/10/2016	500	Istanbul Congress Center-ICC
54	23rd World Energy Congress WEC	09/10/2016	13/10/2016	10000	Istanbul Congress Center & Istanbul Lutfi Kırdar
55	21st Annual WAIPA World Investment Conference	13/10/2016	14/10/2016	193	Çırağan Palace Kempinski Hotel
56	8th ICOMOS Annual General Assembly & Advisory Committee	15/10/2016	21/10/2016	150	The Marmara Hotel Taksim
57	EUROSOIL 2016	16/10/2016	21/10/2016		WOW Hotel Convention Center
58	WFPMA 16th World Congress on Human Resources	20/10/2016	21/10/2016	3000	Haliç Congress Center
59	50th World Congress of the Universal Federation of Travel Agents' Association - FUAHV/UFTAA-	25/11/2016	26/11/2016	83	Hilton Istanbul
60	5th SEERS International Congress in Robotic Surgery	15/12/2016	18/12/2016	750	Hilton Bomonti, İstanbul
61	8th Global Economic Symposium - GES-	30/12/2016	30/12/2016	480	

Kaynak: İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu, **Kongreler Takvimi**, Çevrimiçi, <http://tr.icvb.org.tr/congress-calendar/>, 17.05.2019

EK 18. KONGRE VERİLERİ 2017

No	Title	Start Date	End Date	Delegates	Venue
1	5th BEST OF ASBMT TANDEM Meetings International Symposium	01/01/2017	01/01/2017		Unknown
2	Best Of ASTRO	07/01/2017	08/01/2017	100	Radisson Blu Hotel
3	AGRITECH 2017	18/01/2017	01/01/2017	150	Boğaziçi Üniversitesi Rektörlük Konferans Salonu
4	Young IFA Network	20/01/2017	20/01/2017	75	Koç University
5	10th New Trends in Hematology	04/02/2017	05/02/2017	30	Koç University

6	INTCESS 2017	06/02/2017	08/02/2017		Nippon Hotel
7	10th IDC Security Roadshow 2017	09/02/2017	09/02/2017		Wyndham Grand Istanbul Levent
8	39th International Conference on Business, Economics, Social Science & Humanities	16/02/2017	17/02/2017		Istanbul Gonen Hotel
9	39th International Conference on Medical, Medicine & Health Sciences	16/02/2017	17/02/2017		Istanbul Gonen Hotel
10	Global PR summit	16/02/2017	17/02/2017		Unknown
11	World Tourism Forum- Global Meeting	16/02/2017	18/02/2017		Istanbul Congress Center
12	(ICCA) Women Vendors Exhibition and Forum	23/02/2017	24/02/2017	500	Hilton Istanbul Bomonti Hotel
13	Special Conference on Viral Hepatitis	03/03/2017	04/03/2017		Swissotel The Bosphorus
14	6th Annual Congress of the European Cycling Union -UEC-	03/03/2017	04/03/2017	90	Unknown
15	Annual Congress of the European Cycling Union-UEC	03/03/2017	04/03/2017	90	Unknown
16	Annual Congress of the European Cycling Union-UEC	03/03/2017	04/03/2017	90	Unknown
17	4th International Nuclear Power Plants Summit	08/03/2017	09/03/2017	620	Pullman Congress Center
18	3rd International Dermatology and Cosmetology Congress	14/03/2017	17/03/2017	300	Hilton Istanbul Bosphorus Hotel
19	12th Turkish-Arab Economic Forum	23/03/2017	23/03/2017		Swissotel Bosphorus
20	12th Turkish-Arab Economic Forum	23/03/2017	23/03/2017		Swissotel The Bosphorus Istanbul
21	PESIHEC - ISTANBUL AASRC INTERNATIONAL ACADEMIC CONFERENCE on Politics, Engineering, Sociology, Information, Health, Education and Communication"	01/04/2017	01/04/2017	152	İstanbul Aydın Üniversitesi
22	IBMSC-International Student Congress	06/04/2017	07/04/2017		Maltepe University
23	RCIMUN- Robert College International Modern United Nations Congress	07/04/2017	08/04/2017		
24	Translating In Global Chaos Başlıklı Uluslararası Konferans	13/04/2017	14/04/2017	430	İstanbul Aydın Üniversitesi
25	Architectural and Design Summit	14/04/2017	15/04/2017	1000	Haliç Congress Center
26	Towards Higher Education Conference 2017	15/04/2017	15/04/2017		Bogazici University
27	Towards Higher Education Conference-THE 2017	15/04/2017	15/04/2017	400	Boğaziçi University Albert Long Hall
28	Inflow Travel Summit	18/04/2017	19/04/2017	1500	Swissotel The Bosphorus
29	BIOTECNICA Eurasia	19/04/2017	21/04/2017		ICEC - Lütfi Kırdar Congress Center

30	5th International Istanbul Smart Grid and Cities Congress and Fair - ICSG	19/04/2017	21/04/2017	32000	Istanbul Congress Center- ICC
31	International Law Congress of Youth 2017	20/04/2017	21/04/2017		Maltepe University
32	IBAD- 2nd International Scientific Research Congress on Humanities & Social Sciences	20/04/2017	23/04/2017		Radisson Blu Conference & Airport Hotel
33	International Conference on Energy and Thermal Engineering	25/04/2017	28/04/2017		Yıldız Teknik University
34	International Conference on Energy and Thermal Engineering	25/04/2017	28/04/2017		Yıldız Teknik University
35	Atlantic Council Istanbul Summit	27/04/2017	28/04/2017	300	Swissotel The Bosphorus
36	American Society of Comparative Law Younger Comparativists Committee Annual Conference	28/04/2017	29/04/2017	150	Koç University
37	International Workshop on "Turkey & Maritime Silk Road (MSR)" Cooperation through Seas	28/04/2017	28/04/2017	50	Koç University
38	The International Congress of Islamic Economy, Finance, & Ethics	29/04/2017	30/04/2017		Hilton Istanbul Kozyatağı
39	UX Alive	03/05/2017	05/05/2017	452	Hilton Istanbul Bomonti Hotel & Conference Center
40	The International Pelvic Pain Society Meeting and 1st Congress of Society of Pelvic Pain and Endometriosis	04/05/2017	06/05/2017		Intercontinental Hotel Taksim
41	LUISS Joint Conference on Parliamentary Studies	08/05/2017	08/05/2017	80	Koç University
42	The Asian Century : Dynamics of Geopolitics, Economy and Power	09/05/2017	09/05/2017	20	Koç University
43	27th Annual General Meeting of the International Chamber of Shipping and International Shipping Federation -ICS/ISF	09/05/2017	10/05/2017	450	Unknown
44	International Conference on Mathematics and Engineering- ICOME	10/05/2017	12/05/2017	278	Yıldız Teknik University
45	6th International Congress on Leukemia Lymphoma Myeloma (ICLLM)	11/05/2017	13/05/2017		Radisson Blu Hotel Istanbul Şişli
46	International Business Conference	11/05/2017	11/05/2017	340	İstanbul Aydın Üniversitesi
47	2nd Pediatric and Congenital Interventional Istanbul Symposium- PCIC	11/05/2017	13/05/2017	150	Hilton Istanbul Kozyatağı
48	International Intensive Care Symposium	12/05/2017	14/05/2017		
49	2nd World Conference in Technology, Innovation and Entrepreneurship	12/05/2017	14/05/2017		Istanbul Congress Center-ICC
50	(ICCA) International Conference	15/05/2017	18/05/2017	300	Istanbul

	on Building Envelope Systems and Technologies -ICBEST				Technical University
51	INTERCEM	15/05/2017	18/05/2017	512	Hilton İstanbul Bomonti Hotel & Conference Center
52	8th International 100% Renewable Energy Conference	18/05/2017	20/05/2017		Prof. Dr. Türkan Saylan Kültür Merkezi
53	International Clean Coal Technologies Summit	18/05/2017	19/05/2017	560	Pullman İstanbul Convention Center
54	ICOMEF International Congress of Management, Economy and Policy	20/05/2017	21/05/2017	200	Hilton İstanbul Kozyatağı
55	(ICCA) 10th Congress of the European Organization of Supreme Audit Institutions - EUROSAI-	22/05/2017	25/05/2017	270	Swissotel The Bosphorus
56	Sports Nutrition and the Global Forum	22/05/2017	28/05/2017	500	Hilton İstanbul Bosphorus Hotel
57	Rhinoplasty İstanbul Workshop	02/06/2017	04/06/2017	250	Swissotel The Bosphorus
58	Intercontinental Rhinoplasty Course	02/06/2017	04/06/2017	362	Swissotel The Bosphorus
59	(ICCA) 5th IEEE International Black Sea Conference on Communications and Networking -BlackSeaCom-	05/06/2017	08/06/2017	100	Kadir Has University
60	Eurasian 2017	15/06/2017	18/06/2017	250	Hilton Convention Center
61	(ICCA) European Forum for all Psychiatric Trainees -EFPT-	30/06/2017	04/07/2017	70	Unknown
62	(ICCA) 22nd World Petroleum Congress -WPC-	09/07/2017	13/07/2017	5000	Congress Valley
63	WPC Annual Council Meeting	09/07/2017	13/07/2017	1000	İstanbul Congress Center-ICC - İstanbul Lütfi Kırdar - ICEC
64	8th International Summer Course on Research Methodology and Ethics in Health Sciences	10/07/2017	21/07/2017	30	Koç University
65	90. UIC Genel Kurulu	10/07/2017	10/07/2017	204	Hilton İstanbul Bomonti Hotel & Conference Center
66	(ICCA) CAAD Future 2017	12/07/2017	14/07/2017	160	İstanbul Technical University
67	SDEA III - 3rd INTERNATIONAL CONFERENCE ON SYMMETRIES, DIFFERENTIAL EQUATIONS AND APPLICATIONS	14/07/2017	17/07/2017	100	Koç University
68	34th Conference of the Federation of Islamic Medical Associations -FIMA-	20/07/2017	21/07/2017	500	Wow Convention Center

					WOW Istanbul Hotel & Convention Center
69	Congress on Health in Africa	20/07/2017	21/07/2017	670	
70	(ICCA) 16th WFNS World Congress of Neurosurgery	20/08/2017	25/08/2017	5000	Istanbul Congress Center
71	International Congress on Underground Infrastructure, Water Management and Trenchless Technology	07/09/2017	09/09/2017	300	Istanbul Medeniyet University
72	5th International Congress of the Molecular Biology Association of Turkey (MolBiyKon)	08/09/2017	10/09/2017	500	Boğaziçi University
73	(ICCA) 13rd International IUFRO Wood Drying Conference - WDC2016-	13/09/2017	16/09/2017	80	Istanbul University Faculty of Forestry
74	International Dental Congress & Expodental	21/09/2017	24/09/2017		Istanbul Congress Center-ICC
75	10th IstanbulLight International Lighting & Electricity Materials Fair and Congress	21/09/2017	24/09/2017	8000	IDTM
76	International Interdisciplinary Conference on the Concept of Time	22/09/2017	22/09/2017	40	Nippon Hotel
77	(ICCA) 34th World Conference of the International Association of Science Parks -IASP-	26/09/2017	29/09/2017	764	Teknopark Istanbul
78	PARASITEC ISTANBUL 2017	28/09/2017	29/09/2017	2000	WOW Istanbul Hotel & Convention Center
79	(ICCA) 45th Apimondia International Apicultural Congress	29/09/2017	04/10/2017	8000	Istanbul Congress Center-ICC
80	10th European Regional Meeting of the International Labour Organization -ILO-	02/10/2017	05/10/2017	700	Unknown
81	IFA DRT Conference	05/10/2017	07/10/2017	150	Koç University
82	(ICCA) ESCMID Postgraduate Education Course	05/10/2017	06/10/2017	60	Koç University
83	2nd International Interdisciplinary Conference on Gender and Women's Studies	10/10/2017	10/10/2017	40	Nippon Hotel
84	International Interdisciplinary Conference on Minorities	10/10/2017	10/10/2017	40	Nippon Hotel
85	International Interdisciplinary Conference on Children and Childhood	10/10/2017	10/10/2017	40	Nippon Hotel
86	Futuristanbul 2017	11/10/2017	11/10/2017	500	Zorlu Performans Sanatları Merkezi
87	SAP Forum İstanbul	12/10/2017	12/10/2017	1700	Istanbul Congress Center-ICC
88	International Conference on	12/10/2017	13/10/2017	740	Koç University

	Managing Intellectual Property in Universities				
89	International Conference on Managing Intellectual Property in Universities	12/10/2017	13/10/2017	740	Koç University
90	21th International Congress of Esthetic Dentistry	13/10/2017	15/10/2017	450	Wyndham Grand Levent Hotel
91	8th Eurasian Hematology-Oncology Congress 2017	18/10/2017	21/10/2017	300	Hilton Istanbul Bosphorus Hotel
92	2nd International Conference on Education and Language	20/10/2017	20/10/2017	40	Nippon Hotel
93	International City and Civil Society Organizations Summit	20/10/2017	22/10/2017		Yıldız Teknik University
94	Startup Istanbul	20/10/2017	23/10/2017	4000	
95	(ICCA)International Commission on Glass Annual Meeting	22/10/2017	25/10/2017	500	Haliç Congress Center
96	International Interdisciplinary Conference on Middle East	24/10/2017	24/10/2017	40	Nippon Hotel
97	Joint Meeting of Istanbul Spine Masters & ISMISS Turkey 2017	26/10/2017	29/10/2017		Koç University Hospital
98	(ICCA) 21st World Congress of Aesthetic Medicine	27/10/2017	29/10/2017	700	Hilton Istanbul Bosphorus
99	Chemistry Via Computation	30/10/2017	30/10/2017		Boğaziçi University
100	TRT 6th International Children's Media Conference	01/11/2017	02/11/2017		Grand Cevahir Hotel and Congress Center
101	Transist Uluslararası İstanbul Ulaşım Kongresi ve Fuarı	02/11/2017	04/11/2017		İstanbul Congress Center, İstanbul Lütfi Kırdar - ICEC
102	7th International Natural Gas Congress and Fair- INGAS	02/11/2017	03/11/2017	5000	Haliç Congress Center
103	11th International Conference on Theory and History of Architecture	03/11/2017	03/10/2017	50	Nippon Hotel
104	Blockchain Summit'17	05/11/2017	05/11/2017	550	Boğaziçi University Albert Long Hall
105	3rd Turkish-German Frontiers of Social Science Symposium	09/11/2017	12/11/2017	50	Koç University
106	Global Sat Show	09/11/2017	10/11/2017	1500	Haliç Congress Center
107	3rd Turkish-German Frontiers of Social Science Symposium (TUGFOSS)	09/11/2017	12/11/2017	100	Koç University
108	Gpas İstanbul	14/11/2017	18/11/2017	1500	Haliç Congress Center
109	Bonds, Loans & Sukuk Turkey by Global Financial Conferences Ltd.	15/11/2017	16/11/2017	250	Shangri-La Hotel Bosphorus
110	Digital Analytics Summit	16/11/2017	16/11/2017	400	Boğaziçi University Albert Long Hall
111	International Conference on Materials and Metallurgy	17/11/2017	17/11/2017	40	Nippon Hotel

112	4th International Conference on Construction Engineering	17/11/2017	17/11/2017	40	Nippon Hotel
113	5th International Bioengineering Conference	17/11/2017	17/11/2017	50	Nippon Hotel
114	Tricontinental 2017 Conference	22/11/2017	22/11/2017	400	Yeditepe Üniversitesi İnan Kiraç Salonu
115	2nd International Interdisciplinary Conference on Religions	24/11/2017	24/11/2017	40	Nippon Hotel
116	2nd International Interdisciplinary Conference on Turkey, Turkish Studies and Turkology	24/11/2017	24/11/2017	40	Nippon Hotel
117	(ICCA) 11th Conference on Interdisciplinary Musicology - CIM-	30/11/2017	03/12/2017	150	Istanbul Technical University
118	5th International Contemporary Urban Issues Conference	01/12/2017	01/12/2017	50	Nippon Hotel
119	Gastromasa Conference	01/12/2017	02/12/2017	1250	Haliç Congress Center
120	DCD Turkey	05/12/2017	05/12/2017	810	Wyndham Grand Istanbul Levent
121	7th International Gastrointestinal Cancers Conference- IGICC 2017	15/12/2017	17/12/2017	170	Swissotel The Bosphorus Istanbul
122	5th European Academic Research Conference on Global Business, Economics, Finance	15/12/2017	17/12/2017		InterContinental İstanbul
123	Inflow Global Summit	18/12/2017	20/12/2017		The Ritz Carlton

Kaynak: İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu, **Kongreler Takvimi**, Çevrimiçi, <http://tr.icvb.org.tr/congress-calendar/>, 17.05.2019

EK 19. KONGRE VERİLERİ 2018

No	Title	Start Date	End Date	Delegates	Venue
1	(ICCA) 4th EMSA European Week of Ethics European Medical Students' Association	12/01/2018	16/01/2018	116	Yeditepe University
2	27th Board of Directors Meeting of the EUROMED Postal	22/02/2018	22/02/2018	15	Hilton İstanbul Bomonti Hotel & Conference Center
3	2nd International Conference on Ecology, Ecosystems and Climate Change	23/02/2018	23/02/2018	40	Nippon Hotel
4	2nd International Conference on Chemistry	23/02/2018	23/02/2018	40	Nippon Hotel
5	International Conference on Law and Legal Studies	02/03/2018	02/03/2018	40	Nippon Hotel
6	International Interdisciplinary Conference on Human Rights	02/03/2018	02/03/2018	40	Nippon Hotel
7	International Interdisciplinary Architecture and Urban Studies Conference	09/03/2018	09/03/2017	40	Nippon Hotel
8	International Interdisciplinary Conference on Literature,	09/03/2018	09/03/2018	40	Nippon Hotel

	Architecture and Urban Space				
9	Annual Congress of the European Cycling Union- UEC (ICCA)	10/03/2018	11/03/2018	90	Unknown
10	3rd International Dermatology and Cosmetology Congress	14/03/2018	17/03/2018	500	Hilton Istanbul Bosphorus
11	2nd International Conference on Public Health	16/03/2018	16/03/2018	40	Nippon Hotel
12	2nd International Conference on Nursing and Health Care	16/03/2018	16/03/2018	50	Nippon Hotel
13	2nd International Conference on Health Economics, Management & Policy	16/03/2018	16/03/2018	40	Nippon Hotel
14	3rd Extraordinary Session of the WMU Board of Governors (BOG)	17/03/2018	17/03/2018	30	Çırağan Palace Kempinski Istanbul
15	(ICCA) International Conference on Geo-information for Disaster Management -Gi4DM-	18/03/2018	21/03/2018		Istanbul Technical University
16	2nd International Conference on Cultural Studies	23/03/2018	23/03/2018	40	Nippon Hotel
17	5th International Sociology Conference	23/03/2018	23/03/2018	50	Nippon Hotel
18	9th International Conference on Computer Technologies and Development -ICCTD 2018-	24/03/2018	26/03/2018	100	
19	4. Waterloss Forum	29/03/2018	30/03/2018	1020	İstanbul Expo Center
20	2nd International Conference on Design Studies	06/04/2018	06/04/2018	40	Nippon Hotel
21	2nd International Conference on Media and Communication Studies	06/04/2018	06/04/2018	40	Nippon Hotel
22	2nd International Conference on Marketing Studies	06/04/2018	06/04/2018	40	Nippon Hotel
23	(ICCA) Electoral Meeting of the EUROAVIA Congress -EMEAC -	08/04/2018	14/04/2018	58	Istanbul Technical University
24	INTERNATIONAL CONGRESS ON NEW HORIZONS IN EDUCATION AND SOCIAL SCIENCE	09/04/2018	11/04/2018	200	Radisson Blu Conference and Airport Hotel
25	2nd International Conference on International Relations Studies	13/04/2018	13/04/2018	40	Nippon Hotel
26	2nd International Conference on Terrorism and Political Violence	13/04/2018	13/04/2018	40	Nippon Hotel
27	International Conference on Wars and Military Conflicts	13/04/2018	13/04/2018	40	Nippon Hotel
28	6th BEST OF ASBMT TANDEM Meetings International Symposium	14/04/2018	15/04/2018		Vilayetler Evi
29	(ICCA) 10th Global Entrepreneurship Congress -GEC 2018	16/04/2018	18/04/2018	3000	Hilton İstanbul Bomonti Hotel & Conference Center
30	World Cities Congress Istanbul	17/04/2018	19/04/2018	10	YENIKAPI EURASIA EXHIBITION AND SHOW

					CENTER
31	International Traditional and Complementary Medicine Congress	17/04/2018	22/04/2018	3	Istanbul Congress Center- ICC
32	II. European Islamophobia Summit	20/04/2018	21/04/2018	250	Grand Cevahir Hotel and Congress Center
33	6th International Istanbul Smart Grids and Cities Congress and Fair	25/04/2018	26/04/2018		Istanbul Congress Center-ICC
34	2nd International Conference on Education and Learning	27/04/2018	27/04/2018	40	Nippon Hotel
35	(ICCA) Working Week & 41 General Assembly of the International Federation of Surveyors -FIG-	06/05/2018	11/05/2018	2500	Istanbul Congress Center-ICC
36	(ICCA) 47th Annual Conference of the International Association of School Librarianship -IASL-	06/05/2018	11/05/2018	360	Hilton İstanbul Bomonti Hotel & Conference Center
37	8th International 100% Renewable Energy Conference	07/05/2018	09/05/2018		Maltepe Kültür Türkan Saylan Kültür Merkezi
38	UPU 3rd World CEO Forum	09/05/2018	10/05/2018	250	Swissotel The Bosphorus Istanbul
39	(ICCA) RubberCon 2018	10/05/2018	11/05/2018	200	InterContinental Istanbul
40	ISTANBUL BOSPHORUS INTERNATIONAL CONFERENCE ON CYBER POLITICS, CYBERSECURITY AND INTERNATIONAL RELATIONS	11/05/2018	14/05/2018		İstanbul Medeniyet University
41	7th Extraordinary Islamic Summit Conference	18/05/2018	18/05/2018	3	Istanbul Congress Center- ICC
42	(ICCA) 19th AUTEX World Textile Conference	20/06/2018	22/06/2018	310	Swissotel The Bosphorus Istanbul
43	VI. European Conference on Renewable Energy Systems- ECRES2018	25/06/2018	27/06/2018		Marmara University, Goztepe Campus
44	PPP Airport Investments Summit	26/06/2018	27/06/2018		Hyatt Regency Istanbul
45	(ICCA) 3rd International Conference on Sign Language Acquisition -ICSLA-	27/06/2018	29/06/2018	200	Koç University
46	ERPA International Congresses on Education 2018	28/06/2018	01/07/2018		Istanbul University Culture and Convention Center
47	International Conference on Theoretical and Applied Computer Science and Engineering 2018	29/06/2018	30/06/2018		Elite World Prestige Hotel

48	447th International Conference on Recent Advances in Medical Science (ICRAMS)	20/07/2018	21/07/2018		Mercure Hotel İstanbul Topkapı
49	(ICCA) 30th Congress of the International Society for Horticultural Science -ISHS-	12/08/2018	16/08/2018	4000	Istanbul Congress Center
50	(ICCA) 11th International Symposium on Postharvest Quality of Ornamental Plants	12/08/2018	16/08/2018	80	Istanbul Congress Center
51	(ICCA) 7th International Symposium on Landscape and Urban Horticulture	12/08/2018	16/08/2018	150	Istanbul Congress Center
52	(ICCA) 7th International Symposium on Human Health Effects of Fruits and Vegetables - FAVHEALTH2018-	12/08/2018	16/08/2018	400	Unknown
53	19th Symposium on Horticultural Economics and Management- ISHS (ICCA)	12/08/2018	16/08/2018	74	Istanbul Congress Center- ICC
54	European Conference on Analytical Chemistry - EUROANALYSIS -ICCA	01/09/2018	05/09/2018	630	Istanbul University
55	(ICCA) 21 Congress of the International Association for the History of Glass -IAHV-	03/09/2018	07/09/2018	150	Istanbul University
56	(ICCA) 33rd World Congress of the International Organization Development Association -IODA-	13/09/2018	15/09/2018	380	Radisson Blu Hotel in Istanbul Şişli
57	(ICCA) Mediterranean & Gulf Urological Forum -MGUF 2018-	13/09/2018	14/09/2018	85	
58	Turkish Airlines Corporate Club Conference	17/09/2018	18/09/2018	900	Hilton İstanbul Bomonti Hotel & Conference Center
59	(ICCA) 27th International Panorama Conference	19/09/2018	21/09/2018	50	The Green Park Hotel Taksim
60	Meeting of the Permanent Representatives (National Secretaries) of the PS IGC TRACECA	19/09/2018	19/09/2018	30	CVK Park Bosphorus Hotel
61	267th International Conference on Management, Economics & Social Science - ICMESS 2018	20/09/2018	21/09/2018		Mercure İstanbul Topkapı Hotel
62	EASO East Med Train the Trainer	23/09/2018	24/09/2018	150	Renaissance İstanbul Polat Bosphorus Hotel
63	(ICCA)13th FIEP EuropeanCongress & 29th FIEP World Congress	26/09/2018	29/09/2018	200	Marmara University Faculty of Sports Sciences Campus in Anadoluhisari
64	(ICCA) 28th APASL Single Topic Conference	27/09/2018	29/09/2018	835	Swissotel The Bosphorus
65	(ICCA) World Congress on Healthy Ageing -WCHA-	01/10/2018	05/10/2018	666	Grand Cevahir Hotel Convention Center
66	(ICCA) Annual Meeting of the ICOM International Committee for	10/10/2018	12/10/2018	86	Pera Museum

	Museums and Collections of Archaeology -ICMAH-				
67	(ICCA) INTERSTENO Council Meeting and IPRS Meeting	10/10/2018	12/10/2018	57	Holiday Inn, Sisli Istanbul
68	3rd Istanbul Breast Cancer Conference	11/10/2018	13/10/2018	800	Wyndham Grand Levent Hotel Istanbul
69	International Istanbul Breast Cancer Conference - BREASTANBUL 2018	11/10/2018	13/10/2018		Wyndham Grand Istanbul Levent
70	(ICCA) Regional Meeting of the International Association of Paediatric Dentistry -IAPD-	12/10/2018	14/10/2018	251	Swissotel Bosphorus
71	IX. International Eurasian Hematology-Oncology Congress	17/10/2018	20/10/2018		Hilton Istanbul Bosphorus
72	II. Archisections8 Conference	18/10/2018	19/10/2018	850	Çırağan Palace Kempinski Istanbul
73	HIMSS Eurasia 2018	25/10/2018	27/10/2018		Haliç Congress Center
74	II. The Cosmetology and Cosmetic Gynecology Congress	25/10/2018	28/10/2018		Radisson Blu Hotel in Istanbul Şişli
75	(ICCA)18 Mediterranean Microwave Symposium -MMS-	31/10/2018	02/11/2018	162	Hilton Istanbul Bosphorus
76	INTERNATIONAL CONGRESS OF ISLAMIC ECONOMY, FINANCE AND ETHICS, ISEFE'18-Autumn	03/11/2018	04/11/2018		Hilton Istanbul Kozyatağı
77	TRANSİST Istanbul Transport Congress and Exhibition	08/11/2018	10/11/2018	2500	Istanbul Congress Center- ICC
78	INTERNATIONAL CONGRESS OF ENERGY, ECONOMY AND SECURITY- ENSCON	10/11/2018	11/11/2018		Hilton Istanbul Kozyatağı
79	IV. Gastromasa Gastronomy Conference	17/11/2018	17/11/2018		Wyndham Grand Istanbul Levent
80	4th International New Media Conference- INMEC2018	22/11/2018	23/11/2018		İstanbul Gelişim University
81	(ICCA) 32 Conference of the Confederation of Asia-Pacific Chambers of Commerce and Industry -CACCI-	23/11/2018	24/11/2018	440	Çırağan Palace Kempinski Istanbul
82	(ICCA) 63 Convention of the International Ship Suppliers Association -ISSA-	23/11/2018	24/11/2018	195	Wyndham Grand Istanbul Levent
83	International Congress on Business and Marketing (ICBM'18)	29/11/2018	01/12/2018		Maltepe University
84	ICOMEF International Congress of Management, Economy and Policy	01/12/2018	02/12/2018		Hilton Istanbul Kozyatağı
85	International Conference on Applied Sciences , Information Technology and Engineering Application-AETL	01/12/2018	02/12/2018		İstanbul Gönen Hotel
86	3rd UNWTO/UNESCO World Conference on Tourism and	03/12/2018	05/12/2018		Lütfi Kırdar International

	Culture: Benefits for All				Convention and Exhibition Center
87	4TH INTERNATIONAL CONFERENCE ON ADVANCES IN MECHANICAL ENGINEERING - ICAME 2018	19/12/2018	21/12/2018		Yıldız Teknik University

Kaynak: İstanbul Kongre ve Ziyaretçi Bürosu, **Kongreler Takvimi**, Çevrimiçi, <http://tr.icvb.org.tr/congress-calendar/>, 17.05.2019

EK 20. İSTANBUL FUAR TAKVİMİ 2018

NO	BAŞLAMA	BİTİŞ	FUARIN ADI	TÜRÜ	YER	DÜZENLEYİCİ
1	10.01.2018	13.01.2018	34.Uluslararası İstanbul Anne Bebek Çocuk Ürünleri Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	UBM ICC Fuarcılık ve Organizasyon Tic. A.Ş.
2	11.01.2018	14.01.2018	Eniye Enerji Verimli Sanayi ve Ürünler Fuarı	İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	İstanbul Dünya Ticaret Merkezi A.Ş.
3	23.01.2018	28.01.2018	CNR İMOB 2018-İstanbul Mobilya Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	İstanbul Fuarcılık A.Ş.
4	25.01.2018	28.01.2018	EMITT 2018 22.Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	E Uluslararası Fuar ve Tanıtım Hizmetleri A.Ş.
5	01.02.2018	03.02.2018	ATRAX'2018	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Tureks Uluslararası Fuarcılık A.Ş.
6	01.02.2018	04.02.2018	Gaming İstanbul Dijital Eğlence ve Oyun Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Kongre Merkezi	GL Events Exhibitions Fuarcılık A.Ş.
7	02.02.2018	04.02.2018	Evlilik Dünyası 2018 Evlilik Hazırlıkları Fuarı	İhtisas Fuarı	Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı	Patika Tanıtım Fuar ve Sergi Org. Hizmet. A.Ş.
8	06.02.2018	08.02.2018	İYF İstanbul Ayakkabı Yan Sanayi ve Deri Fuarı	İhtisas Fuarı	Pullman Airport Hotel Convention Center	EKS Fuarcılık A.Ş.
9	07.02.2018	10.02.2018	ISK-SODEX 2018 Uluslararası Isıtma, Soğutma, Klima, Havalandırma, Su Arıtma ve Güneş Enerjisi Sistemleri Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Hannover Messe Sodeks Fuarcılık A.Ş.
10	07.02.2018	10.02.2018	Poolexpo 2018	İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Hannover Messe Sodeks Fuarcılık A.Ş.
11	08.02.2018	10.02.2018	Linexpo İstanbul İç Giyim Moda Fuarı	İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	İstanbul Dünya Ticaret Merkezi A.Ş.
12	09.02.2018	11.02.2018	Armasad Arıcılık Fuarı	İhtisas Fuarı	Haliç Kongre Merkezi	Pİ Fuar A.Ş.
13	09.02.2018	18.02.2018	Avrasya Boat Show 2018 13.Deniz Araçları, Ekipmanları ve Aksesuarları	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Pozitif Fuarcılık A.Ş.
14	14.02.2018	16.02.2018	EURIE Avrasya Yüksek Öğretim Zirvesi ve Fuarı	İhtisas Fuarı	Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı	Boyut Fuarcılık Hizmet. Org. Ltd. Şti

15	15.02.2018	17.02.2018	REW İstanbul 2018 14.Uluslararası Geri Dönüşüm, Çevre Teknolojileri ve Atık Yönetimi Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	İFO İstanbul Fuar Hizmetleri A.Ş.
16	15.02.2018	17.02.2018	İSG Avrasya 2018 4.İş Sağlığı ve Güvenliği Fuarı	İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	İFO İstanbul Fuar Hizmetleri A.Ş.
17	15.02.2018	17.02.2018	Lifestyle Turkey- Muhafazakar Giyim Fuarı	İhtisas Fuarı	İstanbul Kongre Merkezi	SO Fuar Ltd. Şti.
18	15.02.2018	18.02.2018	Kapı Fuarı Türkiye 12.Uluslararası Ahşap, Çelik, Endüstriyel, Otomatik Kapı, Kontrollü Kapı Geçiş Sistemleri ve Kapı Yan Sanayi Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Demos Fuarcılık ve Org. A.Ş.
19	17.02.2018	25.02.2018	Boat Show Eurasia	İhtisas Fuarı	Viaport Marina Tuzla	Via Fuarcılık A.Ş.
20	21.02.2018	23.02.2018	ACE OF M.I.C.E. Kongre, Toplantı ve Etkinlik Fuarı	İhtisas Fuarı	İstanbul Kongre Merkezi	Turizm Medya Grubu Fuarcılık A.Ş.
21	21.02.2018	25.02.2018	İstanbul Kırtasiye - Ofis 2.Okul, Kırtasiye, Kağıt, Ofis Malzemeleri, Oyuncak Fuarı	İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Tüyap Fuar ve Fuarcılık Hizmetleri A.Ş.
22	22.02.2018	25.02.2018	Motobike İstanbul	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Messe Frankfurt İstanbul Uluslararası Fuarcılık Ltd. Şti.
23	24.02.2018	25.02.2018	Studyexpo Yurtdışı Dil veYaz Okulları Fuarı	İhtisas Fuarı	Hilton Bosphorus Convention Center	Study Expo Fuarcılık A.Ş.
24	24.02.2018	25.02.2018	OTF - Özel Okul Tercih Fuarı	İhtisas Fuarı	Zorlu Performans Sanatları Merkezi - Beşiktaş	BRF Fuarcılık ve Tanıtım Hizmetleri A.Ş.
25	27.02.2018	03.03.2018	UNICERA Seramik Banyo Mutfak Fuarı	İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	İstanbul Fuarcılık A.Ş.
26	27.02.2018	03.03.2018	İstanbul Mermer Fuarı 2018 14.Uluslararası Mermer, Doğal Taş Ürünleri ve Teknolojileri Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Pozitif Fuarcılık A.Ş.
27	01.03.2018	02.03.2018	Educaturk Eğitim ve Kariyer Fuarı	İhtisas Fuarı	İstanbul Kongre Merkezi	Boyut Fuarcılık Hizmet. Org. Ltd. Şti
28	01.03.2018	03.03.2018	Uluslararası Fastener Fair Turkey 4.Bağlantı ve Sabitleme Elemanları, Teknolojisi Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Mack Brooks Fuarcılık A.Ş.
29	03.03.2018	04.03.2018	Akare Yurtdışı Eğitim Fuarları	İhtisas Fuarı	Hilton Bosphorus Convention Center	Akare Fuarcılık A.Ş
30	03.03.2018	04.03.2018	Studyexpo Yurtdışı Dil veYaz Okulları Fuarı	İhtisas Fuarı	Hilton İstanbul Kozyatağı Hotel	Study Expo Fuarcılık A.Ş.
31	05.03.2018	05.03.2018	Akare Yurtdışı Eğitim Fuarları	İhtisas Fuarı	Dedeman Bostancı Hotel Convention Center	Akare Fuarcılık A.Ş
32	06.03.2018	07.03.2018	Nükleer Santraller Zirvesi ve Fuarı	İhtisas Fuarı	Pullman Airport Hotel Convention Center	INPPS Fuarcılık Ltd. Şti

33	07.03.2018	09.03.2018	Premiere Vision İstanbul	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Kongre Merkezi	International Fashion Fair İstanbul Moda Fuarcılık A.Ş.
34	07.03.2018	10.03.2018	Avrasya Pencere 2018 19.Uluslararası Pencere Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Reed Tüyap Fuarcılık A.Ş.
35	07.03.2018	10.03.2018	Avrasya Kapı 2018 10.Uluslararası Kapı, Kepenk, Kilit, Panel, Pano, Bölme Sistem ve Aksesuarları Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Reed Tüyap Fuarcılık A.Ş.
36	07.03.2018	10.03.2018	Avrasya Cam 2018 8.Cam Ürünleri ve Uygulamaları, Üretim-İşleme Teknolojileri ve Makineleri, Tamamlayıcı Ürün ve Kimyasalları Fuarı	İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Reed Tüyap Fuarcılık A.Ş.
37	08.03.2018	11.03.2018	Home and Concept Fuarı	İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Referans Fuarcılık Org. Ve Tic. A.Ş.
38	09.03.2018	18.03.2018	Uluslararası CNR Kitap Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Pozitif Fuarcılık A.Ş.
39	14.03.2018	17.03.2018	Havuz SPA Wellness Fuarı (İstanbul Pool Show)	İhtisas Fuarı	Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı	Riva Fuar ve Organizasyon Hizmetler A.Ş.
40	15.03.2018	18.03.2018	WIN IAMD Eurasia 2018	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Hannover Fairs Turkey Fuarcılık A.Ş.
41	15.03.2018	18.03.2018	WIN Metal Working Eurasia 2018	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Hannover Fairs Turkey Fuarcılık A.Ş.
42	15.03.2018	18.03.2018	WIN Welding Eurasia 2018	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Hannover Fairs Turkey Fuarcılık A.Ş.
43	15.03.2018	18.03.2018	WIN Surface Technology Eurasia 2018	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Hannover Fairs Turkey Fuarcılık A.Ş.
44	15.03.2018	18.03.2018	WIN Electrotech Eurasia 2018	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Hannover Fairs Turkey Fuarcılık A.Ş.
45	15.03.2018	18.03.2018	Win Cemat Eurasia 2018	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Hannover Fairs Turkey Fuarcılık A.Ş.
46	15.03.2018	18.03.2018	Çocuk Gelişimi Fuarı	İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Abies Fuar Hizmetleri Ltd. Şti.
47	15.03.2018	18.03.2018	2.İstanbul Hırdavat Fuarı	İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Voli Fuar Hizmetleri A.Ş.
48	17.03.2018	17.03.2018	Eğitim, Yutrdışı Eğitim ve Eğitim Teknolojileri Fuarı	İhtisas Fuarı	Beşiktaş Bahçeşehir Üniversitesi Kampüsü	ISF Fuarcılık Tic. Ltd. Şti.
49	22.03.2018	24.03.2018	Turkcoat & Paintistanbul 2018	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Artkim Fuarcılık Tic. A.Ş.
50	22.03.2018	25.03.2018	İstanbul Oyuncak Fuarı	İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Tüyap Fuar ve Fuarcılık Hizmetleri A.Ş.
51	22.03.2018	25.03.2018	İstanbul Jewelry Show Mart 2018 46.İstanbul Uluslararası Mücevherat, Saat ve	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	UBM Rotaforte Uluslararası Fuarcılık A.Ş.

			Malzemeleri Fuarı			
52	22.03.2018	25.03.2018	Güzellik & Bakım 2018 29.Güzellik ve Bakım, Saç, Kozmetik, Spa,&Wellness ve Parfümeri Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı ile İstanbul Kongre Merkezi	TG Ekspo Uluslararası Fuarcılık A.Ş.
53	22.03.2018	25.03.2018	EKSPOMED EURASIA 25.Uluslararası İstanbul Tıbbi Analiz, Teşhis, Tedavi, Koruma ve Rehabilitasyon Ürün, Cihaz, Sistem, Teknoloji, Donanım ve Hastaneler Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Reed Tüyap Fuarcılık A.Ş.
54	23.03.2018	23.03.2018	IEFT Yurtdışı Eğitim Fuarı	İhtisas Fuarı	Dedeman Otel - Bostancı	İstanbul Eğitim Fuarları ve Tanıtım Ltd. Şti
55	24.03.2018	25.03.2018	IEFT Yurtdışı Eğitim Fuarı	İhtisas Fuarı	İstanbul Kongre Merkezi	İstanbul Eğitim Fuarları ve Tanıtım Ltd. Şti
56	29.03.2018	30.03.2018	9.Enerji Verimliliği Forumu ve Fuarı	İhtisas Fuarı	Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı	ACPT Fuarcılık A.Ş.
57	29.03.2018	31.03.2018	5.Barajlar & H.E.S. Fuarı	İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Demos Fuarcılık ve Org. A.Ş.
58	29.03.2018	31.03.2018	No Dig Expo Turkey- Altyapı ve Kazısız Teknolojiler Fuarı	İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Demos Fuarcılık ve Org. A.Ş.
59	29.03.2018	01.04.2018	World Mill Tech 2018 Dünya Değirmen Makineleri Teknolojileri ve Yan Sanayi	İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Tüyap Fuar ve Fuarcılık Hizmetleri A.Ş.
60	29.03.2018	01.04.2018	13.Uluslararası İdeal Homex Ev Eşyaları, Züccaciye Dekoratif Ürünler ve Çeyiz Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Life Media Fuarcılık A.Ş
61	29.03.2018	01.04.2018	6.İskele ve Kalıp ve Hareketli Platform ve Teknolojileri Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Demos Fuarcılık ve Org. A.Ş.
62	29.03.2018	01.04.2018	UNİBİKE İstanbul Bisiklet ve Bisiklet Ekipmanları Fuarı	İhtisas Fuarı	Avrasya gösteri ve Sanat Merkezi	Thor Expo Fuarcılık Hizmet. A.Ş.
63	03.04.2018	04.04.2018	2.İstanbul Eğitim ve Kariyer Fuarı	İhtisas Fuarı	Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı	Eket Fuarcılık Tic. Ltd. Şti.
64	04.04.2018	07.04.2018	AYMOD 20. Uluslararası Ayakkabı Moda Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Pozitif Fuarcılık A.Ş.
65	05.04.2018	07.04.2018	11.Uluslararası Solarex İstanbul Güneş Enerjisi ve Teknolojileri Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Voli Fuar Hizmetleri A.Ş.
66	05.04.2018	08.04.2018	Yapıda Ahşap ve Ahşap Ürünleri Fuarı	İhtisas Fuarı	İstanbul Kongre Merkezi	Küre Fuarcılık Ltd. Şti.
67	05.04.2018	08.04.2018	Automechanika İstanbul	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	1.Hannover Fairs Turkey Fuarcılık A.Ş. 2.Messe Frankfurt İstanbul Uluslararası Fuarcılık Ltd. Şti.

68	06.04.2018	07.04.2018	Mimari ve Tasarım & Yapı Teknolojileri Fuarı	İhtisas Fuarı	Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı	Beta Fuarcılık Ltd. Şti
69	10.04.2018	11.04.2018	ICCS - Temiz Kömür Teknolojileri Zirvesi ve Fuarı	İhtisas Fuarı	Pullman Airport Hotel Convention Center	FCİ Fuarcılık A.Ş.
70	11.04.2018	12.04.2018	Uluslararası Yerel Zincirler Buluşuyor 2018 Konferansı ve Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	Haliç Kongre Merkezi	Globus Fuar Kongre Yönetimi ve Tanıtım Hizmetleri Ltd. Şti.
71	12.04.2018	14.04.2018	Heritage İstanbul 2018 - 3.Restorasyon, Arkeoloji, Müzecilik Teknolojileri Fuarı ve Konferansı	İhtisas Fuarı	Hilton Bosphorus Convention Center	TG Ekspo Uluslararası Fuarcılık A.Ş.
72	12.04.2018	14.04.2018	Beauty Eurasia 2018 14.Uluslararası Kozmetik, Güzellik Kuaför Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	1.E Uluslararası Fuar ve Tanıtım Hizmetleri A.Ş. 2.Platform Uluslararası Fuarcılık A.Ş.
73	12.04.2018	15.04.2018	IBATECH 12.Uluslararası Ekmek, Pasta Makineleri, Dondurma, Çikolata ve Teknolojileri Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Messe Stuttgart Ares Fuarcılık Ltd. Şti
74	12.04.2018	15.04.2018	IDEX 2018 15.İstanbul Ağız-Diş Sağlığı Cihaz ve Ekipmanları Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Pozitif Fuarcılık A.Ş.
75	12.04.2018	15.04.2018	5.Cami Yapı Ekipmanları Fuarı	İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Proaktif Fuarcılık Ltd. Şti
76	14.04.2018	17.04.2018	HIGHTEX 2018 7.Uluslararası Teknik Tekstiller ve Nonwoven Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	1.Tüyap Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş. 2.Teknik Fuarcılık A.Ş.
77	14.04.2018	17.04.2018	ITM 2018 34.Uluslararası Tekstil Makineleri Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	1.Tüyap Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş. 2.Teknik Fuarcılık A.Ş.
78	14.04.2018	17.04.2018	15.Uluslararası İstanbul İplik Fuarı 2018	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Tüyap İhtisas Fuarları A.Ş.
79	19.04.2018	21.04.2018	2.ANALYTECH "Analiz ve Laboratuvar Teknolojileri, Ekipmanları Fuarı"	İhtisas Fuarı	Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı	Akdeniz Reklamcılık ve Tanıtım Hizmetleri A.Ş.
80	19.04.2018	21.04.2018	BIOTECNICA "Uluslararası Biyoteknoloji, Yaşam Bilimleri ve Endüstrileri Fuarı"	Uluslararası İhtisas Fuarı	Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı	Akdeniz Reklamcılık ve Tanıtım Hizmetleri A.Ş.
81	19.04.2018	21.04.2018	PHARMANEXT "İlaç Endüstrisi, Teknolojileri ve Bileşenleri Fuarı"	İhtisas Fuarı	Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı	Akdeniz Reklamcılık ve Tanıtım Hizmetleri A.Ş.
82	19.04.2018	21.04.2018	NUTRIVISION "Nutrasötik Endüstrisi Fuarı"	İhtisas Fuarı	Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı	Akdeniz Reklamcılık ve Tanıtım Hizmetleri A.Ş.
83	24.04.2018	28.04.2018	Evtex 2018 24.İstanbul Ev Tekstili Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	İstanbul Fuarcılık A.Ş.
84	25.04.2018	26.04.2018	6.Uluslararası İstanbul Akıllı Şebekeler ve Şehirler Kongre ve Fuarı (ICSG ISTANBUL 2018)	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Kongre Merkezi	HHB Fuar Organizasyon Reklam A.Ş.
85	27.04.2018	28.04.2018	GTZ Gençlik Fuarı	Genel Fuar	Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı	İnfoloji Fuarcılık A.Ş.

86	28.04.2018	29.04.2018	12.Gayrimenkul Fuarı ve Arap-Türk Zirvesi	İhtisas Fuarı	Hilton Kongre ve Sergi Merkezi	Junior Fuarcılık Ltd. Şti.
87	02.05.2018	04.05.2018	ICCI Powered byPower Gen - Uluslararası Enerji ve Çevre Fuarı ve Konferansı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Sektörel Fuarcılık A.Ş.
88	02.05.2018	04.05.2018	5.Türk Arap Gıda ve Gıda Teknolojileri Fuarı İşbirliği Organizasyonu	İhtisas Fuarı	Pullman Airport Convention Center	Turab Fuarcılık Reklam Organizasyon Hizmetleri A.Ş.
89	02.05.2018	04.05.2018	3.Türk Arap Tarım ve Tarım Teknolojileri Fuarı İşbirliği Organizasyonu	İhtisas Fuarı	Pullman Airport Convention Center	Turab Fuarcılık Reklam Organizasyon Hizmetleri A.Ş.
90	02.05.2018	04.05.2018	2.Türk Arap Otel Restoran, Kafe Pastane Ekipmanları, Ağırlama, Konaklama Teknolojileri ve Ev Dışı Tüketim Fuarı	İhtisas Fuarı	Pullman Airport Convention Center	Turab Fuarcılık Reklam Organizasyon Hizmetleri A.Ş.
91	02.05.2018	05.05.2018	VİPP 2018 1.Vinç, İstif Makineleri, Platform, Proje Taşımacılığı Fuarı	İhtisas Fuarı	Viaport Marina-Tuzla	Sada Uzmanlık Fuarları Tic. A.Ş.
92	06.05.2018	09.05.2018	TOS+H EXPO 3.Türk İş Güvenliği ve Sağlığı Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	Haliç Kongre Merkezi	Tezulaş Fuar Danışmanlık Hizmetleri Ltd. Şti.
93	07.05.2018	10.05.2018	FIG Kongresi & Harita ve Kadastro Bilim ve Teknoloji Fuarı	İhtisas Fuarı	İstanbul Kongre Merkezi	MCI Fuarcılık Dış Ticaret Ltd. Şti
94	08.05.2018	10.05.2018	BE Digital Yönetim Fuarı 2018	İhtisas Fuarı	UNIQ Sarıyer	Eventus Organizasyon Fuarcılık ve Tic A.Ş.
95	08.05.2018	11.05.2018	5.Eksposhoes İstanbul Ayakkabı Saracıye Moda Fuarı	İhtisas Fuarı	Pullman Airport Hotel Convention Center	EKS Fuarcılık A.Ş.
96	08.05.2018	12.05.2018	41.Yapı Fuarı - Turkeybuild İstanbul 2018	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Yem Fuarcılık A.Ş.
97	09.05.2018	11.05.2018	FM Expo İstanbul Bina ve Tesis Yönetim Fuarı	İhtisas Fuarı	İstanbul Kongre Merkezi	Demos Fuarcılık ve Org. A.Ş.
98	09.05.2018	12.05.2018	Aysaf 20.Uluslararası Ayakkabı ve Yan Sanayi Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Pozitif Fuarcılık A.Ş.
99	10.05.2018	13.05.2018	7.Uluslararası İstanbul Av, Silah ve Doğa Sporları Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	EFEM Uluslararası Fuar ve Org. Hiz. A.Ş.
100	11.05.2018	12.05.2018	İstanbul Havacılık Eğitim Fuarı IFTE 2018	İhtisas Fuarı	WOW Kongre Merkezi Yeşilköy	Sedef Fuar ve Kongre Hizmetleri San. ve Tic. A.Ş.
101	11.05.2018	13.05.2018	Uluslararası At ve Binicilik Fuarı EQUIST İstanbul Horse Show	Uluslararası İhtisas Fuarı	Türkiye Jokey Kulübü- Veli Efendi Hipodrumu	Eko Fuarcılık Tic. Ltd. Şti.
102	18.05.2018	20.05.2018	TEF, Teknoloji ve Eğitim Fuarı	İhtisas Fuarı	İstanbul Kongre Merkezi	İstanbul Restate Fuar Org. A.Ş.
103	22.05.2018	10.06.2018	37.Kitap ve Kültür Fuarı	İhtisas Fuarı	Ayasofya Meydanı (Topkapı Sarayı Uzantısı)	Vakıf Fuarcılık Rek. Yay. Tanıtım Org. Tic. Ltd. Şti.
104	31.05.2018	02.06.2018	4.Çin Ürünleri Fuarı	Genel Fuar	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	1.Sinerji Uluslararası Fuarcılık Ltd. Şti. 2.İpekyolu Uluslararası Fuarcılık Ltd.Şti

105	06.06.2018	10.06.2018	CNR Games Week İstanbul	İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Pozitif Fuarcılık A.Ş.
106	20.06.2018	23.06.2018	HEFİ Ev Elektronik Fuarı İstanbul	İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Atis Fuarcılık A.Ş.
107	27.06.2018	30.06.2018	BAKAF 2018 Batı Karadeniz Turizm Tanıtım İş Birliği Fuarı	İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	İstamonu Fuarcılık Hizmetleri Ltd. Şti.
108	17.07.2018	20.07.2018	35.Uluslararası İstanbul Anne Bebek Çocuk Ürünleri Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	UBM ICC Fuarcılık ve Organizasyon Tic. A.Ş.
109	04.08.2018	06.08.2018	7.İstanbul Üniversite Tercih Fuarı	İhtisas Fuarı	Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı	Eket Fuarcılık Tic. Ltd. Şti.
110	10.08.2018	11.08.2018	Educaturk Üniversite Tercih Fuarı	İhtisas Fuarı	The Green Park Hotel /Pendik	Boyut Fuarcılık Hizmet. Org. Ltd. Şti
111	04.09.2018	06.09.2018	TISSUE WORLD İstanbul 2018	İhtisas Fuarı	İstanbul Kongre Merkezi	UBM İstanbul Fuarcılık Ve Gösteri Hizmetleri A.Ş.
112	05.09.2018	08.09.2018	Food İstanbul 2018	İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	İstanbul Fuarcılık A.Ş.
113	05.09.2018	08.09.2018	Worldfood İstanbul 2018 26.Uluslararası Gıda Ürünleri ve Teknolojileri Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	E Uluslararası Fuar ve Tanıtım Hizmetleri A.Ş.
114	06.09.2018	09.09.2018	43.Uluslararası Gamex / Robotex /Compex Bilgisayar Robot Teknolojileri ve Bilgisayar Oyunları Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Rönesans Fuarcılık ve Yayıncılık A.Ş.
115	12.09.2018	15.09.2018	Metalexpo Eurasia - İstanbul Demir, Çelik, Metal Ürünleri Üretim ve Teknolojileri Fuarı	İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Sky Fuarcılık A.Ş.
116	12.09.2018	15.09.2018	Steel Expo, Çelik, Metal Ürünleri Üretim ve Teknolojileri	İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Sky Fuarcılık A.Ş.
117	13.09.2018	15.09.2018	Saha Expo	İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	İstanbul Dünya Ticaret Merkezi A.Ş.
118	13.09.2018	16.09.2018	29.Uluslararası Züchex, Züccaciye Ev Eşyaları, Dekoratif Ürünler ve Elektrikli Ev Gereçleri Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Life Media Fuarcılık A.Ş
119	14.09.2018	15.09.2018	12.Hac ve Umre Arap Turizm Hizmetleri Fuarı	İhtisas Fuarı	WOW Kongre Merkezi Yeşilköy	Grup Medya Fuarcılık Ltd. Şti.
120	18.09.2018	20.09.2018	3.Proses Otomasyonu Zirvesi ve Sergisi	İhtisas Fuarı	WOW Kongre Merkezi Yeşilköy	ST Alternatif Fuarcılık ve Organizasyon Tic. Ltd.Şti.
121	19.09.2018	22.09.2018	İstanbullight 11.Uluslararası Aydınlatma, Elektrik Malzemeleri Fuarı ve Kongresi	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	UBM NTSR Fuar ve Gösteri Hizmetleri A.Ş.
122	19.09.2018	23.09.2018	Contemporary İstanbul Çağdaş Sanat Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı ile İstanbul Kongre Merkezi	İkon Fuarcılık Hizmetleri Ltd. Şti

123	20.09.2018	23.09.2018	İstanbul Beauty and Wellness Show	İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	İstanbul Fuarcılık A.Ş.
124	20.09.2018	23.09.2018	Sign İstanbul-2018 20.Uluslararası Endüstriyel Reklam ve Dijital Baskı Teknolojileri Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	İFO İstanbul Fuar Hizmetleri A.Ş.
125	20.09.2018	23.09.2018	Konfeksiyon Makinesi 2018 26.Uluslararası Konfeksiyon Makineleri, Nakış Makineleri ve Makine Yan Sanayileri Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Tüyap İhtisas Fuarları A.Ş.
126	26.09.2018	29.09.2018	Hometex 2018	İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	İstanbul Fuarcılık A.Ş.
127	26.09.2018	29.09.2018	5.Uluslararası Sleep Well Expo 2018	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Voli Fuar Hizmetleri A.Ş.
128	27.09.2018	29.09.2018	Promosyon Show İstanbul Fuarı	İhtisas Fuarı	Pulman Convention Center- Yenibosna	Sky Fuarcılık A.Ş.
129	27.09.2018	29.09.2018	İstanbul Uluslararası Buluş Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı	Afanya Fuarcılık Ltd. Şti
130	27.09.2018	30.09.2018	AIREX -İstanbul Airshow 12.Uluslararası Sivil Havacılık ve Havalimanları Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	Atatürk Havalimanı A 14 Apronu	MİNT Fuarcılık ve Organizasyon A.Ş.
131	02.10.2018	07.10.2018	MAKTEK AVRASYA 2018	İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Tüyap Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş.
132	02.10.2018	08.10.2018	Boat Show Eurasia	İhtisas Fuarı	Viaport Marina Tuzla	Via Fuarcılık A.Ş.
133	03.10.2018	06.10.2018	3.Uluslararası Karayolları Köprüler ve Tüneller İhtisas Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Kongre Merkezi	MCI Fuarcılık Dış Ticaret Ltd. Şti
134	03.10.2018	06.10.2018	Aymod 21.Uluslararası Ayakkabı Moda Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Pozitif Fuarcılık A.Ş.
135	04.10.2018	07.10.2018	11.KIDS Turkey Oyuncak, Çocuk, Lisans, Oyun Ve Oyun Ekipmanları Fuarı	İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Spielwarenmesse Middle East Fuarcılık Ltd.Şti.
136	10.10.2018	12.10.2018	Premiere Vision İstanbul	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Kongre Merkezi	International Fashion Fair İstanbul Moda Fuarcılık A.Ş.
137	11.10.2018	13.10.2018	İstanbul Su Kongresi ve Fuarı	İhtisas Fuarı	Haliç Kongre Merkezi	İnfoloji Fuarcılık A.Ş.
138	11.10.2018	14.10.2018	16.Bayım Olurmusun? Franchising ve Markalı Bayilik Fuarı 2018	İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Medya Fors Fuarcılık A.Ş.
139	11.10.2018	14.10.2018	Isaf Security Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Marmara Tanıtım Fuarcılık Org. Rek. ve Tic. A.Ş.
140	11.10.2018	14.10.2018	Isaf Fire & Rescue Fuar	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Marmara Tanıtım Fuarcılık Org. Rek. ve Tic. A.Ş.

141	11.10.2018	14.10.2018	Isaf Safety & Health Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Marmara Tanıtım Fuarcılık Org. Rek. ve Tic. A.Ş.
142	11.10.2018	14.10.2018	Isaf IT Security Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Marmara Tanıtım Fuarcılık Org. Rek. ve Tic. A.Ş.
143	11.10.2018	14.10.2018	Isaf Smart Home Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Marmara Tanıtım Fuarcılık Org. Rek. ve Tic. A.Ş.
144	11.10.2018	14.10.2018	İstanbul Jewelry Show Ekim 2018 47.Uluslararası Mücevherat, Saat ve Malzemeleri Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	UBM Rotaforte Uluslararası Fuarcılık A.Ş.
145	13.10.2018	14.10.2018	Akare Yurtdışı Eğitim Fuarları	İhtisas Fuarı	Hilton Bosphorus Convention Center	Akare Fuarcılık A.Ş.
146	13.10.2018	17.10.2018	Ağaç İşleme Makinesi 2018 31.Uluslararası Ağaç İşleme Makineleri, Kesici Takımlar, El Aletleri Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Reed Tüyap Fuarcılık A.Ş.
147	13.10.2018	17.10.2018	INTERMOB 2018 21.Uluslararası Mobilya Yan Sanayi, Aksesuarları Orman Ürünleri ve Ahşap Teknolojisi Fuarı-Promatt özel bölümü	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Reed Tüyap Fuarcılık A.Ş.
148	16.10.2018	16.10.2018	Akare Yurtdışı Eğitim Fuarları	İhtisas Fuarı	Dedeman Bostancı Hotel Convention Center	Akare Fuarcılık A.Ş.
149	16.10.2018	18.10.2018	4.Robot Yatırımları Zirvesi ve Sergisi	İhtisas Fuarı	WOW Kongre Merkezi Yeşilköy	ST Alternatif Fuarcılık ve Organizasyon Tic. Ltd.Şti.
150	16.10.2018	18.10.2018	1.Endüstri 4.0 Uygulamaları Zirvesi ve Sergisi	İhtisas Fuarı	WOW Kongre Merkezi Yeşilköy	ST Alternatif Fuarcılık ve Organizasyon Tic. Ltd.Şti.
151	20.10.2018	20.10.2018	Eğitim, Yutrdışı Eğitim ve Eğitim Teknolojileri Fuarı	İhtisas Fuarı	Beşiktaş Bahçeşehir Üniversitesi Kampüsü	ISF Fuarcılık Tic. Ltd. Şti.
152	24.10.2018	27.10.2018	Kauçuk 2018 İstanbul 10.Kauçuk Endüstrisi Fuarı	İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Tüyap Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş.
153	24.10.2018	28.10.2018	HOSTECH BY TUSID 2018	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	İstanbul Fuarcılık A.Ş.
154	25.10.2018	27.10.2018	TURKCAST 2018 8.Döküm Ürünleri İhtisas Fuarı	İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Hannover Messe Ankiros Fuarcılık A.Ş.
155	25.10.2018	27.10.2018	Ankiros 2018 14.Uluslararası Demir-Çelik ve Döküm Teknolojileri, Makine ve Ürünleri	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Hannover Messe Ankiros Fuarcılık A.Ş.
156	25.10.2018	27.10.2018	Annofer 2018 13.Uluslararası Demir Dışı Metaller Teknolojileri, Makine ve Ürünleri	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Hannover Messe Ankiros Fuarcılık A.Ş.
157	25.10.2018	27.10.2018	GESS Turkey 2018	İhtisas Fuarı	WOW Kongre Merkezi Yeşilköy	İFO İstanbul Fuar Hizmetleri A.Ş.

158	25.10.2018	27.10.2018	İnterdy & Textile Printing Eurasia 2018	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Artkim Fuarcılık Tic. A.Ş.
159	25.10.2018	27.10.2018	HIMSS Avrasya Sağlık Bilişimi Fuarı	İhtisas Fuarı	Pullman Airport Hotel Convention Center	Ekspoturk Fuarcılık Org. A.Ş.
160	26.10.2018	26.10.2018	IEFT Yurtdışı Eğitim Fuarı	İhtisas Fuarı	Dedeman Otel - Bostancı	İstanbul Eğitim Fuarları ve Tanıtım Ltd. Şti
161	26.10.2018	28.10.2018	Greatist Ağız ve Diş Sağlığı Cihaz ve Ekipmanları	İhtisas Fuarı	Grand Cevahir Kongre Merkezi	Vestiyer Akademi Eğitim ve Fuarcılık Tic. Ltd. Şti.
162	27.10.2018	28.10.2018	IEFT Yurtdışı Eğitim Fuarı	İhtisas Fuarı	İstanbul Kongre Merkezi	İstanbul Eğitim Fuarları ve Tanıtım Ltd. Şti
163	31.10.2018	03.11.2018	Avrasya Ambalaj 2018 - İstanbul 24.Uluslararası Ambalaj Endüstrisi Fuarı (Printpack ve Drinktech Özel Bölümleri)	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Reed Tüyap Fuarcılık A.Ş.
164	31.10.2018	03.11.2018	FOOD-TECH EURASIA 2018 13.Uluslararası Gıda ve İçecek Teknolojileri Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Reed Tüyap Fuarcılık A.Ş.
165	06.11.2018	07.11.2018	14.Türkiye Çağrı Merkezi Fuarı	İhtisas Fuarı	Haliç Kongre Merkezi	İMİ Fuarcılık Hizmetleri Ltd.Şti.
166	06.11.2018	09.11.2018	6.Eksposhoes İstanbul Ayakkabı Saracıye Moda Fuarı	İhtisas Fuarı	Pullman Airport Hotel Convention Center	EKS Fuarcılık A.Ş.
167	06.11.2018	11.11.2018	FURNITURE İstanbul	İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Pozitif Fuarcılık A.Ş.
168	08.11.2018	10.11.2018	TRANSİST 2018 İstanbul Ulaşım Kongresi ve Fuarı	İhtisas Fuarı	İstanbul Kongre Merkezi	İnfoloji Fuarcılık A.Ş.
169	08.11.2018	10.11.2018	TURKCHEM Chemshow Eurasia 2018	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Artkim Fuarcılık Tic. A.Ş.
170	08.11.2018	10.11.2018	TURKCHEM Chemlab Eurasia 2018	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Artkim Fuarcılık Tic. A.Ş.
171	08.11.2018	10.11.2018	TURKCHEM Chemtech Eurasia 2018	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Artkim Fuarcılık Tic. A.Ş.
172	08.11.2018	10.11.2018	İstanbul Maraton ve Spor Fuarı	İhtisas Fuarı	Avrasya gösteri ve Sanat Merkezi	Thor Expo Fuarcılık Hizmet. A.Ş.
173	10.11.2018	18.11.2018	37.Uluslararası İstanbul Kitap Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Tüyap Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş.
174	10.11.2018	18.11.2018	ARTIST 2018 28. İstanbul Sanat Fuarı	İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Tüyap Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş.
175	14.11.2018	15.11.2018	Smart Future Expo	İhtisas Fuarı	İstanbul Kongre Merkezi	Edufairs Fuarcılık Ltd. Şti.
176	14.11.2018	16.11.2018	Uluslararası Logitrans Transport Lojistik Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Eko MMI Fuarcılık Tic. Ltd. Şti.

177	15.11.2018	18.11.2018	Tuch Expo- Elişi ve Hobi Ürünleri Ticaret Fuarı	İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Abies Fuar Hizmetleri Ltd. Şti.
178	17.11.2018	17.11.2018	Eğitim, Yurtdışı Eğitim ve Eğitim Teknolojileri Fuarı	İhtisas Fuarı	Beşiktaş Bahçeşehir Üniversitesi Kampüsü	ISF Fuarcılık Tic. Ltd. Şti.
179	17.11.2018	18.11.2018	Studyexpo Yurtdışı Lise ve Üniversiteler Fuarı	İhtisas Fuarı	Intercontinental Otelr	Study Expo Fuarcılık A.Ş.
180	20.11.2018	22.11.2018	5.Türk-Arap Yapı-İnşaat Malzemeleri ve Teknolojileri İç Mimari, Mobilya Fuarı -İşbirliği Organizasyonu	İhtisas Fuarı	Pulman Aırpport Convention Center-Yenibosna	Turab Fuarcılık Reklam Organizasyon Hizmetleri A.Ş.
181	20.11.2018	22.11.2018	2. Türk-Arap Gayrimenkul, Proje, Yatırım, Finansman Fuarı İşbirliği Organizasyonu	İhtisas Fuarı	Pulman Aırpport Convention Center-Yenibosna	Turab Fuarcılık Reklam Organizasyon Hizmetleri A.Ş.
182	21.11.2018	24.11.2018	MÜSİAD 2018 17.Uluslararası Müsiad Ticaret Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	İstanbul Fuarcılık A.Ş.
183	22.11.2018	24.11.2018	10.Flower Show İstanbul 2018 Avrasya Bitki Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	CYF Fuarcılık A.Ş.
184	23.11.2018	24.11.2018	ARCHITECT@WORK TURKEY	İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	XPO Fuarcılık Ltd.Şti
185	24.11.2018	24.11.2018	Studyexpo Yurtdışı Lise ve Üniversiteler Fuarı	İhtisas Fuarı	Hilton İstanbul Kozyatağı Hotel	Study Expo Fuarcılık A.Ş.
186	28.11.2018	29.11.2018	17.İstanbul Perakende Fuarı	İhtisas Fuarı	Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı	Soysal Fuarcılık Tan. Org. Ltd. Şti.
187	28.11.2018	01.12.2018	Aysaf 21. Uluslararası Ayakkabı ve Yan Sanayi Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Pozitif Fuarcılık A.Ş.
188	29.11.2018	01.12.2018	SİRHA-İSTANBUL 2018	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Kongre Merkezi	GL Events Exhibitions Fuarcılık A.Ş.
189	29.11.2018	02.12.2018	Helal Expo / Dünya Helal Zirvesi	İhtisas Fuarı	Avrasya Gösterim ve Sanat Merkezi	Asel Uluslararası Fuar Hizmetleri San ve Dış Tic. A.Ş.
190	29.11.2018	02.12.2018	2. Home And Concept Fuarı	İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Referans Fuarcılık Org. Ve Tic. A.Ş.
191	29.11.2018	02.12.2018	Engelsiz Yaşam Fuarı	İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	MBA Grup Uluslararası Fuarcılık Ltd. Şti
192	04.12.2018	06.12.2018	CNR FASHIONIST	İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	İstanbul Fuarcılık A.Ş.
193	05.12.2018	08.12.2018	Plast Eurasia İstanbul 2018 28.Uluslararası İstanbul Plastik Endüstrisi Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Tüyap Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş.
194	06.12.2018	09.12.2018	Fespa Eurasia	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	Fespa Eurasia Fuarcılık A.Ş.
195	11.12.2018	12.12.2018	Yerli Market Haftası	İhtisas Fuarı	WOW Kongre Merkezi Yeşilköy	Pin Fuarcılık Ltd. Şti.

196	13.12.2018	15.12.2018	IOHSC EXPO İş Sağlığı ve Güvenliği fuarı	İhtisas Fuarı	Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı	İnfoloji Fuarcılık A.Ş.
197	13.12.2018	16.12.2018	Maden Türkiye 8.Uluslararası Madencilik, Tünel İnşa, Makine Ekipmanları ve İş Makineleri Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	Tüyap Fuar ve Kongre Merkezi	Tüyap Tüm Fuarcılık Yapım A.Ş.
198	13.12.2018	16.12.2018	Uluslararası Silmo İstanbul Optik Fuarı	Uluslararası İhtisas Fuarı	İstanbul Fuar Merkezi Yeşilköy	24 Saat Fuarcılık A.Ş.
199	14.12.2018	16.12.2018	İstanbul Art Show 2018 Fuarı	İhtisas Fuarı	Hilton Bosphorus Convention Center	TG Ekspo Uluslararası Fuarcılık A.Ş.
200	14.12.2018	16.12.2018	İBS Anne Bebek Çocuk Fuarı	İhtisas Fuarı	İstanbul Kongre Merkezi	Boyut Fuarcılık Hizmet. Org. Ltd. Şti
201	15.12.2018	17.12.2018	3.Dünya Müslüman Sağlık Toplulukları Kongresi ve Fuarı	İhtisas Fuarı	Harbiye Askeri Müzesi	Pİ Fuar A.Ş.

Kaynak: TOBB, Fuarlar Müdürlüğü, Arşiv, Çevrimiçi,
<https://tobb.org.tr/FuarlarMudurlugu/Sayfalar/Arsiv.php>, 19.05.2019